

**GJYKATA SUPREME E KOSOVËS
BULETINI I PRAKTIKËS GJYQËSORE
BGJSK**

**VRHOVNI SUD KOSOVA
BILTEN SUDSKE PRAKSE
BVSK**

Vëllimi/Izdanje

2

2015

BOTUES

Gjykata Supreme e Kosovës

KËSHILLI BOTUES

KRYEREDAKTORE:

Nesrin Lushta

ZËVENDËSKRYEREDAKTOR DHE REDAKTOR PËRGJEGJËS PËR TË DREJTËN PENALE:

Avdi Dinaj

REDAKTOR PËRGJEGJËS PËR TË DREJTËN CIVILE:

Erdogan Haxhibeqiri

REDAKTOR PËRGJEGJËS PËR TË DREJTËN ADMINISTRATIVE:

Nebojša Boričić

BASHKËPUNËTORE NË REDAKTIM:

Minire Xhambazi

SEKRETARE E REDAKSISË:

Ajna Gashi

REDAKTIMI TEKNIK:

LexLibri PRESS

PËRKTHYES:

“Lingua”

DIZAJNI DHE FAQOSJA:

Edib Agagjyshi

SHTYPI:

Adnan Rezniqui Co.

Publikimi i këtij Buletini u bë i mundur me mbështetjen financiare të Organizatës për Siguri dhe Bashkëpunim në Evropë (OSBE) Misioni në Kosovë. Misioni i OSBE-së në Kosovë nuk është përgjegjës për përmbajtjen.

Të gjitha të drejtat janë të rezervuara. Asnjë pjesë e këtij publikimi nuk mund të riprodhohet, të ruhet në një sistem deponimi ose të transmetohet nga çfarëdo mjeti elektronik, mekanik, fotokopjues, regjistruar ose ndryshe, në tërësi a pjesërisht, pa lejen me shkrim të Gjykatës Supreme të Kosovës

Përmban referenca dhe indeksa

Citim: BGJSK 2 (2015)

ISBN 978-9951-634-05-2

Katalogimi në botim - (CIP)

Bibiloteka Kombëtare dhe Universitare e Kosovës

© 2015 Gjykata Supreme e Kosovës

**GJYKATA SUPREME E KOSOVËS
BULETINI I PRAKTIKËS GJYQËSORE**

BGJSK

**Vëllimi 2
2015**

PËRMBAJTJA

Shkurtesat	6
Parathënia e redaksisë	7
Mendimet juridike të Gjykatës Supreme të Kosovës	9
Praktika gjyqësore penale	39
I. Procedurë Penale	41
II. Kodi Penal	58
III. Drejtësia për të mitur	70
Praktika gjyqësore e EULEX-it	75
I. Procedurë penale	77
II. Kodi Penal	81
Praktika gjyqësore civile	89
I. Procedurë kontestimore	91
II. Marrëdhëniet e detyrimeve	96
III. E drejta e punës	105
IV. E drejta familjare	116
V. E drejta ekonomike	125
VI. E drejta pronësore	127
VII. E drejta administrative	139
Indeksi sipas neneve	154
Indeksi i fjaleve kyçe	157

SHKURTESAT

KDAK -	Kodi Doganor dhe i Akcizave të Kosovës
KPDM -	Kodi i drejtësisë për të mitur
KPPRK -	Kodi i Procedurës Penale i Republikës së Kosovës
KPPPK -	Kodi i Përkohshëm i Procedurës Penale të Kosovës
KPPK -	Kodi i Përkohshëm Penal i Kosovës
KPRK -	Kodi Penal i Republikës së Kosovës
LPK -	Ligji Penal i Kosovës
LESP -	Ligji për ekzekutimin e sanksioneve penale
LFK -	Ligji për Familjen i Kosovës
LMD -	Ligji për Marrëdhëniet e Detyrimeve
LMTHJP -	Ligji për Marrëdhëniet Themelore Juridiko pronësore
LPK -	Ligji për Procedurën Kontestimore
LKA -	Ligji mbi Konfliktet Administrative

PARATHËNIE

Të nderuar lexues më poshtë është një përshkrim i shkurtër i përmbajtjes së buletinit dhe se si të përdoret ai.

Buletini i Gjykatës Supreme do të botohet në gjuhën shqipe dhe në gjuhën serbe si në vëllimin e parë të buletinit.

Sikur në Buletinin e parë bordi editorial i Gjykatës Supreme ka bërë edhe përzgjedhjen e Qëndrimeve Juridike të marra nga Mbledhja e përgjithshme e Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës për vitin 2014.

Bordi Editorial i Gjykatës Supreme ka bërë seleksionimin e rasteve penale, civile dhe administrative të nxjerra nga Gjykata Supreme në vitin 2014 duke përfshirë edhe disa raste deri më mars 2015.

Çdo vendim i buletinit është edituar dhe standardizuar sipas politikave redaktuese të Bordit Editorial të Gjykatës Supreme. Është vendosur që ndarja e vendimeve të bëhet në mënyrë proporcionale për të tri fushat, përafërsisht 20 raste për çdo fushë për vëllim.

Për këtë vëllim të dytë janë përmbledhur gjithsej 50 vendime prej të cilave 19 janë vendime penale, 26 vendime civile dhe 5 vendime administrative.

Rastet e përzgjedhura janë të prezentuara nga fushat e së drejtës penale, civile dhe administrative. Brenda çdo fushe, rastet janë të ndara në nënkategori, e drejta penale e ndarë në të drejten penale materiale dhe në të drejtën penale procedurale dhe pastaj në të drejtën civile: çështjet familjare, pronësore ...) të cilat janë të sistemuara në mënyrë kronologjike.

Çdo vendim i buletinit është edituar dhe standardizuar sipas politikave redaktuese të Bordit Editorial të Gjykatës Supreme, në veçanti emrat e palëve të përfshira nuk janë cekur dhe janë përdorur vetëm inicialet.

Në çdo vëllim të buletinit është përgatitur përmbajtja dhe indekset, të cilat përpos fjalëve kyçe dhe numrit të vendimeve përmbajnë edhe referencën e neneve të ligjeve që u janë adresuar. Këto indekse janë

përgatitur si mjet plotësues kërkimor për shfrytëzuesit e Buletinit. Vendimet e Gjykatës Supreme, të cilat janë të paraqitura në Buletin, janë të përmbledhura sipas strukturës në vijim:

A) “Referenca Identifikuese” e vendimit e cila përmban emrin e juridiksionit, vendndodhjen, datën kur vendimi është dorëzuar. Kjo referencë është pjesë përbërëse e vendimeve dhe gjindet në fund të çdo vendimi.

B) “Njoftimi” i cili gjindet në fillim të vendimit, ku renditen të gjitha pyetjet, të shqyrtuara nga gjyqtari dhe të konceptuara në funksionin e çështjes ligjore në të cilën ato shtrohen.

Njoftimi është një zinxhir i fjalëve të shkruara në një mënyrë duke shprehur një gradim dhe duke shkuar nga e përgjithshme (fusha e ligjit, institucionit) në të veçantën (fakt, akt apo koncept juridik).

Qëllimi i përfshirjes së njoftimit është i dyfishtë. Së pari njoftimi do t’i mundësojë lexuesit një shikim të shpejtë në çështjet ligjore për t’iu qasur vendimit. Së dyti njoftimi përmbanë fjalët kyçe, sipas së cilës vendimi është i rregulluar alfabetikisht në tabelën e përmbajtjes ose fjalët kyçe të indeksit në buletin.

C) “Çështja e Gjykuar” e vendimit është një përmbledhje e shkurtër e zgjidhjeve që janë marrë nga gjyqtari për çështjen që ai/ajo e ka zgjedhur. Përmbledhja është vendosur menjëherë pas njoftimit.

Ky vëllim, ndërsa ka përfituar shumë nga përvoja e botimit të mëparshme të Buletinit të Gjykatës Supreme, është një përpjekje, e cilat duhet me siguri edhe të përmirësohet duke marrë në konsideratë dy pika të domosdoshme

- të nxjerrë në pah diversitetin dhe pasurinë e praktikës gjyqësore;
- të mundësojë një qasje të lehtë dhe sistematike.

Të gjitha këto përpjekje për të mbledhur, pasuruar dhe mundësuar një qasje në jurisprudencë duhet të ndihmojnë për të përmirësuar qëndrueshmërinë dhe unifikimin e praktikës gjyqësore.

**Mendimet juridike
të Gjykatës Supreme të Kosovës**

GJA-SU-A. nr. 85-2/2014

Datë 14.12.2014

Si duhet të veprohet nëse procedura është filluar nga paditësi subsidiar, para hyrjes në fuqi të Kodit të ri të Procedurës Penale

Mbledhja e Përgjithshme e Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës në të cilën ishin të pranishëm edhe gjyqtarët dhe përfaqësuesit tjerë nga EULEX-i, në bazë të nenit 22 të Ligjit për Gjykatat, më 14.02.2014 një zërit miratoi këtë:

Mendim juridik

Çështjet e ngritura me padi subsidiare, para hyrjes në fuqi të KP-PRK, duhet të trajtohen dhe procedohen në frymën e nenit 543 par. 1 të KPPRK- nga departamenti i përgjithshëm, pavarësisht se në cilin departament sipas nenit 22 të KPPRK, tani bie vepra penale e cila është ngritur me padi subsidiare.

Arsyetim

Kësaj Gjykate nga Gjykata Themelore në Prishtinë - Departamenti për Krime të Rënda i është adresuar një kërkesë, për të dhënë një mendim juridik, lidhur më çështjet e iniciuara sipas paditësit subsidiar, para hyrjes në fuqi të KPPRK.

Çështja e shtruar në kërkesë është kjo:

Kush duhet të vendosë për çështjet penale që janë iniciuar nga paditësi subsidiar para hyrjes në fuqi të KPPRK, për veprat penale, për të cilat tani sipas nenit 22 të KPPRK, kompetent është Departamenti për Krime të Rënda?

Në situatën konkrete çështjet duhet proceduar nga departamenti i përgjithshëm e jo nga Departamenti për Krime të rënda.

Çështja e ngritur qartë është zgjidhur me dispozita kalimtare, ku në nenin 543 par.1 të KPPRK, shprehimisht thuhet “Për veprat penale që janë iniciuar sipas padisë private apo subsidiare, procedura e tillë vazhdon në kuadër të departamentit të përgjithshëm të gjykatës themelore”.

Norma ligjore nuk ka thënë se çështjet zgjidhen në departamentin kompetent për të gjykuar çështjen varësisht nga vepra penale, por në mënyrë eksplicite është përcaktuar departamenti i përgjithshëm.

GJA-SU-A. nr. 176/2014

Datë 23.04.2014

Sa duhet të jetë vlera e shumës doganore, të cilën kryesi është shmangur ta paguaj, për tu konsideruar se është konsumuar vepra penale nga neni 318 të KPK-s

Mbledhja e Përgjithshme e Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës në cilën ishin të pranishëm edhe gjyqtarët dhe përfaqësuesit tjerë nga EULEX-i, në bazë të nenit 22 të Ligjit për Gjykatat, më 23.04.2014, me shumicë votash miratoi këtë:

Mendim juridik

Vepra penale nga neni 318 par. 1 të KPRK, konsumohet vetëm po qe se shuma e detyrimeve doganore, me të cilat kryesi i është shmangur të paguaj, kalon shumën prej 5000 €.

Arsyetim

Drejtori i Doganave të Republikës së Kosovës i është drejtuar Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës, me kërkesë për Mendim Juridik, në lidhje me veprën penale nga neni 318 të KPRK.

Sipas parashtruesit të kërkesës dilema qëndron në atë se a konsiderohet vepër penale çdo abuzim me dispozitën e nenit 318 të KPRK, apo vetëm ato veprime kur shuma e detyrimeve doganore me të cilat kryesi i është shmangur të paguaj, kalon shumë prej 5000 €.

Kur është miratuar Kodi Doganor dhe i Akcizave të Kosovës, veprimet e njëjta të kundërligjshme në segmentin e doganës që janë sanksionuar si kundërvajtje administrative doganore, njëkohësisht janë sanksionuar edhe si vepër penale (shih nenin 274 dhe nenin 298), pa vënë ndonjë limit në aspektin monetar. Kështu siç është ndërtuar ligji veprimet e njëjta janë edhe kundërvajtje edhe vepër penale.

Në situatat e tilla duke u nisur nga standardi se norma interpretohet në favor të të pandehurit, kurrë s’do mund të aplikohet dispozita që veprimet e njëjta që i ka sanksionuar si kundërvajtje i konsideron edhe vepër penale.

Tani me aprovimin e KPRK, veprat penale që ishin të parashikuara në Kodin Doganor dhe i Akcizave të Kosovës që ishte emërtuar si shmangie mashtruese nga taksa e importit dhe akciza është bartur në këtë Kod, neni 318 e emërtuar si: “Shmangia nga pagesat e tarifave të detyrueshme doganore”, fatkeqësisht edhe me këtë kod nuk është vënë ndonjë kriter diferencues i cili do i përcaktonte qartë se: kur veprimet e kundërligjshme janë kundërvajtje; e kur vepër penale, dmth akoma veprimet e njëjta që sipas Kodit Doganor dhe i Akcizave të Kosovës konsiderohen kundërvajtje administrative doganore neni 276, njëkohësisht konsiderohen edhe vepra penale sipas nenit 318 të KPRK.

Neni 8 i Ligjit për Ndryshimin dhe Plotësimin e Kodit Doganor dhe Akcizave të Kosovës Nr. 03/L-109, shprehet:

“Në rastet e parashikuara me nenin 273 të Kodit të Përkohshëm Penal të Kosovës (kontrabandimi me mallra, tani 317), kur shuma e detyrimeve doganore të mallrave të importuara apo të eksportuara ilegalisht nuk e kalon shumë prej pesëmijë (5.000) Euro në vend të dënimit penal do të aplikohet gjyba administrative. Gjyba adminis-

trative do të konsiston në gjobë në të holla prej dyfishin e shumës së detyrimeve deri dhjetëfishin e detyrimeve, gjobë e cila do t'i jepet personit përgjegjës (kryesit) nga zyra përkatëse doganore”.

Neni 8 i Ligjit për Ndryshimin dhe Plotësimin e Kodit Doganor dhe Akcizave të Kosovës Nr. 03/L-109, abuzime doganore deri në 5000 € nuk i ka konsideruar vepra penale, nga neni 273 të KPPK, por delikte administrative.

Përkundër faktit se neni 8 i Ligjit për Ndryshimin dhe Plotësimin e Kodit Doganor dhe Akcizave të Kosovës Nr. 03/L-109, i referohet vetëm neni 273 të ish KPPK (ngase veprat tjera penale nga fusha e doganave, ishin të parapara në Kodin e Doganave dhe Akcizave) qëllimi i ligjdhënësit ka qenë që jo çdo shmangie nga pagesat e tarifave të detyrueshme doganore (abuzime me obligimet doganore) të konsiderohet vepër penale, por vetëm ato veprime, kur shumata e detyrimeve doganore me të cilat kryesi i është shmangur të paguaj, kalon shumën prej 5000 €.

Të ndodhur para një situate të tillë, kur ligji nuk ka vënë limite se kur një veprim në segmentin e doganave konsiderohet kundërvajtje dhe kur vepër penale, si dhe bazuar në faktin se Seanca e përgjithshme e kësaj Gjykate, ka marr qëndrim juridik përkitazi me nenin 317 “Kontrabandimi i mallrave”, është imponuar nevoja që të sqarohet situata edhe përkitazi me nenin 318, ngase si neni 317 edhe ai nga neni 318, të KPRK, kanë genus të njëjtë.

Me këtë mendim juridik tërhiqet paralele në mes të veprimeve abuzive doganore që paraqesin kundërvajtje administrative doganore dhe veprimeve që konsiderohen vepër penale, (ngase veprimet e njëjta abuzive që konsiderohen si vepër penale nga neni 418 të KPRK, konsiderohen edhe kundërvajtje doganore, sipas neni 276 germa k dhe l të KDAK), do evitohen paqartësitë, me rastin e zbatimit të ligjit; se një veprim duhet cilësuar kundërvajtje doganore apo vepër penale por edhe i shmangë situatat absurde, që për çdo paligjshmëri në sferën e doganave kur vlera e obligimeve të shmangura është e papërfillshme- shumë e vogël, të iniciohet procedurë penale.

GJA-SU-A. nr. 176/2014

Datë 23.04.2014

Kontrollimi dhe kalibrimi i njësorit elektrik, kur dyshohet se është abuzuar me energjinë elektrike

Mbledhja e Përgjithshme e Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës në të cilën ishin të pranishëm edhe gjyqtarët dhe përfaqësuesit tjerë nga EULEX-i, në bazë të nenit 22 të Ligjit për Gjykatat, më 23.04.2014, me shumicë votash miratoi këtë:

Mendim juridik

Për kontrollimin e njësorit elektrik, marrjen e tij, dërgimi në kontrollim dhe kalibrim, nuk është i nevojshme urdhri i gjykatës.

Arsyetim

Kompania KEDS i është drejtuar Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës, me kërkesë për Mendim Juridik, në lidhje me atë se: a është i domosdoshme urdhëri i gjykatës për marrjen e njësorit elektrik dhe dërgimin e tij në kalibrimi në Laboratorin e Qendrës së Kalibrimit në Prishtinë?

Nga kërkesa e kompanisë rezulton se në disa gjykata kontrollimi i njësorit nga kompetentët e KEDS-it dhe kalibrimi i tij nga Laboratori i Qendrës së Kalibrimit në Prishtinë, po shpallet provë e pa pranueshme.

KPPRK në nenin 257 paragrafi 2 shprehet: “provat e marra me shkelje të dispozitave të procedurës penale janë të papranueshme kur ky Kod ose dispozitat tjera të ligjit shprehimisht parashohin kështu”.

Rrjedhimisht, në përputhje me zgjidhjet ligjore të adresuara në Kodin e Procedurës Penale, shprehimisht konsiderohen të papranueshme këto prova:

1. Deklarimi i të pandehurit në rastet kur atij i janë shkelur të drejtat e garantuara (përdorimi i gjuhës, e drejta që të heshtë, përkthimi falas, e drejta e mbrojtjes përmes mbrojtësit, e drejta në trajtim mjekësor etj.) dhe kur deklarimi i tij është rrjedhojë e keqtrajtimit, kanosjes, e premtimit të ndonjë përfitimi të paparaparë me ligj, e dobësimi të kujtesës ose aftësisë për të kuptuar etj.;
2. Kur dëshmia e dëshmitarit është marrë me forcë, me kanosje apo ndonjë mjet tjetër të ngjashëm të ndaluar me legjislacionin procedural penal;
3. Deklarimi i ekspertit në rastet kur ai sipas ligjit nuk mund të caktohet si ekspert;
4. Këqyrja ose rikonstrukcioni i vendit të ngjarjes të ushtruar nga prokurori i shtetit ose policia kur i pandehuri ose mbrojtësi i tij nuk janë njoftuar për ndërmarrjen e veprimit të tillë;
5. Kontrolli i personit, shtëpisë ose lokaleve tjera i zbatuar në kundërshtim me dispozitat e procedurës penale (pa urdhër të gjyqtarit të procedurës paraprake, zbatimi i kontrollit në kundërshtim me urdhrin e zbatuar etj.) dhe
6. Prova është marrë nëpërmjet masës së fshehtë dhe teknike të vëzhgimit dhe hetimit e mbështetur në urdhër të paligjshëm.

Së këndejmi, konform paragrafit 4 të nenit 257 të Kodit të Procedurës Penale, ligjdhënësi ka ndaluar çdo marrje në pyetje përmes të cilës:

- 4.1 Liria e të pandehurit për të formuluar dhe shprehur mendimin e tij ndikohet nëpërmjet keqtrajtimit, lodhjes së shkaktuar, ndërhyrjes fizike, përdorimit të drogës, torturës, shtrëngimit ose hipnotizimit;
- 4.2 I pandehuri të kanoset me masa të ndaluara me ligj;
- 4.3 Premtohet ndonjë përfitim që nuk parashihet me ligj dhe
- 4.4 Dobësohet kujtesa e të pandehurit ose aftësia e tij për të kuptuar.

Sipas nenit 32 të Ligjit për Energjinë Elektrike nr. 3/L-201, rezulton se Operatori i Sistemit të Shpërndarjes, përkatësisht KEDS, ka në pronësi pajisjen matëse -njësorin.

Laboratori i Qendrës së Kalibrimit, është Laborator i cili konform nenit 30 par. 2 të Ligjit për Metrologji nr. 3/L-203 dhe Udhëzimit Administrativ nr. 2006/23, është licencuar nga Ministria e Tregtisë, me vendimin datë 21.09.2012 dhe ky laborator ligjërisht mbanë të drejtën e testimit, përgatitjes dhe servisimit të njësorëve.

Marrja e njësorit nga shtëpia e të pandehurit dhe dërgimi i tij në kalibrim nuk ka të bëjë me asnjërën nga provat që u paraqitën më lart e të cilat ligji shprehimisht i konsideron të pa pranueshme (jo çdo provë e cila është marr në kundërshtim me dispozitat ligjore konsiderohet e pa pranueshme). Në rastin konkret nuk bëhet fjalë për ekspertizë (ekspertizën dihet kush e urdhëron) por për një provë materiale saktësia, e të cilës do provohet në shqyrtim gjyqësore, sipas mjeteve provuese të përcaktuara me ligj dhe nëse gjatë procedimit të çështjes në gjykatë, paraqiten dyshime për saktësinë e kësaj prove materiale, atëherë mund të urdhërohet ekspertiza nga një ekspert -institucion i pavarur.

Meqenëse KEDS, sipas ligjit është pronar i çdo njësor matës të energjisë elektrike, atij nuk i nevojitet asnjë urdhër për ta ushtruar mandatin e saj sipas ligjit për ta kontrolluar njësorin e vet e eventualisht edhe për ta dërguar në testim -kalibrim.

GJA-SU-A. nr. 176/2014

Datë 23.04.2014

Si regjistrohen çështjet penale te bashkim veprash penale, kur njëra bi në Kompetence të departamentit të përgjithshëm, ndërsa tjetra në competence të Departamentit për të mitur

Mbledhja e Përgjithshme e Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës në të cilën ishin të pranishëm edhe gjyqtarët dhe përfaqësuesit tjerë nga EULEX-i,

në bazë të nenit 22 të Ligjit për Gjykatat, më 23.04.2014, me shumicë votash miratoi këtë:

Mendim juridik

Në situatën kur i pandehuri akuzohet për dy vepra penale, nga të cilat njëra bie në kompetencë të departamentit për të mitur ndërsa tjetra në departamentin për madhor, çështja që ka të bëjë me veprën penale që sipas ligjit e gjykon trupi gjykues për të mitur, regjistrohet në departamentin për të mitur, ndërsa çështja që ka të bëjë me veprën penale që nuk bie në grupin e veprave penale nga neni 145 të KPDM, regjistrohet në departamentin përkatës, varësisht nga vepra penale.

Arsyetim

Gjykata Themelore në Mitrovicë - i është drejtuar Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës, me kërkesë për dhënien e Mendimit Juridik, në lidhje me aktakuzën e ngritur kundër një të pandehuri për dy vepra penale, përkatësisht veprën penale nga neni 145 i Kodit të Drejtësisë për të Mitur - “keqtrajtim apo braktisje e fëmijës” dhe “vepra penale privim i kundërligjshëm nga liria” ku i dëmtuari është i mitur, e cila nuk hynë në grupin e veprave penale të parapara me nenin e sipërpërmendur të Kodit të Drejtësisë për të Mitur.

Sipas parashtruesit të kërkesës, dilema qëndron në atë se cili departament është kompetentë për të gjykuar, pasi që kemi dy vepra penale, një që bie në kompetencën e departamentit për të mitur sipas veprës penale nga neni 145 i Kodit të Drejtësisë për të Mitur, dhe vepra tjetër “Privim i Kundërligjshëm nga Liria” që nuk hynë në grupin e veprave të parapara me nenin 145 të Kodit të Drejtësisë për të Mitur.

Në situata të tilla prokurori publik, do duhej t’i paraqes në gjykatë dy çështje të ndara dhe ato çështje më pastaj nëse gjykata e gjen oportune do ketë mundësi ligjërisht t’i bashkoj, megjithatë nëse prokurori publik ka paraqitur një akt akuzues me dy vepra penale që sipas ligjit

nuk gjykohen nga i njëjti Trup Gjykues, atëherë gjykata duhet t'i formoj dy lëndë të ndara (dy çështje) dhe t'i regjistroj në departamentet kompetente.

Nëse çështja për të dy veprat penale gjykohet nga trupi gjykues për të mitur apo nga trupi gjykues për madhor, do bëhej fjalë për shkelje esenciale të dispozitave të Kodit të Procedurës Penal të Republikës së Kosovës “përbërje jo e rregullt e trupit gjykues”, me përjashtim nëse janë aplikuar dispozitat për bashkimin e lëndëve-çështjeve sipas dispozitave të KPPRK apo dispozitave të KPDM.

GJA-SU-A. nr. 176/2014

Datë 23.04.2014

- I. Sa duhet të jetë vlera e tregëtuar e mallrave pa leje, për tu konsideruar se është konsumuar vepra penale, nga neni 305?**
II. Deri kur i dëmtuari mund të tërhiqet nga propozimi?
III. A ka të drejtë gjykata ta adresoj çështjen në ndërmjësime? dhe,
IV. Kush i nënshtrohet sekuestrimit të plërkohshëm?

Mbledhja e Përgjithshme e Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës në të cilën ishin të pranishëm edhe gjyqtarët dhe përfaqësuesit tjerë nga EULEX-i, në bazë të nenit 22 të Ligjit për Gjykatat, më 23.04.2014, me shumicë votash miratoi këtë:

Mendim juridik

- I. Vepra nga neni 305 të KPRK, konsumohet, vetëm nëse vlera e mallrave që tregtohet pa leje përkatëse është mbi 5000 €.**
- II. I dëmtuari mund të tërhiqet nga propozimi për ndjekje penale deri në përfundim të shqyrtimit gjyqësor. Në situatën e tillë, pa-varësisht asaj se prokurori shtetëror e tërheq apo jo aktin akuzues, merret aktgjykim refuzues.**

III. Gjykata ka të drejtë që çështjen ta adresoj në ndërmjetësim, pasi që akti akuzues është dorëzuar në gjykatë edhe pa pëlqimin e prokurorit.

IV. Sekuestrimit të përkohshëm i nënshtrohen sendet dhe pasuria që kanë mundësuar kryerjen e veprës penale.

Arsyetim

I. Gjykata themelore në Mitrovicë, ka paraqitur kërkesë në Gjykatën Supreme për të dhënë një mendim juridik në çështjet si më poshtë:

Në kodin Penal të Republikës së Kosovës është inkriminuar vepra penale “Tregtia e ndaluar në nenin 305 me këtë përmbajtje:

1. Kushdo që pa autorizim shet, blen apo bën shkëmbimin e mallrave sendeve apo shërbimeve, dënohet me burgim prej tre (3) muaj deri në tre (3) vjet.

2. Kur kryesi i veprës penale nga paragrafi 1 i këtij neni ka organizuar rrjetin e shitësve ose të ndërmjetësve apo ka realizuar përfitim që kalon shumë prej pesëmbëdhjetëmijë (15.000) Euro, kryesi dënohet me burgim prej një (1) deri në tetë (8) vjet.

3. Mallrat dhe sendet nga tregtia e ndaluar konfiskohen”. Po ashtu në Kosovë është në fuqi ligji i veçant për tregtinë e brendshme Nr.2004/18, I cili ligj tregtinë me mallra për çdo person fizik dhe juridik kur ajo ushtrohet pa regjistrim apo në vendet jo të përcaktuara e inkriminon si vepër kundërvajtëse.

Kjo pasi që nuk ka aspekt përcaktues të ndonjë element konkret që do të bënte që gjykata të mund të vendosë se kur do të kishim vepër penale dhe kur do të kishim kundërvajtje, po ashtu duke marrë parasysh nenin 3 të KPRK Zbatimi i Ligjit me të favorshëm.

Në Kodin Penal të Republikës së Kosovës është inkriminuar vepra penale Shmangia mashtruese nga detyrimet doganore neni 318 që parashihet: Kushdo që me qëllim që vetes apo personit tjetër t’i mundësojë shmangien nga pagesa e tarifave tatimore doganore apo tarifave tjera

ose detyrimeve doganore që paguhen me rastin e importimit apo eksportimit të mallrave, ose nëse doganës i paraqet dokument të rrejshëm lidhur me prejardhjen, vlerën, sasinë, cilësinë, llojin apo karakteristikat tjera të mallit, dënohet me gjobë ose me burgim deri në tre (3) vjet. 2. Nëse vlera e pagesës së shmangur nga paragrafi 1 i këtij neni tejkalon pesëmbëdhjetëmijë (15.000) Euro, kryesi dënohet me gjobë dhe me burgim deri në pesë (5) vjet. 3. Nëse vlera e pagesës së shmangur nga paragrafi 1. i këtij neni tejkalon tridhjetëmijë (30.000) Euro, kryesi dënohet me gjobë dhe me burgim prej një (1) deri në tetë (8) vjet. 4. Mallrat të cilat nuk janë deklaruar saktë apo vlera e pagesës së shmangur, cilado që të jetë më e lartë, konfiskohen. Ndërsa po ashtu elementet e kësaj vepre penale janë të njëjta në Kodin Doganor dhe të Akcizave të Kosovës ku konsiderohet Kundërvajtje doganore, e paraparë kjo në nenin 276.

II. Në disa vepra penale të parapara në Kodin penal të Republikës së Kosovës, është paraparë që ato vepra penale ndiqen sipas propozimit të të dëmtuarit. Dilemat janë paraqitur në këtë çështje se a i lejohet të dëmtuarit që të tërhiqet nga ndjekja penale dhe po që se i lejohet a nënkupton kjo se Prokurori i shtetit detyrimisht duhet të tërhiqet nga ndjekja penale, pasi që në praktikë ka raste kur edhe pse i dëmtuari tërhiqet nga propozimi, Prokurori i shtetit nuk tërhiqet nga ndjekja. Në Kodin e Procedurës penale nuk ka ndonjë dispozitë decidive që lejon të dëmtuarin që të tërhiqet nga propozimi, me përjashtim të nenit 454 ku parashihet se “I dëmtuari i cili është tërhequr nga propozimi për ndjekje penale dhe si rrjedhojë e kësaj procedura pushon, detyrohet t’i paguajë shpenzimet e procedurës penale nëse i pandehuri nuk ka paralajmëruar se do t’i paguajë ato” a nënkupton kjo dispozitë se i dëmtuari në momentin kur tërhiqet nga propozimi për ndjekje edhe prokurori më nuk ka propozim për ndjekje nga i dëmtuari, dhe në rast se të dëmtuarit i lejohet tërheqja nga propozimi a ka ndonjë afat kohor?

III. Në neni 232 të Kodit të Procedurës Penale të Republikës së Kosovës është paraparë procedura e ndërmjetësimit, ku prokurorit i është dhënë kompetenca që kallëzimin penal mund ta dërgojë në procedurën e ndërmjetësimit për veprat penale që janë të dënueshëm me gjobë apo me burgim deri në 3 vjet, mirëpo Kodi i procedurës penale

nuk ka paraparë kompetencën e tillë që gjykata në procedurë penale ta dërgojë çështjen penale në procedurën të ndërmjetësimit. Ndërsa Ligji për ndërmjetësim në nenin 9 paragrafi 6 parasheh se gjykata mundet në secilën fazë të procedurës gjyqësore, deri në përfundimin e saj, t'i sugjeroj palët në procedurën e ndërmjetësimit. Ky pra është ligj special që i jap mundësin Gjykatës që të delegojë kompetencën në procedurë e ndërmjetësimit.

A ka të drejtë gjykata që në mbështetje të dispozitës së Ligjit për ndërmjetësim kur i dëmtuari dhe i pandehuri japin pëlqimin që çështja të zgjidhet në procedurën e ndërmjetësimit ta dërgoj atë çështjen penale edhe pse nuk ekziston një kompetencë e tillë sipas Kodit të Procedurës Penale që gjykata ta dërgojë çështjen penale në procedurë ndërmjetësimi? Nëse gjykatës i lejohet që çështja të dërgohet në procedurën e ndërmjetësimit, a duhet të merret edhe pëlqimi i prokurorit të shtetit apo vetëm pëlqimi i të dëmtuarit dhe të pandehurit.

IV. Duke pasur parasysh formulimin e dispozitës së nenit 112 të KPP-ës par. 1 e cila ka këtë formulim: “sendet që përkohësisht mund të sekuestrohen janë sende që mund të jenë prova gjatë një procedure penale, sende ose pasuri që kanë mundësuar kryerjen e veprës penale ose sende që konsiderohen dobi pasurore e fituar me kryerjen e veprës penale dhe për të cilat ligji parasheh sekuestrimin”. Nuk ka dilemë për sa ju përket provave dhe sendeve që konsiderohen dobi pasurore e fituar me kryerjen e veprës penale, kjo pasi që për provat kodi i procedurës penale i parasheh se sendet që shërbejnë si provë mund të sekuestrohen, po ashtu kodi penal në nenin 96 parasheh konfiskimin e dobisë pasurore.

Dilema për gjykatën ka ekzistuar dhe ekziston për sa i përket sendeve ose pasurisë që kanë mundësuar kryerjen e veprës penale, kjo pasi që në praktikë gjykata formulimin e dispozitës nga neni 112 par.1 pasuesi i fundit “për të cilat ligji parasheh sekuestrimin” nuk ka dispozitë të përgjithshme në Kodin penal që gjykata duhet në çdo rast të sekuestroj sendet që kanë shërbye apo kanë mundësuar kryerjen e veprës penale, përveç se dispozita nga neni 69 ku parashihet dënimi plotësues “Marrja e sendit” dhe gjykata në procedurën paraprake gjer më tani e ka bazuar vendimin për sekuestrim të përkohshëm në nenin 69 në dispozitat materiale.

I. Sa i përket veprës penale tregtia e ndaluar, të parashikuar nga neni 305 të KPRK, patjetër duhet limituar shuma e mallrave të tregtuara pa leje, përndryshe kjo dispozitë nuk do mund të aplikohet në asnjë variant, bazuar në faktin se veprimet e njëjta njëkohësisht konsiderohen edhe kundërvajtje, ashtu që në situatën e tillë do duhej zbatuar vetëm ligji që këto veprim i konsideron kundërvajtje si ligj më i favorshëm për të pandehurin.

Neni 8 i Ligjit për Ndryshimin dhe Plotësimin e Kodit Doganor dhe Akcizave të Kosovës Nr. 03/L-109, shprehet:

“Në rastet e parashikuara me nenin 273 të Kodit Penal të Republikës së Kosovës (tani neni 305 i KPRK), kur shuma e detyrimeve doganore të mallrave të importuara apo të eksportuara ilegalisht nuk e kalon shumën prej pesëmijë (5.000) Euro në vend të dënimit penal do të aplikohet gjoha administrative.

Me nenin 273 i ish KPPK, vetëm emërtimi i veprës penale ka qenë kontrabandimi me mallra, ndërsa përshkrimi i veprës penale s’ka qenë fare kombatabël me emërtimin, por me veprën penale tregtia e ndaluar, siç është emërtuar tani me nenin 305 i njëjti përshkrim.

Me ligjin penal të Kosovës (LPK), këtë veprë penale e konsumonte vetëm ai i cili bënte tregti me vlerë ose sasi të madhe, ndërsa Gjykata Supreme me qëndrim parimor përcaktonte se kur konsiderohet sasi-vlerë e madhe dhe çdo tregti e palejuar jo me vlerë-sasi të madhe konsiderohej kundërvajtje.

II. Sipas Kodit Penal të Kosovës, për disa vepra penale ligdhënësi ka lënë në vullnetin e të dëmtuarit se don apo jo të ndërmerret ndjekje, dmth vepra penale ndiqet oficalisht, por iniciativa duhet të vij nga i dëmtuari. Meqenëse Ligji nuk ka limituar kohën se deri në cilën fazë të procedurës penale i dëmtuari mund të tërhiqet nga propozimi për ndjekje penale, ai mund të tërhiqet gjatë gjithë procedurës, deri në përfundim të shqyrtimit gjyqësor në shkallë të parë (deri në fjalën përfundimtare). Në situatën kur i dëmtuari tërhiqet nga propozimi në shqyrtimin gjyqësor edhe nëse prokurori publik nuk e tërheq aktakuzën,

gjykata përkundër faktit se këtë nuk e thotë neni 363 i KPRK-s, duhet të marr aktgjykim refuzues duke u thirr në këtë dispozitë, ngase çështja në shqyrtim gjyqësor përfundon vetëm me aktgjykim, me përjashtim kur kemi të bëjmë me vdekjen e të pandehurit, çështja përfundon me aktvendim.

III. Gjykata ka të drejtë çështjen ta adresoj në ndërmjetësuese, kur plotësohen kushtet ligjore edhe pa pëlqimin e prokurorit të shtetit, mirëpo ka për obligim, ta informoj atë për këtë adresim. Këtë e parashihet dispozita e nenit 9 par. 6 e Ligjit për Ndërmjetësim, i cili ligj është special në raport me KPPRK, ngase ky ligj e rregullon çështjen e ndërmjetësimit në të gjitha aspektet.

IV. Me urdhër të gjykatës, përkohësisht mund të sekuestrohen edhe sendet dhe pasuria që kanë mundësuar kryerjen e veprës penale. Pavarësisht se KPPRK ka përdorur shprehjen “Për të cilat ligji parashihet sekuestrimin”. Ngase me dispozitat e nenit 113 të KPPRK, taksativisht janë përcaktuar sendet që nuk mund ti nënshtrohen sekuestrimit të përkohshëm dhe do ishte absolutisht e palogjikshme dhe në kundërshtim me qëllimin e ndërtimit të kësaj norme, që sendet apo pasuria e cila kanë mundësuar kryerjen e veprës penale të mos i nënshtrohen sekuestrimit të përkohshëm kur sekuestrimit ti nënshtrohen sendet që shërbejnë si provë në procedurë penale.

GJA-SU-A. nr. 176/2014

Datë 23.04.2014

Kur gjyqtari përjashtohet nga një çështje penale, nëse ka qenë i përfshirë në ndonjë fazë të procedurës

Mbledhja e Përgjithshme e Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës në të cilën ishin të pranishëm edhe gjyqtarët dhe përfaqësuesit tjerë nga EULEX-i, në bazë të nenit 22 të Ligjit për Gjykatat, më 23.04.2014, me shumicë votash miratoi këtë:

Mendim juridik

I. Nuk mund të jetë gjyqtar i vetëm, anëtarë i trupit gjykues, kryetar i trupit gjykues, në gjykatën e shkallës së parë, gjyqtari i cili ka caktuar-vazhduar paraburgimin.

II. Nuk mund të jetë anëtar i kolegjit të Gjykatës së Apelit, kur shqyrtohet ankesa lidhur me çështjen kryesore, vetëm gjyqtari i kësaj Gjykate, i cili ka qenë anëtarë apo kryetar kolegji që ka marr vendim për caktimin apo vazhdimin e paraburgimit ndaj të pandehurit, (kur gjyqtari procedurës paraprake ka refuzuar t'ia caktoj apo t'ia vazhdoj paraburgimint, mirëpo me ankesën e prokurorit të shtetit, kolegji i Gjykatës së Apelit, ia ka caktuar - vazhduar paraburgimin të pandehurit). Dmth. jo çdo vendosje lidhur me ankesën për paraburgimin e apo masat tjera alternative, përjashton gjyqtarin që në çështjen e të pandehurit të njëjtë të jetë anëtar i kolegjit në Gjykatën e Apelit.

III. Nuk mund të jetë anëtarë i kolegjit në Gjykatën e Apelit - Supreme, gjyqtari i cili në çështjen e njëjtë, ka marrë pjesë në marrjen e vendimit në gjykatën më të ulët ose në gjykatën e njëjtë i cili atakohet me mjet juridik.

Arsyetim

Me emërimin gjyqtar personi i tillë fiton aftësinë absolute që të ushtroj funksionin e gjykimit. Mirëpo, posedimi i aftësisë absolute për gjykim nuk do të thotë se gjyqtari me rastin e gjykimit të një çështje konkrete do të jetë objektiv. Në të vërtetë mund të ekzistojnë raste kur ndonjë raport ekzistues (personal, pasuror, familjar etj.) ndërmjet gjyqtarit dhe çështjes penale konkrete apo kryerësit të saj të shkaktojnë dyshim të arsyeshëm në objektivitetin e gjyqtarit nëse atij i lihet zgjidhja e asaj çështje penale. Në rast të tillë ekziston paaftësia relative e gjyqtarit për ushtrimin e funksionit të gjykimit. Në të vërtetë është vështirë që gjyqtari të mbetet krejtësisht objektiv në çështjen për të cilën materialisht ose moralisht është i interesuar. Sidoqoftë, edhe sikur të ishte plotësisht objektiv, nuk është e arsyeshme që në atë rast konkret atij t'i lejohet ndarja e drejtësisë, sepse opinionioni publik dhe palët mund të dyshojnë me arsye në objektivitetin

dhe paanësinë e tij. Kjo me siguri do t'i sillte dëm prestigjit dhe autoritetit të gjykatës. Për këtë arsye e drejta e procedurës penale e njeh institutin e përjashtimit të gjyqtarit në çështjen konkrete.

Në procedurë penale ekzistojnë shkaqe të ndryshme të cilat mund të sjellin deri te përjashtimi i gjyqtarit, nga gjykimi. Pesha e këtyre shkaqeve është e natyrave të ndryshme.

1. I dëmtuar me vepër penale. Dëmi mund të jetë i karakterit material ose moral dhe ai zakonisht lindë nga marrëdhëniet e gjyqtarit me personin konkret i cili paraqitet në cilësi të personit të akuzuar. I tillë p.sh., mund të jetë rasti kur gjyqtari është viktimë e veprës penale të lëndimit trupor;

2. Bashkëshort, bashkëshort jashtëmartesor, person në afri gjinie në vijë të drejtë në çfarëdo shkalle ose në vijë anësore deri në shkallën e katërt, person në afri krushqie deri në shkallën e dytë me të pandehurin, mbrojtësin e tij, prokurorin e shtetit, të dëmtuarin, përfaqësuesin e tij ligjor ose përfaqësuesin e autorizuar;

3. Kujdestar ligjor, nën kujdestari ligjore, fëmijë i adoptuar ose prind adoptues, prind birësues ose fëmijë i birësuar i të pandehurit, mbrojtësit të tij, prokurorit të shtetit ose të dëmtuarit.

Konform zgjidhjeve të dhëna në pikën 1 dhe 2 deri te përjashtimi i gjyqtarit nga gjykimi vjen për shkak të interesave të karakterit pasuror e material që lindin nga marrëdhëniet e gjyqtarit dhe të afërmve të tij me pjesëmarrësit e sipërpërmendur. Të tilla janë rastet kur p.sh., një nga palët e tilla (ta zëmë mbrojtësi) është debitor apo kreditor i tij, i bashkëshortit ose fëmijëve të tij.

Rastet që lidhen me interesin në procedim janë të qarta dhe nuk kërkojnë koment. E rëndësishme është që kur pretendohen, ato duhet të provohen dhe se të njëjtat nuk mund të përdoren për të zvarritur procedurën apo për të ushtruar presion tek gjyqtari.

4. Në çështjen e njëjtë penale ka marrë pjesë në procedurë si prokuror, mbrojtës, përfaqësues ligjor, përfaqësues i autorizuar i të dëmtuarit

ose është pyetur si dëshmitar apo ekspert. Kështu, për shembull një deputet që ka votuar për heqjen e imunitetit të një deputeti dhe më vonë bëhet gjyqtar, nuk mund të marrë pjesë në gjykimin e atij ish-deputeti për heqjen e imunitetit të të cilit ai ka votuar;

5. Ekziston konflikti i interesit siç përcaktohet në nenin 6 të Ligjit për Parandalimin e Konfliktit të Interesit në Ushtrimin e Funkcionit Publik. Në këtë rast, fjala është për ekzistimin e çfarëdo rrethane që e lidh gjyqtarin me ndonjë interes konkret që ndërlidhet me çështjen penale konkrete apo edhe më gjerë.

Gjyqtari përjashtohet nga gjykimi i rastit konkret nëse duke qenë gjyqtar i vetëm gjykues, kryetar i trupit gjykues, anëtar i trupit gjykues, anëtar i Kolegjit të Apelit apo Kolegjit të Gjykatës Supreme ka marrë pjesë në procedura të mëhershme në të njëjtin rast penal. Pavarësisht kësaj, nuk do të mund të përjashtohet nga gjykimi i rastit konkret gjyqtari që ka shërbyer në kolegjin e mundësisë hetuese të veçantë, si dhe gjyqtari që ka qenë vetëm i përfshirë në procedurat e mëparshme në të njëjtën çështje penale, si një anëtar i një paneli shqyrtues (paragrafi 2 i nenit 39 i KPPRK).

Përveç rasteve të lartcekura gjyqtari mund të përjashtohet nga gjykimi edhe në situatat kur prezantohen dhe vërtetohen rrethana që e venë në dyshim paanshmërinë e tij, ose që duken të papërshtatshme. Një mundësi e tillë e parashikuar me nenin 39. 3 të Kodit të Procedurës Penale i cili u jep mundësi palëve që të kërkojnë përjashtimin e gjyqtarit në çdo rast që ato vërtetojnë qëndrime të njëanshme të tij, siç mund të jetë sjellja jo korrekte ndaj njëres palë, refuzimi i pamotivuar i kërkesave të përsëritura të saj, qëndrimi i njëanshëm në marrjen dhe verifikimin e provave etj.

Pyetja që do përgjigje nga neni 39 par. 2 të KPPRK, është: Kush i nënshtrohet përjashtimit? vetëm gjyqtari i procedurës paraprake, apo çdo gjyqtar i cili në çështjen e njëjtë ka qenë i përfshirë më herët në procedurë penale; si gjyqtar i procedurës paraprake; gjyqtar i vetëm kryetar, anëtarë i trupit gjykues; (kur çështja është anuluar dhe është kthyer në rigjykim); anëtar i kolegjit në Gjykatën e Apelit, (kur çështja

ka ardh për së dyti herë në gjykatë); anëtarë i kolegjit në Gjykatën Supreme (kur çështja ka ardh për së dyti herë në Gjykatë)?

A). Vullneti i ligdhënësit nuk ka qenë që të përjashtoj nga një proces penale, çdo gjyqtar i cili në çështjen e njëjtë penale ka marr pjesë në procedurën e mëhershme, por vetëm gjyqtari i cili në cilësinë e gjyqtarit të procedurës paraprake, gjyqtari i Gjykatës së Apelit, ka caktuar apo vazhduar paraburgimin, kur në çështjen e njëjtë ka marrë pjesë në marrjen e vendimit në gjykatën më të ulët ose në gjykatën e njëjtë i cili atakohet me mjet juridik.

B). Nga kolegj për shqyrtimin e mjetit juridik, në Gjykatën e Apelit apo atë Supreme, nuk përjashtohet gjyqtari i cili ndaj të pandehurit të njëjtë, ka marr pjesë më parë në kolegj i cili ka shqyrtuar mjetin juridik, të paraqitur kundër aktvendimit, të gjyqtarit të procedurës paraprake-kolegjit të Gjykatës së Apelit, për caktimin, vazhdimin e paraburgimit, por ai nuk ka caktuar apo vazhduar paraburgimin, (të pandehurit mund me disa vendime t'i vazhdohet paraburgimi në kuadër të limiteve ligjore dhe ndaj secilit vendim mund të paraqitet mjet juridik. Për secilin mjet juridik kundër aktvendimit për paraburgimin mund të vendosë i njëjti kolegj).

Përfundimi se nuk përjashtohet nga procesi gjyqësor, çdo gjyqtar i cili në rastin e njëjtë ka marr pjesë në procedurat e mëhershme, e mbështetet neni 398 par. 2 të KPPRK, i cili nen shprehet: " Gjykata e Apelit mund të urdhëroj që të caktoj një tjetër gjyqtar të vetëm gjykues, kryetar të trupit gjykues ose trup gjykues " mbyll citatin .dmth nga ky formulim qartë rezulton se gjyqtari apo trupi gjykues që njëherë e ka gjykuar çështjen, mund ta ketë prapë në punë çështjen e njëjtë e kjo vlen edhe për Gjykatën e Apelit dhe Supreme edhe pse neni 398 të KPPRK, i referohet gjykatës së shkallës së parë, pastaj në dispozitat e nenit 40 par. 2 pika 2 e ish KPPPK, e cila përjashtonte gjyqtarin që kishte urdhëruar paraburgimi të jetë gjyqtarë për konfirmimin e aktakuzës, dmth. nëse norma ligjore nuk lejonte që gjyqtari i cili ka urdhëruar paraburgimit, të jetë gjyqtar për konfirmimin e aktakuzës, aq më pak ai do mund të jetë kryetar i trupit gjykues, gjyqtar i vetëm apo anëtarë i trupit gjykues.

Në procedurën para ngritjes së aktakuzës, janë tre grupe gjyqtarësh edhe atë; anëtarët e kolegji shqyrtues, gjyqtari që ka zbatuar hetimin e veçantë gjyqtari i procedurës paraprake dhe kolegjet (Apelit -Supreme) që vendosin për mjetet juridike ndaj aktvendimit për paraburgimin-masat tjera alternative. Ligji shprehimisht është shprehur: “se nuk përjashtohen nga procesi gjyqësor anëtarët e panelit shqyrtues e as gjyqtari që ka qenë anëtarë i panelit të një hetimi të veçantë” që shpie në përfundim të pakontestueshëm se vetëm gjyqtari i procedurës paraprake apo anëtarët e panelit të Gjykatës së Apelit që kanë caktuar apo vazhduar paraburgimin, (por jo edhe gjyqtarët që kanë vendosur lidhur me mjetin juridike ndaj këtyre vendimeve, por nuk kanë urdhëruar paraburgimin - kanë aprovuar ankesën dhe të pandehurit i kanë hequr masën, apo kanë refuzuar ankesën dhe kanë konfirmuar vendimin e gjyqtarit të procedurës paraprake).

Kjo mënyrë restriktive e interpretimit të kësaj norme (nenit 39 par.2) është bërë me qëllim të funksionimit të sistemit gjyqësore, po të interpretohej norma në mënyrë ekstenzive do vihej në pikë pyetje funksionimi i sistemit gjyqësor, duke pasur parasysh edhe faktin se tani në çështje penale nuk ka gjyqtar porotë.

GJA-SU-A. nr. 390/2014

Datë 02.10.2014

A ka të drejtë kundërshtimi i dëmtuari ndaj aktgjykimit për dhënine e urdhërit ndëshkimor

Mbledhja e Përgjithshme e Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës në të cilën ishin të pranishëm edhe gjyqtarët nga EULEX-i, në bazë të nenit 22 të Ligjit për Gjykatat, më 02.10.2014 me shumicë votash miratoi këtë:

Mendim Juridik

Ndaj aktgjykimit me të cilin jepet urdhëri ndëshkimor, i dëmtuari nuk ka të drejtën e kundërshtimit, për grupin e veprave penale për

të cilat në procedurë të rregullt mund të ushtrroj ankesë për shkak të vendimit për sanksionin penal dhe shpenzimeve të procedurës penale.

Arsyetim

Gjykatës Supreme, i është drejtuar me kërkesë Gjykata Themelore e Prishtinës, për të dhënë mendim juridik lidhur me dispozitën e nenit 496 par. 2 të KPPRK, përkatësisht lidhur me atë se a do duhej që ti jepej e drejta në kundërshtim edhe të dëmtuarit, për veprat kundër jetës dhe trupit, kundër trafikut publik dhe kundër integritetit seksual, në situatën kur me aktgjykim është dhënë urdhri ndëshkimor, duke u bazuar në dispozitat e nenit 381 par. 3 të KPPRK.

Në procedurën penale ekzistojnë tre lloje procedurash: procedura e rregullt, procedurat alternative dhe procedura e veçantë. Dhënia e urdhrorit ndëshkimor bie në procedurën e veçantë dhe sipas nenit 496 par. 2 të KPPRK, e drejta e shfrytëzimit të mjetit juridik (kundërshtimit) i është lënë ekskluzivisht vetëm të pandehurit dhe mbrojtësit të tij, dmth. në situatat të tilla është devijuar nga standardi që vlen në procedurën e rregullt dhe, palëve tjera në këtë procedurë duke përfshirë edhe prokurorin e shtetit si paditës, nuk u është njohur e drejta në kundërshtim ndaj këtij aktgjykimi.

Neni 381 par. 3 i KPPRK, e rregullon çështjen e ankesës e të dëmtuarit kundër aktgjyimit për kategori të caktuar të veprave penale, e cila dispozitë atij i ka njohur të drejtën e ankesës vetëm për vendimin për shkak të sanksionit penal dhe shpenzimeve të procedurës, mirëpo neni 496 par. 2 të KPPRK, bënë fjalë për kundërshtimin e aktgjyimit që është marr në procedurë të veçantë, e jo për ankesën në procedurë të rregullt.

Në rrethanat të tilla, të dëmtuarit nuk mund t'i konstituohet një e drejtë të cilën ligji nuk ia ka njohur.

GJA-SU-A. nr. 85-3/2014

Datë 14.02.2014

A mundet të aplikohen dispozitat e Kodit të Drejtësisë për të Mitur (KDM) ndaj madhorit të ri i cili veprën penale e ka kryer si madhor i ri?

Mbledhja e Përgjithshme e Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës në të cilën ishin të pranishëm edhe gjyqtarët dhe përfaqësuesit tjerë nga EULEX-i, në bazë të nenit 22 të Ligjit për Gjykatat, më 14.02.2014, një zërit miratoi këtë:

Mendim juridik

Ndaj madhorit të ri, i cili ka kryer vepër penale si madhor i ri, mund të aplikohet procedura sipas KPDM, nëse gjykata çmon se qëllimi që do të arrihej me shqiptimin e burgimit gjithashtu do të arrihej me shqiptimin e masës ose dënimit, duke marrë parasysh rrethanat nën të cilat është kryer vepra penale, mendimin e ekspertit lidhur me zhvillimin psikologjik të madhorit të ri dhe interesin e tij më të mirë, në të kundërtën ndaj tij aplikohen dispozitat e KPPK në të gjitha aspektet.

Arsyetim

Gjykata themelore në Mitrovicë, me parashtresë, ka kërkuar mendim juridik nga Gjykata Supreme, përkitazi me atë se; cila procedurë duhet të aplikohet dhe cilat masa, dënime mund t'i shqiptohen madhorëve të ri si kryes të veprave penale?

Paraqitësi i kërkesë i është referuar një rasti konkret, ku kryes i veprës penale të vrasjes së rëndë është personi madhor i ri i cili në kohën e kryerjes së veprës penale i ka pas mbi 19 vjeç.

Neni 4.i KPDM i cili ka krijuar dilema në praktikë shprehet; dispozitat e këtij Kodi zbatohen ndaj secilit person të dyshuar për vepër penale të kryer si i mitur, pavarësisht nga mosha e tij në kohën e fillimit të procedurës (par. 1.).dispozitat e këtij Kodi zbatohen edhe

ndaj çdo personi të dyshuar për vepër penale të kryer si madhor i ri (par. 2.).

Ndaj kësaj kategorie të kryesve të veprës penale mund të aplikohen dispozitat procedurale nga KPDM, neni 4-2 KPDM, (edhe pse ligji nuk ka përdorur shprehjen mund), nëse gjykata çmon se qëllimi që do të arrihej me shqiptimin e burgimit gjithashtu do të arrihej me shqiptimin e masës ose dënimit, duke marrë parasysh rrethanat nën të cilat është kryer vepra penale, mendimin e ekspertit lidhur me zhvillimin psikologjik të madhorit të ri dhe interesin e tij më të mirë.

Pra, aplikimi i dispozitave nga KPDM, ndaj kësaj kategorie të kryesve është çështje diskrecionale e gjykatës e jo domosdoshmëri, edhe pse fatkeqësisht ligjdhënësi me rastin e ndërtimit të nenit 4. par. 2. të KPDM, ka lëshuar ta përdor shprehjen mund, siç e kishte më parë dispozita e nenit 3 të Ligji penal për të Mitur i Kosovës, rregullorja e Unmik-ut nr. 24/8, i cili nen në paragrafin 2. shprehet; Kur ky Ligj e parashihet, dispozitat e këtij Ligji zbatohen ndaj cilitdo person të akuzuar për vepër penale të kryer si madhor i ri e këtë mundësi ligji e kishte paraparë në neni 10.

Ligji penal i RSFJ (“Gazeta zyrtare”nr. 44/1976) këto situata i rregullonte kështu: Dispozitat e veçanta të cilat i përkasin kryesve të mitur të veprave penale aplikohen nën kushtet e parapara në dispozitat e këtij krye edhe ndaj personave madhor kur gjykohen për veprat penale të cilat i kanë kryer si të mitur, ndërsa përjashtimisht edhe ndaj personave të cilit veprën penale e kanë kryer si madhorë të rinj (neni 71. par. 2.).

Ligji i procedurës penale (“Gazeta zyrtare e RSFJ” nr. 4/1977) në nenin 452. par. 2 parashihte: Dispozitat e neneve 454. deri në 456., 459. deri në 462., 471., 473., 475. al. 1.dhe 2. dhe nenit 483. të këtij ligji që kanë të bëjnë me kryesit e mitur, aplikohen në procedurën ndaj madhorit të ri, nëse deri në fillimin e shqyrtimit kryesor vërtetohet se ndaj këtij kryesi mund të shqiptohet masa edukuese në kuptim të nenit 82. të LP RSFJ e deri në atë kohë nuk ka mbushur moshën 21 vjeçare.

Neni 11. i KPDM, ka përdorur shprehjen “ndaj kësaj kategorie të kryesve të veprës penale gjykata mund të shqiptojë masë ose dënimet në pajtim me nenin 7. të KPDM, nga ky formulim qartë rezulton se ndaj tyre mund të shqiptohen edhe dënimet nga neni 42 të KPK. Pastaj në nenin 44. par. 3. të KPK thuhet se dënimi me burgim të përjetshëm nuk mund të shqiptohet ndaj madhorit të ri, që shpie në përfundim se ndaj tij mund të shqiptohet burgimi.

Të gjitha këto fakte që u shtruan më lartë , qojnë në përfundim të pakontestueshëm, se ndaj madhorit të ri, për veprat penale të kryera si madhor i ri, parimisht aplikohen dispozitat e KPPK, aplikimi i dispozitave të KPDM, ndaj kësaj kategorie, të kryesve të veprave penale , është çështje diskrecionale e gjykatës e jo domosdoshmëri (përkundër nenit 4. të KPDM).

GJA-SU-A. nr. 389/14

Datë 02.10.2014

Gjykata kompetente për ekzekutimin e dënimit me gjobë i cili është shqiptuar së bashku me dënimin me burgim dhe për ekzekutimin e dënimit me gjobë të zëvendësuar me dënimin me burgim, kur nuk është shlyer në tërësi dënimi i shqiptuar me gjobë

Mbledhja e përgjithshme të Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës në të cilin ishin të pranishëm edhe gjyqtarët dhe përfaqësuesit tjerë të EULEX-it, në bazë të nenit 22 të Ligjit për Gjykatat, më 02.10.2014 miratoj këtë:

Mendim juridik

I. Dënimin e shqiptuar me gjobë, qoftë si dënimë vetëm apo si dënim alternativ, së bashku me dënimin me burgim, duhet ta ekzekutoj gjykata që e ka shqiptuar atë, dmth nëse gjykata në dispozitivin e aktgjykimit të akuzuarit sa i përket dënimit me gjobë i ka lënë vetëm një alternativ: “Atë të zëvendësimit të dënimit me gjobë me dënim me burgim nëse gjyba nuk paguhet në afatin e lënë”,

atëherë vendimin për zëvendësimin e dënimit me gjobë me dënim me burgim duhet ta marr gjykata e cila ka shqiptuar dënimin me gjobë edhe atë pa tentuar fare që paraprakisht të bëjë përmbarimin e dhunshëm.

II. Nëse me dënimin e zëvendësuar me burgim, nuk është shlyer në tërësi dënimi i shqiptuar me gjobë, atëherë çështja i dërgohet gjykatës kompetente ku i dënuari e ka vendbanimin, me qëllim që pjesa e mbetur e dënimit me gjobë (të pa shlyer me dënimin e zëvendësuar me burgim) të ekzekutohet, sipas Ligjit për Procedurën Përmbarimore.

Arsyetim

Në kërkesën e vet gjykata Themelore në Prishtinë i ka ngritur këto dilema dhe ka paraqitur opinionet e saja si në vijim;

Në të gjitha gjykatat në Kosovë ka aktgjykime sipas të cilave është shqiptuar dënimi me gjobë si dënim i vetëm, me konstatimin se nëse ky dënim nuk paguhet brenda afatit të caktuar do të inkasohet edhe detyrimisht në procedurën e përmbarimit dhe këto aktgjykime pastaj janë dërguar bazuar në LESP, te gjykata ku i dënuari e ka vendbanimin, në procedurë të përmbarimit të detyruar. Do të thotë se ka shumë raste që janë në procedurë të përmbarimit të detyruar sipas aktgjykimeve të formës së prerë ku janë shqiptuar dënime me gjobë qoftë sipas nenit 39 të KPPK-së, qoftë tani sipas nenit 46 të KP të RK-së.

Dilema është se kush (cila gjykatë) duhet të veproj në procedurën e përmbarimit të detyruar kur është shqiptuar dënimi me gjobë - si dënim i dytë, përkatësisht kur kemi një dënim me burg (të cilin e ekzekuton gjykata që e ka shqiptuar dënimin) dhe një dënim me gjobë të cilin duhet inkasuar në procedurën e përmbarimit të detyruar.

Te dënimi kumulativ dënim me burg dhe dënim me gjobë qëllimi i ligjit nuk duhet interpretuar në formën e mundësisë që edhe dënimi me gjobë, kur nuk paguhet brenda afateve të caktuara të shëndrohet si dënim me burg. Kjo për arsye se qëllimi i dënimit me gjobë të dënimi kumulativ

është që i dënuari të ndiej edhe pasojat materiale të dënimit për veprën penale për të cilën është shpall fajtor dhe i është shqiptuar dënimi.

Së dyti, çështja e ekzekutimit të dënimit me gjobë rregullohet me nenin 135 të Ligjit për Ekzekutimin e Sanksioneve Penale. Sipas nenit 135 të LESP-së kur gjykata shqipton dënimin me gjobë urdhëron ekzekutimin e dënimit me gjobë. Dispozitat e Ligjit të Procedurës përmbartimore në fuqi zbatohen për kompetencën dhe procedurën e ekzekutimit të dënimit me gjobë, për faktin se te ekzekutimi i sanksionit penal dënim me gjobë aplikohet inkasomi i detyruar i të hollave qoftë në formën e pagesës nga vet i dënuari apo nëpërmes të llogarisë bankare. Kompetente për zbatimin e procedurës së përmbartimit të detyruar do të jetë gjykata ku i dënuari (debitori) e ka vendbanimin, kjo sepse edhe për sa i përket llogarive bankare të gjitha bankat komerciale në Kosovës i kanë degët e tyre në të gjitha qendrat ku edhe janë Gjykatat apo Degët e Gjykatave Themelore.

Përfundimet e Gjykatës Supreme lidhur me pretendimet e ngritura

Përkundër këtyre opinioneve të Gjykatës Themelore në Prishtinë, Seanca e përgjithshme e Gjykatës Supreme, mendon se dënimi me gjobë duhet ekzekutuar si në dispozitiv, të këtij menidmi juridik, për arsytet që do paraqiten në vazhdim.

Me dispozitat e Kodit Penal të Kosovës (neni 46 i KPK) është parashikuar se kur gjykata shqipton dënim me gjobë, ajo cakton edhe afatin e pagimit, i cili nuk mund të jetë më i shkurtër se 15 ditë dhe as më i gjatë se 3 muaj, përveç në raste të arsyeshme, kur i lejohet të dënuarit të paguajë në këste në afat jo më të gjatë se 2 vjet. Sipas paragrafit 3. të nenit të cituar “Nëse personi i dënuar nuk dëshiron ose nuk mund ta paguajë gjobën, gjykata mund të zëvendësojë dënimin me gjobë me dënim me burgim. Kur dënimi me burgim zëvendësohet me dënimin me gjobë, 1 ditë burgim llogaritet me 20 €, gjobë. Dënimi me burgim nuk mund të tejkalohet 3 vjet.”.

Sipas paragrafit 5 të nenit të cituar më lart, nëse personi i dënuar nuk dëshiron ose nuk mund ta paguajë gjobën, gjykata mund në pajtim

me personin e dënuar, të zëvendësojë gjobën me një urdhër për punë në dobi të përgjithshme.

Se a do t'i ofrojë gjykata të pandehurit ndonjërin nga alternativat e mësipërme, është e drejtë diskreionale e saj, sepse ajo ka mundësi ligjore që dënimin me gjobë ta zëvendësojë me dënim burgimi menjëherë pas kalimit të afatit të caktuar me aktgjykimin për pagesën e gjobës, pa i ofruar ndonjërin nga alternativat e tjera.

Nga arsyet e paraqitura më lart qartë rezulton se në situata të tilla me asnjë dispozitë ligjore nuk është parashikuar ekzekutimi me shtrëngim i dënimit me gjobë (për pjesën për të cilën ai mund të zëvendësohet me dënim me burgim). Norma ligjore nga neni 46. par. 3. të KPK, nuk thotë se nëse ekzekutimi nuk mund të bëhet as me shtrëngim i njëjti do t'i zëvendësohet me dënim me burgim, siç e thoshte norma e mëhershme (psh. neni 39. par. 3 të LPJ), për këtë arsye në situatën kur i dënuari nuk dëshiron të paguaj gjobën në afatin e lënë apo nuk mund ta bëjë atë, gjykata që e ka gjykuar në shkallë të parë mund t'ia zëvendësojë dënimin me gjobë me dënim me burgim.

Në rastet kur dënimi me burgim nuk mjafton për të shlyer dënimin me gjobë, atëherë konform dispozitave të Ligjit të Procedurës Përmbarrimore, lënda i dërgohet gjykatës kompetente në rajonin e së cilës ndodhet vendbanimi-vendqëndrimi i të pandehurit, me qëllim të ekzekutimit të pjesës së mbetur (të pa shlyer –mbuluar me burgim) të dënimit me gjobë, konform nenit 135 të LESP-së.

GJA-SU-A. nr. 388/14

Datë 02.10.2014

Kompetenca e Gjykatës për të vendosur lidhur me prapësimin kundër vendimeve të përmbarruesve privat.

Mbledhja e Përgjithshme e Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës, me gjyqtarë vendorë dhe ata nga EULEX-i, duke vendosur sipas kërkesës së

Gjykatës Themelore në Prishtinë, në bazë të nenit 22 të Ligjit për Gjykatat, më 02.10.2014, jep këtë:

Mendim juridik

Kompetente për të vendosur lidhur me prapsim, ankesën, parregullsi në procedurën përmbaruese, kundër vendimit mbi lejimin e përmbarimit të përmbaruesit privat, ku si palë janë paraqitur personat juridik apo shoqëritë tregtare, është Gjykata Themelore në territorin e të cilës gjendet selia e debitorit, në kuptim të nenit 5.5 të Ligjit Për Procedurën Përmbarimore dhe nenit 11.1 të Ligjit për Gjykatat.

Arsyetim

Gjykata Themelore në Prishtinë, Departamenti për Çështje Ekonomike, i është drejtuar Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës me kërkesë për të dhënë mendim juridik lidhur me zbatimin e dispozitave të Ligjit të ri për procedurën përmbarimore nr. 04/L-139, dhe Ligjit për Gjykatat, që kanë të bëjnë me kompetencën për të vendosur me prapsim, ankesë, parregullsi në procedurën përmbaruese, kundër vendimeve të përmbarueseve privat dhe kundër veprimeve ekzekutive të përmbaruesve privat, në rastet kur të dy palët në procedurë janë shoqëri tregtare apo persona juridik.

Me Ligjin për procedurën përmbarimore nr. 04/L-139 i cili ka hyrë në fuqi më 01 Janar 2014, me nenin 5.5 është përcaktuar kompetenca për të vendosur çështjet që kanë të bëjnë me çdo prapsim, ankesë, parregullsi në procedurën përmbaruese. Sipas nenit 52 dhe 67 të këtij ligji, për të vendosur çështjet që kanë të bëjnë me çdo prapsim, ankesë, parregullsi në procedurën përmbaruese ose çfarëdolloj procedure kundër veprimeve të ndërmarra nga përmbaruesi privat nëse debitori është person fizik, kompetencë ka gjykata kompetente në territorin e së cilës debitori ka vendbanimin apo nëse nuk ka vendbanim në Kosovë, atëherë në territorin në të cilin ka vendqëndrimin. Nëse debitori është person juridik, kompetencë territoriale ka gjykata kompetente ku gjendet selia e debitorit.

Ligji për Gjykatat i Kosovës, me nenin 13 ka përcaktuar kompetencën e Departamentit për Çështje Ekonomike që vepron në kuadër të Gjykatës Themelore në Prishtinë, por nuk ka përcaktuar se ky Departament ka kompetencë të vendos në procedurë të përmbarimit lidhur me prapësimin e paraqitur kundër vendimeve të përmbarimit të cilat kanë të bëjnë me persona juridik apo shoqëri tregtare.

Me nenin 11 të Ligjit për Gjykatat në Kosovë, Gjykatat Themelore, janë kompetente për të gjykuar në shkallë të parë të gjitha çështjet përpos nëse me ligj parashihet ndryshe, ndërsa sipas dispozitës së nenit 16.1 të ligjit të cituar është paraparë se Departamenti i Përgjithshëm i Gjykatës Themelore gjykon në shkallë të parë të gjitha çështjet, përveç nëse kjo është në kompetencë të një Departamenti tjetër të Gjykatës Themelore.

Nga kjo rezulton se në kuptim të nenit 5.5 të Ligjit Për Procedurën Përmbarimore, Departamenti i Përgjithshëm i Gjykatës Themelore në territorin e së cilës gjendet selia e debitorit, është kompetente për të vendosur lidhur me prapësimet e debitorëve kundër vendimeve të përmbaruesve privat.

Praktika gjyqësore
PENALE

I. PROCEDURË PENALE

PML. nr. 79/2015

Datë 16.04.2015

Dorëzania - neni 179. i KPPRK - Heqja e Dorëzanisë - neni 182. i KPPRK

Dorëzania si masë alternative e paraburgimit caktohet me aktvendim, sipas kërkesës së prokurorit të shtetit për caktimin e masave për sigurinë e pranisë së të pandehurit në procedurë, por edhe sipas kërkesës së të pandehurit dhe mbrojtësit të tij, kur ai ndodhet në paraburgim dhe kërkon që kjo masë t'i zëvendësohet me ndonjë masë tjetër alternative.

Mallrat e kontrabanduara, konform nenit 273 par. 2 konfiskohen deri në përfundim të procedurës lidhur me çështjen kryesore.

Nga arsytimi

Gjykata Themelore në Mitrovicë me aktvendimin P. nr. 167/2004 të dt. 08.12.2014, të pandehurit R. M. ia ka refuzuar si të pabazuar kërkesën për kthimin e mjeteve në shumë prej 5000 Euro (pesë mijë euro) të depozituara në emër të "Dorëzanisë", të caktuar sipas aktvendimit të Gjykatës Komunale në Mitrovicë P. nr. 66/2004 të Datë. 02.03.2004. Kundër këtij aktvendimi ankesë ka paraqitur mbrojtësi i të pandehurit, mirëpo Gjykata e Apelit e Kosovës me aktvendim PN. nr. 4/2015 të dt. 26.01.2015, ka refuzuar si të pabazuar ankesën dhe ka vërtetuar aktvendimin e ankimuar.

Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme, me të drejtë mbrojtësi i të pandehurit në kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë, konsideron se me këtë aktvendimin e gjykatës së shkallës së parë të cilin si të drejt e ka vërtetuar edhe Gjykata e Apelit gabimisht, janë aplikuar dispozitat e nenit 182 të KPPRK-s, e që ka afektuar në ligjshmërinë e vendimit gjyqësor, ngase, për tani vendimi i gjykatave të shkallës së parë me të cilën është refuzuar kërkesa për kthyerjen e parave të marra dhe asaj të Apelit janë të paqarta, pasi që nuk mund të kuptohet se cila ka qenë arsyeja që të pandehurit i janë marr 5000 €, nuk ekziston asnjë vendim i shkruar

përpos një konstatimi në procesverbal. Dorëzania si masë për sigurinë e pranisë së të pandehurit në procedurën penale që zhvillohet ndaj tij, në fazën e hetimit jepet, kur prokurori ka propozuar paraburgimin ndaj të pandehurit, ndërsa gjykata vlerëson se ai mund të mbrohet nga liria me dorëzani, ose kur gjykata veç ka caktuar paraburgimin, por ndërkohë e aprovon ofertën nga i pandehuri për dorëzani dhe urdhëron që ai të lirohet nga paraburgimi. Dorëzania caktohet me aktvendim, në të cilin theksohen arsyet e dorëzanisë, kushtet të cilave duhet tu përmbahet i pandehuri dhe pasojat e mos respektimit të kushteve nga dorëzania. Në aktvendimin me të cilën gjykata e shkallës së parë ka refuzuar kërkesën për kthyerjen e parave të marra, ka theksuar se i pandehuri nuk i është përgjigjur gjykatës në thirrjen e saj dhe me këtë gjykata e ka hequr dorëzantinë, që e bënë akoma më konfuze situatën, ngase u tha më lart nuk ekziston asnjë aktvendim për dorëzani, dhe as që ka pas propozim nga prokurori i çështjes për ndonjë nga masat për praninë e të pandehurit në procedurë.

Sipas dispozitave të KPPRK që ishte në fuqi gjykata ka mundur të aplikoj masat e përkohshme sipas Ligjit Për Procedurën Përmbartimore, në procedurën e konfiskimit të pasurisë e cila dyshohet se është përfituar me vepër penale, por edhe në këtë drejtim nuk ekziston asnjë vendim i arsyetuar për të kuptuar se për çfarë bëhet fjalë. Në shkresat e lëndës ekziston vetëm një konstatim në procesverbal: “nga i pandehuri marrën 5000 €, si garancion për 29000 kg. pleh artificial të konfiskuar” !!!!, ndërsa u tha më sipër në aktvendim e gjykatës së shkallës së parë me të cilin është refuzuar kërkesa e të pandehurit për kthyerjen e parave të marra, theksohet se dorëzania është humbur ngase i pandehuri nuk është paraqitur në gjykatë. Me ligj saktë është përcaktuar se kur mund të aplikohet kjo masë alternative e paraburgimit, procedura dhe forma e vendimit, ndërsa në rastin konkret nuk është përmbushur asnjë kriter për aplikimin e dorëzanisë. Nuk ka propozim nga prokurori për caktimin e paraburgimit (pa këtë propozim nuk mund të caktohet as masa e dorëzanisë në fazën e hetimeve), nuk ka asnjë lloj aktvendim edhe po të bëhej fjalë për dorëzantinë apo për ndonjë nga masat e përkohshme në procedurën e konfiskimit (edhe pse në arsyetimin të aktvendimit të gjykatës së shkallës së parë thuhet se bëhet fjalë për dorëzantinë). Në rrethana të këtilla nuk ka pas mundësi ligjore që të pandehurit t’i me-

rrën këto mjete monetare, pa e formalizuar me një vendim të shkruar, ku do ishin paraqitur arsye e marrjes së mjeteve monetare dhe ndaj të cilit vendim i pandehuri do kishte të drejtë ankimi.

Nga përmbajtja e shkresave të lëndës po rezulton se gjykata të pandehurit në vend që t'ia konfiskoj mallin e kontrabanduar - plehun artificial, sipas nenit 273 par. 2 të ish KPPK-s, deri në përfundim të procedurës i ka marr 5000 € (nuk është e qartë pse? Nuk bëhej fjalë për mall që i nënshtrohet prishjes !???), pa e formalizuar fare me vendim (vetëm në procesverbal është konstatuar se të pandehurit i merren 5000 €, ndërsa plehu i konfiskuar i kthehet), nga i cili do shihej se pse janë marrë këto 5000 €, nga kjo qartë rezulton se parat e marra nga ai nuk mund të mbahehen në emër të dorëzansisë, ngase nuk del se bëhet fjalë për dorëzani.

Këto janë shkaqet për të cilat Gjykata Supreme, në mbështetje të nenit 438 par.1 pika 1.2 të KPRK-s, anuloi aktvendimin e Gjykatës së shkallës së parë dhe atë të Apelit dhe çështjen ia ktheu për rigjykim gjykatës së shkallës së parë.

(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme,
Pml. nr. 79/20015, më datë 16.04.2015)

Pml. nr. 16/2014

Datë 28.01.2014

Personat e autorizuar për paraqitjen e kërkesës për mbrojtje të ligjshmërisë - neni 433 par. 1 të KPPRK - Vendimet dhe procedurat që mund të atakohen me anë të kërkesës për mbrojtje të ligjshmërisë - neni 432 par. 1 të KPPRK

Kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë mund të paraqesin Kryeprokurori i shtetit, i pandehuri dhe mbrojtësi i tij.

Kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë mund të paraqitet kundër vendimit gjyqësor të formës së prerë ose kundër procedurës gjyqësore e cila i ka paraprirë marrjes së vendimit të tillë.

Nga arsyetimi

Gjykata e Apelit të Kosovës, me aktvendimin e vet PAKR nr. 899/2012 të datës 16.04.2013, ka anuluar aktgjykimin e Gjykatës së qarkut në Pejë P.nr.154/2010 të datës 20.10.2011 me të cilin aktgjykim i aku-zuari E. P. është shpallur fajtor dhe është gjykuar për veprat penale të vrasjes në tentativë nga neni 30 al. 1 të LPK lidhur me nenin 19 të LPJ dhe mbajtja në pronësi, në kontroll, posedim apo shfrytëzim të pa-authorized të armëve nga neni 328 par. 2 të KPK. Me këtë aktvendim Gjykata e Apelit ka vendosur që lënda i kthehet në rigjykim të njëjtës gjykatë, pra, Gjykatës së Qarkut në Pejë.

Gjykata Themelore në Pejë ka marrë aktvendimin P. nr. 270/2013 të datës 22.10.2013 me të cilin është shpallë inkompetente në pikë-pamje territoriale për të gjykuar këtë çështje dhe ia ka dërguar lëndën Gjykatës Themelore në Gjakovë, si gjykatë kompetente pasi që vepra penale është kryer në territorin e asaj gjykate, e në bazë të dispozitës së nenit 39 par. 2 të Ligjit për gjykatat.

Gjykata Themelore në Gjakovë më pastaj ka kundërshtuar këtë ak-tvendim, gjegjësisht ka kërkuar që Gjykata e Apelit të Kosovës te shpallë kompetente Gjykatën Themelore në Pejë si kompetente në pikëpamje territoriale për të gjykuar çështjen.

Gjykata e Apelit e Kosovës duke vendosur lidhur me këtë konflikt të kompetencës, ka marrë aktvendimin PN. nr. 670/2013 të datës 25.10.2013 me të cilin kompetente për të gjykuar këtë çështje ka caktuar Gjykatën Themelore në Gjakovë.

Kundër këtij aktvendimi, kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë ka para-qitur gjyqtari, i cili ka kontestuar kompetencën e Gjykatës Themelore në Gjakovë, për të gjitha bazat ligjore.

1. Së pari kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë rezulton se është e palejueshme, ngase këtë mjetë të jashtëzakonshëm juridik nuk mund ta paraqes gjyqtari i çështjes, pasi që ai nuk e ka statusin e palës në procedurë.

2. Së dyti, edhe sikur kërkesa të ishte e lejuar, e njëjta do ishte e paprueshme, ngase sipas dispozitës së nenit 432 par. 1 të KPPRK kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë mund të paraqitet kundër vendimit gjyqësor të formës së prerë ose kundër procedurës gjyqësore e cila i ka paraprirë marrjes së vendimit të tillë, pas përfundimit të procedurës penale në formë të prerë, në rast të shkeljes së ligjit penal, shkeljeve esenciale të ligjit të procedurës penale parashikuar nga neni 403 par. 1 të këtij Kodi dhe në rast të tjera të dispozitave të procedurës penale, kur shkeljet e tilla kanë ndikuar në ligjshmërinë e vendimit gjyqësor. Ndërkaq, sipas dispozitës së nenit 432 par. 4 të KPPP, gjatë procedurës penale e cila nuk ka përfunduar në formë të prerë, kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë mund të paraqitet vetëm kundër vendimeve të formës së prerë lidhur me caktimin ose vazhdimin e paraburgimit.

Në çështjen konkrete procedura penale në shkallën e parë ende nuk ka përfunduar në formë të prerë, por është vendos vetëm lidhur me kompetencën territoriale të gjykatës.

Për arsyet e cekura më lartë, kërkesa për mbrojtjen e ligjshmërisë u hodh si e palejueshme në kuptim të nenit 435 par. 2 të KPPRK.

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme,
Pml. nr. 16/2014, më datë 28.01.2014)*

*Pml. nr. 23/2015
Datë 01.02.2015*

E drejta për mbrojtës dhe heqja dorë nga kjo e drejtë-neni 53 par. 3 të KPPRK

Nga e drejta për të pasur mbrojtës mund të hiqet dorë, përveç në rastin e mbrojtjes së detyruar, nëse heqja dorë bëhet qartë dhe vullnetarisht pas informimit të plotë për të drejtën e të pandehurit në mbrojtje. Heqja dorë duhet bërë me shkrim dhe duhet nënshkruar nga i pandehuri dhe nga organi kompetent që zbaton procedurën.

Nga arsyetimi

Me aktgjykimin e formës së prerë të Gjykatës Themelore në Prizren P.nr. 564/2006 të datës 31.10.2014 i dënuari S.K. është shpallur fajtor për veprën penale vjedhje e rëndë në tentativë nga neni 253 par. 1 lidhur me nenin 20 të KPK dhe është gjykuar me dënim burgimi në kohëzgjatje prej 6 (gjashtë) muajve, në të cilin dënim i llogaritet koha e kaluar në paraburgim prej datës 29.04.2006 deri më datën 02.05.2006. Me të njëjtin aktgjykim është refuzuar akuza ndaj të dënuarit, për tri vepra penale të vjedhjes së rënd nga neni 253 par. 1 pika 1 të KPK.

Në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë pretendohet se i dënuari në shqyrtimin gjyqësor nuk ka pas mbrojtës dhe se i është pamundësuar të ketë mbrojtësin ngase në kohën e shqyrtimit gjyqësor ka qenë në paraburgim për një vepër tjetër penale dhe lirinë e lëvizjes e ka pas të kufizuar që do të thotë edhe mundësinë e angazhimit të mbrojtësit dhe se në këtë mënyrë është shkel e drejta ligjore e të dënuarit të ketë mbrojtës, që paraqet shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 384 par. 2 nënparagrafi 2.3. të KPPK. Gjykata e shkallës së dytë në procedurën ankimore nuk e ka evituar këtë shkelje por përkundrazi, ka theksuar se “në rastet kur i akuzuari e pranon fajësinë, mbrojtja nuk është obligative”.

Gjykata Supreme konstaton se në kohën e mbajtjes së shqyrtimit gjyqësor- më datën 31.10.2014. ndaj të dënuarit nuk ka qenë i caktuar paraburgimi në këtë çështje konkrete penale, por ekziston aktvendimi i Gjykatës Themelore në Prizren Pp. nr. 139/2014 i datës 29.10.2014. nga i cili del se paraburgimi i është caktuar në një çështje tjetër penale, më datën 29.10.2014. Konform nenit 57 par. 1.1 të KPPK një prej rasteve të mbrojtjes së detyruar është gjatë seancës për caktimin e paraburgimit dhe gjatë kohës derisa i pandehuri gjendet në paraburgim. Mirëpo, të dënuarit, paraburgimi nuk i është caktuar në këtë çështje dhe për këtë arsye kushti për mbrojtjen e detyruar nuk është plotësuar.

Mirëpo, nga procesverbali i shqyrtimi gjyqësor del se i dënuari është njoftuar me të drejtat e tij procedurale, e në mesin e tyre edhe me të drejtën e angazhimit të mbrojtësit, por ai fare nuk është deklaruar se

a ka angazhuar mbrojtës apo a dëshiron që t'i mundësohet angazhimi i mbrojtësit. Nuk ka mjaftuar të konstatohet në aktgjykimin e shkallës së dytë se i dënuari është njoftuar për të drejtat të cilat i takojnë në bazë të ligjit dhe se nuk ka pas vërejtjeje në këtë drejtim. Përkundrazi, konform nenit 53 par. 3 të KPPRK, nga e drejta për të pasur mbrojtës mund të hiqet dorë, përveç në rastin e mbrojtjes së detyruar, nëse heqja dorë bëhet qartë dhe vullnetarisht pas informimit të plotë për të drejtën e të pandehurit në mbrojtje. Heqja dorë duhet bërë me shkrim dhe duhet nënshkruar nga i pandehuri dhe nga organi kompetent që zbaton procedurën, në rastin konkret nga gjyqtari i çështjes, e që në këtë çështje penale nuk është vepruar ashtu siç norma urdhëron, dhe me këtë të pandehurit i është cenuar e drejta në mbrojtje. Për më tepër, në aktgjykimin e shkallës së dytë është konstatuar se “në raste kur i akuzuari e pranon fajësinë, mbrojtja nuk është obligative”, konstatim ky i cili nuk i përket situatës konkrete dhe nuk ekziston ndonjë dispozitë ligjore e cila përcakton se nëse i pandehuri e pranon fajësinë mbrojtja nuk është e detyruar.

Këto janë shkaqet për të cilat Gjykata Supreme, në mbështetje të nenit 438. par. 1.pika 1.2.të KPK-së, anulojë aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë dhe atë të Apelit dhe çështjen ia ktheju për rigjykim gjykatës së shkallës së parë.

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme,
Pml. nr. 23/2015, Datë 01.02.2015)*

*Pml. 24/2015
Datë 24.02.2015*

Llojet e ekspertizave të kryesit me çrregullime mendore-neni 508 të KPPRK

Në procedurën penale ku përfshihen kryesit me çrregullime mendore caktohen: ekspertiza për të konstatuar nëse në kohën e kryerjes së veprës penale i pandehuri ka qenë në gjendje të paaftësisë mendore ose aftësisë së zoogëluar

mendore ose ekspertiza për të konstatuar nëse i pandehuri është i paaftë për të përballuar gjykimin.

Nga arsyetimi

Me aktvendimin e formës së prerë të Gjykatës Themelore në Mitrovicë-Departamenti i Krimeve të Rënda P.nr. 29/2014 të datës 10.09.2014 është vendosur që i pandehuri D. A. është i paaftë për t'iu nënshtruar gjykimin, të pushohet procedura penale kundër tij për shkak të veprës penale vrasje e rënd nga neni 179 par. 1 pika 1.3 të KPRK për shkak të paaftësisë për t'iu nënshtruar gjykimin gjatë procedurës, për shkak të sëmundjes së përhershme mendore dhe që pas marrjes së formës së prerë të aktvendimit, shkresat e lëndës t'i dërgohen Gjykatës Themelore në Mitrovicë-Departamenti i Përgjithshëm-Divizioni Civil, me qëllim të pranimit të të akuzuarit në ndonjë institucion të kujdesit shëndetësor, në pajtim me ligjin në fuqi të procedurës jashtkontestimore.

Një prej pretendimeve në kërkesën e mbrojtës për ligjshmërisë së Prokurorit të Shtetit është se se gjykata nuk ka kërkuar mendim nga eksperti nëse i pandehuri në kohën e kryerjes së veprës penale ka vuajtur nga sëmurja mendore edhe pse neni 508 par. 7 të KPPRK e obligon gjykatën që nga eksperti të kërkojë të dhëna për kohëzgjatjen e sëmurjes së të pandehurit, si fakt vendimtar për vazhdimin e procedurës penale, pretendim ky për të cilin u konstatua se nuk është i bazuar.

Sipas dispozitës së nenit 508 të KPPRK, te kapitulli i procedurës penale ku përfshihen kryesit me çrregullime mendore, në çdo kohë mund të caktohen dy lloje të ekspertizave:

- për të konstatuar nëse në kohën e kryerjes së veprës penale i pandehuri ka qenë në gjendje të paaftësisë mendore ose aftësisë së zvogëluar mendore; ose
- për të konstatuar nëse i pandehuri është i paaftë për të përballuar gjykimin.

Në rastin konkret del se është caktuar ekspertiza për të konstatuar nëse i pandehuri është i paaftë për të përballuar gjykimin, pra sipas nenit 508

par. 1.2 të KPPRK. Ekipi i mjekëve të QKUK i përbërë nga neuropsikiatri, psikiatri dhe psikologu në konstatimin e vet ka theksuar se te i pandehuri konstatohet sëmundje e Parkinsonit, sindrom organik, dëmtim i rënd i proceseve kognitive dhe emocionale, ai nuk e kupton qëllimin e ekzaminimit, komunikimi me te është i pamundur, fizikisht sistemi lokomotor i dekompenzuar, është mjaft i lodhur, për shkak të ndryshimeve organike të kësaj sëmundjeje, deteriorimit organik të personalitetit, senilitetit-dobësimi fizik dhe me e rëndësishmja-dëmtimi i rënd i gjykimit, orientimit, inteligjencës, koncentrimin, aftësisë së kontrollit të veprimeve të tij, nuk është i aftë të përballojë gjykimin dhe deponimet e tij eventuale do të jenë jo valide. Në raportin shtesë, ekspertet kanë precizuar se fjala është për një sëmurje të karakterit të përhershëm.

Andaj, ekspertët kanë dhënë konstatimin dhe mendimin e vet lidhur me aftësinë e të pandehurit për të përballuar gjykimin, sipas nenit 508 par. 1.2 të KPPRK që është diç tërësisht tjetër nga ajo që kërkohet në bazë të nenit 508 par. 1.1 të KPPRK-për gjendjen e tij mendore në kohën e kryerjes së veprës penale (llogaritshmëria), për çka pretendimi në kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë i cili thirret në dispozitën e nenit 508 par. 1 pika 1 të KPPRK nuk ka qenë objekt i aktvendimeve të atakuara dhe si i tillë nuk është i bazuar.

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme
Pml. 24/2015, Datë 24.02.2015.)*

*Pzd. nr. 69/2014
Datë 11.07.2014*

Personi i autorizuar për ushtrimin e kërkesës për zbutje të jashtëzakonshme të dënimit-neni 429 par. 1 të KPPRK

Kërkesën për zbutje të jashtëzakonshme të dënimit mund ta paraqes Prokurori publik kur procedura është zbatuar me kërkesën e tij, i dënuari dhe mbrojtësi i tij.

Nga arsyetimi

Me aktgjykimin e formës së prerë të Gjykatës Themelore në Pejë P. nr. 226/2012 të datës 12.12.2013. i dënuari Q. B. është shpallur fajtor për veprat penale mashtrimi nga neni 261 par. 1 të KPRK dhe kanosje nga neni 161 par. 2 lidhur me par. 1 të KPRK dhe është gjykuar me dënim unik burgimi në kohëzgjatje prej 13 (trembëdhjetë) muajve.

Kërkesë për zbutje të jashtëzakonshme të dënimit ka paraqitur babai i të dënuarit.

Sipas dispozitës së nenit 429 par. 1 të KPPRK kërkesën për zbutje të jashtëzakonshme të dënimit mund ta paraqes Prokurori publik kur procedura është zbatuar me kërkesën e tij, i dënuari dhe mbrojtësi i tij.

Siç rezulton nga shkresat e lëndës, kërkesën për zbutje të jashtëzakonshme të dënimit nuk e ka paraqitur i dënuari e as personat tjerë nga dispozita e lartë përmendur, por babai i të dënuarit, edhe pse në fund të kërkesës shkruan se paraqitësi i kërkesës është i dënuari, por më tutje shihet se “për” të dënuarin kërkesën e ka nënshkruar babai i tij.

Pasi që kërkesa nuk ishte e lejuar me ligj, në bazë të nenit 431 par. 4 lidhur me nenin 430 par. 1 të KPPRK u vendos si në dispozitiv.

*(Aktgjykim i Gjykatës Supreme
Pzd. nr. 69/2014, Datë 11.07.2014)*

Pml. nr. 240/2014

Datë 10.12.2014

Hudhja e ankesës si të palejueshme - neni 400 i KPPRK-s

Kur gjykata me rastin e shqiptimit të dënimit i ka tejkalua limitet e marrëveshjes të arritur në mes të përfaqësuesit të akuzës të pandehurit dhe mbrojt-

tësi të tij, palët kanë të drejtë të paraqesin ankesë për shkak të vendimit për dënimin (neni 233 par. 13 i KPPRK).

Nga arsyetimi

Me të drejtë ceket në kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë të mbrojtësit, se gjykata e shkallës së dytë, ka cenuar të drejtat e të akuzuarit në fazën e ankimimit, ngase në kundërshtim me ligjin përkatësisht nenin 400 të KPPK-s , ka hedhur ankesën si të palejuar.

Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Pejë - Departamenti i për Krime të Rënda P.nr. 376/2013 datë 22 janar 2014 i dënuari N.B, është shpallur fajtor për veprën penale marrja e rryshfetit nga neni 421 par. 1 të KPRK, dhe është gjykuar me dënim me burgim në kohëzgjatje prej 10 (dhjetë) muaj, në të cilin dënim është llogaritur edhe koha e kaluar në paraburgim nga data 8.11.2013 deri më 27.11.2013 si dhe i është shqiptuar dënimi me gjobë në shumë prej 2.000 (dymijë) €, të cilat dënime do të ekzekutohen pas plotfuqishmërisë së aktgjykimit. Të dënuarit i është shqiptuar edhe dënimi plotësues ndalimi i ushtrimit të detyrës apo veprimtarisë, në kohëzgjatje prej tri (3) vitesh, në bazë të nenit 62 par. 1.2 nën par. 2.3 të KPRK.

Nga shkresat e lëndës rezulton se është arritur marrëveshje në mes organit të akuzës, të pandehurit dhe mbrojtësit të tij, në harmoni me dispozitat që rregullojnë procedurat alternative - negocimit të marrëveshjes (neni 384 par. 2 nën par. 2.1 dhe 2.2, dhe neni 383 par. 1 nën par. 1.4, të KPPK). Marrëveshja kishte këtë përmbajtje; I pandehuri pranoi fajësinë për të gjitha pikat e akuzës dhe me këtë rast palët u dakorduan që të akuzuar dhe t'i shqiptohet dënim burgimi brenda kufijve prej 6 muaj deri në 1 vit, dënimi me gjobë brenda kufijve prej 1.500-2.000 € dhe dënimi plotësues - ndalimi i ushtrimit të detyrës në kohëzgjatje prej 2-3 vite.

Bazuar në dënimin plotësues që ka shqiptuar Gjykata e shkallës së parë, rezulton se janë tejkaluar limitet e marrëveshjes së arritur në mes të palëve në procedurë, ngase palët ishin dakorduar për shq-

iptimin e dënimit plotësues, ndalimi i ushtrimit të detyrës në kohëzgjatje prej 2-3 vite, pjesë e marrëveshjes nuk ishte ndalimi i veprimtarisë.

Sipas nenit 233 par. 13. të KPPK, kur gjykata shqipton dënim jashtë kufijve të marrëveshjes, pala në dëm të cilës është shqiptuar dënimi ka të drejtë ankese vetëm për vendimin për dënimin, ndërsa u tha më sipër gjykata i kishte tejkaluar limëte e marrëveshjes, duke i ndaluar të akuzuarit edhe ushtrimin e veprimtarisë e cila nuk ishte pjesë e marr veshjes, veprimtaria dhe detyra janë dy dënime të ndryshme plotësuese, palët u morën veshë vetëm për një dënim plotësues - ndalimin e ushtrimit të detyrës jo edhe të veprimtarisë. Nga kjo qartë rezulton se ankesa e mbrojtësi të të pandehurit në rrethana të tilla ishte e lejueshme sipas ligjit. Pra Gjykata e Apelit në kundërshtim me ligjin, ka hedhur ankesën si të palejuar në çka me të drejtë tërheqë vërejtjen mbrojtësi.

Këto janë shkaqet për të cilat Gjykata Supreme, në mbështetje të nenit 438 par. 1 pika 1.2 të KPRK-s, anuloi aktvendimin e Gjykatës së Apelit dhe çështjen ia ktheu po asaj gjykate për rigjykim

(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme
Pml. nr. 240/2014, date 10.12.2014.)

Pml. nr. 239/2014

Datë 24 12.2014

Shkelje esenciale të dispozitave te procedures penale - neni 384. KPPRK

I. Gjykata ka tejkaluar akuzën kur ka ndryshuar përshkrimin faktik edhe pse nuk e ka ndryshuar cilësimin juridik të veprës penale.

II. Dispozitivi del të jetë i paqartë kur cilësimi juridik nuk është kompatibil me përshkrimin faktik dhe kur në dispozitio janë futur fakte të pavërtetuara për tej çdo dyshimi.

III. Dispozitivi është në kundërshtim me arsyetimin, nëse në dispozitio janë

futur elementet e vrasjes së privilegjuar ndërsa në arsyetim bëhet fjalë për vrasje të rëndomtë.

Nga arsjetimi

Me të drejtë ceket në kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë e mbrojtësit të të akuzuarit, se aktgjykimet e gjykatës së shkallës së parë dhe ai i shkallës së dytë janë të përfshira me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, e që ato juridikisht i bën të paqëndrueshme.

Sipas dispozitivit të aktakuzës, prokurori i shtetit e ngarkon të akuzuarin për veprën penale të vrasjes, të parashikuar nga neni 179 dhe veprës penale mbajtja në pronësi, kontroll ose posedim të paautorizuar të armëve nga neni 374 par. 1 të KPRK.

Gjykata e shkallës së parë e ndryshon dispozitivin e aktakuzës dhe i shton edhe këto fjali: “V. e ofendon rëndë të akuzuarin, sipas të gjitha gjasave!!! me fjalë ofenduese të cilat tani i akuzuari nuk mund t’i përmend!!!, ndër të tjera edhe `A. çikën e ke krejt budallicë, e ishalla e gjen një budalla si vet e martohet”, edhe pse e pranon cilësimin juridik të prokurorit të shtetit.

Aktgjykimi rezulton të jetë i paligjshëm për këto arsye:

Së pari aktgjykimi është i paligjshëm për arsye se gjykata e shkallës së parë, përkundër faktit se pranon cilësimin juridik të veprës penale të parashtruar nga përfaqësuesi i akuzës, ndërton një dispozitiv tjetër nga ai i akuzës, duke shtuar togë-fjalësh dhe shprehjesh që i përgjigjen veprës penale të vrasjes në gjendje të afektit mendorë siç janë: “V. e ofendon rëndë të akuzuarin, sipas të gjitha gjasave!!! me fjalë ofenduese të cilat tani i akuzuari nuk mund t’i përmend!!!, ndër të tjera edhe `A. çikën e ke krejt budallicë, e ishalla e gjen një budallë si vet e martohet”, edhe pse këto konstatime nuk mbështeten në asnjë provë, përpos në thëniet e të akuzuarit, d.m.th., atë që e thotë në mbrojtje i akuzuarit, e pranon si të provuar gjykata, me këtë ka bërë tejkalimin objektiv të aktakuzës (nuk është e qartë se pse i ka futur këto fjalë në dispozitiv, kur ka pranuar cilësimin juridik nga akuza???)

Së dyti është i paligjshëm edhe për faktin se, nëse gjykata e shkallës së parë, ka gjetur se i akuzuari para se të kryejë vrasjen është “fyer rëndë nga i ndjeri” është dashur që vrasjen ta cilësojë si vrasje në gjendje të afekti mendor , ngase një nga shkaqet që një vepër penale e bënë të privilegjuar “vrasje në gjendje të afekti mendor” është edhe fakti se i akuzuari është sjellë në gjendje të tronditjes së forte psikike , pa fajin e tij nga fyerja e rend që i ndjeri i ka bërë atij, kjo e bënë të paqartë dispozitivin e aktgjykimit.

Pastaj, aktgjykim del të jetë i paligjshëm dhe i paqartë, për faktin se gjykata e shkallës së parë e ndryshon dispozitivin e aktakuzës me rrethana që i përgjigjen vrasjes në gjendje të afektit mendor, për të cilat fakte nuk është i sigurt se ekzistojnë, ngase përdorë shprehjen “sipas të gjitha gjasave!!!!” që nënkupton “ me sa duket, ndoshta, mund t’i ketë thanë etj!!!!.” Në të drejtën penale, vlen parimi “in dubio pro reo” dhe sipas këtij parimi, një fakt relevant konsiderohet se ekziston vetëm atëherë kur nuk ka ngelur asnjë mëdyshje për ekzistimin e tij.

Është i paligjshëm, ngase gjykata e shkallës së parë, sa i përket llogaritshmërisë së të akuzuarit, konstaton se ai veprën penale e kreu “në gjendje të përgjegjësive esencialisht të zvogëluar” (neni 18. par. 2. të KPK) edhe pse këtë nuk e thotë eksperti, ai përdorë shprehjet “nuk jam i sigurt 100 % se i pandehuri ka qenë në gjendje të afektit mendor, se ka pasur mundësi të ketë qenë në gjendje të tronditjes të rëndë mendore etj. !!!!”.

Neni 18. par. 2. të KPRK, aplikohet vetëm atëherë kur shkalla e përgjegjësive penale ka qenë e zvogëluar esencialisht, e jo çdo përgjegjësi e zvogëluar, pastaj duhet dalluar përgjegjësinë e zvogëluar nga tronditja e fortë psikike, ngase deficitet në shkallën e përgjegjësive mund të jenë pasojë e sëmundjeve të përhershme, të përkohshme, çrregullimeve psikike, apo ngecje në zhvillimin psikik, ndërsa tronditja e fortë psikike, që e karakterizon vrasjen në gjendje të afekti mendor, nuk është pasojë e këtyre sëmundjeve, por pasojë e rrethanave konkrete, kur kryesi vihet në këtë gjendje, pa fajin e tij, për shkak të sulmit, fyerjes së rëndë apo keqtrajtimet që i bënë viktima atij. Është fakt natyrorë se çdo krijesë e

lindur njerëzore, konsiderohet e aftë mendërisht, por ky supozim natyror është i rrëzueshëm, dhe gjykata kryesin e veprës penale e dërgon në observim psikiatrik, kur gjatë procedurës paraqiten dyshime në përgjegjshmërinë e tij. Në rastin konkret nuk është e qartë se për ç'arsye i akuzuari iu nënshtrua ekzaminimit psikiatrik; për shkak të dyshimeve se i akuzuari mund të kishte probleme në sferën bio-psikike-qendrat psiko-motorike; apo për diçka tjetër.

Është i paligjshëm për arsye se, për faktet vendimtare që kanë të bëjnë me personalitetin e të akuzuarit, nuk vërtetohen me prova të sigurta, por vetëm supozohen, gjykata te të dhënat gjenerale përdor shprehjen “kinse i padënuar!!!” (kjo rrethanë duhet vërtetuar ngase behët fjalë për fakte relevante- për personalitetin e kryesit të veprës penale, që ka ndikim në rastin e matjes së dënimit).

Këto janë shkaqet për të cilat Gjykata Supreme, në mbështetje të nenit 438 par. 1 pika 1.2 të KPPRK-s, anuloi aktgjykimin e Gjykatës së shkallës së parë dhe atë të Apelit dhe çështjen ia ktheu për rigjykim gjykatës së shkallës së parë.

(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme ,
Pml. nr. 239/2014, 24.12.2014.)

Pml. nr. 240/2014

Datë 24.12.2014

1. Llojet e vendimeve që merren lidhur me parashkrimin e ndjekjes penale

2. Tregtia e palejuar apo ushtrimi arbitrar i të drejtave?

1. Kur është arritur afati parashkrimit, gjykata merr aktgjykim refuzues nëse parashkrimin e ka vërtetuar në shqyrtim gjyqësor, apo aktvendim për hedhjen e parashkrimit nëse, parashkrimi është arritur para shqyrtimit gjyqësor, e jo aktgjykim lirues.

2. Kur i akuzuari ka tentuar që sendet që atij i ishin konfiskuar nga tregtia e palejuar t'i marr nga depoja ku ishin vendosur ato, nuk bëhet fjalë për veprën penale të vjedhjes së rëndë ,por për veprën penale ushtrimi arbitrarë i të drejtave nga neni 326 të KPK-s

Nga arsytimi

Mbrojtësi me kërkesën e tij për mbrojtje të ligjshmërisë, ka pretenduar se aktgjykimi është i përfshirë me shkelle esenciale të dispozitave të procedurës penale (pa i konkretizuar ato), dhe sipas vlerlësimit të tij gjykata edhe në rastin e parë edhe në rastin e dytë do duhej të merrte vendim meritor aktgjykim lirues dhe të akuzuarit t'ia kthente sendet e konfiskuara.

I. Të pabazuara janë pretendimet e mbrojtësit në kërkesë, se gjykata do duhej të merr aktgjykim lirues, ngase në momentin kur arrihet afati i parashkrimit qoftë relativ apo absolut, gjykata është e detyruar ta pushojnë procedurën penale jashtë shqyrtimit gjyqësor, përkatësisht ta refuzojnë akuzën në shqyrtimin gjyqësor(procedura përfundon për shkaqe procedurale).

II. Aktgjykimi sa i përket konfiskimit të sendeve për tani është i paligjshëm për arsye si në vijim:

Nga shkresat e lëndës rezulton se i pandehuri Sh.B., nga prokurori publik ishte akuzuar për dy vepra penale; tregti e palejuar, e parashikuar nga neni 116 par. 4. lidhur me par. 1 të LPK; dhe për veprë penale vjedhje e rëndë, të parashikuar nga neni 135 par. 2 lidhur me par. 1. të LPK, për faktin se kishte tentuar që arbitrarisht t'i marr sendet e tija nga depoja ku po ruheshin pas konfiskimit!.. Për veprën penale tregtia e palejuar është refuzuar akuza, ndërsa për veprën penale të vjedhjes është hedhë akuza edhe në rastin e parë edhe në rastin e dytë për shkak të parashkrimit absolut të ndjekjes penale.

Gjykata e shkallë së parë me rastin e hedhjes së akuzës, të akuzuarit i ka konfiskuar sendet si produkt i veprës penale të vjedhjes!!!. Nga shkresat e lëndës rezulton se Gjykata e shkallës së parë fare nuk e

ka arsyetuar vendimin për konfiskimin e dobisë pasuror dhe në arsyetimin e saj shumë të shkurtër (faqe 3. pasuesi i fundit) vetëm ka theksuar se me qenë se i akuzuari “ka tentuar t’i vjedhë sendet”!!!, për këtë arsye ju kanë konfiskuar ato!!!.

Tipari qenësorë i veprës penale të vjedhjes, është marrja e sendit të huaj të luajtshëm me qëllim të përfitimit të dobisë pasurore të kundërligjshme. Në rastin konkret i akuzuari ka tentuar ta marr sendet e tija të cilat ai i ka blerë (edhe pse ai nuk kishte leje përkatëse për tregti), jo sendet e huaja. Në rrethana të tilla bëhet fjalë për veprën penale të vetëgjyqësisë, të parashikuar nga neni 195 par. 1 të LPK-s, tani neni 326 të KPRK e jo për vjedhje, siç gabimisht përfaqësuesi i akuzës i ka cilësuar këto veprime

Konform nenit 489 të KPPK, që ishte në fuqi kur ishte kryer vepra penale (dhe ky Kod duhet aplikuar), ndaj të akuzuari detyrimisht konfiskohen (bëhet fjalë për normë imperative) sendet që janë produkte i veprës penale edhe kur procedura penale nuk ka përfunduar me aktgjykim me të cilin i akuzuari shpallet fajtor kur ekziston rreziku se mund të përdoren për vepër penale ose kur kjo është në interes të sigurisë publike për arsye morale. Në rastet konkret sendet që i janë konfiskuar të akuzuarit rezultojnë nga tregtia e ndaluar e jo nga vjedhja, siç gabimisht ka konstatuar gjykata e shkallës së parë dhe në relacion me tregtinë e ndaluar duhet shqyrtuar mundësinë e konfiskimit të sendeve, e jo në bazën e veprës penale të vjedhjes e cila u tha më sipër nuk ka ekzistuar. Këto janë arsyet që kushtëzuan anulimin e pjesshëm të aktvendimit të atakuar me kërkesë për mbrojtje të ligjshëmërisë.

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme,
Pml. nr. 240/2014, datë 24.12.2014.)*

II. KODI PENAL

Pml. nr. 10/2015

Datë 05.12.2015

Shkelja e ligjit penal - neni 385. par. 5. të KPK

Kur është fjala për vendimin për dënimin, shkelje e ligjit penal bëhet kur në marrjen e vendimit për dënim, dënim alternativ, vërejtje gjyqësore ose në marrjen e vendimit për masën e trajtimit të detyrueshëm për rehabilitim apo për konfiskim të dobisë pasurore të fituar me vepër penale gjykata ka tejkaluar kompetencat ligjore.

Nga arsyetimi

Me aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Gjilan - Departamenti i Përgjithshëm P.nr. 211/2010 të datës 18.09.2014. i dënuari T. A. është shpallur fajtor për veprën penale sulm ndaj personit zyrtar gjatë kryerjes së detyrave zyrtare nga neni 317. par. 2. lidhur me par. 1. të KPK dhe është gjykuar me dënim me kusht me të cilin i është përcaktuar dënimi me burgim në kohëzgjatje prej 5 (pesë) muajve i cili nuk do të ekzekutohet nëse në afat prej 1 (një) viti e 6 (gjashtë) muaj nuk kryen vepër tjetër penale.

Në procedurën ankimore, me aktgjykimin të Gjykatës së Apelit të Kosovës PA1. nr. 1358/2014 të datës 11.11.2014. aktgjykimi i shkallës së parë është ndryshuar vetëm përkitazi me vendimin për dënimin ashtu që të dënuarit i është shqiptuar dënimi me burgim në kohëzgjatje prej 6 (gjashtë) muajve.

Aktgjykimi në fjalë nuk atakohet për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale por për shkak të shkeljes së ligjit penal, shkelje kjo e cila, sipas të dënuarit, konsiston në faktin se vendimi për dënim është marrë pa vlerësim adekuat të rrethanave të rasisht konkret, sepse intenziteti i rrezikshmërisë shoqërore dhe shkalla e përgjegjësisë penale nuk i përkasin nivelit të avansuar dhe rrethanat të cilat gjykata i ka vlerësuar si rënduese nuk i përgjigjen dinamikës dhe rrethanave të ngjarjes kritike.

Konform dispozitës së nenit 385 par. 5 të KPK kur është fjala për vendimin për dënimin, shkëlje e ligjit penal bëhet kur në marrjen e vendimit për dënim, dënim alternativ, vërejtje gjyqësore ose në marrjen e vendimit për masën e trajtimit të detyrueshëm për rehabilitim apo për konfiskim të dobisë pasurore të fituar me vepër penale gjykata ka tejkaluar kompetencat ligjore.

Në rastin konkret gjykata e shkallës së dytë ka shqiptuar llojin e dënimit të paraparë për këtë vepër penale lartësia e së cilit po ashtu është brenda minimumin dhe maksimumit të dënim të cilin ligji e parasheh, që do të thotë se ka shqiptuar dënim duke mos i tejkaluar kompetencat ligjore.

Pretendimi në kërkesë se dënimi është shqiptuar me vlerësim jo adekuat të rrethanave të rastit konkret nuk paraqet shkëlje të ligjit penal e as që është bazë për ushtrimin e këtij mjeti të jashtëzakonshëm juridik.

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme
Pml. nr. 10/2015, datë 05.12.2015)*

Pml. nr. 220/2014

Datë 19 nëntor 2014

Vrasje e rëndë nga neni 147. pika. 9. të KPK

Fakti se në mes të kryesit (orasësit) dhe familjes së tij, kishte konflikte-armiqësi me të ndjerin dhe familjen së tij, vetvetiu nuk do të thotë se vrasja është kryer nga motivi i hakmarrjes së paskrupullt, të parashikuar nga neni 147. pika 9 të KPK.

Nga arsyetimi

Me të drejtë ceket në kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë e mbrojtësve, se gjykata e shkallës së parë dhe ajo e shkallës së dytë kanë bërë

shkeljen e ligjit penal në dëm të akuzuarit A.K., kur kanë konstatuar se në veprime e tij qëndrojnë elementët e veprës penale vrasje e rëndë, të parashikuar nga neni 147 par. 1 pika 9 të KPRK. Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme, ky cilësim juridik nuk është i drejtë.

Nga shkresat e çështjes rezulton se, tani i ndjeri, është privuar nga jeta me datë 27.6.2009 rreth orës 16:20 minuta në vendin e quajtur "K." Komuna e H. E. Po atë ditë i dënuari A. K., së bashku me dëshmitarin E. B. kanë shkuar në malet e fshatit K., të pajisur me pushkë të gjuetisë dhe në momentin kur këta ndahen në drejtime të ndryshme, i dënuari A. e vëren, tani të ndjerin S. L., duke ecur në rrugë të malit dhe, nga distanca prej 18 m. shtie njëherë në drejtim të tij nga pushka e gjuetisë të tipit "doublebarrel" kal. 16 mm, dhe e qëllon në anën e djathtë të gjoksit, në pjesën e përparme të djathtë mbi nënsqetullën e djathtë, dhe si pasojë e dëmtimeve është shkaktuar gjakderdhja e që ka pasur për pasojë vdekjen e menjëhershme të viktimës. Në rrethana si ishte zhvilluar ngjarja dhe motivet që i kishin paraprirë vrasjes, nuk rezulton se kemi të bëjmë me vrasje nga hakmarrja e paskrupullt. Gjykata e shkallës së parë, gabimisht i vlerësoi faktet, përkitazi me motivin dhe ky vlerësim i gabuar ka rezultuar me aplikimin e gabuar të ligjit në dëm të të akuzuarit (ngase vrasja është cilësuar si vrasje e kualifikuara me motive nga hakmarrja e paskrupullt) në çka, me të drejtë, tërheqin vërejtjen mbrojtësit, për arsytet si në vijim:

Rrethanë kualifikuese e kësaj forme të vrasjes paraqet fakti se vrasja është kryer nga hakmarrja e paskrupullt. Për ekzistimin e kualifikimit të këtillë të veprës penale, ligdhënësi nuk e konsideron të domosdoshme ekzistimin e çfarëdo hakmarrjeje si motivi i kryerjes së veprës penale të vrasjes, por kërkon një kualitet të veçantë të hakmarrjes, përkatësisht paskrupull sinë e saj. Kjo për faktin se hakmarrja vetvetiu nuk paraqet motiv të tillë negativ të veprës për ta cilësuar çdo vrasje nga hakmarrja si vrasje të kualifikuar. Në situata të tilla, hakmarrja si motiv i kryerjes së veprës penale të vrasjes, shqyrtohet në kuadër të rrethanave lehtësuese dhe rënduese, pa mundësi interferimi në kualifikimin e veprës. Mirëpo, nëse hakmarrja merr primesa të hakmarrjes së paskrupullt, cilësimi juridik i veprës ndryshon dhe merr formë të rëndë-kualifikuese.

Ekzistimi i hakmarrjes së paskrupullt është çështje faktike e cila nuk mund të vërtetohet në bazë të kritereve fikse të përcaktuara më parë (formulë mekanike), por që ekzistimi apo mos ekzistimi i saj, vlerësohet në kuadër të gjitha rrethanave objektive dhe subjektive që e kanë përcjellë kryerjen e vrasjes konkrete, me ç'rast, bazë fillestare për të vlerësuar paskrupullsinë e hakmarrjes, duhet të jenë dispozitat ligjore dhe normat morale të shoqërisë së caktuar.

Për të vlerësuar një hakmarrje si të paskrupullt nuk është vendimtar vetëm kriteri se e keqja që i është shkaktuar viktimës është më e madhe se e keqja që më herët i ishte shkaktuar kryesit apo familjes së tij nga ana e të vrarit, por vendimtare është që vrasja e cila kryhet për motive hakmarrëse, të kryhet ndaj atij personi dhe në rrethana të tilla që veprimet e kryesit i bëjnë haptas të paskrupullta (vrasja nga hakmarrja është kryer ndaj personit të tretë i cili nuk ka lidhje me të keqen e shkaktuar më herët për të cilën po kryhet hakmarrja, ndaj personit i cili është gjykuar apo liruar nga akuza, përkatësisht kur vrasja nga hakmarrja është kryer pas kalimit të një kohe të gjatë nga shkaktimi i të keqes, kur objektivisht hakmarrja më nuk do të mund të pritej etj). Tani në rastin konkret nuk rezulton se janë përmbushur kriteret që u elaboruan më parë, për ta vlerësuar vrasjen të kryer nga hakmarrja e paskrupullt. Nuk është kontestuese se në mes të dënuarit, tani të ndjerit dhe familjes së tij kishte konflikte (verbale edhe fizike), por këto konflikte në mes tyre nuk kishin prodhuar pasoja eventuale për asnjërën palë (nuk kishte ndonjë te keqe që do duhej të kthehej me një të keqe më të madhe), ata me ndërmjetësimin e njerëzve i kishin tejkaluar këto mosmarrëveshje dhe ishin pajtuar.

Pas secilës vrasje qëndron një motiv që e ka nxitë kryesin të kryejë vrasjen (jo çdo motiv i vrasjes konsiderohet hakmarrje). Në rastin konkret, rezulton se vrasjes i kanë paraprirë konfliktet që kishin mes vete i dënuari dhe i ndjeri, përkatësisht familjet e tyre, d.m.th., në situatën e tillë, fare nuk bëhet fjalë për vrasje nga hakmarrja, aq më pak nga hakmarrja e paskrupullt, siç gabimisht ka gjetur gjykata e shkalës së parë, dhe të cilin kualifikim e ka pranuar edhe Gjykata e Apelit. Mënyra e kryerjes së veprës penale dhe tendencat e të dënuarit që këtë vrasje ta hedhë në terrenin e pakujdesisë (si vrasje në lajthitje, gjatë

gjahut) tregojnë një dozë paskrupullsie të dënuarit, por në rrethana të tilla, nuk bëhet fjalë për hakmarrje.

(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme,
Pml. nr. 220/2014 më 19 nëntor 2014)

Pml. nr. 249/2014

Datë 31.12.2014

Vepra penale e mashtrimit nga neni 261 par.2 i KPRK-s

Vepra penale e mashtrimit nga neni 261.par.2.të KPK-s, është kryer vetëm po qe se vlera e dëmit që i është shkaktuar të dëmtuarit tejkalon shumën prej 15000 €.

Nga arsyetimi

Me të drejtë ceket në kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë e mbrojtësit të të akuzuarit, se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë dhe ai i shkallës së dytë janë të përfshira me shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale, e që ato juridikisht i bën të paqëndrueshëm.

Sipas dispozitivit të aktakuzës , prokurori i shtetit e ngarkon të akuzuarin për veprën penale të mashtrimit, të parashikuar nga neni 161 par. të KPRK-s, pa i theksuar elementet e veprës penale në dispozitiv.

Gjykata pa asnjë ndërhyrje e pranon një ndërtim të tillë të aktakuzës, pa i përmbajtur elementet që paraqesin strukturën (anatominë) e kësaj vepre penale. Ky aktgjykimi me formë dhe strukturë të tillë është i vështirë për t'u vlerësuar, dhe jo vetëm nga "arsyetimi", por edhe nga dispozitivi nuk mund fare të kuptosh se për çka bëhet fjalë. As nga dispozitivi i aktakuzës nuk mund të kuptohet qartë se cilat ishin veprimet mashtruese të të akuzuarit dhe kush është dëmtuar dhe në çmas është dëmtuar. Si në dispozitiv të aktgjykimit ashtu edhe në dispozitiv të aktakuzës përshkruhen transaksionet bankare, pagesa në një llogari pastaj tërheqja nga ajo llogari dhe vendosja në një llogari tjetër, mirëpo nuk janë konkretizuar qartë

veprimet - elementet e veprës penale të mashtrimit; në ç'drejtimit ishte mashtruar e dëmtuara, në dëm të cilës pasuri kishte vepruar dhe sa ishte dëmi i shkaktuar personave tjerë me këto veprime.

Veprën penale të mashtrimit nga paragrafi 1. i nenit 261 e kryhen kushdo që me qëllim për t'i sjellë vetes apo personit tjetër ndonjë dobi pasurore e mashtron ose e sjell personin tjetër në lajthim me anë të paraqitjes së rreme apo duke i fshehur faktet dhe me këtë e shtytë personin e tillë që të veprojë apo të mos veprojë në dëm të pasurisë së tij ose të pasurisë së ndonjë personi tjetër. Ndërsa vepra penale mund të kualifikohet sipas paragrafit 2. të neni 261, nëse dëmi i shkaktuar të dëmtuarit tejkalon shumën prej 15000 euro.

Gjykata e shkallës së parë por edhe përfaqësuesi i akuzës, veprën penale e cilëson sipas paragrafit 2. dhe përdorin shprehjen "dëm substancial", të cilën shprehje nuk e ka përdorë ligjdhënësi, nuk është element esencial i këtij paragrafi "dëmi substancial" por vetëm dëmi që kalon 15000 € d.m.th. në situatën e tillë dilet jashtë kornizës ligjore, duke e ndërtuar arbitrarisht një pasojë "dëmin substancial" të cilën pasoj nuk e parasheh fare norma ligjore. Me këtë veprim zgjerohet zona inkriminuese me elemente shtesë të cilat norma nuk i përmban, e që është në kundërshtim me parimin e legalitetit.

Vepra penale mund të cilësohet sipas paragrafit 2. vetëm atëherë kur lartësia e dëmit që i është shkaktuar të dëmtuarit me veprimet mashtruese të të akuzuarit tejkalon shumën prej 15000 €, dhe pa u vërtetuar kjo lartësi e dëmit nuk mund vepra penale të cilësohet sipas këtij paragrafi.

Te vepra penale me natyrë mashtruese duhet plotësohen kumulativisht dy kritere, pa të cilat nuk ka mashtrim. Së pari kryesi me prezantimin e rrejtshëm apo duke i fshehë faktet e ve në lajthim personin tjetër dhe si pasojë e këtij lajthimi ai vepron në dëme të pasurisë së vet apo të pasurisë së personit tjetër.

Roli mbrojtës i të drejtës penale është fragmentar dhe i mbron vetëm ato të drejta të domosdoshme për individin dhe shoqërinë të cilat

nuk janë të mbrojtura me degët tjera të së drejtës dhe jo çdo veprim i kundërligjshëm njëkohësisht është edhe vepër penale, nëse nuk i përmban edhe rrezikshmërinë (komponente materiale të kundërligjshmërisë) dhe elementet tjera të përcaktuara me ligj.

Nga ky aktgjykim për tani nuk rezulton se me cilat veprime i akuzuari e ka vënë në lajthim të dëmtuarën, (me prezantimin e rrejtshëm apo duke i fshehë faktet), pastaj nuk ka asnjë të dhënë në ç’ drejtim e dëmtuara për shkak të këtij lajthimi veproi në dëme të pasurisë së personave tjerë (kush janë ata persona, ata persona do duhej të deklarohen për dëmin që u është shkaktuar atyre) dhe në çka konsiston dëmi dhe lartësinë e saktë të dëmit. Dëmi duhet të jetë real i matshëm i kapshëm i pjesëtueshëm e jo “dëm substancial”, (këtë shprehje e kanë ndërtuar prokuroria dhe gjykata, nuk e parasheh norma ligjore!..).

Në rigjykim gjykata e shkallës së parë duhet të veproj në pajtim me vërejtjet e vëna në pahë, veçmas duhet të vërtetoj se cilat ishin veprimet mashtruese të akuzuarit, kënd i kishte mashtruar, në dëme të pasurisë së kujt kishte vepruar i dëmtuar dhe sa ishte vlera e dëmit që ishte shkaktuar në këtë rast e më pas të marr vendim të drejt në këtë çështje penalo juridike.

Këto janë shkaqet për të cilat Gjykata Supreme, në mbështetje të nenit 438 par. 1 pika 1.2 të KPRK-s, anuloi aktgjykimin e Gjykatës së shkallës së parë dhe atë të Apelit dhe çështjen ia ktheu për rigjykim gjykatës së shkallës së parë.

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme,
Pml. nr. 249/2014, më 31.12.2014)*

*Pml. nr. 67/2015
Datë 09.07.2015*

Tejkalimi i kufijve të mbrojtjes së nevojshme, nga neni 146.lidhur me nenin 12. par. 3. dhe 4. të KPRK-s- Bashkim veprash penale, të parashikuar nga neni 80 par. 1. të KPRK.

Fakti se i ndjeri është konfliktuar me të akuzuarin, (e ka fyer dhe shtyrë atë), nuk nënkupton sulm në kuptim të mbrojtjes së nevojshme, as tejkalim të kufijve të mbrojtjes së nevojshme, nëse ngjarjen që i ka paraprirë vrasjes, nuk e ka karakterizuar asnjë nga rrethanat që kërkohen të mbrojtja e nevojshme përkatësisht të tejkalimi i kufijve të mbrojtjes së nevojshme.

Kur i akuzuari me armë që e mbante me leje ka privuar nga jeta dikë, në rrethana të tilla vepra penale e përdorimit të armës, të parashikuar nga neni 328. par. 2. të KPRK-s, është konsumuar me veprën penale të vrasjes.

Nga arsyetimi

Gjykata Themelore në Prizren-Departamenti për krime të rënda, me aktgjykimin P. nr. 10/2013 të datës 30.6.2014, të akuzuarin A. B. e ka shpallur fajtor për kryerjen e veprës penale vrasje në tejkalim të mbrojtjes së nevojshme nga neni 146 lidhur me nenin 8 par. 3 dhe 4 të KPRK dhe e ka gjykuar me dënim burgimi në kohëzgjatje prej 5 vitesh, në të cilin i ka llogaritur kohën e kaluar në arrest shtëpiak prej datës 11.07.2012 e deri më 30.06.2014. I ka shqiptuar dënimin plotësues konfiskimin e armës "Glllok" si mjet i kryerjes së veprës penale. Të akuzuarin e ka liruar nga akuza për shkak të veprës penale mbajtja në pronësi, në kontroll, në posedim ose në shfrytëzim të paautorizuar të armëve nga neni 328 par. 2 të KPRK.

Gjykata e Apelit e Kosovës në procedurën ankimore, me aktgjykimin PAKR. nr. 492/2014 të datës 30.10.2014 i ka refuzuar si të pabazuara ankesën e Prokurorisë Themelore në Prizren, të dëmtuarve F dhe I. G., si dhe ankesën e mbrojtësit të akuzuarit, av. N.Q. kurse aktgjykimin e Gjykatës Themelore në Prizren - Departamenti për krime të rënda, P.nr. 10/2013 të datës 30.6.2014. e ka vërtetuar.

Kundër këtyre aktgjykimeve, kërkesë për mbrojtje të ligjshmërisë kanë paraqitur:

1. Prokurori i Shtetit të Kosovës për shkak të shkeljes esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 432 par. 1 pika 2 lidhur me nenin 384 par. 1 lidhur me nenin 370 par. 7 të KPPRK, si dhe shkeljes

së Ligjit penal nga neni 432 par. 1 pika 1 të KPPRK me propozim që kërkesa të aprovohet dhe të konstatohet se Gjykata Themelore në Prizren me aktgjykimin, P.nr. 10/2013 të datës 30.6.2014, dhe Gjykata e Apelit të Kosovës me aktgjykimin PAKR. nr. 492/2014 të datës 30.10.2014 kanë bërë shkelje të dispozitave të procedurës penale nga neni 432 par. 1 pika 2 të KPPRK dhe shkelje të Ligjit penal nga neni 432 par. 1 pika 1 të KPPRK.

2. Mbrojtësi i të dënuarit A. B., av. N.Q. për shkak të shkeljeve esenciale të dispozitave të procedurës penale, shkeljeve tjera të dispozitave të procedurës penale, si dhe shkeljes së Ligjit penal në dëm të akuzuarit, me propozim që kërkesa të aprovohet si e bazuar, kurse aktgjykimi i gjykatës Themelore në Prizren - Departamenti për krime të rënda, P. nr. 10/2013 i datës 30.6.2014 të ndryshohet në kuptim të nenit 8 lidhur me nenin 364 par. 1 nënpar. 1.1 të KPPRK dhe i akuzuari të lirohet nga akuza, kurse aktgjykimin e Gjykatës së apelit të Kosovës, PAKR. nr. 492/2014 të datës 30.10.2014 në kuptim të nenit 438 par. nënpar. 1.2 ta anulojë si dhe të ndërpritet ekzekutimi i aktgjykimit të gjykatës së shkallës së parë.

3. E dëmtuara F. G. për shkak të shkeljes së Ligjit penal, shkeljes esenciale të Ligjit të procedurës penale si dhe vërtetimit të gabuar dhe jo të plotë të gjendjes faktike, pa ndonjë propozim konkret.

Gjetjet e Gjykatës Supreme

Gjykata Supreme në seancën e kolegjit shqyrtoi shkresat e lëndës në kuptim të nenit 435 par. 1 lidhur me nenin 436 par. 1 të KPPRK dhe pas vlerësimit të pretendimeve të theksuara në kërkesa, gjeti se:

Kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë e paraqitur nga Prokurori i Shtetit sa i përket veprës penale të vrasjes, të parashikuar nga neni 146 lidhur me nenin 8 par. 3 dhe 4 të KPK-s (pjesa gjykuese), është e bazuar, lidhur me pjesën liruese e pabazuar, e mbrojtësit të dënuarit e pabazuar, ndërsa ajo e të dëmtuarës e pa lejuar.

A. Bazueshmëria e kërkesës për mbrojtje të ligjshmërisë lidhur me pjesën gjykuuese

Nuk del të jetë kontestuese fakti se ditën kritike në mes të patrullës së policisë, në përbërjen e të cilës ishte edhe i dënuari dhe një grup qytetarësh në mesin e të cilëve ishte edhe i ndjeri, ishte shkaktuar një konflikt banal (për t'i mbushur shishet me ujë) së pari verbal e pastaj kishte degraduar edhe në përleshje fizike në mes tyre. Nuk është kontestuese se akter kryesor i këtij konflikti ishte tani i ndjeri (ai e kishte provokuar dhe filluar debatin me policët), me tej del jo kontestuese fakti se të dënuarit i është tërhequr vërejtja se do t'i zbrazën shishet e mbushura me ujë, i dënuari është fyer dhe sharë nga qytetarët e më i zëshmi në mesin e qytetarëve të përfshirë në këtë konflikt ishte i ndjeri , pastaj nga i ndjeri është goditur me duar në supe. Nga ky konflikt banal është krijuar një situatë e nderë, objekt sharje dhe kacafytje nuk ishte vetëm i dënuari por edhe policët tjerë (të cilët gjithashtu ishin të armatosur), mirëpo asnjëri nga qytetarët duke përfshirë edhe tani të ndjerin nuk kishte armë të zjarra apo të ftohta sikundër dhe mjete tjera për t'i sulmuar policët (këto rrethana nuk janë kontestuese).

Në rrethana të tilla siç është zhvilluar ngjarja (zhvillimi i ngjarjes nuk kontestohet nga askush) nuk është përmbushur asnjë konditë ligjorë që kërkohet me ligj për tu cilësuar veprimi i të dënuarit si tejkalim i kufijve të mbrojtjes së nevojshme, siç gabimisht ka gjetur gjykata e shkallës së parë, nga se nuk kishte sulm të intensiteti të tillë që ka rrezikuar integritetin trupor apo jetën e të dënuarit e as të kolegëve të tij që ishin në shoqërim me të, e që do impononte një mbrojtje të tillë ekstreme me përdorimin e armës siç ka vepruar i dënuari. Veprimet e të ndjerit dhe të qytetarëve të tjerë që ishin në shoqërim me të ndjerin ishin të pajustificueshme, provokuese dhe me një dozë të lartë arrogante karshi uniformave policore, por jo të natyrës së tillë që të justifikonin përdorimin e armës, aq më parë kur në këtë konflikt ishin të përfshirë policët të cilët posedonin edhe shkathtësi profesionale, pastaj edhe pajisje tjera defansive (sprej paralizues, shkop, kllapa etj.) edhe nën supozimin se edhe qytetarët tjerë po i sulmonin dhe nuk po mund ta shmangin sulmin, kanë pas mundësi të zgjidhni forma tjera alternative e jo të përdorin armën, po del se ata ranë pre e provokime-

ve të çastit . Sido që të jetë në rastin konkret nuk duhet anashkaluar veprimet e të ndjerit i cili provokoi konfliktin me pasoja fatale për të, mirëpo veprimet e t'ia eventualisht do mund të vlerësoheshin në kuadër të rrethanave të vrasjet e privilegjua dhe me rastin e matjes së dënimit. Veprimet e tani të ndjerit nuk kishin karakter të sulmit që kërkohet për mbrojtje të nevojshme, siç gabimisht ka konkluduar gjykata e shkallës së parë , atëherë në rrethana të tilla (mungesa e një sulmi me natyrë të tillë) nuk mund të bëhet fjalë as për tejkalim të kufijve të mbrojtjes së nevojshme.

Nga arsyet e parashtruara më lartë, qartë rezulton se aktgjykimi në pjesën gjyquese është i përfshirë me shkelje të ligjit penal, të parashikuara nga neni 385. pika 1.4. të KPPK-s.

B. Kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë e prokurorit të Shtetit për pjesën liruese është e pabazuar.

Nuk është kontestuese se i dënuari nuk ka pas arsye ligjore për ta përdor armën , pasi që sipas nenit 27 par. 1 të Ligjit për policinë Ligji nr. 04/L-076 zyrtari policor është i autorizuar të posedojë dhe ta bartë armën zyrtare të zjarrtë të lejuar nga policia dhe ta përdorë vetëm atëherë kur është e domosdoshme dhe vetëm deri në atë nivel që kërkohet për ta arritur objektivin ligjor të policisë, kur përdorimi i saj është në proporcion me shkallën e rrezikut dhe seriozitetin e veprës penale, dhe vetëm nëse konsiderohet se me përdorimin e mjeteve më të vogla të forcës nuk do të arrihen objektivat legjitime të policisë. Mirëpo nuk është i mundur bashkimi i veprës penale të vrasjes me përdorimin e armës kur nga përdorimi i armës është shkaktuar vdekja e dikujt, dmth, në rastin konkret përdorimi i armës është konsumuar me veprën penale të vrasjes. Është i mundur bashkimi i veprës penale të vrasjes dhe armë mbajtjes pa leje, por jo edhe i vrasjes dhe përdorim i armës kur me përdorim është shkaktuar edhe vrasja. Në situatën kur përdorimi i armës ka shkaktuar pasojën konkrete, çfarëdo qoftë ajo (ka dëmtuar apo rrezikuar të mirën juridike) atëherë përdorimi është konsumuar me veprën konkrete që është realizuar në raste të tilla. Kryesi do mund të përgjigjej për posedim pa leje të armës (nëse e mban pa leje) dhe veprës penale konkrete që ka shkak-

tuar me përdorimin e armës, por jo edhe për alternativën tjetër që e parasheh norma “përdorimin e armës”. Nga arsyet e parashtruara më lartë rezulton e pabazuar kërkesa e prokurorit të shtetit se me aktgjykim e shkallës së parë është shkelë ligji në favor të pandehurit, kur ai është liruar nga akuza për veprën penale përdorimi i armës.

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës,
Pml. nr. 67/2015, datë 9.07.2015)*

III. DREJTËSIA PËR TË MITUR - procedurë penale -

APM. nr. 10/2012

Datë 18.07.2012

Dispozitivi i aktvendimit për shqiptimin e masës edukuese-neni 73 par. 3 të KDM

Dispozitivi i aktvendimit i marr në procedurën ndaj të miturit me të cilin shqiptohet masa edukuese, nuk përmban përshkrimin faktik të veprës penale e as cilësimin juridik të saj por këto jepen në arsyetim.

Nga arsyetimi

Me aktvendimin e Gjykatës së qarkut në Gjilan PM.nr.1/2012 të datës 25.04.2012 ndaj të miturit V. S. për veprën penale vrasje në tentativë nga neni 146 lidhur me nenin 20 të KPRK, është shqiptuar masa edukuese e dërgimit në institucionin edukativo korrektues në kohëzgjatje prej 1 (një) viti, në të cilën masë i llogaritet koha e kaluar në paraburgim prej datës 30.12.2011 deri më datën 10.02.2012 (edhe pse sipas nenit 73 të KPRK, paraburgimi nuk llogaritet në masën edukuese). Është vendosur që shpenzimet e procedurës penale bijnë në barë të mjeteve buxhetore të gjykatës.

Kundër këtij aktvendimi në afatin ligjor ankesë ka ushtruar mbrojtësi i të miturit, avokati M. M. nga Gj., për shkak të masës së shqiptuar me propozim që i njëjti të anulohet dhe çështja ti kthehet gjykatës së shkallës së parë në rivendosje.

Duke vendosur sipas ankesës së mbrojtësit, Gjykata Supreme, me rastin e kësaj ankesë konstatojë aktvendimi i shkallës së parë përmban shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 403 par. 1 pika 12 të KPPRK lidhur me nenin 5 të KDM.

Aktvendimi nuk përmban arsye për faktet vendimtare.

Konform dispozitës së nenit 73 par.3 të KDM, arsyetimi i aktvendimit me të cilin të miturit i është shqiptuar masa edukuese, përmban përshkrimin e veprës penale dhe rrethanat të cilat e arsyetojnë shqiptimin e masës edukuese.

Mirëpo, në rastin konkret, aktvendimi nuk përmban përshkrimin faktik të veprës penale - kohën dhe vendin e ngjarjes dhe veprimet inkriminuese e të miturit, ashtu që nuk kuptohet se për çka i mituri është gjykuar, cilat janë veprimet konkrete të tij dhe që një arsyetim me këtë mangësi e bënë aktvendimin e shkallës së parë të pakuptueshëm dhe juridikisht të paqëndrueshëm. Kjo aq më tepër kur dihet se nëse të miturit i shqiptohet masa edukuese, përshkrimi i veprës penale nuk jepet as në dispozitiv, ashtu që nuk mund të kuptohet se cilat kanë qenë veprimet konkrete inkriminuese e të miturit dhe rrethanat tjera, siç janë pasoja e shkaktuar por edhe rrethanat tjera që ndikojnë në marrjen e vendimit të ligjshëm, gjegjësisht për aplikimin e drejt të ligjit material. Shkelja e lartë përshkruar (bashkë me ca shkelje tjera) kushtëzoi anulimin e aktvendimit të shkallës së parë.

*(Aktvendimi i Gjykatës Supreme,
APM. nr. 10/2012, Datë 18.07.2012]*

*APM. 17/2012
Datë 08.11.2012*

Kushtet ligjore për shqiptimin e dënimit ndaj ekzekutorit të mitur-neni 33 të Kodit të drejtësisë për të mitur

Për të shqiptuar dënimin me burgim për të mitur, duhet të plotësohen të gjitha kushtet nga neni 33. të Kodit të drejtësisë për të mitur, në mënyrë kumulative.

Nga arsyetimi

Me aktgjykimin e Gjykatës së qarkut në Pejë PM. nr. 11/2008 të datës 03.07.2012 i mituri A.J. është shpallur përgjegjës për veprat penale

vrasje e rënd në tentativë nga neni 147 pika 11 lidhur me nenin 20 të KPK dhe mbajtja në pronësi, kontroll, posedim apo shfrytëzim të pa autorizuar të armëve nga neni 328 par. 2 të KPRK, dhe është gjykuar me dënim burgimi për të mitur në kohëzgjatje prej 14 (katërmëdhjetë) muajve, në të cilin dënim i llogaritet koha e kaluar në paraburgim prej datës 28.05.2008. deri më datën 16.07.2008. Të miturit i është shqiptuar edhe dënimi plotësues i marrjes së armës si mjet me të cilin është kryer vepra penale. Është vendosur që i mituri të lirohet nga obligimi i pagimit të shpenzimeve të procedurës penale.

Kundër këtij aktgjykimi në afatin ligjor ankesë ka ushtruar mbrojtësi i të miturit, avokati H. Ç. nga D., për shkak të vendimin për sanksionin penal, me propozim që aktgjykimi të ndryshohet ashtu që të miturit të shqiptohet një dënim me i butë.

Gjetjet e Gjykatës Supreme janë si në vijim:

Kodi i drejtësisë për të mitur e as Kodi i procedurës penale i Kosovës, nuk parashohin institucionin e “shpalljes përgjegjës” të ekzekutorit të veprës penale, ashtu që me faktin se i mituri është shpallur përgjegjës, dispozitivi i aktgjykimit është i paqartë dhe kjo paraqet shkelje esenciale të dispozitave të procedurës penale nga neni 403 par. 1 pika 12 të KPPRK dhe për pasojë pat anulimin e aktgjykimit të shkallës së parë sipas detyrës zyrtare.

Për të shqiptuar dënimin me burgim për të mitur, duhet plotësohen të gjitha kushtet nga neni 33 të Kodit të drejtësisë për të mitur, në mënyrë kumulative. Këto kushte janë që i mituri, në kohën e kryerjes së veprës penale të ketë arritur moshën 16 vjeçare, vepra penale të jetë e dënueshme me mbi 5 vjet burgim dhe që shqiptimi i masës edukuese nuk do të ishte adekuat për shkak të peshës së veprës penale, pasojave të saj dhe shkallës së përgjegjësisë penale të miturit. Andaj, edhe në rast se janë plotësuar kushtet përkitazi me moshën e të miturit, pasojën e shkaktuar dhe shkallën e përgjegjësisë penale të tij, ky dënim shqiptohet vetëm nëse shqiptimi i masës edukuese nuk do të ishte adekuat. Në rastin konkret, në aktgjykimin e shkallës së parë nuk janë dhënë arsyet për atë se a qëndrojnë të gjitha këto elemente të

cilat ligji i kërkon, ashtu që mungesa e arsyeve për këtë fakt relevant paraqet shkelje të lartë përmendur të dispozitave të procedurës penale dhe aktgjykimin e bënë ligjrisht të paqëndrueshëm.

*(Aktvendimi i Gjykatës Supreme,
APM. 17/2012, Datë 08.11.2012)*

**Praktika gjyqësore e
EULEX-it**

I. PROCEDURË PENALE

PML-KZZ. 145/2014

Datë 08.10.2014

Afati për ushtrimin e mjetit juridik rrjedh nga dita e dorëzimit të shkresës të pandehurit. Neni 189 paragrafi 3 i KPPRK-së, neni 478 paragrafi 4 i KPPRK-së, neni 445 paragrafi 1 i KPPRK-së

Nga arsyetimi

Është marr vendim se kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë e paraqitur nga Zyra e Kryeprokurorit të Shtetit më 4 korrik 2014 kundër aktvendimit të Gjykatës së Apelit PN1. 1215/2014, të datës 27 qershor 2014, është e bazuar. Me këtë aktvendim Gjykata e Apelit ka bërë shkelje të ligjit penal, neneve 189 paragrafit 3 dhe 478 paragrafit 4 të KPP-së, kur ka pranuar ankesën e paraqitur nga avokati mbrojtës i të pandehurit kundër urdhrorit mbi vazhdimin e paraburgimit si të paraqitur me kohë.

Faktet dhe çështja e lëndës

3.2 Kolegji vëren se aktvendimi i gjyqtarit të procedurës paraprake ... i datës 18 qershor 2014, më të cilin është pranuar kërkesa e prokurorit dhe është urdhëruar vazhdimi i paraburgimit, i është dorëzuar të pandehurit më 19 qershor 2014 dhe avokatit mbrojtës më 23 qershor 2014. Avokati mbrojtës ...ka paraqitur ankesë më 24 2014 në emër të pandehurit S.. Vetë i pandehuri nuk ka paraqitur ankesë.

3.3 Gjykata e Apelit ka konsideruar se ankesa është paraqitur me kohë, por e ka refuzuar si të pabazuar.

3.4. Prandaj, çështja në këtë lëndë është: A ka qenë ankesa në emër të pandehurit S. nga avokati i tij mbrojtës e paraqitur me kohë duke pasur parasysh faktet e lartpërmendura.'

Vlerësimi

3.9 Së pari, kolegji i Gjykatës Supreme thekson se rregullat e përcaktuara në nenet 189 paragrafin 3 dhe 478 paragrafin 4 të KPP-së janë të qarta: afati për paraqitjen e ankesës kundër aktvendimit mbi caktimin e paraburgimit është 24 orë, dhe rrjedh nga data kur aktvendimi i është dorëzuar të pandehurit. Për më tepër, neni 445 paragrafi 1 i KPP-së fuqizon natyrën absolute të këtij afati kohor’

‘3.13 ... Kolegji i Gjykatës Supreme gjen se në këtë lëndë, avokati mbrojtës ka paraqitur ankesë kundër aktvendimit të Gjykatës Themelore të Prishtinës të datës 18 qershor 2014 pas skadimit të afatit të përcaktuar kohor për paraqitjen e ankesës. Asgjë nuk jep indikacione se i pandehuri dhe avokati i tij mbrojtës kanë qenë të penguar që në mënyrë efektive ta përdorin të drejtën e tyre në ankesë brenda afatit kohor’.

‘3.14 ... Kolegji i Gjykatës Supreme gjen se nuk është e hapur për Gjykatën e Apelit që ta zëvendësojë legjislacionin e formuluar në mënyrë të saktë dhe të qartë me një shpikje të tyre’.

*Aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës,
PML-KZZ. 145/2014 , 8 tetor 2014)*

PML.-KZZ. 1/2014

Datë 7.05.2014

Krime të luftës të kryera nga UÇK-ja- nenit 3 të KGj (Konventa e Gjenevës) - Krimet e kryera në shtetin fqinj - neni 3 KGj

Nga arsyetimi

Kërkesat për mbrojtje të ligjshmërisë e paraqitur nga avokati mbrojtës K në emër të pandehurit R, nga avokati mbrojtës Q në emër të pandehurit R, kundër aktgjykimeve të (atëherë) Gjykatës së Qarkut në Mitrovicë të datës 29 korrik 2011 (për R) dhe 13 tetor 2011 (për R),

dhe kundër aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të datës 11 shtator 2013, refuzohen si të pabazuara. Aktgjykimet e lartpërmendura nuk ndryshohen në bazë të këtyre kërkesave.

Kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë e paraqitur nga avokati mbrojtës H në emër të pandehurit G kundër aktgjykimit të (atëherë) Gjykatës së Qarkut në Mitrovicë të datës 29 korrik 2011 dhe aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të datës 11 shtator 2013, pranohet pjesërisht. Aktgjykimi i (atëherë) Gjykatës së Qarkut në Mitrovicë të datës 29 korrik 2011 dhe aktgjykimit të Gjykatës së Apelit të datës 11 shtator 2013, ndryshohen për pjesën e G, si në vijim:

...

Pjesa e mbetur e kërkesës refuzohet si e pabazuar.

'3.9 ... Gjykata Supreme fillimisht thekson se në formulimin e nenit të përbashkët 3 të KGj-së nuk ekziston asnjë kusht që vepra/t penale të ndodhin në zonën territoriale të konfliktit në zhvillim e sipër ose në zonën nën kontrollin e njëres palë në konflikt.

Së dyti, formulimi i cituar në nenin e përbashkët 3 të KGj-së qartë pohon se aktet janë të ndaluara 'në çdo vend dhe në çdo kohë'. Së treti, i tërë qëllimi i KGJ-së përkrah një interpretim të gjerë në çështjen e zbatimit të tij. Prandaj, përfundimi është se obligimet e palëve në konflikt nuk kufizohen në zonë territoriale specifike, por vlejnë për të gjitha aktivitetet që kanë të bëjnë me konfliktin, kudo që ndodhin.

Tani është me rëndësi lidhja në mes akteve të pretenduara të të akuzuarve dhe konfliktit të armatosur. Nëse lidhja nuk dëshmohet, atëherë nuk janë plotësuar elementet e krimeve të luftës kundër popullsisë civile (Neni 142 KPRSFJ).

Gjykata e Qarkut i ka dhënë arsyet për vërtetimin e ekzistimit të lidhjes (...). Gjykata Supreme vëren se argumentet e paraqitura (kryerësit duke qenë pjesëtarë të UÇK-së, supozimi se viktimat kishin simpati për palën kundërshtarë ose se pala kundërshtarë kishte bashkëpunuar me ta, veprat e pretenduara ishin kryer për shkak të kësaj simpatie

të supozuara, ekzistimi dhe qëllimi i kampeve të UÇK-së në Kukës dhe në Cahan) janë relevante dhe në këto fakte mund të mbështetet ekzistimi i lidhjes. Nuk ka asnjë dyshim se veprat kanë ndodhur në lidhje me konfliktin e armatosur.

*Aktgjykimi i Gjykatës Supreme,
PML.-KZZ. 1/2014, 7 maj 2014)*

II. KODI PENAL

PML-KZZ. 83/2014

Datë 31.07.2014

Krim i organizuar në bashkim dhe krimi bazë - Nenet 71 dhe 274 të KPPK-së

Nga arsyetimi

‘Nëse vepra penale e Krimit të organizuar duhet të absorbojë veprën penale të Pastrimit të parave

o. Shumica e kolegjit është e mendimit se qëndrimi i Gjykatës Supreme përkitazi me këtë është se, kur Krimi i organizuar dhe vepra penale bazë të dyja janë përcaktuar në ligj, duhet të ketë vetëm një dënim për Krim të organizuar në lidhje me veprën penale bazë. Në këtë rast i pandehuri P. duhet të dënohet për Krim të organizuar në lidhje me Pastrimin e parave, sikurse ka menduar Gjykata e Apelit.

p. Në mbështetje të kësaj, Gjykata Supreme citon gjetjen në lëndën nr. Ap-Kz 61/2012 në aktgjykimin e datës 2 tetor 2012. Në paragrafin 48, Gjykata Supreme ka theksuar se, ‘Formulimi i përdorur në tërë nenin 274 të KPK-së në mënyrë të qartë përcakton se kryerja e veprës penale bazë është element përbërës i veprës penale Krim i organizuar.’ Në këtë parim të jurisprudencës është mbështetur Gjykata e Apelit në këtë lëndë dhe Gjykata Supreme nuk sheh asnjë arsye që të mos pajtohet me këtë vlerësim’.

Andaj, kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë e paraqitur nga prokurorja e shtetit kundër aktgjykimin të Gjykatës së Apelit PAKR 4/2013 më 23 shtator 2013, refuzohet si e pabazuar

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme,
PML-KZZ. 83/2014, 31 korrik 2014)*

PML-KZZ. 161/2014

Datë 19.08.2014

Imuniteti i deputetit të Kuvendit Kombëtar nga arrestimi dhe pasojat e shkeljes; res judicata efekti lidhur me aktvendimin (f.11, 14, par 9, 17)- Neni 173 paragrafi 3, 187 paragrafi 1, neni 192 i KPP-së, neni 75 paragrafi 2 i Kushtetutës së Kosovës.

Nga arsyetimi

(Prokuroria nuk mund ta anashkalojë/ turbullojë aktvendimin për lirim të pandehurit nga paraburgimi dhe shqiptimin e masës më të lehtë me anë të një urdhër arresti të ri, duke u bazuar në rrethanat e njëjta të parashkruara në kërkesën për paraburgim të refuzuar më parë (f. 12, 14, par 11, 18); rëndësia e sigurisë ligjore në të gjitha vendimet me ndikim në lirinë e të pandehurit (par 18).

1. Kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë e paraqitur nga i pandehuri R. pranohet.
2. Aktvendimi i Gjykatës Themelore i datës 21 qershor 2014 dhe aktvendimi i Gjykatës së Apelit i datës 25 qershor 2014 përkritazi me të pandehurin R. janë të pavlefshme.
3. Aktvendimi i Gjykatës së Apelit i datës 19 qershor 2014 në lidhje me të pandehurin R. mbetet në fuqi deri në skadimin e tij më 4 shtator 2014, ose deri në ndryshimin apo anulimin e tij në përputhje me ligjin
4. Aktvendimi i Gjykatës Themelore i datës 18 korrik 2014 dhe Aktvendimi i Gjykatës së Apelit i datës 24 korrik 2014, të cilët kanë pasuar aktvendimet e cekura nën pikën 2 përkritazi me të pandehurin R. janë të pavlefshme. Masat e caktuara kundër tij me këto aktvendime janë ligjërisht të paefektshme dhe nuk do të zbatohen ndaj tij.

5. ...

'i. Historia e procedurës

5 shkurt 2014 - i pandehurin është arrestuar. I pandehuri R. në kohën e arrestimit ishte Deputet i Kuvendit.

6 shkurt 2014 - Është caktuar paraburgimi

5 mars 2014 - Paraburgimi është vazhduar

7 maj 2014 - Kuvendi i Kosovës është shpërbërë

4 qershor 2014 - Paraburgimi është vazhduar deri më 20 korrik 2014

19 qershor 2014 - Gjykata e Apelit, duke vendosur në lidhje me ankesën e paraqitur nga avokati mbrojtës në emër të pandehurit R., ka urdhëruar lirim të menjëhershëm të pandehurit nga paraburgimi. Ka gjetur se arrestimi dhe paraburgimi janë caktuar në mënyrë të kundërligjshme. Kjo për shkak se në kohën e arrestimit i pandehuri ka qenë Deputet i Kuvendit të Kosovës dhe nuk ishte kërkuar pëlqimi nga ai organ sipas nenit 75 (2) të Kushtetutës së Kosovës.

20 qershor 2014 - Pas lirit, i pandehuri R. është arrestuar përsëri nga Prokurori Special i cili rrjedhimisht ka paraqitur kërkesë të re për caktimin e paraburgimit kundër të pandehurit.

21 qershor 2014 - Gjyqtari i procedurës paraprake ka caktuar një muaj paraburgim ndaj të pandehurit.

25 qershor 2014 - Gjykata e Apelit ka refuzuar ankesën e paraqitur në emër të pandehurit R. si të pabazuar dhe ka vërtetuar aktvendimin e gjyqtarit të procedurës paraprake të datës 21 qershor 2014

18 korrik 2014 - Gjykata Themelore në Prishtinë ka ndërprerë masën e paraburgimit në lidhje me të pandehurin R., dhe e ka zëvendësuar atë me arrest shtëpiak

18. Prandaj ky kolegji gjen se masat e shqiptuara nga Gjykata e Apelit

më 19 qershor 2014 kundër të pandehurit R ishin në fuqi dhe prokurori si dhe gjyqtari i procedurës paraprake dhe Gjykata e Apelit nuk mund t'i shpërfill. Kërkohet të paraqiten rrethana dhe fakte të reja për ta zëvendësua masën, dhe këto nuk janë paraqitur. Prandaj, aktvendimi i gjyqtarit të procedurës paraprake i datës 21 qershor 2014 dhe aktvendimi i Gjykatës së Apelit i datës 25 qershor 2014 kanë bërë shkëlqje të fuqisë juridike të aktvendimit të datës 19 qershor 2014 dhe duhet patjetër të konsiderohet i paligjshëm. Kur kemi të bëjmë me privim të lirisë është veçanërisht me rëndësi të plotësohet parimi i përgjithshëm i sigurisë juridike. Prandaj është thelbësore që të përcaktohen qartë kushtet për privimin e lirisë sipas ligjit vendor dhe që vetë ligji të jetë i parashikueshëm në zbatimin e tij si dhe pasojat e vendimit në zbatimin e tyre. Përndryshe, do të shkelej parimi i respektimit të zbatimit të ligjit, i sigurisë juridike dhe i parashikueshmërisë.

19. Kolegji i Gjykatës Supreme është i ndërgjegjshëm se aktvendimi i Gjykatës Themelore i datës 18 korrik 2014 aktvendimi i Gjykatës së Apelit i datës 24 korrik 2014, që kolegji i konsideron si të paligjshme dhe prandaj si të pavlefshme, nuk janë brenda kufijve të shqyrtimit të kërkesës për mbrojtje të ligjshmërisë. Megjithatë, nëse Gjykata Supreme nuk ka ndërmarrë veprim në lidhje me këto aktvendime atëherë i pandehuri do të ishte ligjërisht i detyruar t'u bindet dy masave të veçanta njëkohësisht. Shqetësimi i kolegjit është se respektimi i njëres masë mund të qojë deri te shkelja e masës tjetër. Kjo do të ishte shkëlqje e të drejtave të të pandehurit për të ditur se çka pritet nga ai. Nëse këto aktvendime Gjykata Supreme i lë ashtu si janë, atëherë i pandehuri R do të jenë në situatë të pafavorshme, që është krejtësisht e padëshirueshme. Pasi u konstatua se aktvendime e datave 21 qershor dhe 25 qershor 2014 janë të paligjshme, kolegji gjen se edhe aktvendimet e 18 dhe 24 korrikut 2014 janë të pavlefshme, dhe se nuk kanë asnjë fuqi juridike, dhe nuk mund të zbatohen ligjërisht ndaj të pandehurit R.

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës,
PML-KZZ. 161/2014, 19 gusht 2014)*

PML.-KZZ. 177/2014

Datë 03.09.2014

Terrorizmi; Shteti Islamik (SHI) - Dyshim i bazuar, i arsyetuar kënaqshëm nga Gjykata Themelore dhe Gjykata e Apelit.- Neni 135 paragrafët 1 dhe 4, 143 paragrafi 2 i KPRK-së¹

Nga arsyetimi

Kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë e paraqitur në emër të të pandehurit refuzohet si e pabazuar.

Kolegji i Gjykatës Supreme ka vendosur në seancë siç përcaktohet me nenin 435 paragrafin 1 të KPP-së².

Kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë është e pranueshme por e pabazuar.

Kërkesa për mbrojtje të ligjshmërisë është paraqitur nga personi i autorizuar dhe brenda afatit të përcaktuar ligjor, në përputhje me nenin 433 paragrafin 1 dhe 2 të KPK-së.

Në pajtim me nenin 436 paragrafin 1 Gjykata Supreme e Kosovës kufizohet vetëm në verifikimin e shkeljeve ligjore që pretendohen me kërkesë.

Gjykata Supreme është e kënaqur se aktvendimet e kundërshtuara i plotësojnë kushtet ligjore për vërtetimin e nivelit të dyshimit të bazuar se i pandehuri T ka kryer veprën penale Organizimi dhe pjesëmarrja në grup terrorist në kundërshtim të nenit 143 paragrafit 2 të KPK-së. Gjersa të dy aktvendimet, ai i Gjykatës Themelore në Ferizaj PPRKR. 22/2014, i datës 25 korrik 2014, (i korrigjuar me aktvendimin për korrigjimin e gabimit teknik, të datës 29 korrik 2014), dhe ai i Gjykatës së Apelit PN1. 1476/2014, i datës 2 gusht 2014, që vërtetojnë vendimin

---

1 Ligji Nr. 04/L-082, Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 19, 13 korrik 2012

2 Ligji Nr. 04/L-123, i lëshuar më 13 dhjetor 2012, i nxjerrë më 21 dhjetor 2012, Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës Nr. 37, 28 dhjetor 2012

e lartpërmendur, si të vetme nuk provojnë në masë të madhe, por më shumë i referohen vendimeve të mëparshme, dy aktvendimeve të tjera të kundërshtuara të Gjykatës Themelore të datës 16 korrik 2014 dhe të atij të Gjykatës së Apelit të datës 25 korrik 2014, dhe me vërtetimin e aktvendimit të Gjykatës Themelore kanë argumentuar pikën e kundërshtuar në thellësi, bindshëm dhe ligjërisht saktë.

Të dy aktvendimet kanë shtjelluar se shprehja “grup terrorist” dhe “terrorizëm” janë të definuar me nenin 135 paragrafin 4 dhe 1 të KPK-së dhe se vlerësimi nëse një grup i plotëson kriteret e dispozitave të përmendura është i rezervuar për gjykatën kompetente. Neni 135 paragrafi 1 i KPK-së në veçanti e cilëson veprimin me qëllim.

“... që seriozisht të destabilizojë ose të shkatërrojë strukturat themelore politike, kushtetuese, ekonomike apo shoqërore të Republikës së Kosovës, të një shteti tjetër apo të një organizate ndërkombëtare ...”
si terrorizëm.

Prandaj i pandehuri gabon kur argumenton se Kodi Penal i Kosovës i përjashton strukturat themelore politike, kushtetuese, ekonomike apo shoqërore të shteteve të tjera. Logjika prapa përfshirjes së institucioneve të huaja në mbrojtje është - siç është sqaruar drejt në aktvendimin e Gjykatës Themelore PPRKR. 22/2014, të datës 16 korrik 2014, në faqen 13, paragrafin 5 të versionit në gjuhën angleze - niveli i lartë i rrezikut si pasojë e planifikimit ose e kryerjes së këtyre akteve dhe për shkak të vetë natyrës së tyre. Ky rrezik shtrihet edhe në institucionet vendore të Kosovës, pasi që historia ka treguar se grupet terroriste që operojnë jashtë shtetit si dhe personat që marrin pjesë në grupe të tilla kanë tendencë që shpesh t'i zgjerojnë aktivitetet e tyre kundër institucioneve dhe strukturave vendore.

Në rastin konkret të grupit radikal - islamik ISIS (Shteti Islamik) i pandehuri dyshohet për pjesëmarrje, është shumë e dukshme nga agjenda e saj politike dhe nga metodat e saj se kërcënimi nuk është i kufizuar në shtetin e Sirisë. Ky grup është duke e përhapur në rrafsh ndërkombëtar idenë e themelimit të një shteti të unifikuar Islamik për të gjithë Myslimanët përmes dhunës dhe ndryshimit të kufijve ekzistues. Është e qa-

rtë se kjo agjendë paraqet kërcënim mjaft konkret edhe për strukturat themelore politike, kushtetuese, ekonomike apo shoqërore të shtetit laik të Kosovës, që sipas nenit 8 të Kushtetutës së saj:

“... është shtet laik dhe neutral në çështje të besimeve fetare.”

Dyshimi i bazuar po ashtu përfshin edhe mens rea e të pandehurit. Është e parëndësishme se vetë i pandehuri e konsideron qëllimin e grupit si të drejtë dhe legjitim. Ai ishte shumë i vetëdijshëm se ishte duke marrë pjesë në grup që ka për qëllim kryerjen e akteve terroriste, siç renditen në nenin 135 paragrafin 1 të KPK-së.

Gjykata Themelore e Ferizajt si dhe Gjykata e Apelit në aktvendimet e tyre të kundërshtuara me kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë kanë bërë vlerësim të plotë të fakteve dhe të provave të paraqitura nga prokurori i shtetit në lidhje me veprën e përmendur penale dhe kanë ardhur në përfundim të drejtë se ekziston dyshimi i bazuar kundër të pandehurit. Gjykata Supreme e Kosovës gjen se aktvendimet e kundërshtuara në këtë aspekt nuk përmbajnë gabime juridike.

Për arsytet e lartpërmendura, Gjykata Supreme vendos lidhur me kërkesën për mbrojtje të ligjshmërisë si në dispozitiv.

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme,
PML.-KZZ. 177/2014, 3 shtator 2014)*

Praktika gjyqësore
CIVILE

I. PROCEDURË KONTESTIMORE

Rev. nr. 302/2013

Datë 6.1.2014

Shkelje thelbësore të dispozitave të Procedurës Kontestimore - Dispozitivi i Aktgjykimit - neni 182 .2 LPK

Në qoftë se gjykata në dispozitiv të aktgjykimit të saj urdhëron të paditurin që paditësit t'ia dorëzojë pjesën e ngastrës kontestuese në dimensione dhe kufinje sipas skicës së ekspertit të gjeodezisë, bënë shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 182.2 pika (n), pasi që një vendim i tillë nuk mund të përmbarohet.

Nga arsyetimi

Në rastin konkret, në bazë të përmbajtjes së dispozitivit të aktgjykimit, gjykata e shkallës së dytë duke ndryshuar aktgjykimin e shkallës së parë ka aprovuar kërkesëpadinë e paditësit si të bazuar dhe janë të detyruar të paditurit që paditësit t'ia kthejnë në posedim dhe disponim të lirë pjesët nga ngastrat kadastrale P-71611042-00146-2, e cila gjendet në vendin e quajtur "Sello", me kulturë arë e klasit të IV-të të evidentuar në certifikatën e pronësisë UL-71611942-0022 Z.K. Kliqinë, Komuna e Pejës si pronë e paditësit dhe atë: i padituri i parë sipërfaqen prej 0.03,00 ha dhe i padituri i dytë sipërfaqen prej 0.12.85 ha me kufijtë dhe anët e paraqitura si në raportin e ekspertit të gjeodezisë. Raporti i ekspertit të gjeodezisë SH.K. nga data e daljes në vendshikim më 30.5.2011, është pjesë përbërëse e aktgjykimit me interes të përmbarimit të tij.

Sipas vlerësimit të gjykatës së revizionit, aktgjykimi i shkallës së dytë është marrë me shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 182.2 pika (n) të LPK-së e kjo qëndron në faktin se dispozitivi i aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë është i pakuptueshëm përkatësisht i pa përmbarueshëm, ngase dispozitivi i aktgjykimit me të cilin detyrohen të paditurit t'ia kthejnë paditësit në posedim pjesët nga ngastra P-71611042-00146-2, duhet të jetë qartë i

përcaktuar ashtu që t'i përmbajë masat dhe kufijtë. Meqë dispozitivi i aktgjykimit të goditur nuk përmban masat dhe kufinj të pjesëve të ngastrave kadastrale, me të cilën të paditurit janë të detyruar t'i dorëzojnë paditësit, nuk mund të identifikohet dhe për këtë arsye aktgjykimi është i pakuptueshëm dhe praktikisht i papërmbarueshëm. Konstatimi i gjykatës së shkallës së dytë, se pjesë përbërëse e aktgjykimit është raporti i ekspertit të gjeodezisë, dispozitivin e bën të pakuptueshëm dhe të papërmbarueshëm pasi që dispozitivi i aktgjykimit në kuptim të nenit 160 të LPK-së duhet të përmbajë të gjitha elementet sipas dispozitës së cekur.

Gjykata e shkallës së parë duhet t'i mënjanojë të metat e sipërpërmendura, ta bëjë identifikimin e ngastrave kontestuese, duke përcaktuar kufinj të cilat në mënyrë të qartë duhet të shënohen në dispozitiv të aktgjykimit.

*(Aktvendimi i Gjykatës Supreme të Kosovës
Rev. nr. 302/2013 datë 6.1.2014)*

*E. Rev. nr. 43/2014
Datë 22.9.2014*

Lejushmëria e Revizionit - regresimi dëmit - neni 508 LPK

Me dispozitën e nenit 508 të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK), parashikohet që revizioni nuk lejohet në kontestet tregtare në qoftë se vlera e objektit të kontestit në pjesë e goditur të aktgjykimit të formës së prerë nuk kalon shumë prej 10.000 €.

Nga arsyetimi

Me aktgjykimin e Gjykatës së Apelit të Kosovës, Ae.nr.169/2013 datë 28.4.2014, është refuzuar si e pabazuar ankesa e të paditurës dhe është vërtetuar aktgjykimi i Gjykatës Themelore Prishtinë - Departamenti Ekonomik, C. nr. 577/2012 datë 11.9.2013, me të cilin në pjesën

e I të dispozitivit është aprovuar kërkesëpadia e paditëses dhe është obliguar e paditura, që paditëses të ia paguaj në emër të regresimit të dëmit shumën e mjeteve prej 6.952,88 €, së bashku me kamatën sipas normës vjetore prej 20% e cila do të llogaritet nga datë 31.8.2009, e deri në pagesën definitive, në afat prej 7 ditësh nga dita e marrjes së aktgjykimit, ndërsa me pjesën II të dispozitivit është detyruar e paditura që paditëses t'ia paguaj shpenzimet e procedurës kontestimore në shumë prej 1.056,00 €, në afat prej 7 ditësh, nga dita e plotfuqishmërisë së këtij aktgjykimi.

Nga shkresat e lëndës del se vlera e kontestit në padinë e paditëses të dorëzuar në gjykatë më datë 22.9.2011 është 7.143,71 €, ndërsa e njëjta vlerë është zbritur në shumë prej 6.952,88 €, me parashtrësën për precizimin e lartësisë së kërkesëpadiisë të datës 13.9.2013, ndërsa me aktgjykimin e formës së prerë të goditur me revizion vlera e kontestit është caktuar në shumë prej 6.952,88 €.

Me dispozitën e nenit 508 të Ligjit për Procedurën Kontestimore (LPK), parashikohet që revizioni nuk lejohet në kontestet tregtare në qoftë se vlera e objektit të kontestit në pjesë e goditur të aktgjykimit të formës së prerë nuk kalon shumën prej 10.000 €.

Duke pasur parasysh faktin se vlera e objektit të kontestit në këtë çështje kontestimore është caktuar në shumë prej 6.952,88 €, me parashtrësën e paditëses të datës 13.9.2013, dhe e njëjta është aprovuar me aktgjykimin e formës së prerë të gjykatës së shkallës së parë, del se lartësia e përcaktuar e kërkesë padisë nuk kalon shumën e paraparë me dispozitën e nenit 508 të LPK-së, çka do të thotë se sipas kësaj dispozite revizioni në këtë çështje juridike nuk është i lejuar dhe si i tillë u deshtë të hidhet poshtë.

Në bazë të asaj që u tha e me zbatimin e nenit 221 lidhur me nenin 505 të LPK-së, u vendos si në dispozitiv të këtij aktvendimi.

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës
E. Rev. nr. 43/2014, më 22.9.2014)*

Rev. nr. 11/2015

Datë 2.4.2015

Mungesa e interesit juridik - neni 2 par. 4 Ligji mbi Procedurën Kontestimore

Pala duhet të ketë interes juridik për padinë dhe veprimet procedurale tjera që mund të kryhen në procedurë.

Nga arsyetimi

Nga shkresat e lëndës del se paditësi të e paditura ka qenë në marrëdhënie pune - i caktuar në detyrat e punës drejtor i "Agrokosova Holding". Me vendimin e administratorit datë 17.4.2008 është suspenduar nga puna dhe detyrat e punës. Me vendimin e të paditurës datë 22.4.2008 bashkë- administratori ka shfuqizuar si të pabazuar dhe të kundërligjshëm vendimin e datës 17.4.2008, për suspendim nga puna dhe detyrat e punës për paditësin. Paditësi me padi i është drejtuar gjykatës që të anulojë vendimin e datës 17.7.2008 mbi suspendimin nga puna dhe t'ia njohë të gjitha të drejtat nga marrëdhënia e punës.

Gjykata Supreme e Kosovës vlerëson se qëndrimi juridik i gjykatave të instancës më të ulët është i drejt dhe i bazuar në ligj, ngase paditësi kërkon anulimin e një vendimi i cili është shfuqizuar nga e paditura, ndërsa me nenin 2 par. 4 të Ligjit mbi Procedurën Kontestimore është paraparë se pala duhet të ketë interes juridik për padinë dhe veprimet procedurale tjera që mund të kryhen në procedurë.

Gjykata Supreme e Kosovës , shqyrtoi pretendimin e cekur në revizion se paditësi edhe përkundër shfuqizimit të vendimit për suspendim nga puna ende nuk është kthyer në punë , për shkak të mosmarrëveshjeve në mes aksionarëve, por e njëjta nuk patë ndikim për të vendosur ndryshe, ngase Ligji mbi Procedurën Kontestimore (neni 1) cakton rregullat procedurale në bazë të të cilave gjykata i shqyrton dhe i zgjidhë kontestet nga marrëdhënia juridiko - civile të personave fizikë dhe juridikë, ndërsa në rastin konkret objekt i kontestit është një aktvendim i shfuqizuar nga e paditura dhe çështja sipas padisë së

paraqitur nuk mund të trajtohet si kontestimore në mes palëve. Një person nuk mundet të shfrytëzoi gjykatën për interesat e veta personale, por çështja e paraqitur pran gjykatës duhet të jetë një çështje që ndërlidhet me një të drejtë të paraparë me lig që kërkohet nga pala dhe që është shkelur, ndërsa si pasojë juridike e shkeljes së parimit të ekzistimit të interesit juridik padia duhet të hedhet poshtë si e palejuar.

Në rastin konkret, paditësi nuk ka kërkuar mbrojtjen e të drejtave të tij para organit kompetent tek e paditura, që e njëjta të veproi sipas vendimit të saj me të cilin është shfuqizuar vendimi për suspendim nga puna, andaj gjykatat e instancës më të ulët drejt kanë zbatuar dispozitat e procedurës kontestimore kur kanë gjetur se padia duhet të hedhet si e palejuar. Gjykata Supreme e Kosovës, thëniet e revizionit i vlerësoi si të pabazuara se aktvendimet e gjykatave të instancës më të ulët, janë marrë me shkelje procedurale, përkatësisht me zbatimin e gabuar të së drejtës materiale, sepse në fakt nuk kemi të bëjmë me zbatimin e të drejtës materiale, kur padia hidhet për shkak të mungesës së prezumimeve procedurale për paraqitjen e padisë, përkatësisht zhvillimin e procedurës.

*(Aktvendim i Gjykatës Supreme të Kosovës
Rev. nr. 11/2015, Më 2.4.2015)*

II. MARRËDHËNIET E DETYRIMEVE

Rev. nr. 246/2010

datë 21.02.2013

E drejta e përparësisë së blerjes - Deponimi i shumës në lartësinë e çmimit të shitblerjes - neni 19 të Ligjit mbi qarkullimin e paluajtshmërive, (Gazeta zyrtare e Kosovës nr. 45/1, 29/86 dhe 8/88)

Titullarit të përparësisë së blerjes së paluajtshmërisë të cilit nuk i bëhet oferta me shkrim, mund të kerkojë nga gjykata me padi që kontrata mbi shitblerjen të anulohet dhe atij t'iu shitet paluajtshmëria sipas kushteve të njëjta. Mirëpo, titullari i së drejtës së përparësisë së blerjes ka për obligim që brenda afatit të paraqitjes së padisë, për shkak të cenimit të përparësisë së blerjes, të gjykata në territorin e së cilës gjendet pasuria e paluajtshme, të deponojë shumën në lartësinë e çmimit të shitblerjes.

Nga arsytimi

Paditësit janë pronarë të paluajtshmërive 691/2, 692/3 dhe pjesës së paluajtshmërisë 745/5, të cilat pjesërisht kufizohen me paluajtshmëri 691/2, 693/3, 734/5, 749/10, 750/1, 750/2 dhe 751, të cilat i padituri i parë M.L. ka shitur të paditurit të dytë A.K. në bazë të kontratës së shitblerjes së vërtetuar pranë Gjykatës Komunale në Istog Br.nr. 427/04 datë 15.3.2004. Meqenëse paluajtshmëritë të cilat kanë qenë objekt i kontratës mbi shitblerjen lidhur në mes të paditurve janë me kulturë tokë bujqësore dhe kufizohen me paluajtshmëritë e paditësve, paditësit pretendojnë se kanë të drejtën e përparësisë së blerjes.

Në bazë të gjendjes së vërtetuar faktike, sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme, në vendosjen në këtë çështje juridike, gjykatat e instancës më të ulët, në mënyrë të drejtë kanë aplikuar të drejtën materiale, kur është konstatuar se në bazë të nenit 19 të Ligjit mbi qarkullimin e paluajtshmërive, (Gazeta zyrtare e Kosovës nr. 45/1, 29/86 dhe 8/88) e aplikueshme në bazë të Rregullores së UNMIK-ut nr. 1999/24 është parashikuar: "Se bartësi i të drejtës së pronësisë i cili ka ndërmend të shesë tokën bujqësore, ka për detyrë që më parë me shkrim t'ia ofrojë organizatës së punës së bashkuar

e cila merret me prodhim bujqësor në territorin e komunës në të cilën gjendet toka dhe bujkut - poseduesit fqinjë, ndërsa sipas nenit 26 par. 2 të Ligjit në fjalë është përcaktuar se në qoftë se nuk bëhet oferta në kuptim të nenit 19 të këtij Ligji personi i cili ka të drejtën e përparësisë së blerjes mundet me padri te gjykata të kërkojë që kontrata e shitjes të anulohet dhe atë të shitet pasuria e paluajtshme me kushtet e njëjta. Sipas par. 4 të nenit në fjalë, paditësit kanë për detyrim që brenda afatit për paraqitjen e padisë për shkak të shkeljes së përparësisë së blerjes, te gjykata në territorin e së cilës gjendet pasuria e paluajtshme, të deponojnë shumën në lartësinë e çmimit të blerjes.

Paditësit kushtin thelbësor, mbi deponimin e çmimit të shitblerjes nuk e kanë përmbushur dhe pavarësisht nga fakti se kanë të drejtën e përparësisë së blerjes, nuk mund të kërkojnë anulimin e kontratës së shitblerjes lidhur në mes të paditurit të parë M.L. dhe të paditurit të dytë A.K..

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës
Rev. nr. 246/2010 datë 21.02.2013)*

*Rev. nr. 145/2012
Datë 13.1.2014*

Dëmi jomaterial në emër të frikës së përjetuar - Neni 200 të LMD 224 par 1 të LPK

Gjykata me rastin e caktimit të dëmit jomaterial për frikë të pësuar të paditësit, duhet të angazhojë ekspertin neuropsikiatër për të dhënë mendimin profesional lidhur me intensitetin dhe kohë zgjatjen e frikës.

Nga arsyetimi

Gjykata e shkallës së parë me rastin e caktimit të dëmit jomaterial në emër të frikës së përjetuar, te paditësi ka angazhuar ekspertin neurokirurg i cili ka dhënë mendimin e tij për intensitetin e frikës së përjetuar dhe kohëzgjatjen e saj, të cilën e ka pësuar paditësi për shkak

të aksidentit të komunikacionit të shkaktuar nga i siguruari i të paditurit KS "Sigal".

Gjykata e shkallës së dytë, në këtë pjesë aktgjykimin e shkallës së parë e vërteton dhe e pranon në tërësi vlerësimin juridik të gjykatës së shkallës së parë.

Gjykata Supreme e Kosovës lidhur me dëmin jomaterial në formë të frikës, nuk pranon vlerësimet e gjykatave të instancës së më të ulët, nga arsyeja se gjykata e shkallës së parë lidhur me dëmin jomaterial e në emër të frikës, nuk është deklaruar eksperti neuropsikiatër, por për këtë është deklaruar eksperti ortoped-traumatolog dhe kirurg, të cilët nuk i përkasin lëmive përkatëse për këtë lloj dëmi jomaterial. Vërtetimi i shpërblimit jomaterial dhe caktimi i shpërblimit për këtë formë të dëmit jomaterial, përfaqësojnë zbatimin e së drejtës materiale.

Gjykata e shkallës së parë duhet në rigjykim t'i mënjanojë përveç tjerash dhe të caktojë ekspertin neuropsikiatër i cili do të jep mendimin e intensitetit të frikës së përjetuar dhe kohëzgjatjen e saj tek paditësi e pastaj të caktojë shumën e dëmit jomaterial në emër të frikës së përjetuar.

*(Aktgjykim i Gjykatës Supreme të Kosovës
Rev. nr. 145/2012 datë 13.1.2014)*

*Rev. 265/2011
datë 11.03.2013*

Lidhja kauzale në mes të veprimeve dhe dëmit të shkaktuar - neni 173 LMD

Detyrimi për shpërblimin e dëmit duhet të përmbajë prezumimet siç është: dëmi i shkaktuar, veprimi i kundërligjshëm, lidhja shkakore (kauzale) në mes të veprimit dhe dëmit të shkaktuar dhe pasoja.

Nga arsyetimi

Gjykata e shkallës së parë aprovimin e kërkesëpadisë së paditësit, e bazon në faktin se për shkak të ndërprerjeve të shpeshta të rrymës elektrike, paditësit i është dëmtuar aparatura për fotografim e cila ka qenë e importuar, dhe mirëmbajtjen e së cilës e ka bërë firma Sllovene "Meditrade" e cila firmë ka bërë sanimin e prishjes të kësaj aparature, sipas urdhrit të punës dhe faturës dhe se ky sanim ka kushtuar 8.588,00 €.

Gjykata e shkallës së parë ka vlerësuar se për dëmin e shkaktuar paditësit është përgjegjës e paditura dhe e obligon që paditësit në emër të shpërblimit dëmit t'i paguaj shumën prej 8.588,00 €, Lartësinë e dëmit gjykata e shkallës së parë e vërteton në bazë urdhërit të punës dhe faturës së lëshuar nga firma "Meditrade", nga Sllovenia.

Gjykata e shkallës së dytë, në procedurë ankimore ka pranuar në tërësi konstatimet faktike dhe qëndrimin juridik të gjykatës së shkallës së parë, për të cilat arsye ka refuzuar si të pabazuar ankesën e të paditurës dhe ka vërtetuar aktgjykimin e shkallës së parë.

Gjykata e Supreme e Kosovës, duke u nisur nga gjendja e këtyre faktike, ka gjetur se qëndrimi i tillë juridik i gjykatave të instancës ma të ulët nuk mund të pranohet si e drejtë dhe i ligjshëm, nga se sipas vlerësimit të kësaj gjykate, mbi gjendjen e vërtetuar faktike, gabimisht është aplikuar e drejta materiale, kur kanë gjetur se kërkesëpadia e paditësit është e bazuar. Kjo nga se aparatura e paditësit është prishur në muajin shkurt të vitit 2004, si pasojë e mos furnizimit në rregullt me rrymë elektrike. Paditësi për prishjen e kësaj aparature nuk ka lajmëruar tek e paditura dhe nuk ka bërë sigurimin e provave në procedurë jokontestimore, në mënyrë që nëpërmjet ekspertit përkatës profesional do të vërtetonte se prishja e aparaturës së paditësit a ka qenë si pasojë e mos furnizimit të rregullt me energji elektrike, përkatësisht se ekziston lidhja shkakore (kauzale) në mes të dëmit të shkaktuar dhe veprimeve ose mosveprimeve të paditurës Fakti prishjes së aparaturës së paditësit është mbështetur në faturën e firmës së lartpërmendur, gjë që nuk mjafton për të vërtetuar plotësisht faktet e vlefshme për gjykim të drejtë të kësaj çështje juridike.

Për faktet se nga shkresat e lëndës dhe provat e administruara nga gjykata e shkallës së parë, Gjykata Supreme e Kosovës, gjen se nuk është vërtetuar në mënyrë të sigurt lidhja shkjajkore në mes të veprimeve të paditurës dhe dëmit të shkaktuar, rezulton se e paditura nuk mund të jetë përgjegjëse për shpërblimin e dëmit paditësit.

*(Aktgjykim Gjykata Supreme e Kosovës
Rev. 265/2011 datë 11.03.2013)*

*Rev. nr. 124/2014
Datë 13.5.2014*

Kontratë për mbajtjen e përrjetshme - neni 26 i LMD

Palë në kontratën për mbajtjen e përrjetshme si ushqimmarrës dhe ushqimdhënës mund të jetë çdo person fizik i cili e ka zotësinë për të lidhur kontratën sipas rregullave të përgjithshme të së drejtës civile dhe nuk është e kufizuar vetëm në personat në gjini ndërmjet tyre apo personat që kanë detyrim të ndërsjellë.

Nga arsyetimi

Gjykata Supreme e Kosovës, revizionin e shqyrton konform dispozitës ligjore nga neni 215 të LPK, vetëm në pjesën e tij të goditur dhe vetëm brenda kufijve të shkaqeve të treguara në revizion, por duke u kujdesur sipas detyrës zyrtare për zbatimin e drejtë të së drejtës materiale dhe për shkeljet e dispozitës së procedurës kontestimore që kanë të bëjnë me zotësinë për të qenë palë dhe përfaqësuesin e rregullt.

Pretendimin e cekur në revizion se e paditura të gjitha të mirat të cilat i ka përfitur në bazë të kontratës mbi mbajtjen e përrjetshme, burojnë nga veprat penale sipas aktgjykimit penal P. nr. 86/12, (i cili aktgjykim është dorëzuar së bashku me revizionin) Gjykata Supreme e Kosovës e vlerësoi si të pabazuar, ngase palë në kontratën për mbajtjen e përrjetshme si ushqimmarrës dhe ushqimdhënës mund të jetë çdo person fizik i cili e ka zotësinë për të lidhur kontratën sipas rregullave

të përgjithshme të së drejtës civile dhe nuk është e kufizuar vetëm në personat në gjini ndërmjet tyre apo personat që kanë detyrim të ndërsjellë. Andaj, sipas vlerësimit të kësaj Gjykate të revizionit fakti se është zhvilluar procedurë penale, lidhur me anulimin e martesës së ushqimmarrësit dhe këtu të paditurës si ushqimdhënëse (ngase të njëjtit martesën e kanë lidhur para organeve paralele), nuk është bazë juridike për anulimin e kontratës mbi mbajtjen e përjetshme, sepse nuk është kusht ligjor që të njëjtit të jenë bashkëshort. Kjo Gjykatë shton se palët kontraktuese janë marrë vesh mbi pjesët përbërëse esenciale të kontratës (neni 26 i LMD), duke e deklaruar vullnetin e tyre lirisht dhe seriozisht, në atë mënyrë që kontratën e kanë legalizuar në Gjykatë, sipas procedurës së paraparë ligjore, andaj pretendimi i cekur në revizion se e drejta materiale është zbatuar në mënyrë të gabuar është i pabazuar.

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës
Rev. nr. 124/2014, Më 13.5.2014)*

*Rev. nr. 145/2010
Datë 22.8.2011*

Lidhja e kontratës nga personi i paautorizuar - neni 103 dhe 88.1 LMD

Kontrata e shitblerjes është nule në kuptim të nenit 103 lidhur me nenin 88 par. 1 të LMD-së nëse është lidhur nga personi i pa autorizuar

Nga arsyetimi

Në procedurë të zhvilluar është vërtetuar fakti se me datën 21.9.2004, është lidhur kontrata mbi shitblerjen e paluajtshmërisë, në mes M.D. në njëren anë, si shitës, të cilën ka përfaqësuar me autorizim N.M., avokat nga R. - Republika e Malit të Zi, me të paditurin si blerës, e cila kontratë është vërtetuar në Gjykatën Komunale në Pejë më datë 6.10.2004 me shenjë Vr. nr. 4514/2004, për çmim të kontraktuar prej 27.300,00 €. Nga provat e administruara është vërtetuar se au-

torizimi nuk ka qenë i nënshkruar nga paditësi dhe si i tillë është i falsifikuar.

Gjykata e shkallës së parë, në gjendjen e vërtetuar faktike ka gjetur se kontrata mbi shitblerjen e paluajtshmërisë Vr.nr.4514/2004 datë 6.10.12004, është absolutisht nule dhe të njëjtën e ka anuluar.

Gjykata e shkallës së dytë në procedurën ankimore në tërësi ka pranuar qëndrimin juridik të gjykatës së shkallës së parë duke vërtetuar aktgjykimin e shkallës së parë dhe ka refuzuar ankesën e të paditurit si të pabazuar.

Gjykata Supreme e Kosovës, duke u nisur nga gjendja e tillë e çështjes ka gjetur se gjykatat e instancës më të ulët, në gjendjen e vërtetuar faktike, në mënyrë të drejtë kanë zbatuar të drejtën materiale kur kanë gjetur se kërkesëpadia e paditësit është e bazuar.

Gjykatat e instancës më të ulët kanë vlerësuar drejtë se në rastin konkret janë plotësuar kushtet ligjore për anulimin e kontratës së shitblerjes, pasi që kontrata në fjalë është lidhur me personin e pa-autorizuar. Paditësi nuk ka dhënë autorizim për avokatin M. D. që ka lidhë kontratën e shitblerjes në emër të paditësit dhe e njëjta është vërtetuar në gjykatë. Nga vërtetimi i lëshuar nga Ministria e Punëve të Brendshme të Republikës së Serbisë nr. 205-1-161/06 datë 10.3.2005, është vërtetuar se fotokopja e letërnjoftimit në emër të paditësit është falsifikuar dhe se nuk është nënshkruar dhe vulosur nga ana e punëtorëve të autorizuar të këtij Sekretariati. Kontrata në fjalë është lidhur në kundërshtim me dispozitat e nenit 88 par. 1 të Ligjit mbi marrëdhëniet e detyrimeve dhe e njëjta është nule në kuptim të nenit 103 par. 1 të LMD-së.

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës,
Rev. nr. 145/2010 datë 22.8.2011)*

E. Rev. nr. 22/2013

Datë 13.11.2013

Kontratë për punët shtesë - 630, 633, 634 të LMD-së.

Për çdo largim nga projekti i ndërtimeve, respektivisht nga punimet e kontraktuara zbatuesi duhet të ketë pëlqimin shkresor të porositësit. Ai nuk mund të kërkojë asnjë ngritje të shpërblimit të kontraktuar për punimet që i ka kryer pa pëlqimin e tillë.

Nga arsyetimi

Gjykata Supreme e Kosovës, vlerëson se në bazë të gjendjes së vërtetuar faktike, gjykata e shkallës së parë dhe ajo e shkallës së dytë drejt kanë zbatuar të drejtën materiale kur kanë gjetur se kërkesëpadia e paditëses është e pabazuar. Kjo ngase sipas dispozitës së nenit 633 të Ligjit për Marrëdhëniet e Detyrimeve, thuhet se për çdo largim nga projekti i ndërtimeve, respektivisht nga punimet e kontraktuara zbatuesi duhet të ketë pëlqimin shkresor të porositësit. Ai nuk mund të kërkojë asnjë ngritje të shpërblimit të kontraktuar për punimet që i ka kryer pa pëlqimin e tillë. Paditësja po ashtu nuk ka ofruar asnjë provë se punët shtesë të kryera jashtë kontratës paraqesin punime urgjente të paparashikuara në kuptim të nenit 634 të LMD, ngase punët shtesë të cilat i ka kryer paditësja nuk paraqesin punë urgjente nga neni i lartcekur.

Aktgjykimi i gjykatës së shkallës së parë dhe ai i shkallës së dytë përmbajnë arsyet e mjaftuara për faktet relevante për gjykimin e drejt të kësaj çështje juridike të pranueshme edhe për këtë Gjykatë.

Gjykata Supreme e Kosovës, i ka vlerësuar si të pabazuara thëniet në revizionin e paditëses se gjykatat e instancës më të ulët aktgjykimet e tyre i mbështesin në zbatimin e gabuar të së drejtës materiale nga neni 630 dhe neni 633 të LMD, ngase në rastin konkret është dashur që të aplikohet dispozita e nenit 73 të LMD, si ligj në aplikim në kohën e kryerjes së punimeve, sipas së cilës është parapara se kur është ekzekutuar kontrata të cilës i mungon forma e paraparë me ligj, nëse palët

kontraktuese kanë kryer në tërësi ose pjesën më të madhe obligimet kontraktore kontrata është e vlefshme, po ashtu këto aktgjykime janë marrë me aplikimin e gabueshëm të së drejtës materiale ngase sipas nenit 34 pika (iii) i Ligjit nr. 2003/17 mbi Prokurimin Publik në Kosovë, është paraparë se ekzekutimi i punimeve shtesë dhe punimeve të ngjashme të cilat janë të mbuluara me një kontratë, mund t'i kryen i njëjti kontraktor nëse punët shtesë nuk tejkalojnë 10%, të vlerës së kontratës bazë, sepse sipas vlerësimit të kësaj Gjykate, gjykatat e instancës më të ulët drejt kanë aplikuar të drejtën materiale dhe atë dispozitat e nenit 633 dhe 634 të LMD, kur kanë gjetur se kërkesëpadia e paditëses është e pabazuar, ngase në rastin konkret kemi të bëjmë me kontratën e ndërtimit në kuptim të nenit 630, sipas së cilit nen në paragrafin 2 është paraparë se kontrata e ndërtimit duhet të lidhet në formë shkresore, prandaj janë të pabazuara thëniet e paditëses në revizion se në rastin konkret është dashur të aplikohen dispozitat e nenit 73 të Ligjit për Marrëdhëniet e Detyrimeve.

*(Aktgjykim i Gjykatës Supreme të Kosovës
E. Rev. nr. 22/2013, më 13.11.2013)*

III. E DREJTA E PUNËS

Rev. nr. 53/2013

Datë 19.6.2013

Afati për mbrojtje gjyqësore në kontestet e punës -nenit 103 të Ligjit mbi drejtat themelore nga marrëdhënia e punës (Fletorja Zyrtare e RSFJ 60/1986

Në qoftë se punëtorit nuk i është dhënë mundësia për mbrojtje interne për të drejtat e tij nga marrëdhënia e punës, nuk mund të mohohet e drejta për mbrojtje gjyqësore, për shkak se padia është paraqitur pas afatit të përcaktuar me ligj.

Nga arsyetimi

Paditësi ka qenë i punësuar tek e paditura Hekurudhat e Kosovës, në vendin e punës arkëtar i mallrave dhe se me profesion është Komerçant transportues. E paditura me njoftimin e saj nr. 90 të datës 7.2.2001, ka larguar paditësin nga puna. Kundër këtij njoftimi paditësi ka bërë kundërshtim me datë 8.5.2001, ndërsa padinë e ka paraqitur gjykatës më 30.5.2001.

Gjykata e shkallës së parë ka konstatuar se padia e paditësit është e pasafatshme në kuptim të nenit 103 të Ligjit mbi drejtat themelore nga marrëdhënia e punës (Fletorja Zyrtare e RSFJ 60/1986) e cila ka qenë e aplikueshme sipas Rregullores së UNMIK-ut nr. 1999/24.

Gjykata e shkallës së dytë në vendosje lidhur me ankesën e paditësit, ka pranuar në tërësi vlerësimin juridik të gjykatës së shkallës së parë duke refuzuar ankesën e paditësit.

Gjykata Supreme e Kosovës ka vlerësuar si të bazuara thëniet e revizionit të paditësit se ai nuk është njoftuar personalisht mbi ndërprerjen e marrëdhënies së punës. Në bazë të njoftimit të paditësit me nr. 90 datë 7.2.2001 kanë qenë të obliguar udhëheqësit e reparteve të informojnë punëtorët dhe t'i përgatisin vendimet e nevojshme, ndërsa në shkresat e lëndës nuk ka prova se paditësit i është dorë-

zuar njoftimi në fjalë. Duke u nisur nga fakti se paditësit nuk i është dhene mundësia për përdorimin e mjetit efektiv brenda organizatës, të njëjtit i është cenuar e drejta elementare për ankim efektiv, e drejtë e garantuar me Kushtetutën e Republikës së Kosovës neni 32 dhe neni 13 të Konventës Evropiane për të drejtat e njeriut. Meqenëse paditësit i është marrë e drejta për ankim brenda punëdhënësit, të njëjtit nuk mund t'i mohohet mbrojtja gjyqësore dhe se gjykata e shkallës së parë lidhur me padinë e paditësit duhet të vendosë meritorisht.

*(Aktvendimi i Gjykatës Supreme të Kosovës
Rev. nr. 53/2013 datë 19.6.2013)*

Rev. nr. 230/2014

Datë 03.11.2014

Bazë ligjore për ndërprerjen e marrëdhënies së punës për pjesëmarrje në zgjedhje- neni 28.4 të Urdhërësës Administrative nr. 2003/2 për zbatimin e Rregullores së UNIMI-kut nr. 2001/36 mbi Shërbimin Civilë të Kosovës.

Nëpunësit civilë mund të paraqesin kandidaturën për ndonjë funksin të zgjedhur publik, por ata duhet të marrin pushim pa pagesë nga Shërbimi civil, i cili fillon nga data kur ata publikisht i shpallin kandidaturat e tyre. Nëse nuk zgjidhet, nëpunësi civil ka të drejtë të kthehet në punën e tij apo të saj në Shërbimin civil brenda një (1) jave nga data e shpalljes zyrtare të rezultateve të zgjedhjeve.

Nga arsyetimi

Nga shkresat e lëndës del se paditësja ka qenë në marrëdhënie pune te e paditura si ushtruese e shefit të personelit në administratën komunale të Komunës së Rahovecit dhe ka kandiduar për deputete për Asamblenë Komunale të Rahovecit në zgjedhjet lokale të 15 nëntor 2009. Për shkak të pjesëmarrjes në zgjedhjet lokale me aktvendimin e Kryetarit të Komunës së Rahovecit, nr. 01/nr.1060 të datës 14.10.2009 i është ndërprerë marrëdhënia e punës . Kundër këtij aktvendimi pa-

ditësja ka ushtruar ankesë Komisionit për ankesa dhe parashtresa të paditurës më 13.11.2009, por nuk ka marrë përgjigje. Pas kësaj paditësja është ankuar Këshillit të Pavarur Mbikëqyrës të Shërbyesve Civilë të Kosovës, më 01.2.2010, e cila me aktvendimin e saj A 02(16) 2010 të datës 25.2.2010 ka refuzuar ankesën e paditëses si të pabazuar. Paditësja në zgjedhjet lokale të nëntorit 2009 nuk është zgjedhur si delegate në Asamblenë Komunale të Rahovecit. E paditura vendimin e saj mbi ndërprerjen e marrëdhënies së punës së paditëses e bazon në nenin 28.3. të Urdhëresës Administrative 2003/2 për zbatimin e Rregullores së UNMIK-ut nr. 2001/36 mbi Shërbimin Civilë të Kosovës.

Gjykata e shkallës së parë me administrimin e provave ka vërtetuar se paditëses pa bazë ligjore i është ndërprerë marrëdhënia e punës pasi që e njëjta nuk është zgjedh si deputete dhe është dashtë të kthehet në detyrat e punës në kuptim të nenit 28.4 të Urdhëresës Administrative nr. 2003/2 për zbatimin e Rregullores së UNIMI-kut nr. 2001/36 mbi Shërbimin Civilë të Kosovës dhe anulon vendimin e Kryetarit të Komunës së Rahovecit nr. 1060 të datës 14.10.2010 dhe obligon të paditurën që paditëses t'ia kompensojë të ardhurat personale të porealizuara nga data e largimit nga vendi i punës në shumë prej 10.272,00 €.

Gjykata Supreme vlerëson se gjykatat e instancës më të ulët drejtë kanë zbatuar par. 4 të nenit 28 të Urdhëresës Administrative 2003/2 nga arsyeja se paditësja si ushtruese e detyrës shefit të personelit në Administratën komunale të Rahovecit, ka kandiduar për këshilltare në Asamblenë Komunale të Rahovecit në zgjedhjet lokale më 15.11.2009 dhe e njëjta nuk është zgjedhur si këshilltare komunale. Paditëses gjatë paraqitjes së kandidaturës së saj i takon pushimi pa pagesë i cili fillon nga data kur ka shpallur kandidaturën e saj, meqenëse nuk është zgjedhur si këshilltare në Ansamblenë Komunale të Rahovecit, e njëjta është dashtë të kthehet në punën e saj në shërbimin civil brenda 1 jave nga data e shpalljes zyrtare të rezultateve të zgjedhjeve e jo t'i pushojë marrëdhënia e punës, prandaj gjykatat e instancës më të ulët në mënyrë të drejtë kanë zbatuar nenin 28 par. 4 të Urdhëresës në fjalë.

*(Aktgjykimi Gjykatës Supreme të Kosovës
Rev. nr. 230/2014 më 03.11.2014)*

Rev. nr. 9/2014

Datë 06.3.2014

Ndërrprerja e marrdhënies së punës - afati i padisë - neni 83 të Ligjit themelor mbi marrëdhëniet e punës (Fletorja zyrtare 60/89 të RSFJ-së

Punëtori që nuk është i kënaqur me vendimin përfundimtar të organit kompetent të organizatës, në qoftë se nuk merr vendim në afatin prej 30 ditësh, nga dita e parashtrimit të kërkesës apo kundërshtimit, punëtori ka të drejtë që në afat prej 15 ditësh të kërkojë mbrojtje gjyqësore për të drejtat e tija nga marrëdhënia e punës.

Nga arsyetimi

Në procedurë të zhvilluar pranë gjykatave të instancës më të ulët, del se paditësi ka qenë në marrëdhënie pune te e paditura, në de-tyrat e punës "Recepcionist në konviktin" e studentëve në Prishtinë. Me vendimin e të paditurës nr. 386/2 të datës 5.12.2000, paditësit i ndërpritet marrëdhënia e punës, për shkak të mungesës më shumë se 5 ditë nga puna. Kundër këtij aktvendimi paditësi ka paraqitur kundërshtim, e paditura nuk ka vendosur lidhur me kundërshtimin e paditësit. Paditësi me padi të parashtruar gjykatës kërkon mbrojtje gjyqësore për drejtat e tija nga marrëdhënia e punës.

Gjykata e shkallës së parë refuzon kërkesëpadinë e paditësit për arsyë se paditësi nuk ka lajmëruar të paditurën 48 orë përpara se do të mungojë nga puna për shkaqe shëndetësore dhe nuk ka paraqitur arsyetimin e mungesës nga puna dhe nuk ka shenja mjekësore.

Gjykata e Apelit të Kosovës në procedurë të vendosjes sipas ankesës së paditësit e prishë vendimin e shkallës së parë dhe hedhë si të pasafatshme padinë e paditësit, nga arsyeja se vendimi mbi ndërprerjen e marrëdhënies së punës paditësit, i është dorëzuar më 6.12.2000, të cilën e ka kundërshtuar paditësi me 20.12.2000, për të cilën nuk është përgjigjur e paditura, ndërsa paditësi padinë e ka parashtruar gjykatës më 29.1.2001 jasht afatit prej 15 ditësh sipas dispozitës së

nenit 181 par. 1 të Ligjit për punën e bashkuar (Gazeta zyrtare e RS-FJ-së 11/1988).

Gjykata Supreme e Kosovës, një velrësim të tillë të Gjykatës së Apelit nuk mund ta pranojë nga arsyeja se sipas dispozitës së nenit 92 të Ligjit për të drejtat themelore nga marrëdhënia e punës (Fletorja zyrtare e RSFJ 60/89) e cila ka qenë e aplikueshme në bazë të Rregullores së UNMIK-ut nr. 1999/24, është përcaktuar se me datën e hyrjes në fuqi të këtij Ligji pushojnë të vlejné kapitulli IV dhe V i pjesës së dytë të Ligjit mbi punën e bashkuar nga neni 161 deri në nenin 226 dhe 670, dhe ky Ligj ka hyrë në fuqi më 15.10.1989. Prandaj gjykata e shkallës së dytë ka aplikuar dispozitën e nenit 181.1 të Ligjit mbi punën e bashkuar, të cilat dispozita nuk kanë qenë në fuqi. Në rastin konkret afati i paraqitjes së padisë duhet të llogaritet sipas neni 83 të Ligjit themelor mbi marrëdhëniet e punës (Fletorja zyrtare 60/89 të RSFJ-së), i cili ka qenë në fuqi dhe i aplikueshëm, ku është përcaktuar që punëtori që nuk është i kënaqur me vendimin përfundimtar të organit kompetent të organizatës, në qoftë se nuk merr vendim në afatin prej 30 ditësh, nga dita e parashtrimit të kërkesës apo kundërshtimit, punëtori ka të drejtë që në afat prej 15 ditësh të kërkojë mbrojtje gjyqësore për të drejtat e tija nga marrëdhënia e punës.

Paditësi vendimin e të paditurës nr. 386/2 datës 5.12.2000, ka pranuar më 06.12.2000, kundërshtimin ka paraqitur më 20.12.2000, ku e paditura ka qenë e obliguar të përgjigjet në afat prej 30 ditësh deri më 20.1.2001, ndërsa paditësi pas kësaj dite në afat prej 15 ditësh ka qenë obliguar të kërkojë mbrojtje gjyqësore për të drejtat e tija nga marrëdhënia e punës deri më 05.02.2001, ndërsa padinë e ka paraqitur më 29.1.2001, në afat ligjor.

Prandaj Gjykata e Apelit e Kosovës duhet të shqyrtojë ankesën e paditësit të paraqitur kundër aktgjykimit të shkallës së parë dhe të vendosë në mënyrë meritore lidhur me ankesën e paditësit.

*(Aktvendimi Gjykatës Supreme të Kosovës,
Rev. nr. 9/2014 më 06.3.2014)*

Rev. nr. 348/2014

Datë 29.12.2014

Kompensimi i Pagave - Ndryshimi i aktgjytimeve të instancave më të ulta - nenit 224.1 të LPK-së

Paditësit nuk i takon e drejta për kompensimin e pagave, në qoftë se vendimi mbi ndërprerjen e marrëdhënies së punës së paditësit në bazë të vendimit të gjykatës ka qenë i ligjshëm.

Nga arsyetimi

Gjykata Supreme e Kosovës, ka gjetur se gjykatat e instancës më të ulët drejt dhe në mënyrë të plotë kanë vërtetuar gjendjen faktike që ka të bëjë me faktet vendimtare për gjykim të drejtë të kësaj çështjeje juridike, por në një gjendje të tillë faktike sipas vlerësimit të kësaj Gjykate, gabimisht kanë zbatuar të drejtën materiale kur kanë gjetur se kërkesëpadia e paditësit është e bazuar ngase me shkresat e lëndës si dhe në përgjigjen në padi e paditura e ka njoftuar gjykatën e shkallës së parë dhe atë ankimore se kundër aktgjykimit të gjykatës së shkallës së dytë kanë paraqitur mjetin juridik-revizionin ngase baza e kërkesëpadiisë ka qenë kontestuese.

Nga aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës, Rev.nr. 564/2008 datë 10.6.2011, i cili gjendet në shkresat e lëndës del se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë Ac.nr. 171/2008 datë 3.9.2008 dhe ai i Gjykatës Komunale Prishtinë, CI.nr. 96/2006 datë 11.4.2007 janë ndryshuar ashtu që është refuzuar kërkesëpadia e paditësit për anulimin e aktvendimit mbi ndërprerjen e marrëdhënies së punës si e pabazuar. Gjykata Supreme e Kosovës, vlerësoi si të bazuara thëniet e revizionit të t' paditurës se baza e kërkesëpadiisë së paditësit për kompensimin e pagave tani nuk ekziston ngase e njëjta me aktgjykimin e Gjykatës Supreme të Kosovës, Rev.nr. 564/2008 datë 10.6.2011, është refuzuar si e pabazuar, prandaj Gjykata Supreme e Kosovës duke vepruar në kuptim të nenit 224.1 të LPK-së, ndryshoi aktgjykimet e gjykatave të instancës më të ulët, ashtu që kërkesëpadiinë e paditësit e refuzoi si të pabazuar, sepse vendimi i të paditurës mbi ndërprerjen e marrëdhënies së punës së paditësit sipas aktgjykimit të Gjykatës Supreme,

ka qenë i ligjshëm, prandaj paditësit nuk i takon kompensimi i të ardhurave personale për periudhën e kërkuar sipas kerkesëpadisë, meqë nuk ka bazë juridike.

(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës,
Rev.nr. 348/204, më 29.12.2014)

Rev. nr. 243/2014

Datë 04.11.2014

Kompensimi i dëmit për humbjen e të ardhurave personale - neni 155 LMD - neni 186 LMD.

Në kuptim të nenit 155 të LMD, dëmi është pakësim i pasurisë së dikujt (dëm i zakonshëm) dhe parandalimi i shtimit të pasurisë së tij (fitim i munguar). Në kuptim të nenit 158 të LMD, fajsia ekziston kur dëmtuesi e ka shkaktuar dëmin me dashje apo nga pakujdesia. Kurse, në kuptim të nenit 186 të LMD, detyrimi i kompensimit të dëmit, konsiderohet se rrjedh për pagesë prej momentit të shkaktimit të dëmit.

Nga arsyetimi

Nga shkresat e lëndës rezulton se paditësja kishte pas të themeluar marrëdhënie pune në Shoqatën e zjarrfikësve në Komunën e Prishtinës, që nga viti 1983 ku fillimisht kishte punuar si sekretare teknike dhe llogaritare, e më vonë si daktilografe, deri me fillimin e Luftës në Kosovë në vitin 1999, mirëpo pas përfundimit të kësaj lufte e njëjta nuk është përfshi në procesin e punës tek e paditura. Me aktgjykimin e Gjykatës Komonale në Prishtinë C.nr. 283/03 të datës 24.09.2007, është vërtetuar se paditësja, tani tek e paditura ka cilësinë e punëtore në kohë të pa caktuar me të gjitha të drejtat nga marrëdhënia e punës, dhe është detyruar e paditura që paditësen ta kthejë në punë dhe detyra ku më parë kishte punuar apo në punë e detyra të ngjashme në afat prej 8 ditësh nën kërcënim të përmbarimit të dhunshëm. E paditura, me kontratën e punës 01.nr.112-787 të datës 11.02.2008, pa-

ditësen e kishte pranuar në punë në Drejtoratin për mbrojtje civile dhe emergjente, si telefoniste, me pagë mujore prej 163 €. Mirëpo, për periudhën kaluese, e paditura, paditëses nuk i kishte kompensuar të ardhurat e humbura personale.

Paditësja me padi të paraqitur në gjykatë ka kërkuar të ardhurat e humbura personale prej datës 01.07.1999 kur e paditura ka filluar të funksionoj dhe punoj, e deri më datën e kthimit të saj në punë me kontratën e lartë përmendur të punës.

Gjykata Supreme e Kosovës, nuk mund të pranoj si të drejtë qëndrimin juridik të gjykatave të instancës më të ulët lidhur me pranimin e kërkesëpadisë së paditëses për kompensimin e të ardhurave personale të humbura përkitazi me periudhën kohore prej 01.07.1999 e deri më datën 11.02.2008 kur paditësja ka filluar të punoj tek e paditura, nga se aktgjykimet e këtyre gjykatave në këtë pjesë janë të përfshira me zbatim të gabuar të së drejtës materiale.

Në kuptim të nenit 155 të LMD, dëmi është pakësim i pasurisë së dikujt (dëm i zakonshëm) dhe parandalimi i shtimit të pasurisë së tij (fitim i munguar). Në kuptim të nenit 158 të LMD, fajsia ekziston kur dëmtuesi e ka shkaktuar dëmin me dashje apo nga pakujdesia. Kurse, në kuptim të nenit 186 të LMD, detyrimi i kompensimit të dëmit, konsiderohet se rrjedh për pagesë prej momentit të shkaktimit të dëmit. Pas analizimit të këtyre dispozitave ligjore, dhe gjendjes së fakteve në këtë çështje juridike, Gjykata Supreme, vlerëson se është e pa bazuar pjesa e kërkesëpadisë së paditëses për kompensimin e të ardhurave personale mujore prej datës 01.07.1999 e deri në ditën e përfshirjes së paditëses në punë tek e paditura, më datën 11.02.2008, kjo nga se në dispozitivin e aktgjykimet të plotfuqishëm të Gjykatës Komonale në Prishtinë C.nr. 283/03 të datës 24.09.2007 për të cilin pretendohet se paraqet bazë juridike që paditëses ti kompensohen të ardhurat e humbura personale për periudhën e lartë përmendur, nuk është precizuar se prej cilit moment, apo prej cilës ditë paditësja ka cilësinë e punëtores në kohë të pa caktuar tek e paditura, kështu që sipas këtij aktgjykimi nuk dihet as prej cilës datë paditësja ka të drejtë në të ardhura personale. Pasi që është jo kontestuese se

paditësja pas vitit 1999 për arsye të ndryshme nuk ka pas të themeluar marrëdhënie pune tek e paditura, në njëjërën anë, kurse në anën tjetër aktgjykimi i lartë përmendur nuk e obligon të paditurën për kompensim të ardhurave personale për periudhën kontestuese, Gjykata Supreme, vlerëson se nuk ekziston lidhja kauzale në mes të dëmit të paditëses dhe fajësisë së të paditurës për kompensimin e këtij dëmi, andaj për arsye të mungesës së bazës juridike, është e pa bazuar kërkesëpadia e paditëses që të detyrohet e paditura që paditëses të ia kompensoj të ardhurat personale për periudhën e lartë përmendur, dhe për këtë arsye aktgjykimet e gjykatave të instancës më të ulët në këtë pjesë u ndryshuan dhe kërkesëpadia e paditëses për këtë pjesë u refuzua si e pa bazuar.

Mirëpo, sa i përket periudhës, kur sipas aktgjyimit të lartë përmendur, e paditura është obliguar që paditësen ta kthej në punë, e cila datë korrespondon me tetë ditë pas plotfuqishmërisë së atij aktgjykimi (07.12.2007), dhe deri në ditën kur paditësja është përfshirë në procesin e punës tek e paditura, Gjykata Supreme vlerëson se në kuptim të nenit 186 të LMD, paditësja ka të drejtë në të ardhurat e humbura personale, të cilat paraqesin dëm për paditësen, me që e paditura nuk ka vepruar me kohë sipas këtij aktgjykimi, andaj deri në ditën kur paditësja është përfshirë në procesin e punës, është e obliguar që të ia paguajë të ardhurat e humbura personale, si fitim i humbur i cili fitim me bazë juridike është pritur po të ia fillonte punës menjëherë. Lartësia mujore e të ardhurave të humbura personale është e vërtetuar me ekspertizë financiare, dhe si e tillë nuk është kontestuese në mes palëve, andaj të njëjtën lartësi edhe Gjykata Supreme ia pranoi paditëses në tërësi si në pjesën e parë të dispozitivit të këtij aktgjykimi. Lartësinë e shpenzimeve procedurale të vërtetuar nga ana e gjykatave të instancës më të ulët, Gjykata Supreme e pranoi si të bazuar në ligj, andaj me rastin e ndryshimit të aktgjykimeve e detyroi të paditurën që të njëjtën lartësi të shpenzimeve të procedurës, paditëses të ia paguajë.

*(Aktgjykim i Gjykatës Supreme të Kosovës,
Rev. nr. 243/2014 datë 04.11.2014)*

Rev. nr. 99/2015

Datë 15.04.2015

Anulimi i Konkursit - interesi juridik për paraqitjen e padisë - Shkelje e dispozitave të nenit 182.1 lidhur me nenin 2.4 të LPK

Nuk mund të kërkohet anulimin e vendimit, i cili vendim paraprakisht është anuluar nga ana e të paditurës.

Nga arsyetimi

Nga shkresat e lëndës rezulton se e paditura më datën 22 korrik 2011, në gazetën ditore "Epoka e Re", ka shpallur konkursin për plotësimin e vendeve të lira të punës 05.nr.643/2011, në të cilin, ka kërkuar një edukatore në Shkollën Fillore në lagjen nr. VIII në Gjilan. Në këtë konkurs janë përcaktuar saktësisht kushtet e konkursit, diploma, kopja e letërnjoftimit, certifikata për trajnimet e kryera, vërtetimi mbi përvojën e punës si dhe dëshmi të tjera. Paditësja, ka aplikuar sipas këtij konkursi për vendin e lartpërmendur të punës, për të cilin vend pune ka aplikuar edhe kandidatja M. K., janë intervistuar që të dyja, dhe pas kësaj, e paditura me vendimin 04. nr. 721/2011 datë 31.08.2011, për vendin e lartcekur të punës, ka përzgjedhur kandidatën konkurrese M. K., e jo paditësen. E pakënaqur me këtë vendim, paditësja ka paraqitur ankesë në Komisionin komunal për shqyrtimin e ankesave, i themeluar me vendimin e Kryetarit të Komunës së paditur, në përbërje prej 3 anëtarëve, i cili komision, me vendimin 05-61-34864, datë 11.10.2011, e aprovon pjesërisht ankesën e paditëses, ashtu që anulon vendimin e lartpërmendur me të cilin është përzgjedhur kandidatja M. K. e jo paditësja, dhe obligon Drejtorinë komunale të arsimit në Gjilan, që në afat prej 15 ditësh të rishpall konkursin për të njëjtin vend pune, edukatore në Shkollën Fillore në lagjen nr. VIII në Gjilan, dhe të bëjë rizgjedhjen sipas kritereve të përcaktuara në konkurs dhe në përputhje me normativin 19/2009. Sipas ankesës së paditëses, Departamenti i Inspekcioni-Inspektori Komunal i Arsimit në Gjilan, me vendimin nr. 146/2011 datë 03.11.2011, ka lënë në fuqi vendimin e Komisionit komunal për shqyrtimin e ankesave, mirëpo e paditura nuk ka rishpallur konkursin, kështu që e përzgjedhura M.K. ka vazh-

duar të punojë në vendin e kontestuar të punës. Padiësja, me padinë e paraqitur ka kërkuar që sërish të anulohet i njëjti konkurs, dhe që të ri shpallet i njëjti konkurs për të njëjtin vend pune.

Në një gjendje të tillë faktike, Gjykata Supreme e Kosovës, nuk mund të pranojë si të bazuar qëndrimin juridik të gjykatave të shkallës më të ulët lidhur me pranimin si të bazuar të kërkesëpadiës së padiësit, për shkak se aktgjykimet e këtyre gjykatave janë të përfshira me shkelje thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore nga neni 182.1 lidhur me nenin 2.4 të LPK, të cilat shkelje kanë të bëjnë me atë se padiësja nuk ka interes juridik për padinë e paraqitur, andaj nuk kanë qenë të plotësuar kushtet procedurale për vazhdimin e procedurës në këtë çështje juridike.

Gjykata Supreme e Kosovës, gjen se mungon interesi juridik për paraqitjen e padisë së padiëses, nga se ajo kërkon anulimin e vendimit të paditurës, i cili vendim paraprakisht është anuluar nga ana e të paditurës. Ligji për procedurën kontestimore në nenin 1 cakton rregullat procedurale në bazë të cilave gjykata i shqyrton dhe i zgjidh kontestet nga marrëdhënia juridiko-civile të personave fizikë dhe juridikë, ndërsa në rastin konkret objekt i kontestit është një vendim i shfuqizuar nga ana e të paditurës, dhe çështja sipas padisë së paraqitur nuk mund të trajtohet si kontestimore në mes palëve. Një person, nuk mund të shfrytëzojë gjykatën për interesat e veta personale, por çështja e paraqitur në gjykatë duhet të jetë një çështje që ndërlidhet me një të drejtë të paraparë me ligj, që kërkohet nga pala dhe që është shkelur, andaj si pasojë juridike e shkeljes së parimit të ekzistimit të interesit juridik, padia duhet të hedhet poshtë si e palejuar.

Për këto arsye, gjykata e revizionit gjen se edhe e drejta materiale gabimisht është zbatuar nga ana e gjykatave të shkallës së më të ulët, kjo nga se për shkak të mungesës së kushteve procedurale për paraqitjen e padisë, padinë e padiëses nuk e kanë hedhur si të palejueshme.

*(Aktvendimi i Gjykatës Supreme të Kosovës
Rev. nr. 99/2015 datë 15.04.2015)*

IV. E DREJTA FAMILJARE

Rev. nr. 5/2012

Datë 4.2.2013

Besimi i fëmijëve - neni 141 par. 1 të Ligjit për familjen dhe nenit 3 të Konventës Ndërkombëtare për të Drejtat e Fëmijës (e miratuar nga Asambleja e Përgjithshme e OKB datë 20.11.1989)

Me rastin e vendosjes lidhur me besimin e fëmijëve të mitur gjykata nisët nga interesi i fëmijës. Nëse mendon se është e nevojshme, gjykata merr parasysht edhe mendimin e ekspertëve sipas rrethanave të rastit.

Nga arsyetimi

Në bazë të gjendjes së vërtetuar faktike, nga gjykatat e instancës më të ulët, është vërtetuar fakti se ndërgjyqësit kanë jetuar në bashkësi jashtëmartesore dhe se nga kjo bashkësi kanë një fëmijë të përbashkët, këtu të miturin A.B. i lindur më 8.9.2010. Kjo bashkësi jashtëmartesore në mes të ndërgjyqësve ka zgjatur gjerë më 30.9.2011. Fëmiju i mitur A.B. ka mbetur nën kujdesin e prindërve të paditësit. Raportet në mes të ndërgjyqësve janë acaruar për shkak të dhunës që ka përdorur i padituri ndaj paditëses, ku janë përfshirë edhe prindërit e të paditurit.

Gjykata e shkallës së parë ia beson fëmijun e mitur paditëses-të ëmës duke marrë parasysht interesin e fëmijës të mitur dhe lidhjen emocionale të fëmijut me të ëmën.

Gjykata e qarkut në procedurë të vendosjes në ankesën e paditurit lidhur me besimin e fëmijut të mitur, refuzon ankesën dhe vërteton aktgjykimin e shkallës së parë dhe pranon në tërësi vlerësimet e gjykatës së shkallës së parë.

Gjykata Supreme e Kosovës, duke u nisur nga gjendja e tillë e çështjes, ka gjetur se gjykatat e instancës më të ulët në gjendjen e vërtetuar faktike në mënyrë të drejtë kanë aplikuar të drejtën materiale.

Me rastin e vendosjes lidhur me besimin e fëmijëve të mitur, gjykata nisat nga interesi i fëmijës, nëse mendon se është e nevojshme gjykata merr parasysh edhe mendimin e ekspertit përkatës sipas rrethanave të rastit. Pra, gjykata zgjedh mënyrën e përshtatshme për hetimin e rrethanave, që janë me rëndësi për zhvillimin e drejtë, psikik dhe fizik dhe për edukimin e fëmiut. Parësor është interesi i fëmijëve, duke u nisur nga ajo se me nenin 3 të Konventës për të Drejtat e fëmijës (të miratuar nga Asambleja e Përgjithshme e OKB-së më 20.11.1989), të gjitha vendimet që kanë të bëjnë me fëmijët, të marra qoftë nga institucionet publike ose private interesi më i lartë i fëmijës duhet të jetë konsideratë mbizotëruese. Sipas nenit 8 të Konventës për të Drejtat e Fëmijës për ruajtjen e identitetit të tij, duke përfshirë shtetësinë, mbiemrin dhe lidhjet familjare sipas ligjit, pa ndërhyrje të paligjshme.

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës
Rev. nr. 5/2012 datë 4.2.2013)*

*Rev. nr. 371/2014
Datë 14.1.2015*

Besimi i Fëmiut- Kontakti me Gjyshërit- Neni 128. 4dhe neni 137.2 i Ligjit për familje të Kosovës - neni 3 i Konventës për të Drejtat e Fëmijëve

Ndalimit dhe evitimi i kontaktit në mes të gjyshës dhe nipit, do të ndikonte në izolimin e fëmijës me gjyshen dhe rrethin e personave në lidhje të gjakut.

Kontakti personal i fëmiut të mitur me gjyshen ka bazën në Konventën mbi të Drejtat e Fëmijës dhe atë neni 3 par. 1 ku është përcaktuar “se në të gjitha vendimet që kanë të bëjnë me fëmijët, marrë qoftë nga institucionet publike ose private të përkujdesjes shoqërore, nga gjykata, autoritetet administrative apo organet legjislative, interesi më i lartë i fëmijës duhet të jetë konsiderueshëm dhe mbizotërues.

Nga asyetimi

Ligji për familjet e Kosovës, në nenin 137.2 përcakton se të drejtën prindore e ushtrojnë të dy prindërit bashkërisht dhe me marrëveshje. Mirëpo, në disa raste kjo i takon njërit prind. Rrethanat kur e drejta prindore i takon njërit prind, i përcakton neni 37.3 të Ligjit në fjalë dhe se njëra prej rrethanave është kur njëri prind ka vdekur. Dispozita e Ligjit për familjet e Kosovës, nuk ka dispozitë që lejon kontaktin e fëmijëve me personat tjerë përveç prindërve, por nuk kanë as dispozita që e ndalojnë një të drejtë që gjyshet mund të kenë kontakte me nipa apo mbesa, edhe nëse njëri prind ushtron të drejtën prindore.

Për zhvillimin psikofizik e me qëllim të zhvillimit, fortësimit të dashurisë, emocioneve, mirë rritjes dhe edukimit dhe rrjedhimisht në kontinuitet në interesin e fëmijëve është edhe mbajtja e kontakteve me gjyshën e tij, dhe kjo është e natyrshme. Para ndalimit dhe evitimi i kontaktit në mes të gjyshës dhe nipit, do të ndikonte në izolimin e fëmijës me gjyshen dhe rrethin e personave në lidhje të gjakut.

Gjykata Supreme vlerëson se mbajtja e kontaktit me gjyshen që përfaqëson një kontakt të gjinisë së gjakut, është në interes vital në radhe të parë të fëmijës madje edhe të gjyshes. Kontakti personal i fëmijut të mitur me gjyshen ka bazën në Konventën mbi të Drejtat e Fëmijës dhe atë neni 3 par. 1 ku është përcaktuar “se në të gjitha vendimet që kanë të bëjnë me fëmijët, marrë qoftë nga institucionet publike ose private të përkujdesjes shoqërore, nga gjykata, autoritetet administrative apo organet legjislative, interesi më i lartë i fëmijës duhet të jetë konsiderueshëm dhe mbizotërues. Konventa në fjalë është e aplikueshme në bazë të nenit 22 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës. Prandaj, thëniet e revizionit se nuk ka bazë ligjore për kontaktin personal fëmijut të mitur me gjyshen, janë të pabazuara.

*(Aktgjykim i Gjykatës Supreme të Kosovës,
Rev. nr. 371/2014 datë 14.1.2015)*

Rev. nr. 388/2014

Datë 19.1.2015

Pagesa e alimentacionit - mbajtja ushqimor - neni 298 i Ligjit për Familjen i Kosovës

Bashkëshorti i cili nuk ka mjete të mjaftueshme për mbajtje financiare, i cili nuk është i aftë të punojë ose që për arsye tjera nuk mund të punësohet, ka të drejtë në mbajtje financiare nga bashkëshorti tjetër në proporcion me mundësitë e tij financiare.

Bashkëshorti i ndarë mund të kërkojë ushqimi nga bashkëshorti tjetër për deri sa ai do të kujdeset dhe e mban fëmijën e përbashkët dhe për këtë arsye i bëhet e pamundur të punojë.

Nga arsyetimi

Sipas vlerësimit të kësaj Gjykate, gjykatat e instancës më të ulët drejt kanë zbatuar të drejtën materiale me rastin e aprovimit të kërkesë-padisë së paditëses si ish bashkëshorte, si të bazuar ngase sipas dispozitës së nenit 298 të Ligjit për Familjen i Kosovës, është paraparë se bashkëshorti i cili nuk ka mjete të mjaftueshme për mbajtje financiare, i cili nuk është i aftë të punojë ose që për arsye tjera nuk mund të punësohet, ka të drejtë në mbajtje financiare nga bashkëshorti tjetër në proporcion me mundësitë e tij financiare, ndërsa sipas nenit 299 të 'njëti ligj është paraparë se bashkëshorti i ndarë mund të kërkojë ushqimi nga bashkëshorti tjetër për deri sa ai do të kujdeset dhe e mban fëmijën e përbashkët dhe për këtë arsye i bëhet e pamundur të punojë.

Gjykata e shkallës së parë gjatë procedurës ka vërtetuar faktin se paditësja nuk ka mundësi të punësohet pasi që të njëjtës i janë dhënë në ruajtje kujdes dhe edukim fëmijët e moshës së mitur, të cilët kërkojnë një përkujdesje dhe përkushtim të shtuar rreth kryerjes së këtyre obligimeve, se e njëjta është e papunësuar dhe e njëjta në bazë të shkresave të lëndës dhe atë të raportit të Qendrës për Punë Sociale në Suharekë, merr ndihmë sociale mujore në lartësi prej 60€, për shkak të mbajtjes dhe kujdesit të fëmijëve të mitur.

Gjykata Supreme e Kosovës, i vlerësoi si të pabazuara thëniet e revizionit të t'paditurit se aktgjykimi i gjykatës së shkallës së dytë është marrë me zbatim të gabuar të së drejtës materiale, kur ka refuzuar ankesën e të paditurit në pjesën që ka të bëjë me ushqimin e paditëses ngase i padituri përpos shumës së paguar në emër të alimentacionit për fëmijët e mitur prej 300 €, dhe në emër të ushqimisë për paditësen në lartësi prej 200 €, ai paguan paditëses për çdo muaj nga 200 €, në emër të qirasë, ashtu që shumat e caktuara janë në vlerë totale prej 700 €, në muaj, e cila vlerë është mbi çdo standard jetësor në Kosovë, se gjykatat e instancës më të ulët nuk kanë marrë për bazë faktin se i padituri tani është mbajtës edhe i dy fëmijëve tjerë dhe se gjendja ekonomike e të paditurit nuk mund të përballojë që paditëses t'i paguaj edhe shumën e caktuar por gjeti se të njëjtat janë të pabazuara, ngase i padituri sipas aktgjykimit të formës së pretë të Gjykatës Themelore Ferizaj, paguan për dy fëmijët e mitur 300 € në muaj, ndërsa për paditësen në emër të ushqimisë 200 €, në muaj, deri sa të ekzistojnë kushtet për një pagesë të tillë ndërsa shuma e paguar prej 200 €, në emër të qirasë, është shumë e cila është caktuar me aktvendim mbi urdhër mbrojtjen i cili aktvendim ka karakter të përkohshëm sepse ai është aprovuar nga data 9.1.2014 i cili përfundon më datë 15.1.2015, se lartësia e shumës së aprovuar në emër të ushqimisë për paditësen është në proporcion me të ardhurat mujore që realizon paditësi në shumë prej 3.473,54 CHF, prandaj Gjykata Supreme e Kosovës vlerëson se gjykatat e instancës më të ulët drejt kanë aplikuar të drejtën materiale kur kanë gjetur se kërkesëpadia e paditëses për caktimin e ushqimisë është e bazuar.

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës,
Rev. nr. 388/2014, më 19.1.2015)*

Rev. nr. 300/2013

Datë 04.02.2014

Ushqimia - paaftësia psikike ose mentale - neni 301 - Ligji për Familjen i Kosovës Nr. 2004/32

Bashkëshorti i shkurorezuar mund të bëjë kërkesë për ushqimi nga bashkëshorti tjetër nëse në momentin e shkurorezimit, mbarimit të kujdesit dhe mbajtjes së fëmijët, dhe përfundimit të kushteve të parashikuara në nenin 302 të këtij ligji, ai/ajo nuk mund të pranohet në marrëdhënie të punës për shkak të sëmundjes, paaftësisë apo të metave tjera psikike apo mentale.

Nga arsytimi

Sipas vlerësimit të kësaj gjykate, aktgjykimi i goditur nuk përmban të meta të cilat kishin me kontestua ligjshmërinë e aktgjykimit, lidhur me zbatimin e gabuar të së drejtës materiale me rastin e aprovimit si të pabazuar kërkesës së të paditurës lidhur me caktimin e ushqimis, kjo nga se, më dispozitën e nenit 301 të Ligjit për Familjen i Kosovës Nr. 2004/32, 20 janar 2006, është paraparë që bashkëshorti i shkurorezuar mund të bëjë kërkesë për ushqimi nga bashkëshorti tjetër nëse në momentin e shkurorezimit, mbarimit të kujdesit dhe mbajtjes së fëmijët, dhe përfundimit të kushteve të parashikuara në nenin 302 të këtij ligji, ai/ajo nuk mund të pranohet në marrëdhënie të punës për shkak të sëmundjes, paaftësisë apo të metave tjera psikike apo mentale. Në rastin konkret janë plotësuar kushtet ligjore nga dispozita e nenit 301 të Ligjit mbi Familjen i Kosovës, që të paditurës ti pranohet e drejta në ushqimi për shkak se nga ana e ekspertit të psikiatrisë Dr. A.C., është konstatuar se e paditura për shkak të gjendjes psikike nuk është koshiente për veprimet e saja, kështu që me aktvendimin e Gjykatës Komonale në Viti, Ndr. Nr. 37/2010 të dt. 20.04.2012, të paditurës i është marrë përkohësisht zotësia e veprimit dhe si pasojë e kësaj QPS në Viti me aktvendimin e dt. 05.12.2011, të paditurës i ka caktuar kujdestarin e përkohshëm -punëtorin social nga QPS. Si pasojë e gjendjes shëndetësore e paditura nuk është në gjendje të punoj, dhe për rrjedhojë i takon e drejta në ushqimi, ashtu si drejtë kanë vlerësuar gjykatat e instancës më të ulët kur kanë pranuar kërkesën e të paditurës për ushqimi. Prandaj janë të pabazuara thëniet në revizion lidhur me zbatimin e gabuar të së drejtës materiale.

Thëniet në revizion se gjykata e shkallës së dytë, nuk i ka vlerësuar faktet relevante që kanë të bëjnë me zgjedhjen e drejtë të kësaj çështje juridike për faktin se paditësi nuk ka obligim ligjor për dhënien e

ushqimisë për ishë bashkëshorten me të cilën është shkurorëzuar e cila jetën me ndihma sociale, kjo gjykatë i vlerësoj si irelevante, për arsyet të dhëna nga kjo Gjykatë. Po ashtu janë të papranueshme thëniet në revizion se paditësi nuk ka mundësi materiale për të paguar në emër të ushqimisë shumën prej 100 €, pas që të dhënat e tilla janë kundërthënje me të dhënat në padi dhe në seancat e mbajtura pranë gjykatës së shkallës së parë. Prandaj janë të pa bazuar thëniet në revizion lidhur me shkeljet thelbësore të dispozitave të procedurës kontestimore.

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës,
Rev. nr. 300/2013, datë 04.02.2014)*

DHUNA NË FAMILJE

Rev. nr. 123/2014

Datë 24.04.2014

Urdhëri mbrojtës - neni 1.2 nënparagrafi 1.2.11 dhe neni 11 të Ligjit për Mbrojtjen nga Dhuna në Familje.

Hyrja apo largimi me dhunë nga banesa e përbashkët apo banesa e personit tjetër, kualifikohet si dhunë në familje.

Në kontestet e dhunës në familje nuk aplikohen dispozitat e Ligjit mbi Familjen i Kosovës.

Nga arsyetimi

Sipas vlerësimit të kësaj Gjykate, aktvendimi i goditur, nuk përmban të meta të cilat kishin me kontestuar ligjshmërinë e aktvendimit lidhur me zbatimin e gabuar të së drejtës materiale, me rastin e aprovimit të kërkesë së pales mbrojtëse si të bazuar, kjo nga se, për arsyet e dhëna nga gjykatat e instancës më të ulët, por edhe sipas vlerësimit të gjykatës të revizionit, gjykatat e instancës më të ulët drejt kanë zbatuar dispozitën e nenin 1.2 nënparagrafi 1.2.11 të Ligjit për Mbrojtjen nga Dhuna në Familje. Kjo dispozitë përcakton saktë se hyrja apo largimi me dhunë nga banesa e përbashkët apo banesa e personit tjetër, kualifikohet si dhunë në familje. Gjykata e shkallës së parë drejtë i ka kualifikuar veprimet e pales përgjegjëse si dhunë në familje, pasi që pala përgjegjëse nuk e ka lejuar që palën mbrojtëse të hyjë dhe të vendoset në shtëpi, ku kanë bashkjetuar me palën përgjegjëse dhe ka larguar të njejtën me forcë duke ftuar policinë që të bëjë një gjë të tillë.

Për faktin se kanë ndryshuar rrethanat pas rrastit të dhunës në familje, dhe pales mbrojtëse i është bërë e pa mundur që të kthehet në shtëpinë ku kanë bashkjetuar me palën përgjegjëse, pasi që ajo shtëpi është e vëllaut të pales përgjegjëse A. K., dhe pala përgjegjëse tani jeton në P., Gjykata e shkallës së parë drejtë ka zbatuar dispozitën e nenit 11 par 1 nënpar. 1.2 Ligjit për Mbrojtjen nga Dhuna në

Familje, ku është përcaktuar se krahas rasteve të përcaktuar në nenin 4-10, gjykata mund të shqiptoj kryesit të dhunës, të paguan qëranë e banesës ose alimentacionin për palën mbrojtëse dhe fëmijën. Gjykata e shkallës së parë me rastin e caktimit dhe gjykimit të qeras mujore drejtë i ka vlerësuar të gjitha rrethanat, se shumica mujore prej 150 €, për palën mbrojtëse dhe fëmijën e mitur duhet të paguhet në mënyrë që të njëjtave ti mundësohet të gjejnë banim dhe hapësirë adekuate të banimit, për shkak se nuk ka mundësi të kthehet në shtëpi. Shuma e gjykuar është e mjaftueshëm për të paguar qeran mujore palës mbrojtëse në mënyrë që e njëjta së bashku me fëmijën e mitur të ketë minimum të mirqenjes sociale dhe të banimit. Mirqenja e fëmijës nënkupton rritjen e tij brenda familjes gjithmonë kur ajo është e mundur pastaj edukimin, shkollimin dhe pregaditjen e tij për t'u aftësuar në jetë si dhe në komunitetin ku jeton edhe më gjer.

Gjatë caktimit të pagesës të alimentacionit për palën mbrojtëse dhe fëmijën e mitur S.K., në shumë të përgjithshme mujore prej 300 €, ka vlerësuar të gjitha faktet relevante, është marrë parasysh gjendjen financiare e palës mbrojtëse se nuk punon, se vet pala përgjegjëse ka deklatuar se është i gatëshëm që për vajzën e tij të mitur të kontribuoj në ushqimi aq sa vlerëson gjykata. Moshë e fëmijës së mitur që kërkon angazhim shtesë për kujdesin e saj, çka vështëron edhe punësimin e rregullt të palës mbrojtëse. Dhënia e alimentacionit bashkëshortit të ndarë dhe fëmijës nga ana e prindërve, ka të bëjë me sigurimin e mbajtjes, kujdesit të nevojshëm për mirqenjen e fëmijës dhe bashkëshortit të ndarë.

*(Aktvendimi i Gjykatës Supreme të Kosovës
Rev. nr. 123/2014, datë 24.04.2014)*

V. E DREJTA EKONOMIKE

Ae. nr. 179/2010

Datë 2.2.2012

Kërkesa për kthimin e mjeteve financiare nga banka inicuese - të paguara sipas urdhëresës së paditësit- Reference Ligjore Rregullores së UNMIK-ut nr. 2000/26 mbi transaksionin e pagesave.

Paditësi nuk mund të kërkojë kthimin e mjeteve të deponuara nga banka inicuese, në qoftë se banka si i paditur ka realizuar transaksionin e destinuar për transfer të parave në konton e përfituesit të mjeteve edhe në qoftë se mjetet janë bllokuar në bankën destinuese.

Nga arsytimi

Në bazë të gjendjes së vërtetuar faktike, paditësi gjatë vitit 2008 nëpërmjet Bankës Ekonomike, filiala në Mitrovicë ka transferuar shumën prej 30.810 USD, në llogari të një biznesi në Kinë. Banka ndërmjetësuese ka qenë Banka LHB në Gjermani, ndërsa banka destinuese ka qenë Standard Charterit Bank në NEW York. Mjetet e paguara nga paditësi, kanë qenë të destinuara firmës kineze Chei Ye dhe janë bllokuar nga banka Standard Charterit Bank në NEW York për shkak se ndaj firmës kineze zhvillohen hetimet.

Sipas vlerësimit të gjykatës së shkallës së parë, kërkesa e paditësit për kthimin e mjeteve nga e paditura si bankë inicuese, është e pabazuar, pasi që e paditura ka realizuar transaksionin e destinuar për transfer të parave në shumë prej 30.810 USD, ka arritur në kontën e përfituesit të mjeteve, dhe se mjetet janë të bllokuara në bankën destinuese në New York dhe se këto mjete paditësi nuk i shfrytëzon.

Në këtë gjendje të vërtetuar faktike në mënyrë të drejtë janë aplikuar dispozitat materiale kur kërkesëpadia e paditësit është refuzuar.

Sipas Rregullores së UNMIK-ut nr. 2000/26 mbi transaksionin e pagesave është përcaktuar se transferi është kryer kur paguhet në bankën

destinuuese. Një transfer i brendshëm i kredisë, te banka destinuuese është paguar kur debiton llogarinë e iniciatorit, e barte në vlerën e shumës së urdhërpagesës. Në rastin konkret pagesa është bërë sipas urdhëresës së paditësit nga e paditura, si bankë inicuese, nëpërmjet bankës ndërmjetësuese, Bankë LHB në Gjermani, në bankën destinuuese Standard Charterit Bank në New York. Nga kjo del se është kryer transferi kur paguhet nga banka destinuuese. E paditura ka kryer detyrimin me bartjen e mjeteve në bankën destinuuese. Pretendimet e paditësit se i takon fitimi i humbur , janë të pabazuara nga fakti se këto mjete nuk i shfrytëzon paditësi, por mjetet janë të deponuara në Bankën destinuuese në New York.

*(Aktgjykim i Gjykatës Supreme të Kosovës
Ae. nr. 179/2010 datë 2.2.2012)*

VI. E DREJTA PRONËSORE

Rev. nr. 364/2014

Datë 6.1.2015

Shfrytëzimi i përhershëm i palujtshmërisë- sipërfaqja e parcelës ndërtimore për ndërtim individual - nenin 7 al. 5 të Ligjit mbi Tokën Ndërtimore të Kosovës “Gz. zyrtare e KSAK, nr. 14/80 datë 17.4.1980

Organi komunal nuk ka mund të bartë të drejtën e shfrytëzimit të tokës ndërtimore përtej maksimumit të përcaktuar me ligj.

Nga arsyetimi

Nga shkresat e lëndës del se e paditura me aktvendimin 04 nr. 353-15 datë 2.8.1972, ka ndarë katër troje për punëtorët e organeve të punëve të brendshme, në mesin e të cilëve ka qenë edhe bashkëshorti i paditëses, tani i ndjeri M.K., të cilit i është dhënë në shfrytëzim të përhershëm pllaci nr. 404 në sipërfaqe prej 0.08,17 ha, në vendin e quajtur “Sogja”. Në bazë të lejes së ndërtimit bashkëshorti i paditëses ka ndërtuar shtëpinë përdhese, në të cilën ka jetuar me bashkëshorten e tij - këtu paditësen dhe tre fëmijët e tyre. Me kërkesën e paditëses që të rritet sipërfaqja e cekur më lart, kryetari i Komunës së Suharekës me aktvendimin nr. 460-93/93 datë 8.7.1993 dhe kontratën mbi ndryshimin dhe plotësimin e pjesës së kontratës Vr. nr. 976/87, tani paditëses i është dhënë në shfrytëzim edhe pllaci nr. 77 dhe një pjesë e pllacit nr. 73, kështu që tani sipërfaqja e tërësishme e paluajtshmërisë dhënë në shfrytëzim të përhershëm arrin në 0.17,68 ha. Pllaci nr. 77 është evidentuar si pasuri shoqërore e Kuvendit Komunal, dhe me aktvendimin 01 nr. 685 datë 28.10.2009 i është ndarë Shoqatës të Kryqit të Kuq - Dega në Suharekë, për të cilën i është lëshuar edhe leja urbanistike.

Gjykata e shkallës së parë ka vlerësuar se organi komunal nuk ka mundur që paditëses t’ia bartë të drejtën e shfrytëzimit të tokës ndërtimore përtej maksimumit të përcaktuar me ligj. Ka konkluduar se anekset e mëvonshme të kontratave janë të pavlefshme, jo valide pasi

që ndarja e tokës ndërtimore nuk është bërë sipas procedurës së përcaktuar me ligj, andaj ka refuzuar kërkesëpadinë e paditëses si të pabazuar.

Gjykata e shkallës së dytë në procedurën sipas ankesës në tërësi ka aprovuar gjetjet faktike dhe qëndrimin juridik të gjykatës së shkallës së parë duke konstatuar se parcela ndërtimore në sipërfaqe prej 0.08,39 ha, nuk është kontestuar nga e paditura dhe për këtë pjesë paditësja ka tërhequr kërkesëpadinë, por lidhur me pjesën e kërkesëpadisë kontestuese ka aprovuar vlerësimin juridik të gjykatës së shkallës së parë, me arsyetim se asnjë ligj nuk ka efekt prapaveprues, ndërsa raportet juridiko-civile në kontestin konkret janë krijuar derisa ishte në fuqi Ligji mbi Tokën Ndërtimore i KSAK.

Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme të Kosovës, gjykata e shkallës së dytë drejt e ka zbatuar të drejtën materiale, kur ka refuzuar si të pabazuar ankesën e paditëses dhe ka vërtetuar aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë, për çka ka dhënë arsye, të cilat i pranon edhe kjo Gjykatë. Gjykatat e instancës më të ulët në mënyrë të drejtë kanë zbatuar dispozitat e ligjit material, ngase, me nenin 7 al. 5 të Ligjit mbi Tokën Ndërtimore të Kosovës “Gz. zyrtare e KSAK, nr. 14/80 datë 17.4.1980”, është përcaktuar se sipërfaqja e parcelës ndërtimore për ndërtim individual në rajonet urbane të qytetit dhe vendbanimeve me karakter qyteti nuk mund të jetë më e vogël se 3 ari dhe më e madhe se 10 ari, ndërsa me Ligjin mbi Ndryshimet dhe Plotësimet e Ligjit mbi Tokën Ndërtimore “Gz. zyrtare e KSAK, nr. 42/86 datë 18.10.1986” me nenin 2 është përcaktuar se sipërfaqja e parcelës ndërtimore për ndërtimin individual banesor mund të ketë në qytete - vendbanime me karakter qyteti sipërfaqen prej 300 m² deri në 400 m², ndërsa në vendbanimet rurale në të cilat popullata nuk merret me bujqësi si profesion primar prej 400 m² deri në 500 m².

*(Aktgjykim i Gjykatës Supreme të Kosovës
Rev. nr. 364/2014, Më 6.1.2015)*

Rev. nr. 254/2012

Datë 12.2.2014

Vërtetimi i të drejtës së pronësisë në bazë të shitblerjes dhe mbajtjes - nenit 20 par. 1 dhe neni 32 të Ligjit mbi Marrëdhëniet Themelore Juridiko-Pronësore

Për të fituar të drejtën e pronësisë në sendin e paluajjtshëm në bazë të punës juridike, sipas nenit 32 të LMTHJP, duhet të plotësohen këto prezumime: që të ekzistojë kontrata juridikisht e vlefshme (iustus titulus), e drejta e pronësisë e paraardhësit, mënyra e dorëzimit të sendit dhe regjistrimi në librat publike të tokës.

Nga arsyetimi

Sipas vlerësimit të Gjykatës Supreme, gjykata e shkallës së dytë drejt e ka zbatuar të drejtën materiale, kur ka refuzuar si të pabazuar ankesën e paditësit dhe ka vërtetuar aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë, për çka ka dhënë arsye, të cilat i pranon edhe kjo Gjykatë. Kjo Gjykatë shton se: sipas dispozitës së nenit 20 par. 1 të Ligjit mbi Marrëdhëniet Themelore Juridiko-Pronësore është parashikuar se e drejta e pronësisë fitohet sipas vetë ligjit, në bazë të veprimit juridik dhe në bazë të trashëgimisë, prandaj gjykata e shkallës së parë dhe ajo e shkallës së dytë drejt e kanë zbatuar të drejtën materiale kur kanë gjetur se paditësi nuk mund të jetë pronar i sipërfaqes prej 0.19,36 ha, të ngastrës kadastrale të lartpërmendur në bazë të kontratës mbi shitblerjen dhe në bazë të mbajtjes, se ai me asnjë provë përkatëse nuk e ka vërtetuar të drejtën e pronësisë që është pronar i paluajjtshmërisë kontestuese.

Sipas vlerësimit të kësaj Gjykate, për të fituar të drejtën e pronësisë në sendin e paluajjtshëm në bazë të punës juridike, sipas nenit 32 të LMTHJP, duhet të plotësohen këto prezumime: që të ekzistojë kontrata juridikisht e vlefshme (iustus titulus), e drejta e pronësisë e paraardhësit, mënyra e dorëzimit të sendit dhe regjistrimi në librat publike të tokës. Ndërkaq, kontrata e shitblerjes së cilës i referohet paditësi nuk është vërtetuar në gjykatë siç është paraparë me Ligjin e

aplikueshëm për qarkullimin e pasurisë së paluajtshme, (neni 4 par. 2), prandaj sipas kësaj dispozite ligjore kontrata nuk mund të shërbejë si bazë juridike e vlefshme në bazë të cilës mund të fitohet e drejta e pronësisë në pasurinë e paluajtshme e cila është objekt shqyrtimi në këtë kontest. I padituri i parë në cilësinë e shitësit sipas kontratës së cekur mbi shitblerjen e pasurisë, me asnjë provë relevante nuk ka provuar faktin se ai ka qenë pronar i pasurisë kontestuese, e nga ky fakt, me të drejtë gjykatat e instancës më të ulët kanë konstatuar se i njëjti nuk ka pasur bazë ligjore për shitjen apo tjetërsimin e parcelës kontestuese, e në këtë mënyrë nuk ka mund të bartë të drejtat te personi tjetër, për të cilat ai vetë nuk i ka poseduar.

*(Aktgjykim i Gjykatës Supreme të Kosovës,
Rev. nr. 254/2012, Më 12.2.2014)*

*Rev. nr. 160/2014
datë 15.korrik 2014*

Shqetësim në ushtrimin e drejtës së pronësisë - nenit 42 të Ligjit themelor mbi marrëdhëniet juridiko pronësore (Flet. zyrt. RSFJ 6/80)

Vendosja e trafos elektrike dhe tokëzimit në ngastrën e paditësit, pa pëlqimin e paditësit si pronar i sendit ,paditësi si pronar është shqetësuar në shfrytëzimin e sendit të tij dhe i njëjti gëzon mbrojtje gjyqësore për shqetësime në pronën e tij.

Nga arsyetimi

Nga shkresat e lëndës del se paditësi është pronar i ngastrës kadastrale 71914013-014337-7 Zona rurale, vendi i quajtur "Mareja, në sipërfaqe prej 520 m², certifikata për të drejtat e patundshmërisë UL-71914013-01040 ZK Bërnice të Epërme -Komuna e Prishtinës. E paditura në vitin 2002, ka vendosur trafon dhe tokëzimin, dhe se paditësi në këtë ngastër ka ndërtesën në të cilën në katin e parë ushtron veprimtari të biznesit

“A. B., ndërsa sipërfaqen në kat e shfrytëzon për banim. Me ndërtimin e trafos paditësi është shqetësuar në ushtrimin e drejtës së pronësisë, pasi që paditësi nuk mund të zgjeroj biznesin si dhe kjo paraqet rrezik për fëmijët e paditësit. Paditësi pretendon se këtë trafo e ka vendosur e paditura pa pëlqim dhe pa leje e tij. Ndërsa paditura pretendon se trafoja është vendosur në parametrat teknik dhe nuk shqetëson paditësin ,prandaj ka provuar kërkesëpadinë e paditësit si të bazuar dhe ka vendosur si në dispozitiv të aktgjykimit.

Në bazë të gjendjes së vërtetuar faktike gjykata e shkallës së parë ka gjetur se trafoja është vendosur në ngastrën e cila është pronësi e paditësit dhe me vendosjen e trafos, i njejt trazohet (shqetësohet)në shfrytëzimin e të drejtës së pronësisë dhe se paditura nuk ka dëshmi për të drejtën e shfrytëzimit të pjesës ku është vendosur trafoja.

Gjykata e shkallës së dytë në procedurë ankimore ka aprovuar ankesën e të paditurës duke ndryshuar aktgjykimin e gjykatës së shkallës së parë dhe ka refuzuar kërkesëpadinë e paditësit sit ë pabazuar duke vlerësuar se në kohën kurr është vendosur trafoja, paditësi nuk ka qenë pronar i ngastrës në fjalë.

Gjykata Supreme e Kosovës, tani për tani, nuk mund ta pranojë një qëndrimin të tillë juridik te gjykatës së shkallës së dytë, ngase sipas vlerësimit të kësaj gjykate, për shkak zbatimit të gabuar të së drejtës materiale, gjendja faktike ka mbetur pa u vërtetuar në menyrë të plotë dhe se për këtë arsye nuk ka kushte për ndryshimin e aktgjykimit të goditur, prandaj u desht që të dyja aktgjykimet të prishen dhe lënda të kthehet Gjykatës së Shkallës së parë në rigjykim.

Në bazë të dispozitës së nenit 42 të Ligjit themelor mbi marrëdhëniet juridiko pronësore (Flet. zyrt. RSFJ 6/80) është përcaktuar në qoftë se personi i tretë pa bazë e trazon pronarin ose pronarin e supozuar në mënyrën tjetër e jo ma marrjen e sendit ,pronari apo pronari i supozuar ,mundet me padi të kërkoj që ky trazim të pushoj. Këtë padi ka autorizim të ngritë vetëm pronari i sendit. Paditësi është pronar i ngastrës me nr P-71914013-01437-7, sipas ,çertifikates së pronësisë UL-71914013-01040 ZK Bërnice e Epërme -Komuna e Prishtinës dhe

se e paditura trafon ka vendosur me dimensione 2.20 m x 3.30 m në pjesën verilindore e parcelës. E paditura nuk ka afruar gjykatës asnjë prove lidhur me ligjshmërin e vendosjes se trafos, ndërsa fakti se ka ekzistuar pëlqimi ish pronarit ka mbetur si fakt e pa vërtetuar nga gjykata e shkallës së pare.

Prandaj gjykata e shkallës së parë duhet të vëretoj faktin se në kohën e vendosjes së trafos në ngastrëne tani në pronësi të paditësit, a ka ekzistuar pëlqimi i pronarit të mëparshëm, nga i cili paditësi ka blerë ngastrën nr. P-71914013-01437-7, sipas çertifikates së pronësisë UL-71914013-01040 ZK Bërnice e Epërme - Komuna e Prishtinës dhe duke marrë në pyetje pronarin e mëparshëm në cilësi të dëshmitarit. Gjykata e shkallës së parë duhet të vërtetoj faktin se vendosja e trafos nga ana e paditurit a përmban burim rreziku, sipas nenit 156 të Ligjit mbi marrëdhëniet e detyrimeve për paditësin, e që për këtë duhet të deklarohet eksperti përkatës elektroenergjetikës.

*(Aktvendim Gjykatës Supreme të Kosovës
Rev. nr. 160/2014, datë 15 korrik 2014)*

*Rev. nr. 242/2014
Datë 27.10.2014*

Llogaritja e afatit për ankesë kundër vendimit përfundimtar për shpronësim dhe caktimit të kompensimit për pasurin e shpronësuar neni nenet 11.7, 36.3 dhe nenit 48 të Ligjit mbi shpronësimin e pronës së paluejtshme.

Propozuesi - pronar i paluajtshmërisë së shpronësuar, duhet të njoftohet personalisht me vendimin për pronën e shpronësuar dhe ekziston detyrimi i dorëzimit personal nga ana e organit shpronësues. Me mos dorëzim personal cenohet parimi i administrimit të drejtësisë dhe ai i barazisë së armëve që konsiston në pamundësin të shfrytëzimit të ankesës në mënyrë efektive që është si pasojë mosdorëzimit personal të vendimit për caktimin e lartësisës e kompensimit

Nga asyetimi

Nga shkresat e lëndës del se propozuesit kanë paraqitur ankesë në Gjykatës Supreme me datën 10.3.2008, kundër vendimit përfundimtar mbi shpronësimin nr. 9/128 të datës 11.6.2010, me të cilën kundërshtojnë shumën e kompensimit të caktuar .Ankesën kanë paraqitur më 10.8.2010.

Gjykata e shkallës së parë ka hedh si të pasafatshëm ankesën e propozuesve sipas nenin 36.3 të Ligjit mbi shpronësimin e pronës së paluajtshme (Gazeta zyrtare e RK nr. 03/L-139). Në arsyetimin e këtij aktgjykimi thekson se sipas kësaj dispozite ligjore parashikohet që çdo ankesë paraqitet mbrenda afatit prej tridhjetë (30) ditë kalendarike pas hyrjes në fuqi të vendimit përfundimtar të përcaktuar në paragrafin 7. të nenit 11 të këtij ligji. Nëse ankesa paraqitet pas skadimit të këtij afati atëherë ajo do të hedhet nga gjykata. Duke qenë se, në rastin konkret vendimi përfundimtari shpronësimin është publikuar në Gazetën Zyrtare të Republikës së Kosovës më 26.6.2010, ndërsa ankesa nga propozuesi është paraqitur më 10.8.2010, ndaj edhe konsiderohet se ajo nuk është paraqitur brenda afatit ligjor.

Gjykata e shkallës së dytë, në procedurën ankimore ka pranuar vlerësimin juridik të gjykatës së shkallës së parë dhe ka refuzuar ankesën e propozuesve si të pabazuar duke vërtetuar aktvendimin e gjykatës së shkallës së parë dhe duke pranuar në tërësi arsyetimin e dhënë në aktvendimin e gjykatës së shkallës së parë.

Me dispozitën e nenit 36 par. 3 të Ligjit mbi shpronësimin e pronës së paluajtshme të Republikës së Kosovës parashikohet se çdo ankesë kundër vendimit përfundimtar duhet të paraqitet brenda afat prej 30 ditësh. Vendimi përfundimtar hynë në fuqi pas shpalljes sipas nenit 11.7. Ndërsa sipas nenit 48 të Ligjit të theksuar shpallja e tije bëhet në Gazetën zyrtare të R. Kosovës ose me publikim tjetër në të gjitha gjuhët zyrtare të Republikës së Kosovës.

Propozuesit në fakt kontestojnë shumën e kompensimit që duhet t'ju paguhet atyre si pronar i pronës së paluajtshme të shpronësuar

dhe atë në bazë të vendimit përfundimtar. Me dispozitën e nenit 31 par. 1 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës garantohet mbrojtja e barabartë e drejtave në procedurë para gjykatave, organit tjetër shtetëror dhe bartësve të kompetencave publike. Ndërkaq, me nenin 32 i Kushtetutës garanton se secili person ka të drejtë të përdorë mjetet juridike kundër vendimeve gjyqësore dhe administrative të cilat cenojnë të drejtat ose interesat e saj/tij në mënyrën e përcaktuar me ligj. Me nenin 54 të Kushtetutës, po ashtu parashikohet se çdokush gëzon të drejtën e mbrojtjes gjyqësore të rast të shkeljes ose të mohimit të ndonjë të drejte me Kushtetutë ose ligj si dhe të drejtat me mjete efektive ligjore, nëse konstatohet se një e drejtë e tillë është shkelur.

Gjykata Supreme vëren se konkludimi juridik i gjykatave të instancave më të ultë se ankesa kundër vendimit përfundimtar është paraqitur pas afatit prej 30 ditësh pas shpalljes në Gazetën Zyrtare të Kosovës dhe në një gazetë me tirazh të madh në Kosovë, është i pabazuar i papranueshëm dhe rrjedhimisht i kundërligjshëm, madje edhe bie ndesh me nenin 6 të Konventës Evropiane.

Kjo pikërisht për arsye, se dorëzimi i vendimit përfundimtar i shpronësimit nëpërmjet Gazetës zyrtare të Kosovës në emër propozuesit, Gjykata Supreme vëren se palët nuk janë trajtuar si duhet dhe në mënyrë të barabartë në këtë procedurë, ndaj dhe është shkelur e drejta në gjykim të drejtë e cila garantohet me nenin 31. të Kushtetutës së Republikës së Kosovës.

Duke qen se, propozuesit nuk ishin njoftuar personalisht mbi vendimin për caktimin e lartësisë së kompensimit për pronën e shpronësuar dhe në këtë mënyrë me ç' rast është shkelur neni 6.1. të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut dhe Liritë Themelore që përcakton që çdo person ka të drejtë që çështja e tij të dëgjohej drejtësisht, publikisht dhe brenda një afati të arsyeshëm nga gjykata e pavarur dhe e paanshme e krijuar me ligj, e cila duhet të vendosë për mosmarrëveshjet në lidhje me drejtat dhe detyrimet e tij të natyrës civile. Parimi i gjykimit të drejtë, një aspekt nënkupton edhe barazinë e armëve, e cila shprehet në të drejtën e palëve për të pasur njohuri dhe për të komentuar provat e paraqitura apo vërejtjet e parashtruara. Propozuesit nuk kanë mund

të ushtrojnë të drejtat e tyre për gjykim të drejtë pa dhënë mundësi të dorëzohet personalisht vendimi përfundimtar me caktimin e kompensimit për pasurinë e tyre të shpronësuar. Me këtë veprim juridik propozuesve ju është bërë edhe shkelja e nenit 13 të Konventës e cila garanton të drejtën për mjet efektiv lidhur me çështjen e propozuesve që ka të bëjnë me caktimin e lartësisë së kompensimit për pronën e paluajtshme.

Vendimet e kundërshtuara janë marr edhe shkelje thelbësore të neni 216.1 të Ligjit të Procedurës jokontestimore. Me këtë dispozitë ligjore parashikohet se në qoftë se pjesëmarrësit në procedurë të eksproprijimit nuk arrin marrëveshje për kompensimin e pronës së paluajtshme të eksproprijuar (shpronësuar) brenda afatit prej 2 muajsh nga data në të cilën ka marrë formë të prerë aktvendimi për eksproprijimi, organi kompetent administrativ dërgon aktvendimin bashkë me të gjitha shkresat e lëndës dhe provat për pagimin e shumës së kompensimit në gjykatën kompetente në territorin e së cilës gjendet prona e paluajtshme e eksproprijuar me qëllim të caktimit të kompensimit. Në këtë rast konkret, duke qen se nuk është arritur marrëveshja për kompensimi për pronën e eksproprijuar brenda afati të caktuar ligjor atëherë, ky organ është dashur t'ia dërgojë vendimin përfundimtar brenda afatit prej 2 muajsh gjykatës kompetente për caktimin e kompensimit.

Duke u bazuar në një gjendje të tillë të çështjes me pa mëdyshje dhe në mënyrë të sigurt rezulton konkludimi juridik se neni 36.3 të Ligjit i pronës së Paluajtshme jo vetëm që është jopreciz, por në kolizionin me nenin 1 të Protokollit 1 të Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut. Me këtë dispozitë të Konventës parashikohet që ligji nacional i shpronësimit duhet të jetë i qasshëm dhe preciz dhe se ndërhyrja në drejtat pronësore duhet të jetë e bazuar me ligj si dhe duhet jetë masë e fundit për arritjen e qëllimit të paraparë. Për pos kësaj, një ndër postulatet e protokollit 1 të Konventës është e drejta për gjykim të drejte që në vete përfshin edhe barazinë e armeve. Ky parim shprehet në faktin që secili që është pale ne procedure, duhet të ketë mundësinë e arsyeshme për të paraqitur rastin e vet ne kushte që nuk i vënë atë ne pozite substancialit të pafavorshme përballë kundërshtarit të vet.

Duke qen se, vendimi përfundimtar mbi shpronësimin nr. 9/128 të datës 11.6.2010, me të cilën është kundërshtuar shuma e kompensimit të caktuar është dorëzuar me anë publikimit në Gazetën zyrtare edhe pse është akt individual i cili detyrimisht dorëzohet në formë personale. Madje, ky detyrim i dorëzimit personal është parashikuar sipas të gjitha ligjeve procedurale. Kjo për më tepër ngase qytetarët dhe rrjedhimisht propozuesit nuk kanë akses në gazetën zyrtare madje edhe në shumë gazeta të përditshme. Prandaj, Gjykata Supreme gjen se në këtë rast konkret është cenuar jo vetëm parimi i administrimit të drejtësisë por edhe barazia e armëve që konsiston në pamundësinë e shfrytëzimit të ankesës në mënyrë efektive që është si pasojë e mosdorëzimit personal vendimit të theksuar. Me mosdorëzim personal të vendimit preliminar propozuesit janë vënë në pozitë substancialisht të pafavorshme përballë kundërpropozuesit, i cili vet e administron dhe boton gazetën zyrtare.

Rrjedhimisht mbi të mësipërmen, gjykata e shkallës së parë është e detyruar që në rigjykim t'i mënjanojë të metat e vërejtura nga kjo gjykatë e revizionit, t'i vërtetojë në mënyrë të sigurt të gjitha faktet relevante që kanë të bëjnë me bazën juridike të vlefshmërisë së vendimit të publikuar të theksuar edhe në raport me dispozitat kushtetuese të Kushtetutës së R. Kosovës si dhe Konventës së cituar Evropiane, dhe pastaj të marr një vendim të drejtë dhe të ligjshëm.

*(Aktvendimi Gjykatës Supreme të Kosovës
Rev. nr. 242/2014 më datë 27.10.2014)*

Rev. nr. 240/2013

Datë 04.02.2014

Anulimi i kontratës për shitblerje të paluajjtshmerisë dhe vërtetimit të drejtës së pronësisë - disponimi me pjesën ideale të bashkëpronësisë - neni 12 pika 1 dhe neni 13 pika 1 të Ligjit mbi trashëgimin të Republikës së Kosovës

Paditësi mundet të disponoj vetëm me pjesën e tij ideale të bashkëpronësisë që i takon në bazë të trashëgimisë e jo edhe me pjesët e bashkëpronarve të tjerë dhe se me kontratën e shitëblerjes nuk mund të cenoj pjesët e bashkëpronësisë të trashëgimtarve tjerë ligjor, dhe se kontrata për pjesën e bashkëpronësisë të trashëgimtarve tjerë ligjor është nule.

Nga arsytimi

Në gjendjen faktike të vërtetuar kësisoj, gjykata e shkallës së parë, pas administrimit të gjitha provave ka gjetur se i padituri i parë D.P. nuk është i vetmi trashëgimtar, dhe as i vetmi pronar i katër ngastrave kontestuese, në mesin e të cilave ndodhen dy ngastrat të cilat i njëjti ia ka shitur të paditurit të dytë, kjo nga se i ndjeri A.K. pas vdekjes nuk ka lënë vetëm nipin këtu të paditurin D., por edhe paditësit tjerë si trashëgimtar ligjor, andaj për këtë arsye, dhe për faktin se paditësit tjerë nuk kanë marrë pjesë në shqyrtimin e trashëgimisë së të ndjerit A.K., gjykata e shkallës së parë, duke vendosur sipas kërkesëpadisë së paditësve, të njëjtëve iu ka pranuar të drejtën e pronësisë në bazë të trashëgimit në pjesë ideale, të precizuara më afër në dispozitivin e aktgjykimit të saj, duke anuluar paraprakisht kontratën mbi shitblerjen e dy prej këtyre ngastrave kontestuese, të lidhur në mes të paditurit të parë dhe të dytë.

Gjykata e shkallës së dytë në procedurë ankimore, për të njëjtat shkaqe dhe arsye të dhëna nga gjykata e shkallës së parë, ka refuzuar ankesat e të paditurve dhe ka vërtetuar aktgjykimin e lartpërmendur të gjykatës së shkallës së parë.

Në një gjendje të tillë të çështjes, Gjykata Supreme, ka gjetur se një qëndrim i tillë juridik i gjykatave të shkallës më të ulët lidhur me nulimin e plotë të kontratës lëndore për shitblerje, nuk mund të pranohet si drejtë dhe i ligjshëm, nga se, sipas vlerësimit të kësaj gjykate, mbi gjendjen e tillë faktike, gabimisht është zbatuar e drejta materiale, kur ato kanë gjetur se kërkesëpadia e paditësve për nulimin e plotë të kësaj kontrate është e bazuar, kjo nga fakti se, i padituri D.P., pjesën e vet trashëgimore prej 9/63 e cila kishte për ti takuar sikur edhe trashëgimtarëve tjerë ligjor, lirisht ka mundur ta disponoj, dhe

të ia shet kujtdoqoftë, andaj për këtë pjesë kjo kontratë nuk mund të anulohet, dhe për këtë arsye, Gjykata Supreme gjen se është e pa bazuar kërkesëpadia e paditësve për anulimin e plotë të kësaj kontrate.

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës,
Rev.nr. 240/2013 datë 04.02.2014)*

VII. E DREJTA ADMINISTRATIVE

PLKA-A. nr. 5/2013

Data: 31.03.2014

Shtyerja e ekzekutimit të vendimit të organit administrativ - neni 22 par 2 dhe neni 22 par. 6 i Ligjit mbi Konfliktet Administrative (LKA)

Me kërkesën e paditësit, organi, akti i të cilit ekzekutohet, gjegjësisht organi që është kompetent për ekzekutim, mund ta shtyjë ekzekutimin deri në vendimin definitiv gjyqësor, nëse ekzekutimi do t'i sillte dëm paditësit, i cili vështirë do të riparohej, kurse shtyrja nuk është në kundërshtim me interesin publik, e as që shtyrja do t'i sillte ndonjë dëm të madh palës kundërshtare përkatësisht personit të interesuar.

Paditësi mund të kërkojë edhe nga gjykata shtyrjen e ekzekutimit të aktit administrativ deri në marrjen e vendimit gjyqësor, sipas kushteve të parapara në paragrafin 2. të këtij neni (neni 22 par. 6 LKA)

Nga arsytimi

Në bazë të përmbajtjes së parashtresës, me vendimin e goditur të Gjykatës së Apelit në Prishtinë AA.nr.298/2013 nga 07.10.2013, ka refuzuar ankesën e të paditurit Zyrës së Rregullatorit për Energji, të paraqitur kundër vendimit të Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamenti për çështje administrative A.nr. 620/2013 më 25.07.2013, me të cilën është miratuar propozimi i paditësit - Korporatës Energjetike të Kosovës dhe është shtyrë ekzekutimi i vendimit të të paditurit Zyrës së Rregullatorit për Energji V-519-2013 më 23.03.2013, deri në aktgjykim të gjykatës sipas padisë së paditësit.

I padituri parashtrroi kërkesë për rishqyrtim të jashtëzakonshëm të vendimit gjyqësor pranë Gjykatës Supreme, duke kundërshtuar ligjshmërinë e aktgjykimit të kundërshtuar të Gjykatës së Apelit në Prishtinë A.nr. 298/2013 më 07.10.2013 dhe aktvendimin e Gjykatës

Themelore në Prishtinë - Departamenti për Çështje Administrative
A.nr. 620/2013 të 25.07.2013.

Gjykata Supreme e Kosovës ka vendosur që pohimet e bëra në kërkesën për rishqyrtim të jashtëzakonshëm të vendimit gjyqësor janë të pabazuara, sepse neni 22, paragrafi 2 i Ligjit mbi Konfliktet Administrative përcakton se me kërkesën e paditësit, organi, akti i të cilit ekzekutohet, gjegjësisht organi që është kompetent për ekzekutim, mund ta shtyjë ekzekutimin deri në vendimin definitiv gjyqësor, nëse ekzekutimi do t'i sillte dëm paditësit, i cili vështirë do të riparohej, kurse shtyrja nuk është në kundërshtim me interesin publik, e as që shtyrja do t'i sillte ndonjë dëm të madh palës kundërshtare përkatësisht personit të interesuar. Neni 22, paragrafi 6 i Ligjit mbi Konfliktet Administrative përcakton se paditësi mund të kërkojë edhe nga gjykata shtyrjen e ekzekutimit të aktit administrativ deri në marrjen e vendimit gjyqësor, sipas kushteve të parapara në paragrafin 2. të këtij neni.

Duke pasur parasysh dispozitat e lartpërmendura të Ligjit mbi Konfliktet Administrative, Gjykata Supreme e Kosovës pranon konkluzionet e shkallës së dytë si të ligjshme dhe të drejta kur ajo hodhi poshtë si të pabazuar ankesën e të paditurit. Nisur nga ajo çka u cek më sipër, Gjykata Supreme gjeti se gjykatat e instancës më të ulët në këtë çështje administrative dhe juridike kanë zbatuar drejtë dispozitat e procedurës administrative, dhe se pohimet në kërkesën e të paditurit për rishqyrtim të jashtëzakonshëm të vendimit gjyqësor janë të pabaza, sepse ato nuk ndikojnë në vërtetim të ndryshëm të gjendjes faktike nga ajo që kanë gjetur gjykatat e instancave më të ulëta. Në arsyetimin e aktgjykimit të kundërshtuar janë dhënë arsye të mjaftueshme për faktet vendimtare të pranuar nga ana e Gjykatës Supreme të Kosovës. Gjykata Supreme e Kosovës konstatoi se e drejta materiale është zbatuar siç duhet dhe se ligji nuk është shkelur në dëm të paditësit.

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës
PLKA-A. nr. 5/2013 më 31.03.2014)*

PLKA-ARJ. nr. 33/2014

Data: 29.12.2014

Fillimi i konfliktit administrativ kunder vendimit të organit administrativ – neni 13 par. 1 dhe 2 dhe neni 34 par. 1 pika 1,4 të Ligjit për Konfliktet Administrative (LKA)

Një kontest administrativ mund të fillojë vetëm kundër aktit administrativ të nxjerrë në procedurën administrative në shkallë të dytë, (neni 13 par 1 LKA) Konflikti administrativ mund të fillohet edhe kundër aktit administrativ të shkallës së parë, kundër të cilit në procedurën administrative ankimi nuk është i lejuar, (neni 13 par. 2 LKA) Gjykata do të hedh poshtë padinë me vendim, nëse konstaton se kundër aktit administrativ, i cili kontestohet me anë të padisë, mund të bëhet ankesa, kurse ankesa nuk është bërë fare apo nuk është bërë në kohën e duhur, (neni 34 neni 1pika 1.4 LKA).

Nga arsyetimi

Në bazë të përmbajtjes së parashtresës, me vendimin e goditur të Gjykatës së Apelit në Prishtinë AP-AA.nr. 220/2014 më 24.07.2014, refuzohet ankesa e paditësit si e pabazuar, e paraqitur kundër aktvendimit të Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamenti për çështje administrative A.nr. 1263/2011 të 25.03.2014, me të cilën është refuzuar si e papranueshme ankesa e paditësit e parashtruar kundër vendimit të të pandehurit Drejtorisë për Financa dhe Pronë të Komunes së Prishtinës 010.nr. 46-837 më 26.04.2011.

Paditësi parashtroi pranë Gjykatës Supreme të Kosovës kërkesë për rishqyrtim të jashtëzakonshëm të vendimit gjyqësor, duke kundërshtuar ligjshmërinë e vendimit të kundërshtuar të Gjykatës së Apelit në Prishtinë AA.nr. 220/2014 më 24.07.2014.

Gjykata Supreme e Kosovës ka vendosur që pohimet e bëra në kërkesën për rishqyrtim të jashtëzakonshëm të vendimit gjyqësor janë të pabazuara, pasi që dispozita e nenit 13 të LKA parasheh që një kontest administrativ mund të fillojë vetëm kundër aktit administrativ të nxjerrë në procedurën administrative në shkallë të dytë, dhe se

një kontest administrativ mund të fillohet edhe kundër aktit administrativ të shkallës së parë, kundër të cilit në procedurën administrative ankimi nuk është i lejuar. Me dispozitën e nenit 34, paragrafi 1, pika 1.4. Ligji parasheh që gjykata do të hedh poshtë padinë me vendim, nëse konstaton se kundër aktit administrativ, i cili kontestohet me anë të padisë, mund të bëhet ankesa, kurse ankesa nuk është bërë fare apo nuk është bërë në kohën e duhur.

Duke pasur parasysh dispozitat e lartpërmendura të Ligjit mbi Konfliktet Administrative, kjo gjykatë gjeti se gjykata e shkallës së dytë ka vepruar drejtë kur ajo hodhi poshtë ankesën e paditësit si të pabazë dhe e vërtetoi vendimin e Gjykatës Themelore të Prishtinës - Departamentit për çështjet administrative A.nr. 1263/2011 më 25.03.2014. Duke u nisur nga ato që u ceken më lartë Gjykata Supreme është e mendimit se nuk janë plotësuar kushtet për fillimin e kontestit administrativ gjyqësor, për shkak se paditësi ka paraqitur një ankesë kundër vendimit 010.nr. 46-837 të 26.04.2011 të të pandehurit, Drejtorisë për Financa dhe Pronë të Komunës së Prishtinës, vendim i cili nuk është një akt përfundimtar administrativ në kuptim të nenit 13 të Ligjit mbi Konfliktet Administrative. Kundër vendimit në fjalë të të pandehurit mund të paraqitet ankesa pranë Agjencisë Kadastrale të Kosovës në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të vendimit. Akti final administrativ në këtë rast do të jetë akti administrativ i Agjencisë Kadastrale të Kosovës, kundër të cilit do të mund të iniciohet kontesti administrativ. Bazuar në atë që u cek më sipër, në situatë të tillë faktike, paditësi ka ngritur një padi për inicimin e kontestit administrativ kundër vendimit të shkallës së parë të organit administrativ kundër të cilit ka vend për ankesë në kontestin administrativ, kjo gjykatë gjeti se gjykata e shkallës së dytë ka vepruar drejt kur ajo refuzoi si të pabazë ankesën e paditësit.

Gjykata Supreme gjeti se gjykata e shkallës së dytë në këtë çështje administrative dhe juridike ka zbatuar drejtë dispozitat e procedurës administrative, dhe se pohimet në kërkesën e të pandehurit për rishqyrtim të jashtëzakonshëm të vendimit gjyqësor janë të pabaza, sepse ato nuk ndikojnë në vërtetim të ndryshëm të gjendjes faktike nga ajo që ka gjetur gjykata e shkallës së dytë. Po ashtu,

Gjykata Supreme ka vlerësuar se e drejta materiale është zbatuar drejtë nga gjykata e shkallës së dytë dhe se ligji nuk është shkelur në dëm të paditësit.

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës
PLKA-A. nr. 33/2014 më 29.12.2014)*

PLKA-ARJ. nr. 17/2014

Data: 30.12.2014

Kontest administrativ lidhur mbi tatimin për pronën e paluajtshme – neni 12.1 dhe neni 12.2 I Rregullores 2003/29 për tatimin mbi pronën e paluajtshme

Ministria e Ekonomisë dhe Financave nxjerr udhëzim administrativ i cili duhet të përshkruaj standardet e veçanta për vlerësim, sipas të cilave komuna përcakton çmimin e tregut të pasurive të patundshme. Standardet përfshijnë, mes tjerash, të ardhurat që vijnë nga patundshmëritë, shpenzimet e ndërtimit, lokacioni, madhësia dhe gjendja e kësaj patundshmërie (neni 12.1 Rregullores nr. 2003/29 për tatimin mbi pronën e paluajtshme).

Çdo komunë përcakton vlerën e tregut të pronës nën juridiksionin e saj në përputhje me standardet e përcaktuara të parapara me nenin 12.1. Neni 21.2 i Rregullores nr. 2003/29 për tatimin mbi pronën e paluajtshme.

Nga arsyetimi

Në bazë të përmbajtjes së parashtresës, me vendimin e goditur të Gjykatës së Apelit në Prishtinë AP-AA.nr.383/2013 më 14.03.2014, është refuzuar si e pabazë ankesa e paditësit H.M. e paraqitur kundër aktgjykimit të Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamentit për çështje administrative A.nr.498/10 më 17.09.2013, me të cilin është refuzuar si e pabazë kërkesa e paditësit për të anuluar vendimin nr. 04-07-11145/2 më 17.09.2009 të të pandehurit - Drejtorisë për Financa dhe Pronë të Komunës së Prishtinës, në lidhje me tatimin mbi pronë.

I pandehuri Gjykatës Supreme i parashtrroi kërkesë për rishqyrtim të jashtëzakonshëm të vendimit gjyqësor, duke kundërshtuar ligjshmërinë e vendimit të kundërshtuar të Gjykatës së Apelit në Prishtinë AA. nr. 383 / 2013 më 14.03.2014.

Nga shkresat e lëndës rrjedh se me vendimin nr. 04-07-11145/2 më 17.09.2009 të të pandehurit Drejtorisë për Financa dhe Pronë të Komunës së Prishtinës, dhe sipas ankesës së paditësit, është anuluar fatura për përcaktimin e bazës tatimore në pronë për vitet 2008 dhe 2009. Paditësi kundër vendimit të mësipërm të të pandehurit, me ankesë ka iniciuar kontest administrativ. Me vendimin e Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamenti për çështjet administrative, është refuzuar si e pabazuar kërkesa e paditësit me të cilën është kërkuar që të anulohet vendimi i të pandehurit në lidhje me tatimin mbi pronë.

Gjykata e shkallës së dytë ka pranuar plotësisht vlerësimin gjyqësor të gjykatës së shkallës së parë dhe ankesën e paditësit H.M. e ka refuzuar si të pabazë.

Gjykata Supreme e Kosovës ka vendosur që pohimet e paraqitura në kërkesën për rishqyrtim të jashtëzakonshëm të vendimit gjyqësor janë të pabaza, pasi që neni 12.1 i Rregullores nr.2003/29 për tatimin mbi pronën e paluajtshme parasheh që Ministria e Ekonomisë dhe Financave nxjerr udhëzim administrativ i cili duhet të përshkruaj standardet e veçanta për vlerësim, sipas të cilave komuna përcakton çmimin e tregut të pasurive të patundshme. Standardet përfshijnë, mes tjerash, të ardhurat që vijnë nga patundshmëritë, shpenzimet e ndërimit, lokacioni, madhësia dhe gjendja e kësaj patundshmërie. Neni 12.2 i Rregullores në fjalë parasheh që çdo komunë përcakton vlerën e tregut të pronës nën juridiksionin e saj në përputhje me standardet e përcaktuara të parapara me nenin 12.1. Neni 21.2 i Rregullores nr. 2003/29 për tatimin mbi pronën e paluajtshme parasheh që kërkesa e tatimpaguesit për shqyrtim /ankesa/ duhet të bëhet me shkrim brenda 30 /tridhjetë/ ditësh nga pranimi i faturës së tatimit, me dokumentacionin mbështetës të cilën tatimpaguesi dëshiron ta paraqes. Përmes Udhëzimit Administrativ të Ministrisë së Ekonomisë dhe Financave, Departamentit të Tatimit në Pronë të datës 26.09.2007, ndalohet çdo

ndryshim retroaktiv ose përjashtim nga tatimi në pronë, përveç për vitin për cilin paraqitet ankesa.

Gjykata Supreme konsideron se borxhi në emër të tatimit në pronë është përcaktuar nga autoritetet përkatëse komunale, dhe që si bazë për përcaktimin e lartësisë së tatimit në pronë është marrë vlera e vetë pronës. Tatimi në pronë për vitin e ardhshëm, për çdo vit të kaluar është përcaktuar në bazë të gjendjes më 31.12. të vitit paraprak. Tatimpaguesi, ka për detyrë që të informojë autoritetin tatimor për çdo ndryshim të mundshëm në lidhje me pronën e paluajtshme deri më 31.12 të vitit aktual kur edhe ka ndodhur ndryshimi, pa marrë parasysh nëse bëhet fjalë për ndryshim të pronarit, ndryshimet fizike apo ndryshime të tjera që do të ndikojnë në ndryshimin e lartësisë së tatimit apo ekzistimin e detyrimit për të paguar tatimin mbi pronën e paluajtshme. Padiësi gjatë periudhës së përmendur prej 2003-2007, nuk e ka informuar autoritetin e autorizuar tatimor për ndonjë ndryshim në lidhje me pronën e paluajtshme që është objekt i përcaktimit të tatimit në pronë.

Duke pasur parasysh dispozitat e lartpërmendura të Ligjit mbi pronën e paluajtshme, kjo gjykatë gjeti që gjykata shkallës së dytë ka vepruar drejtë kur ka refuzuar si të pabazë ankesën e padiësit H.M. të paraqitur kundër aktgjykimit A.nr. 498/10 të datës 17.09.2013 të Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamentit për çështjet administrative. Duke u nisur nga ajo çka u cek më sipër, Gjykata Supreme gjeti se gjykata e shkallës së dytë në këtë çështje administrative dhe juridike ka zbatuar drejtë dispozitat e procedurës administrative, Ligjit mbi konfliktet administrative dhe Ligjit për tatimin mbi pronën e paluajtshme, dhe se pohimet në kërkesën e të pandehurit për rishqyrtim të jashtëzakonshëm të vendimit gjyqësor janë të pabaza, sepse ato nuk ndikojnë në vërtetim të ndryshëm të gjendjes faktike nga ajo që ka gjetur gjykata e shkallës së dytë. Po ashtu, Gjykata Supreme ka vlerësuar se e drejta materiale është zbatuar drejtë nga gjykata e shkallës së dytë dhe se ligji nuk është shkelur në dëm të padiësit.

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës
PLKA-A. nr. 17/2014 më 30.12.2014)*

PLKA-A. nr. 6/2014

Data: 30.09.2014

Inicimi i procedurës për konfliktin administrativ në rastet kur organi kompetent administrativ nuk ka nxjerrë aktin administrativ në bazë të kërkesës së palës (kontesti “heshtjës së administratës”) neni 8 dhe neni 26 I Ligjit për Konfliktet Administrative (Gazeta Zyrtare e RSFJ-së nr. 4/77)

Kontesti administrativ mund të iniciohet edhe kur autoriteti kompetent rreth kërkesës, përkatësisht ankesës së palës nuk ka marrë një vendim të duhur administrativ, sipas kushteve të parashikuara në këtë Ligj, neni 26 (neni 8 Ligji mbi Kontestet Administrative Gazeta Zyrtare e RSFJ-së nr. 4/77)

Nëse organi administrativ i shkallës së dytë brenda 60 ditësh, ose në afat më të shkurtër të përcaktuar nga dispozita e posaçme, dështon që të miratojë një vendim rreth ankesës së palës kundër vendimit të organit të shkallës së parë, dhe nuk arrin ta bëjë këtë edhe brenda një periudhe tjetër prej shtatë (7) ditësh pas kërkesës së përsëritur, pala mund të iniciojë kontestin administrativ si në rastet kur ankesa është refuzuar (neni 26 Ligji mbi Kontestet Administrative Gazeta Zyrtare e RSFJ-së nr. 4/77)

Nga arsyetimi

Paditësi i parashtroi kërkesë Gjykatës Supreme të Kosovës për rishqyrtim të jashtëzakonshëm të vendimit gjyqësor, duke kundërshtuar ligjshmërinë e vendimit AA. nr. 228/2013 të datës 10.01.2014 të Gjykatës së Apelit në Prishtinë. Gjykata e Apelit në Prishtinë me vendimin e saj të kontestuar AA. nr. 228/2013 të datës 10.01.2014, refuzoi si të pabazuar ankesën e N.P.T.P. “PODRIMJA-1”, të paraqitur kundër aktvendimit A. nr. 263/2009 të vitit 11.07.2013 të Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamenti për çështje administrative me të cilin është refuzuar si e vonuar kërkesa e paditësit kundër vendimit K.A. nr. 011/2008 të datës 18.04.2008 të të pandehurit - Komisionit të Pavarur për Miniera dhe Minerale - Këshillit për Ankesa.

Gjykata Supreme e Kosovës ka vendosur që kërkesa e paditësit për rishqyrtim të jashtëzakonshëm të vendimit gjyqësorë është e bazuar, dhe vendosi që të anuloh vendimin AA. nr. 228/2013 të datës 10.01.2014 të Gjykatës së Apelit në Prishtinë dhe vendimin A. nr. 263/2009 të vitit 11.07.2013 të Gjykatës Themelore në Prishtinë - Departamenti i çështjeve administrative, si dhe të detyrojë Komisionin e Pavarur për Miniera dhe Minerale - Këshillin e lartë për ankesa, që brenda 60 ditësh të marrë një vendim sipas ankesës së paditësit N.P.T.P. "PODRIMJA-1", e paraqitur kundër vendimit K.A. nr. 011/2008 të datës 18.04.2008 të Komisionit të Pavarur për Miniera dhe Minerale - Këshillit për ankesa.

Gjykata Supreme konsideron se gjykatat e instancës më të ulët gabimisht kanë zbatuar të drejtën materi ale. Në mënyrë të veçantë, me nenin 8 të Ligjit të atëhershëm në fuqi mbi Kontestet Administrative ("Gazeta Zyrtare e RSFJ-së nr. 4/77"), i zbatueshëm sipas nenit 145, paragrafi 2 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, parashihet që kontesti administrativ mund të iniciohet edhe kur autoriteti kompetent rreth kërkesës, përkatësisht ankesës së palës nuk ka marrë një vendim të duhur administrativ, sipas kushteve të parashikuara në këtë Ligj. Neni 26, paragrafi 1 i Ligjit në fjalë parashikon se nëse organi administrativ i shkallës së dytë brenda 60 ditësh, ose në afat më të shkurtër të përcaktuar nga dispozita e posaçme, dështon që të miratoj një vendim rreth ankesës së palës kundër vendimit të organit të shkallës së parë, dhe nuk arrin ta bëjë këtë edhe brenda një periudhe tjetër prej shtatë (7) ditësh pas kërkesës së përsëritur, pala mund të iniciojë kontestin administrativ si në rastet kur ankesa është refuzuar.

Me interpretim të drejtë të nenit 8 të Ligjit në fjalë, del se nga rregulla e parashikuar në nenin 6 paragrafi 1 të të njëjtit Ligj, që një kontest administrativ mund të iniciohet vetëm kundër një akti administrativ, neni 8 parashikon një përjashtim, duke përcaktuar që kontesti administrativ mund të iniciohet edhe kur organi kompetent administrativ nuk ka nxjerrë aktin administrativ në bazë të kërkesës ose ankesës së palës. Qëllimi i kontestit administrativ është që të sigurojë mbrojtje gjyqësore për të drejtat e palëve, kur këto të drejta janë shkelur nga një akt administrativ, dhe sigurimi i ligjshmërisë realizohet përmes vlerësimit të ligjshmërisë së akteve administrative dhe anulimit të

atyre që gjykata i vlerëson si të paligjshme. Me këtë gjithashtu zbatohet edhe kontrolli gjyqësor rreth punës së autoriteteve kompetente për miratimin e akteve administrative. Kontrolli i tillë nuk do të ishte i plotë, e as mbrojtja gjyqësore e të drejtave të palëve nuk do të ishte mjaft efektive, nëse jashtë ndërhyrjes së gjyqit do të mbeteshin raste të tjera kur organi kompetent administrativ nuk ka nxjerrë vendim mbi kërkesën apo ankesën e një pale, kur “heshtë” në vend se të veprojë dhe të marr vendime. Në nenin 8 të Ligjit vetëm parimisht përcaktohet mundësia e inicimit të kontestit administrativ, kur nuk është miratuar akti administrativ, si një përjashtim nga rregulli që një kontest administrativ zhvillohet vetëm kundër një akti administrativ. Lënda e kontestit administrativ në këtë rast nuk është një akt administrativ, sepse ai nuk ekziston, por kontesti administrativ zhvillohet si pasojë e mosmiratimit të vendimit administrativ dhe me qëllim që të merret ai vendim. Në praktikë, ky kontest zakonisht quhet kontest për shkak të “heshtjes së administratës”. Kushtet që duhet të plotësohen në mënyrë që të zhvillohet ky lloj kontesti, si dhe procedura gjyqësore dhe vendimi që do të merret rreth këtij kontesti, më në hollësi janë të rregulluara në nenin 26, dhe nenin 42, paragrafi 5 të Ligjit mbi Konfliktet Administrative.

Me interpretim të drejtë të nenit 26, paragrafit 1 të Ligjit në fjalë, del se pala ka të drejtë të iniciojë kontest administrativ, kur sipas ankesës së palës kundër vendimit të organit administrativ të shkallës së parë nuk është nxjerrë vendimi nga organi administrativ i shkallës së dytë, duke përcaktuar që pala mund të iniciojë kontest administrativ si në rastet kur ankesa e saj refuzohet. Kërkesa e paditësit për inicimin e një kontesti administrativ është që gjykata t’i urdhëroj të pandehurit - autoritetit administrativ, që të miratoj aktin administrativ dhe të përcaktoj se në çfarë mënyre do ta miratoj atë (neni 42, paragrafi 5 i LKA). Përpos padisë pala është e obliguar që të ofrojë dëshmi se janë plotësuar kushtet procedurale nga neni 26 i LKA. Domethënë, kur pala të paraqesë padi kundër vendimit të organit administrativ të shkallës së parë, organi administrativ i shkallës së dytë është i detyruar që të vendosë dhe t’i dorëzojë palës një vendim brenda afatit prej 60 ditësh nga data e paraqitjes së ankesës, ose edhe brenda një afati më të shkurtër, në qoftë se një afat i tillë është parashikuar me dispozita

të veçanta në këtë procedurë ligjore. Pasi kjo periudhë të ketë kaluar, ndërsa autoritet administrativ i shkallës së dytë nuk arrin të marrë një vendim rreth ankesës, pala është e detyruar që të përsërisë kërkesën e vetë që të vendoset në bazë të ankesës dhe të pres skadimin e afatit prej shtatë ditësh të ardhshme nga paraqitja e kërkesës së përsëritur. Kur edhe ky afat prej shtatë ditësh të ketë kaluar pa sukses, pala mund të parashtojë padi pranë gjykatës. Pala është e detyruar t'ia bashkangjes padisë dëshmitë përkatëse që ka vepruar në këtë mënyrë (kopjet e parashtrësave dhe datat e paraqitjes së parashtrësave të tilla). Padia kundër "heshtjes së administratës" kurrë nuk është e vonuar, sepse as sipas LKA në nenin 26, ku janë të rregulluara kërkesat procedurale për zhvillimin e këtij lloji të kontestit, e as në ndonjë dispozitë tjetër, nuk është përcaktuar asnjë afat përfundimtar deri kur një palë do të kishte të drejtë për të filluar kontest administrativ si pasojë e mosmiratimit të një akti administrativ. Qëndrimi i praktikës gjyqësore është që të mbetet në vullnetin e palëve nëse dhe kur do të paraqesin një padi në pajtim me nenin 26 të LKA. Megjithatë, padia nuk mund të paraqitet para skadimit të afateve nga neni 26 i LKA (60 ditë përkatësisht edhe 7 ditë tjera) gjatë të cilave autoriteti mund të merr një vendim në bazë të kërkesës apo ankesës. Një padi e tillë do të ishte e parakohshme dhe gjykata do ta refuzonte në bazë të nenit 30, paragrafi 1, pika 1 e LKA.

Neni 42, paragrafi 5 i Ligjit në fuqi mbi Konfliktet Administrative ("Gazeta Zyrtare e RSFJ-së nr. 4/77"), i zbatueshëm sipas nenit 145, paragrafi 2 të Kushtetutës së Republikës së Kosovës, parashikon se kur padia është ngritur në bazë të nenit 26 të këtij Ligji, dhe kur gjykata konstaton se ajo është e bazuar, me aktgjykim do të pranojë dhe përkrah padinë dhe do të përcaktoj se në çfarë mënyre organi kompetent administrativ do të nxjerrë vendimin.

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës
PLKA-A. nr. 6/2014 më 30.09.2014)*

PLKA-A. nr. 14/2014

Data: 24.07.2014

Parimi i detyrueshëm i senacave të drejtpërdrejta dhe publike në kontestet administrative - pozita e palës së interesuar, si një palë në një kontest administrativ dhe e drejta për të apeluar – neni 6, neni 21, neni 38 dhe neni 49 I Ligjit mbi Konfliktin Administrativ (LKA)

Në kontestet administrative gjykata vendos në bazë të seancës së drejtpërdrejtë dhe publike (neni 6 LKA)

Pozitën e palës në kontestin administrativ e ka, mes tjerëve, edhe personi cilit anulimi i aktit të kontestuar administrativ drejtpërdrejt ose tërthorazi i shkakton dëm (neni 21 LKA)

Në kontesteve administrative gjykata vendos në seancë të hapur publike, përmes diskutimit verbal dhe vlerësimit të fakteve (neni 38 LKA).

Kundër vendimit të gjykatës së shkallës së parë (në rastin konkret Gjykata e Apelit) mund të bëhet ankimi në gjykatën kompetente (në këtë rast Gjykata Supreme e Kosovës), brenda pesëmbëdhjetë (15) ditësh nga pranimi i vendimit të gjykatës së shkallës së parë (neni 49 LKA).

Nga arsyetimi

Në bazë të përmbajtjes së parashtresës, aktgjyqimit të kontestuar AA.nr. 210/2013 të datës 14.10.2013 të Gjykatës së Apelit në Prishtinë, është refuzuar ankesa e paditësit SHPK “Ndërtimi” e ngritur kundër vendimit të të pandehurit Këshillit të pavarur për revizion A.nr.31/2008-SHD të datës 28.01 .2010, me të cilin është refuzuar si e pabazë ankesa e paditësit e paraqitur kundër vendimit të Drejtorit të Përgjithshëm të Shërbimit Doganor të Kosovës.

Paditësi paraqiti pranë kësaj gjykate kërkesën për rishqyrtim të jashtëzakonshëm të vendimit gjyqësor, duke kontestuar ligjshmërinë e vendimit AA. nr. 210/2013 të datës 14.10.2013 të Gjykatës së Apelit në Prishtinë.

Gjykata Supreme e Kosovës ka vendosur që kërkesa e paditësit për rishqyrtim të jashtëzakonshëm të vendimit gjyqësor është e bazuar. Domethënë, shkresat e lëndës tregojnë se me aktgjykimin e kontestuar AA.nr.210/2013 të datës 14.10.2013 të Gjykatës së Apelit në Prishtinë është refuzuar ankesa e paditësit SHPK “Ndërtimi”, e paraqitur kundër vendimit të të pandehurit - Këshillit të pavarur për revizione A.nr. 31/2008-SHD të datës 28.01.2010, me të cilin është refuzuar si e pabazë ankesa e paditësit.

Gjykata Supreme e Kosovës konsideron që gjykata e shkallës së parë ka bërë shkelje substanciale të Ligjit mbi Konfliktet Administrative dhe neneve 6, 21, 38, 39, 42 dhe 49. Veçanërisht, me nenin 6 të Ligjit mbi Konfliktet Administrative, përcaktohet se në kontestet administrative gjykata vendos në bazë të seancës së drejtpërdrejtë dhe publike. Neni 38 i Ligjit në fjalë përshkruan se rreth kontesteve administrative gjykata vendos në seancë të hapur publike, përmes diskutimit verbal dhe vlerësimit të fakteve. Nga ajo që u cek më sipër rrjedh se detyrim thelbësor i gjykatës së shkallës së parë është që për të gjitha lëndët të vendos në seancat dëgjimore, me praninë e detyrueshme të paditësit, të të pandehurit dhe personave të interesuar. Pozita e personit të interesuar (palës) duhet të interpretohet në përputhje me nenin 21 të Ligjit për Konfliktet Administrative, i cili parashikon që pozitën e palës në kontestin administrativ e ka, mes tjerëve, edhe personi cilit anulimi i aktit të kontestuar administrativ drejtpërdrejt ose tërthorazi i shkakton dëm. Gjykata e shkallës së parë në këtë rast nuk kishte caktuar një seancë publike-verbale, me të cilën gjë kishte bërë shkelje substanciale të dispozitave të Ligjit për Konfliktet Administrative dhe atë të neneve 6, 21, 38, 39 dhe 42.

Neni 49 i Ligjit për Konfliktet Administrative përcakton se kundër vendimit të gjykatës së shkallës së parë (në rastin konkret Gjykata e Apelit) mund të bëhet ankimi në gjykatën kompetente (në këtë rast Gjykata Supreme e Kosovës), brenda pesëmbëdhjetë (15) ditësh nga pranimi i vendimit të gjykatës së shkallës së parë. Gjykata e shkallës së parë në aktgjykimin e kontestuar, palëve nuk ju ka ofruar mjetin juridik, d.m.th. të njëjtëve nuk ua ka treguar mundësinë ligjore për të paraqitur ankesë kundër aktgjykimit të shkallës së parë, meqë rast ka

kryer një shkëlje substanciale të dispozitave të Ligjit për Konfliktet Administrative dhe atë të nenit 49. Gjithashtu duhet të theksohet se gjykata e shkallës së parë me mosdhënien e mundësisë që palët në procedurë të paraqesin ankesë kundër aktgjykimit të shkallës së parë, gjithashtu ka bërë shkëlje edhe të nenit 32 të Kushtetutës së Kosovës. Pra, në këtë situatë, Gjykata e Apelit shfaqet si gjykata e juridiksionit (kompetencës) fillestar, përkatësisht si gjykatë e shkallës së parë. Pa marrë parasysh që Ligji për Administratën Tatimore dhe Procedurat Tatimore ka përdorur termin “ankesë”, në rastin konkret nuk bëhet fjalë për ankesë, por për një padi, për shkak se gjykatat kontrollojnë ligjshmërinë e veprimit të autoriteteve administrative në kontestin administrativ, i cili inicohet sipas padisë administrative. Sipas dispozitave të Ligjit mbi Konfliktet Administrative, kundër vendimit të gjykatës së shkallës së parë në kontestet administrative, është e lejuar ankesa. E drejta e palëve për të paraqitur një mjet juridik kundër vendimit të shkallës së parë, në rastin konkret kundër vendimit të Gjykatës së Apelit, vendim i cili është marr gjatë procedurës në bazë të padisë për iniciimin e kontestit administrativ, me asgjë nuk mund të vihet në dyshim. Duke pasur parasysh parimin e devolucionit-dyshkallësisë, palët në procedurë përmes mjetit juridik duhet këshilluar për paraqitjen e ankesës në Gjykatën Supreme, në këtë rast si gjykatë e shkallës së dytë.

Neni 6 i Ligjit nr. 04/L-102 për Ndryshimin dhe plotësimin e Ligjit për Administratën Tatimore dhe Procedurat Tatimore 03/L-222 parashikon që ankimesi mund të paraqesë një ankesë pranë gjykatës kompetente, në përputhje me dispozitat e parashikuara në këtë ligj dhe në Ligjin mbi Konfliktet Administrative nr. 03/L-202. Gjykatë kompetente për t’u marrë me ankesat e paraqitura, në përputhje me këtë nen, deri më 31 dhjetor 2012 konsiderohet Gjykata Supreme e Kosovës, ndërsa që nga 1 janari 2013 do të jetë Gjykata e Apelit. Këto lëndë janë të përjashtuara nga procedura e zakonshme e zgjidhjes sipas Ligjit mbi Gjykatat ku parashihet që lëndët administrative do të zgjidhen nga Gjykata Themelore në Prishtinë - Departamenti për çështjet administrative, në cilat vendime sipas ankesës, si gjykatë e shkallës së dytë do të vendos Gjykata e Apelit në Prishtinë, ndërsa rreth këtyre vendimeve dhe rreth kërkesës për rishqyrtim të jashtëzakonshëm të

vendimit gjyqësor dhe për kërkesën për mbrojtjen e ligjshmërisë do të vendos Gjykata Supreme e Kosovës. Kjo do të thotë se në këtë rast, në bazë të “ankesave” përkatësisht padive kundër vendimeve të Këshillit të pavarur për revizione, si gjykatë administrative e shkallës së parë vepron Gjykata e Apelit. (“ankesat” cilat sipas nenit 26, Ligji mbi Konfliktet Administrative i njeh si padi, sepse vetëm përmes padisë mund të iniciohet një kontest administrativ).

Gjykata e shkallës së parë ka për detyrë që, në procedurën e përsëritur, të mënjanoj të metat e sipërpërmendura ashtu që në procedurën e përsëritur do të caktoj seancë dëgjimore publike ku do të jenë të ftuara palët në procedurë, dhe pastaj do të verifikoj faktet dhe dëshmitë në lidhje me padinë e paditësit të paraqitur kundër vendimit të organit administrativ - Këshillit të pavarur për revizione, varësisht nga gjendja faktike e vërtetuar, me zbatimin adekuat të së drejtës materiale duhet të vendosë drejtë rreth kësaj çështjeje administrativo-ligjore, pas cilës gjë ajo do të marr një vendim të duhur dhe të ligjshëm.

*(Aktgjykimi i Gjykatës Supreme të Kosovës
PLKA-A. nr. 14/2014 më 24.07.2014*

INDEKSI SIPAS NENEVE

Mendimet Juridike të Gjykatës Supreme të Republikës së Kosovës

Neni 22 KPPRK	GJA-SU-A. nr. 85-2/2014	11
Neni 543 par. 1 KPPRK		
Neni 318 KPRK	GJA-SU-A. nr. 176/2014	12
Neni 145 KPDM	GJA-SU-A. nr. 176/2014	15
Neni 381 par. 3	GJA-SU-A. nr. 390/2014	29
Neni 4 KPDM	GJA-SU-A. nr. 85-3/2014	31
Neni 5.5 Ligji për procedurën përmabrimore	GJA-SU-A. nr. 388/2014	36

Praktika Gjyqësore Penale

Neni 179 KPPRK	Pml.nr.79/2015	41
Neni 182 KPPRK		
Neni 432-433 par.1 KPPRK	Pml. nr. 16/2014	43
Neni 53 par. 3 KPPRK	Pml. nr. 23/2015	45
Neni 508 KPPRK	Pml. nr. 24/2015	47
Neni 429 par. 1 KPPRK	Pzd. nr. 69/2014	49
Neni 400 KPPRK	Pml. nr. 240/2014	50
Neni 384 KPPRK	Pml. nr. 239/2014	52
Neni 326 KPRK	Pml. nr. 240/2014	55
Neni 385 par. 5 KPRK	Pml. nr. 10/2015	58
Neni 147 pika 9 KPRK	Pml. nr. 220/2014	59
Neni 261 par. 2 KPRK	Pml. nr. 249/2014	62
Neni 146 KPRK	Pml. nr. 67/2015	64
Neni 12 par,3, 4		
Neni 80 par. 1		
Neni 73 par. 3 KDM	APM. nr. 10/2012	70
Neni 33 KDM	APM. nr. 17/2012	71
Neni 189 par. 3 KPPRK	Pml-KZZ. 145/2014	77
Neni 478 KPPRK		
Neni 71 KPRK	Pml-KZZ. 83/2014	81
Neni 274 KPRK		
Neni 173 par. 3 KPRK	Pml-KZZ. 161/2014	82
Neni 192		
Neni 135 par. 1, 4 KPRK	Pml-KZZ. 177/2014	85
Neni 143 par. 2 KPRK		

Praktika Gjqësore Civile

Neni 182.2 LPK	Rev. nr. 302/2013	91
Neni 508 LPK	E. Rev. nr. 43/2014	92
Neni 2 par. 4 LPK	Rev. nr. 11/2015	94
Neni 19 Ligji mbi qarkullimin e palujtshmërive	Rev. nr. 246/2010	96
Neni 200 LMD	Rev. nr. 145/2012	97
Neni 224 LPK		
Neni 173 LMD	Rev. nr. 265/2011	98
Neni 26 LMD	Rev. nr. 124/2014	100
Neni 103 LMD	Rev. nr. 145/2010	101
Neni 88.1 LMD		
Neni 630, 633, 634 LMD	E. Rev. nr. 22/2013	103
Neni 103 Ligji mbi të drejtat themelore nga marrdhënia e punës	Rev. nr. 53/2013	105
Neni 28.4 Rregullores së UNMIK-ut nr. 2001/36 mbi Shërbimin civil.	Rev. nr. 230/2014	106
Neni 83 Ligji mbi të drejtat themelore nga marrdhënia e punës	Rev. nr. 9/2014	108
Neni 224.1 LPK	Rev. nr. 348/2014	110
Neni 155 LMD	Rev. nr. 243/2014	111
Neni 186 LMD		
Neni 182.1 – neni 2.4 LPK	Rev. nr. 99/2015	114
Neni 141 par.1 LFK	Rev. nr. 5/2012	116
Neni 128.4	Rev. nr. 371/2014	117
Neni 137.2		
Neni 298 LFK	Rev. nr. 388/2014	119
Neni 301 LFK	Rev. nr. 300/2013	120
Neni 1.2 nënpar. 1.2.11	Rev. nr. 123/2014	123
Neni 11 ligji për mbrojtje nga dhuna		
Rregullore e UNMIK-ut 200/26	Ae. nr. 179/2010	125
mbi transaksionin e pagesave		
Neni 7 al. 5 Ligji mbi tokën ndërtimore	Rev. nr. 364/2014	127
Neni 20 par. 1 LMTHJP	Rev. nr. 254/2012	129
Neni 42 LMTHJP	Rev. nr. 160/2014	130
Neni 11.7		
Neni 36.3/48 ligjit mbi shpronësimin e pronës së paluajtshme	Rev. nr. 242/2014	132

Neni 12.1 /13.1 Ligji mbi Trashegëminë i Kosovës	Rev. nr. 240/2013	136
Neni 22.2 dhe 6 LKA	PLKA–A. nr. 5/2013	139
Neni 13.1 LKA	PLKA–ARJ. nr. 33/2014	141
Neni 34.1		
Neni 12.1 Rregullors nr. 2003/29 për tatimin mbi pronën e paluajtshme	PLKA–A. nr. 17/2014	143
Neni 8 dhe 26 LKA	PLKA–A. nr. 6/2014	146
Neni 6, 21, 38, 49 LKA	PLKA–A. nr. 14/2014	150

INDEKSI I FJALEVE KYÇE

- abuzim, 13, 14, 15
afat, 21, 33, 55, 77, 96, 105,
108, 132, 146
akti administrativ, 139,
141, 146, 150
aktgjykim refuzues, 19,
24, 55
alimentacion, 119, 120, 124
anulim, 57, 72, 94, 97, 114,
136, 150
bashkëpronësi, 136, 137
bashkim veprash penale 17
besimi i fëmijëve, 116, 117
braktisje e fëmijëve, 18
crregullime mendore, 47,
48
deklarimi, 16
të pandehurit, 16
ekspertit, 16
departament, 11, 17, 18
mitur, 17, 18
përgjithshëm, 11, 17
detyrime doganore, 12
dëmi jo material, 97
dënim me gjobë, 33, 34
dobi pasurore, 22
drejta e kundërshtimit, 108
drejta për mbrojtës, 45
drejta e përparësisë së
blerjes, 96
dhuna në familje, 123
ekspert/ekspertizë, 31, 47,
48, 97
dorëzani, 41
frika, 97
heshtjës së administratës,
146
imunitet, 82
interesi juridik, 94, 114
kalibrimi, 15
kompensimi 110, 111, 132
dëmit, 111
pagave, 110
kompetencë, 17, 18, 33, 34,
36, 58, 146, 150
konfiskim, 22, 42, 56, 58,
65,
kontakti me gjyshër, 117
konteste punës, 105
kontrabandim, 13, 23,
kontrabandimi i mallrave,
14,
kontrata, 96, 101, 127, 129,
nga personi i paautorizuar,
101
për mbajtje të përhershme,
100
punët shtesë, 103
krime lufte, 78
krim i organizuar, 81
kundërvajtje, 13, 20
kundërvajtje administra-
tive, 13,
kundërvajtje doganore,
13, 21
madhor i ri, 18, 31
mallra pa leje, 19
marrëdhënie e punës, 106,
108, 110, 121
masë, 16, 29, 31, 41, 58, 70,
82, 86, 135
e fshehtë, 16,
alternative, 25, 41, 58
edukuese, 70
mashtim, 62
mbajtja ushqimore, 119
mbrojtje e ligjshmërisë, 43
mbrojtje e nevojshme, 65
mitur, 17, 18, 31, 70, 71,
116, 117
ndërmjetësim, 20
ngastra, 91, 130
paaftësia psikike, 120
paditësi subsidiar, 11
padi subsidiare, 11
palujtshmëri, 96, 127, 132,
136, 143
paraburgim, 25, 41, 82
parashkrimi, 55
përjashtimi i gjyqtarit, 24,
25
përmbarim, 34, 37
prapsim, 37
pronësi, 129, 130, 136
provë, 15, 22, 53, 103, 129,
132,
regresimi i dënimit
res judikata, 82
revizion, 92
rikonstruksioni, 16
vendi i ngjarjes, 16
sanksion penal, 30
sekuestrim, 19, 20
seanca, 35, 122, 151
drejtëpërdrejta, 150
publike, 150
shërbim civil, 106
shkelje, 52, 82, 91, 114
shmangie, 12
mashtroese, 20, 62
nga pagesat, 13
shpërblimi i dëmit, 98, 103
shpronësim, 132
tatimi, 143
terrorizmi, 85
toka ndërtimore, 127
transaksioni i pagesave,
125
tregti, 19, 55
urdhëri i gjykatës, 15
urdhëri ndëshkimor, 29
urdhëri mbrojtës
ushqimia, 119, 120, 121
vëzhgimi, 16
vlëra e tregtuar, 12, 19
vrasje e rëndë, 59
zbutje e jashtëzakonshme e
dënimit, 49
zgjedhje, 106

IZDAJE

Vrhovni sud Kosova

IZDAVAČKA REDAKCIJA

GLAVNI UREDNIK:

Nesrin Lushta

ZAMENIK GLAVNOG UREDNIKA, UREDNIK ODGOVORAN ZA KRIVIČNO PRAVO:

Avdi Dinaj

UREDNIK ODGOVORAN ZA GRAĐANSKO PRAVO:

Erdogan Haxhibeqiri

UREDNIK ODGOVORAN ZA UPRAVNO PRAVO:

Nebojša Boričić

SARAĐNIK U REDAKCIJI:

Minire Xhambazi

SEKRETARICA REDAKCIJE:

Ajna Gashi

TEHNIČKI UREDNIK:

LexLibri PRESS

LEKTOR:

Aleksandra Dimitrijević

PREVODIOCI:

“Lingua”

DIZAJN I IZGLED:

Edib Agagjyshi

ŠTAMPANO

Adnan Rezniqi Co.

Ovo izdanje omogućeno je zahvaljujući finansiranju Organizacije za evropsku bezbednost i sigurnost.

Sva prava su zadržana. Nijedan deo ove publikacije ne sme biti reprodukovan, čuvan u sistemu za čuvanje podataka ili se prenositi na bilo koji način, bilo elektronski, mehanički, kopiranjem, snimanjem ili na neki drugi način, u potpunosti ili delimično, bez pismenog odobrenja Vrhovnog suda Kosova.

Sadrži reference i indekse.

Citati: BVSU 2 (2015)

ISBN 978-9951-634-05-2

Katalogizacija u izdanju - (CIP)

Narodna i univerzitetska biblioteka Kosova

© 2015 Vrhovni sud Kosova

**VRHOVNI SUD KOSOVA
BILTEN SUDSKE PRAKSE**

BVSK

**Izdanje 2
2015**

SADRŽAJ

Skraćenice	164
Uvodna reč uredništva	165
Pravna mišljenja i stavovi Vrhovnog suda Kosova	167
Sudska praksa u krivičnoj oblasti	195
I. Krivični postupak	197
II. Krivični zakonik	213
III. Maloletničko pravosuđe	224
Sudska praksa EULEX-a	229
I. Krivični postupak	231
II. Krivični zakonik	234
Sudska praksa u građanskoj oblasti	241
I. Parnični postupak	243
II. Obligacioni odnosi	248
III. Radni odnosi	256
IV. Porodično pravo	266
V. Privredno pravo	274
VI. Imovinska prava	276
VII. Upravno pravo	286
Indeks zakonskih odredbi	300
Indeks ključnih izraza	303

SKRAĆENICE:

KZK -	Krivični zakon Kosova
KZRK -	Krivični zakonik Republike Kosova
PKZK -	Privremeni Krivični zakonik Kosova
PZKP -	Privremeni Zakonik o krivičnom postupku Kosova
ZIKS -	Zakon o izvršenju krivičnih sankc
ZKPRK -	Zakonik o krivičnom postupku Republike Kosovo
ZMP -	Zakon o maloletničkom pravosuđu
ZOO -	Zakon o obligacionim odnosima
ZOSPO -	Zakon o osnovama svojinsko pravnih odnosa
ZPK -	Zakon o porodici na Kosovu
ZPP -	Zakon u parničnom postupku
ZUS -	Zakon o upravnim sporovima
ZCAK -	Zakon o carini i akcizama na Kosovu

PREDGOVOR

Poštovani čitaoci pred vama je kratak opis sadržaja Biltena i uputstvo kako da ga lakše koristite.

Bilten Vrhovnog suda objavljuju se na albanskom i srpskom jeziku, kao što je bio i prvi tom Biltena.

Kao i u prvom Biltenu uredništvo Vrhovnog suda je načinilo izbor pravnih mišljenja i stavova donetih na opštim sednicama Vrhovnog suda Republike Kosovo tokom 2014.godine.

Uredništvo Vrhovnog suda je načinilo izbor krivičnih, građanskih i upravnih predmeta rešavanih od strane Vrhovnog suda tokom 2014. godine, u nekim slučajevima i do marta 2015. godine.

Odlučeno je da se odluke raspodele proporcionalno u odnosu na tri oblasti, oko 20 predmeta za svaku od navedenih oblasti.

U ovom drugom tomu su sažete 50 odluke koje sveukupno sačinjavaju 19 odluke iz krivične, 26 građanske i 5 upravne oblasti.

Odabrani slučajevi su predstavljeni iz krivične, građanske i upravne oblasti. U okviru svake oblasti, predmeti su podeljeni u potkategorije, krivična oblast je podeljena na materijalno krivično pravo i krivično procesno pravo, a zatim slede oblasti građanskog prava: porodični odnosi, imovinski odnosi ... koji su raspoređeni po hronološkom redosledu.

Svaka odluka u ovom biltenu je uređena i standardizovana na osnovu uređivačke politike usvojene od strane redakcije Vrhovnog suda, a posebno su izmenjena imena stranaka koje su obuhvaćene ovim predmetima, tako da figuriraju samo inicijali.

Ovim izdanjem smo pokušali da osiguramo praktično pružanje tumačenja koja su sačinjena, pre svega, na osnovu indeksa članova zakonskih odredbi koje su uzete kao osnova. Ovi indeksi su pripremljeni za korisnike u smislu komplementarnog alata pri proučavanju Biltena.

Odluke Vrhovnog suda, koje su predstavljene u Biltenu, su sažete prema sledećoj strukturi:

A) "Pravne reference u identifikacionoj formi" gde je u odluci sadržana: nadležnost, lokacija, datum kada je odluka doneta. Ova referenca je sastavni deo odluke i nalazi se na kraju svake odluke.

B) "Obaveštenje" koje se nalazi na početku odluke, u kojoj su navedena sva pitanja razmotrena od strane sudija i konceptualno prikazana u funkciji pravne oblasti u određenom pravnom slučaju u kojem su i razmatrana.

Obaveštenje predstavlja lanac reči napisanih na način kojim je izražena gradacija i ide od opšteg (pravne oblasti, institucije) ka posebnom (činjenica, pravni akt ili koncept).

Svrha obuhvatanja obaveštenja je dvostruka. Prvo će omogućiti čitaocu uvid u pravna pitanja kako bi pristupili odlukama. Drugo, obaveštenje sadrži ključne reči, na osnovu kojih su odluke raspoređene po abecednom redu u tabeli sadržaja ili ključne reči indeksa u biltenu.

C) "Donete odluke" obuhvataju kratak sažetak rešenja i odluka koje su donete od strane sudija na osnovu predmeta koje su rešavali. Sadržaj tih predmeta se nalazi odmah u nastavku teksta nakon samih referenci. Pregled se nalazi odmah nakon obaveštenja.

Tom koji se nalazi pred vama, je produkt velikog iskustva iz prethodnog izdanja Biltena Vrhovnog suda, a ovim izdanjem je pokušano da se isti poboljša uzimajući u obzir dve neophodne tačke:

- da se naglasi raznolikost i bogatstvo sudske prakse;
- da se omogući jednostavan i sistematski pristup.

Svi naponi pri prikupljanju, obogaćivanju i omogućavaju pristupa pravosuđu treba da pomognu u poboljšanju stabilnosti i unificiranost sudske prakse.

**Pravna mišljenja
Vrhovnog suda Kosova**

VR-SU-A. br. 85-2/2014

Datum: 14.12.2014. god.

Kako postupiti ako je postupak pokrenut od strane supsidijarnog tužioca pre stupanja na snagu novog Zakona o krivičnom postupku.

Na Opštoj sednici Vrhovnog suda Republike Kosovo kojoj su prisustvoovale i sudije i drugi predstavnici EULEX-a, na osnovu člana 22. Zakona o sudovima, dana 14.02.2014.god, jednoglasno je doneto sledeće:

Pravno mišljenje

Pitanja pokrenuta supsidijarnom tužbom pre stupanja na snagu ZKPRK treba tretirati i obraditi u duhu člana 543 st. 1 ZKPRK u opštm odeljenju, bez obzira na to kojem odeljenju na osnovu člana 22. ZKPRK, sada pripada krivično delo za koje se podnosi supsidijarna tužba.

Obrazloženje

Osnovni sud u Prištini - Odeljenje za teške zločine, uputila je ovom sudu zahtev za dobijanje pravnog mišljenja u vezi sa pitanjima pokrenutih od strane supsidijarnog tužioca, pre stupanja na snagu ZKPRK-a.

Pitanje koje je postavljeno u zahtevu je sledeće:

Ko treba da odlučuje o krivičnim predmetima pokrenutim od strane supsidijarnog tužioca pre stupanja na snagu ZKPRK-a za krivična dela, za koja je sada, po članu 22. ZKPRK, nadležno Odeljenje za teške zločine?

U konkretnoj situaciji, po predmetu treba da odlučuje Opšte odeljenje, a ne Odeljenje za teške zločine.

Pokrenuto pitanje jasno je rešeno prelaznim odredbama, koje u članu 543. stav 1. ZKPRK, izričito navode "Za dela koja su pokrenuta privatnom tužbom ili supsidijarnom tužbom, postupak se nastavlja u Opštem odeljenju Osnovnog suda".

Pravna norma ne navodi da se pitanja rešavaju u kompetentnom odeljenju nadležnog suda, zavisno od krivičnog dela, već jasno određuje opšte odeljenje.

VR-SU-A. br. 176 / 2014

Datum: 23-04.2014.god.

Koliko treba da iznosi carinska vrednost, koju počinilac izbegava da plati, da bi se uzelo u obzir da je počinjeno krivično delo iz člana 318. KZK-a

Na opštoj sednici Vrhovnog suda Republike Kosovo kojoj su, takođe, prisustvoovale sudije i drugi predstavnici EULEX-a, na osnovu člana 22. Zakona o sudovima, dana 23.04.2014.god, većinom glasova je doneto sledeće:

Pravno mišljenje

Krivično delo iz člana 318. stav 1. KZRK, počinjeno je samo ukoliko iznos obaveze koji počinilac izbegava da plati prelazi iznos od 5.000 evra.

Obrazloženje

Direktor Carina Republike Kosovo obratio se Vrhovnom sudu Republike Kosovo, sa zahtevom za dobijanje pravnog mišljenja u vezi sa krivičnim delom iz člana 318. KZRK.

Prema navodima podnosioca zahteva, dilema leži u tome da li se smatra krivičnim delom svaka zloupotreba odredaba iz člana 318.

KZRK-a, ili samo ona dela u kojima iznos obaveza koje počinilac izbegava da plati prelazi iznos od 5.000 evra.

Kada je usvojen Zakon o carini i akcizama na Kosovu, ista protivzakonita dela u segmentu carine koja su sankcionisana kao carinski administrativni prekršaji, istovremeno su sankcionisana i kao krivična dela (vidi član 274. i član 298.), bez postavljanja ograničenja u monetarnom pogledu. Na način na koji je zakon sačinjen ista predstavljaju i prekršaje i krivična dela.

U takvim situacijama, počev od standarda da se norma tumači u korist optuženog, nikada neće moći da se primene odredbe prema kojima se ista dela smatraju i prekršajima i krivičnim delima.

Saglasno sa KZRK, krivična dela predviđena Zakonom o carini i akcizama, koja su definisana kao utaja od taksi uvoza i akciza, sada se nalaze u članu 318. pod nazivom: "Izbegavanje plaćanja obaveznih carinskih tarifa. Nažalost, ni ovaj Zakon ne pravi razliku, niti postavlja kriterijum koji bi odredio kada su protivpravna dela označena kao prekršaj, a kada kao krivična dela; tj. istovremeno isto delo predstavlja prekršaj prema Zakonu o carini i akcizama, član 276, a i krivično delo prema članu 318. KZRK.

U članu 8. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o carini i akcizama na Kosovu, br. 03 / L-109, se navodi:

"U slučajevima predviđenim članom 273. Privremenog Krivičnog zakona Kosova (krijumčarenje robe, sada član 317.), kada iznos ocarinjene ilegalno uvezene ili izvezene robe ne prelazi iznos od pet hiljada (5.000) evra, umesto krivičnih sankcija primenjivaće se administrativne kazne. Administrativne kazne sastojaće se od novčane kazne u dvostrukom do desetostrukum iznosu poreski plaćene vrednosti, i biće određene (počiniocu) od strane odgovornog lica nadležne carinske kancelarije".

Po članu 8. Zakona o izmenama i dopunama zakona o carini i akcizama na Kosovu, br. 03 / L-109, carinske zloupotrebe do 5000

evra ne smatraju se delima iz člana 273. PKZK, već se smatraju administrativnim prekršajima.

Uprkos činjenici da se član 8. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o carini i akcizama na Kosovu, br. 03 / L-109, odnosi samo na član 273. bivšeg PKZK-a (zbog drugih krivičnih dela u oblasti carine, predviđenih Zakonom o carini i akcizama na Kosovu) svrha zakonodavca bila je da nije svako odstupanje od uplata obaveznih carinskih tarifa (zloupotreba carina) krivično delo, već samo one radnje za koje iznos carinskih obaveza koje počinitelj izbegava da plati, prelazi iznos od 5.000 evra.

Kada se takva situacija dogodi, kada zakon ne postavlja ograničenja o tome kada se delo u oblasti carine smatra prekršajem, a kada krivičnim delom, kao i na osnovu činjenice da je na opštoj sednici ovog suda, doneto pravno mišljenje po pitanju člana 317 "Krijumčarenje robe", javila se potreba da se razjasne situacije i uskladu sa članom 318, s obzirom da i član 317. i član 318. imaju isti *genus*.

Ovim pravnim mišljenjem povlači se paralela između krivičnih carinskih dela koja predstavljaju administrativne carinske prekršaje (budući da se ista dela smatraju i krivičnim delima prema članu 418. KZRK-a, i carinskim prekršajima prema članu 276. tačke k. i l. ZCAK) izbećiće se nejasnoće, pri sprovođenju zakona; jer delo se mora okarakterisati kao carinski prekršaj ili krivično delo, ali i da bi se izbegle apsurdne situacije, da se pri svakoj nezakovitosti u oblasti carina gde je iznos zanemljiva – veoma mali, pokrene krivični postupak.

VR-SU-A. br. 176/2014

Datum: 23.04.2014. god.

Provera i baždarenje električnog brojila kod navodnog bespravnog korišćenja električne energije

Na opštoj sednici Vrhovnog suda Republike Kosovo kojoj su, takođe, prisustvoovale sudije i drugi predstavnici EULEX-a, na osnovu člana 22. Zakona o sudovima, dana 23.04.2014.god, većinom glasova doneto je sledeće:

Pravno mišljenje

Za proveru električnog brojila, za uzimanje, slanje na kontrolu i baždarenje nije potreban sudski nalog.

Obrazloženje

Kompanija KEDS obratila se Vrhovnom sudu Republike Kosovo, sa zahtevom za dobijanje pravnog mišljenja, u vezi sa pitanjem: da li je potreban sudski nalog za uzimanje električnog brojila i slanja istog na baždarenje u Laboratorijski centar za baždarenje u Prištini?

Po zahtevu kompanije proizilazi da su pojedini sudovi nadležne za kontrolu brojila KEDS-a i laboratoriju u centru za baždarenje u Prištini, proglasili neprihvatljivim dokazom.

Član 257. stav 2. ZKPRK-a navodi: "dokazi pribavljeni kršenjem odredaba krivičnog postupka nisu prihvatljivi kada to izričito propisuje ovaj zakon ili druge odredbe zakona".

Prema tome, u skladu sa zakonskim rešenjima u Zakonu o krivičnom postupku izričito se smatraju neprihvatljivim sledeći dokazi:

1. Izjava okrivljenog kad su povređena njegova zagarantovana prava (upotreba jezika, pravo na ćutanje, besplatan prevod, pravo na odbranu uz pravnu pomoć branioca, pravo na lečenje, itd.) i kada izjava predstavlja rezultat zlostavljanja, pretnji, nuđenjem mogućnosti koje nisu predviđene zakonom, uticajem na pamćenje ili njegovu sposobnost da shvati i sl.;

2. Kada je iskaz uzet silom, pretnjom ili drugim sličnim sredstvima kako bi se zaustavio krivični postupak;

3. Izjava stručnog lica kada se ono na osnovu zakona ne može smatrati stručnim licem;

4. Ispitivanje i rekonstrukcija mesta događaja od strane državnog tužioca ili policije, ukoliko okrivljeni ili njegov branilac nisu bili obavješteni za preduzimanje takve radnje;

5. Kontrola lica, mesta stanovanja ili drugog prostora primenjena suprotno odredbama krivičnog postupka (bez naloga pretpretresnog sudije, sprovođenje kontrole koja nije u skladu sa sprovedenim nalogom, itd.), i

6. Ukoliko je dokaz dobijen tajnom i tehničku merom nadzora i istrage, a na osnovu nezakonitog naloga.

Stoga, u skladu sa stavom 4. člana 257. Zakona o krivičnom postupku, zakonodavac je odredio da je prilikom bilo kog ispitivanja i saslušanja zabranjeno:

4.1 Uticati na slobodu okrivljenog da ima sopstveno mišljenje usled zlostavljanja, izazvanog umorom, fizičkim smetnjama, uzimanjem lekova, mučenjem, prinudom ili hipnozom;

4.2 Upućivati pretnje okrivljenom merama koje nisu dozvoljene zakonom,

4.3 Nuditi mogućnosti koje nisu predviđene zakonom, i

4.4 Uticati na pamćenje okrivljenog ili na njegovu sposobnost razumevanja.

Prema članu 32. Zakona o električnoj energiji br. 3/L-201, proizilazi da je operater distribucionog sistema, odnosno KEDS vlasnik merenog uređaja – brojila.

Laboratorija centra za baždarenje, je laboratorija koja je u skladu sa članom 30. stav 2. Zakona o metrologiji br. 3/L-203 i Administrativnim Uputstvom br. 2006/23, licencirana od strane Ministarstva trgovine, odluka od 21.09.2012. god, i zadržava pravo laboratorijskih ispitivanja, pripreme i servisiranja brojila.

Oduzimanje brojila iz kuće okrivljenog i slanje na baždarenje nema nikakve veze sa bilo kojim dokazima koje zakon izričito smatra neprihvatljivim (ne smatra se da je svaki test koji je sproveden suprotno odredbama i neprihvatljiv). U ovom slučaju se ne radi o stručnosti (zna se ko nalaže ekspertizu), ali materijalna tačnost ispitivanja, koja se dokazuje na suđenju, prema dokazima propisanim zakonom, ukoliko se tokom postupka na sudu, pojave sumnje u tačnost ovog izlaganja, može se ponovo naložiti stručna ekspertiza-nezavisne institucije.

Budući da je KEDS, po zakonu, vlasnik svih brojila, nije mu potreban nalog za sprovođenje mandata za kontrolu svog brojila i eventualno slanje istog na testiranje-baždarenje.

VR-SU-A. br. 176/2014

Datum: 23.04.2014.

Kako se registruju krivični predmeti iz grupe krivičnih dela, kada je jedno u nadležnosti Opšteg odeljenja, a drugo u nadležnosti Odeljenja za maloletnike.

Na opštoj sednici Vrhovnog suda Republike Kosovo kojoj su, takođe, prisustvovali sudije i drugi predstavnici EULEX-a, na osnovu člana 22. Zakona o sudovima, dana 23.04.2014. god, većinom glasova doneto je sledeće:

Pravno mišljenje

U situaciji kada je okrivljeni optužen za dva krivična dela, od kojih je jedno u nadležnosti Odeljenja za maloletnike, a drugi Odeljenja za punoletne, pitanje u vezi sa krivičnim delom i koje prema zakonu sudi je sudski organ za maloletnike, dok pitanje u vezi sa delom koje ne spada u grupu krivičnih dela iz člana 145. KPDM-a registruje se u nadležnom odeljenju, u zavisnosti od krivičnog dela.

Objasnenje

Osnovni sud u Mitrovici – obratila se Vrhovnom sudu Republike Kosovo, sa zahtevom za dobijanje pravnog mišljenja u vezi sa tužbom protiv okrivljenog za dva krivična dela, odnosno delo iz člana 145. Zakona o maloletničkom pravosuđu - "zlostavljanje ili napuštanje deteta" i "delo nezakonitog lišavanja slobode" u kojem je oštećeni maloletnik, koja ne ulazi u grupu krivičnih dela navedenih u već pomenutom članu Zakona o maloletničkom pravosuđu.

Prema navodima podnosioca zahteva, dilema je u tome koje je odeljenje nadležan za suđenje, jer imamo dva krivična dela, jedan u nadležnosti Odeljenja za maloletnike u okviru krivičnog dela iz člana 145. Zakona o maloletničkom pravosuđu, kao i drugo krivično delo "protivzakonito lišavanje slobode" koje ne spadaju u grupu krivičnih dela predviđenih članom 145. Zakona o maloletničkoj pravdi.

U takvim situacijama, državni tužilac na suđenju treba da iznese dva odvojena pitanja koja će se kasnije, ukoliko sud utvrdi, zakonski omogućiti sjedinjavanje, međutim, ako je državni tužilac podneo optužni akt za dva dela kojima, prema zakonu ne sudi isto veće, sud mora utvrditi dva zasebna predmeta (dva slučaja) i registrovati ih pri nadležnim odeljenjima.

Ako se u vezi sa pitanjem ova dva krivična dela sudi pred sudskim većem za maloletnike, odnosno sudskim većem za punoletne, postoji bojazan da će doći do povrede odredaba Zakona o krivičnom postupku Republike Kosovo "nepravilni sastav sudskog veća", osim ako se primenjuju odredbe za spajanje predmeta- u skladu s odredbama KPDM ili odredbama ZKPRK.

VR-SU-A. br. 176/2014

Datum: 23.04.2014

I. Koliko treba da iznosi vrednost robe kojom se nedozvoljeno trguje, uzevši u obzir da se primenjuje delo iz člana 305?

II. Do kada se oštećena strana može povući iz predloga za krivično gonjenje?

III. Da li sud ima pravo rešavanja pitanja medijacije? i

IV. Šta je predmet privremene zaplene?

Na opštoj sednici Vrhovnog suda Republike Kosovo kojoj su, takođe, prisustvovala sudije i drugi predstavnici EULEX-a, na osnovu člana 22. Zakona o sudovima, dana 23.04.2014. god, većinom glasova doneto je sledeće:

Pravno mišljenje

I. Delo iz člana 305. KZRK, primenjuje se samo ukoliko je vrednost robe kojom se trguje bez relevantne dozvole preko 5000 evra.

II. Oštećena strana može da povuče predlog za krivičnim gonjenjem do kraja sudskog postupka. U takvoj situaciji, bez obzira da li državni tužilac povuče ili ne optužnicu, donosi se odbacujuća presuda.

III. Sud ima pravo rešavanja problema u vezi sa medijacijom, jer je optužnica podneta sudu bez saglasnosti tužioca.

IV. Privremena zaplena predmeta i imovine subjekata koji su omogućili izvršenje krivičnog dela.

Obrazloženje

I. Osnovni sud u Mitrovici, podneo je zahtev Vrhovnom sudu za dobijanje pravnog mišljenja u vezi sa pitanjima u nastavku:

U Krivičnom zakoniku Republike Kosovo inkriminisano je delo "Nedozvoljena trgovina" koje u članu 305. propisuje sledeće:

1. Svako lice koje bez ovlašćenja, proda, kupi ili razmeni na drugi način dobra, predmete ili usluge, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od tri (3) meseca do tri (3) godine. 2. Kad je izvršilac dela iz stava 1. Ovog člana organizovao mrežu prodavaca ili posrednika, ili je zradio dobit veću od petnaest hiljada (15.000) evra, izvršilac će se

kazniti kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do osam (8) godina. 3. Roba i predmeti koji potiču od zabranjene trgovine biće zaplenjeni", takođe na Kosovu je na snazi poseban Zakon o Unutrašnjoj trgovini br. 2004/18, koji trgovinu robom za svako fizičko ili pravno lice kada se odvija bez registracije ili na mestima koja nisu za to predviđena smatra prekršajem.

Sve ovo stoji iz razloga što ne postoji određen aspekt nekog konkretnog elementa kako bi sud mogao da odluči kada je počinjeno krivično delo, a kada prekršajno, a takođe treba imati u vidu i član 3. Koji se odnosi na primenu povoljnijeg zakona.

U Krivičnom zakoniku Republike Kosovo je inkriminisano delo izbegavanja plaćanja obaveznih carinskih naknada gde član 318. propisuje: "Svako lice koje, sa namerom da sebi ili drugome obezbedi izbegavanje plaćanja carinske naknade ili drugih naknada ili carinskih obaveza koje se plaćaju pri uvozu ili izvozu robe, ili ukoliko je na carini prikazana lažna dokumentacija o poreklu, vrednosti, količini, kvalitetu, vrsti i drugim karakteristikama robe, kazniće se novčano ili kaznom zatvora u trajanju do tri (3) godine. 2. Ukoliko je izbegnuto plaćanje iz stava 1. ovoga člana u vrednosti većoj od petnaest hiljada (15.000) eura, izvršilac će se kazniti novčano i kaznom zatvora u trajanju do pet (5) godina. 3. Ukoliko je izbegnuto plaćanje iz stava 1. ovog člana u vrednosti većoj od trideset hiljada (30.000) evra, izvršilac će se kazniti novčano i kaznom zatvora od jedne (1) do osam (8) godina. 4. Roba koja nije pravilno prijavljena ili se izbegne vrednost plaćanja carine, zavisno od toga koja vrednost je veća, biće zaplenjena. Elementi ovog dela su isti u Zakonu o carini i akcizama na Kosovu, gde se smatra carinskim prekršajem, i predviđen je članom 276.

II. U nekoliko krivičnih dela propisanim Krivičnim zakonikom Republike Kosovo, predviđeno je da se ta dela procesuiraju prema predlogu oštećene strane. Dilema koja postoji kod ovog slučaja je da li je dopušteno oštećenoj strani da odustane od krivičnog gonjenja, i ukoliko je dopušteno da li to znači da državni tužilac mora nužno odustati od gonjenja, jer u praksi postoje slučajevi gde je i oštećena

strana povukla predlog, a i državni tužilac odustao od krivičnog gonjenja. U krivičnom postupku nema odredbe o decidivu koja omogućava oštećenoj strani da odustane od predloga, sa izuzetkom člana 454. koji propisuje da "Oštećeno lice koje je odustalo od predloga za gonjenje snosiće troškove krivičnog postupka ako okrivljeno lice nije izjavilo da će ih samo snositi" Da li ova odredba pretpostavlja da oštećeni, u momentu kada se povuče predlog za krivično gonjenje, što samim tim znači da tužilac ostaje bez predloga za krivično gonjenje, postoji određeni vremenski rok za takvo postupanje.

III. U članu 232. ZKP Republike Kosovo predviđen je postupak medijacije u kojem tužilac ima ovlašćenja da krivičnu prijavu može podneti u postupku medijacije za krivična dela koja su kažnjiva novčanom kaznom ili kaznom zatvora do 3 godine, ali Zakon o krivičnom postupku ne predviđa takvu nadležnost da u krivičnom postupku sud šalje predmet na postupak medijacije. Iako je u Zakonu o medijaciji u članu 9. stav 6 propisano da sud može u bilo kojoj fazi postupka, do njegovog zaključenja, predložiti strankama postupak medijacije, dakle poseban zakon daje sudu mogućnost da prenese svoju nadležnost na postupak medijacije.

Da li sud ima pravo da krivično delo predloži na rešavanje putem medijacije, na osnovu odredbe Zakona o medijaciji, onda kada oštećeni i okrivljeni daju saglasnost da se nesaglasnost među njima reši putem medijacije, s obzirom da takva oblast ne postoji prema Zakonu o krivičnom postupku. Ukoliko se sudu dozvoli da predmet podnese postupku medijacije, da li je potrebno imati i saglasnost državnog tužioca ili samo oštećenog ili okrivljenog.

IV. Tekst odredbe člana 112. ZKP- a stav 1. je formulisan na sledeći način i glasi: "Predmeti koji se mogu privremeno oduzeti su predmeti koji se mogu koristiti kao dokaz u krivičnom postupku, predmeti ili imovina koja je omogućila izvršenje krivičnog dela ili predmeti koji čine materijalnu dobit stečenu izvršenjem krivičnog dela i koji prema zakonu mogu da budu oduzeti. "Nema dileme što se tiče dokaza i predmeta koji čine materijalnu korist stečenu izvršenjem krivičnog dela, jer sam Zakon o krivičnom postupku propisuje, da se predmeti

koji služe kao dokaz mogu oduzeti, a na osnovu člana 96. Krivičnog zakonika predviđa se i zeplena imovine.

Dilema za sud je postojala, a postoji i dalje, u pogledu predmeta ili imovine koja je olakšala izvršenje krivičnog dela, budući da je u praksi ovog suda formulacija odredbe člana 112. stav 1. u sledećem pasusu čiji tekst glasi "i koji prema zakonu mogu da budu oduzeti" ne postoji opšta odredba u Krivičnom zakonu da sud treba u svakom slučaju da zapleni predmete koji su služili ili omogućili izvršenje krivičnog dela, osim na osnovu odredbe člana 69. koji propisuje kaznu "zaplena predmeta" i sud u prethodnom postupku do sada je zasnivao rešenje o privremenoj zapleni u članu 69. u materijalnom pravu.

I. Što se tiče kivičnog dela nedozvoljene trgovine, shodno članu 305. KZRK, mora se ograničiti količina robe kojom se trguje bez dozvole, inače se odredba ne bi mogla primeniti ni u jednoj varijanti, a zasniva se se na činjenici da se iste radnje u isto vreme smatraju krivičnim delom, tako da se u takvim situacijama samo treba sprovesti zakon kojim se to delo smatra prekršajem, kao i zakon koji je povoljniji za okrivljenog.

Član 8. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o carini i akcizama na Kosovu, br. 03/ L-109, navodi:

"U slučajevima predviđenim u članu 273. Krivičnog zakona Republike Kosovo (sada član 305. KZRK), kada iznos carinskih obaveza nezakonito uvezene ili izvezene robe ne prelazi iznos od pet hiljada (5.000) evra, umesto krivične sankcije primenjuje se administrativna sankcija.

U članu 273 bivšeg PKZK, naziv krivičnog dela je krijumčarenje robe, i sam opis dela nije bio sasvim usklađen sa nazivom, dok je delo nedozvoljena trgovina u članu 305 kao što je sada naziv po opisu isti.

Prema Krivičnom zakonodavstvu na Kosovu (KZK), navedeno krivično delo vrši samo onaj koji vrši trgovinu u velikoj količini ili vrednosti, a Vrhovni sud principijelnim stavom određuje šta se smatra velikom količinom-vrednošću, i svaku nedozvoljenu trgovinu u maloj količini-vrednosti smatra prekršajem.

II. Prema Krivičnom zakoniku, za neka krivična dela zakonodavac je ostavio na volju oštećenoj strani da li hoće ili neće pokrenuti krivično gonjenje, dakle krivično delo se goni po službenoj dužnosti, ali inicijativa mora krenuti od strane oštećenih lica. Budući da zakon ne ograničava vreme da u toj fazi krivičnog postupka nezadovoljna strana može odustati od predloga za krivičnim gonjenjem, može povući tokom trajanja postupka, sve do samog kraja sudskog postupka u prvom stepenu (do izlaganja završne reči). U slučaju da tužilac povuče predlog na suđenju, čak i ako javni tužilac ne povuče optužnicu, sud uprkos činjenici da se to ne navodi u članu 363 ZKPRK-a mora doneti odbacujuću presudu pozivajući se na ovu odredbu, jer se pitanja u sudskom postupku zaključuju samo presudom, osim kada se radi o smrti optuženog, slučaj se zaključuje rešenjem.

III. Sud ima pravo rešavanja problema u medijaciji, kad se ispune zakonski uslovi i bez pristanka državnog tužioca, ali isti nema obavezu, da tužioca obavesti o ovoj referenci. To je predviđeno članom 9. stav 6. Zakona o medijaciji, koji predstavlja specijalni zakon u odnosu na ZKPRK jer ovaj zakon regulše pitanja medijacije u svim aspektima.

IV. Po nalogu suda, privremeno se mogu zapleniti predmeti i imovina koji su omogućili izvršenje krivičnog dela. Uprkos tome što se u ZKPRK koristi izraz "i koji prema zakonu mogu da budu oduzeti". Tako je prema odredbama člana 113 ZKPRK, taksativno određeno šta ne može biti predmet privremene zaplene, i bilo bi apsolutno nelogično i suprotno cilju izgradnje ove norme, da predmeti i imovina koji su olakšali izvršenje krivičnog dela ne podležu privremenoj zapleni, dok zapleni podležu predmeti koji služe kao dokaz u krivičnom postupku.

VR-SU-A. br. 176/2014

Datum: 23.04.2014.

Kad se sudija izuzima iz krivičnog predmeta, ukoliko je bio uključen u nekoj od faza postupka.

Na opštoj sednici Vrhovnog suda Republike Kosovo kojoj su, takođe, prisustvoovale sudije i drugi predstavnici EULEX-a, na osnovu člana 22 Zakona o sudovima, dana 23.04.2014. god, većinom glasova doneto je sledeće:

Pravno mišljenje

I. Sudija koji je odredio ili produžio pritvor ne može delovati kao sudija pojedinac, član sudskog veća ili predsednik sudskog veća u prvostepenom postupku.

II. Ne može biti član veća Apelacionog suda, u razmatranju žalbe u vezi sa glavnim pitanjem, samo sudija tog suda, koji je član ili predsednik veća koje je donelo odluku o određivanju ili produženju pritvora optuženom, (kada je sudija prethodnog postupka odbio da odredi ili produži pritvor, ali uz žalbu državnog tužioca, veće Apelacionog suda, određuje - produžuje pritvor okrivljenog). Misleći da ni svaka odluka po žalbi na pritvor ili drugim alternativnim merama, ne isključuje sudiju u slučaju da je isti sudija i član veća Apelacionog suda.

III. Ne može biti član sudskog veća Apelacionog-Vrhovnog suda, koji je istovremeno učestvovao u donetoj odluci u nižem sudu ili u istom sudu koji je osporio pravni lek.

Obrazloženje

Uz imenovanje, sudija stiče apsolutnu sposobnost obavljanja sudijske funkcije. Međutim, imati apsolutnu sposobnost za obavljanje sudijske funkcije ne znači da će sudija na suđenju u konkretnom slučaju biti objektivan. Zaista, postoje slučajevi kada postojeći odnos (lični, imovinski, porodični, itd) između sudije i krivičnog predmeta ili okrivljenog ili uopšteno krivičnog dela uzrokuje opravdanu sumnju u objektivnost sudije, ukoliko se njemu dodeli rešavanje krivičnog predmeta. U tom slučaju postoji relativna nemogućnost sudije za vršenjem sudijske funkcije. Zaista, teško je ostati potpuno objektivan sudija u predmetu za koji se isti materijalno ili moralno interesuje. Međutim, čak i ako je potpuno objektivan, nije razumno u tom slučaju

da se njemu dozvoli da deli pravdu, jer javnost i strane u postupku mogu sa razlogom da sumnjaju u objektivnost i nepristrasnost istog. To će svakako štetiti prestižu i autoritet suda. Iz tog razloga, pravo na pokretanje krivičnog postupka prepoznaje izuzeće sudije u konkretnom slučaju.

U krivičnom postupku postoje različiti razlozi koji mogu dovesti do izuzeća sudije, od sudijske dužnosti. Težina tih uzroka je različite prirode.

1. Ako je oštećen krivičnim delom. Šteta može biti materijalnog ili moralnog karaktera i obično proizilazi iz odnosa sudije s određenim licem koje se pojavljuje u svojstvu optuženog. Takav primer, može biti slučaj kada je sudija žrtva krivičnog dela telesne povrede;

2. Ako je bračni ili vanbračni drug, rođak u vertikalnoj liniji bilo kog stepena srodstva ili po pobočnoj liniji do četvrtog stepena srodstva, rođak po bračnoj liniji do drugog stepena srodstva sa okrivljenim, njegovim braniocem, tužiocem, oštećenim licem, njegovim zakonskim zastupnikom ili punomoćnikom;

3. Ako je pravni staratelj, tutor, usvojeno dete ili usvojitelj, hranilac ili hranjenik okrivljenog lica, njegovog branioca, tužioca ili oštećenog lica;

Prema rešenjima u poglavlju 1. i 2. o izuzeću sudije u obavljanju sudijske dužnosti zbog materijalnih interesa koji proizlaze iz odnosa sudije i njegovih srodnika s navedenim učesnicima. Takav je slučaj kada je na primer, jedna od tih strana (kao što je odbrana) poverilac ili dužnik njegovom bračnom drugu ili deci.

Predmeti u vezi sa interesom u postupku su jasni i ne zahtevaju komentar. Važno je da kada se navode, oni moraju biti ispitani i da se isti ne mogu koristiti za povlačenje sa postupka ili vršenja pritiska na sudiju.

4. Ako je u istom krivičnom predmetu učestvovao u postupku kao tužilac, branilac, zakonski zastupnik ili punomoćnik oštećenog odnosno tužioca, ili je saslušan kao svedok ili veštak. Tako,

na primer, poslanik koji je glasao za ukidanje imuniteta drugog poslanika, a kasnije je postao sudija, ne može učestvovati u sudskom procesu tom bivšem poslaniku za čije ukidanje imuniteta je glasao;

5. Postoji sukob interesa propisan članom 6. Zakona o sprečavanju sukoba interesa prilikom vršenja javnih funkcija. U ovom slučaju, reč je o postojanju određene okolnosti koja povezuje konkretni interes sudije u vezi sa konkretnim krivičnim predmetom ili čak i van njega.

Sudija ne može da obavlja u konkretnom slučaju dužnost sudije pojedinca, predsednika pretresnog veća, člana pretresnog veća, žalbenog veća ili veća Vrhovnog suda ako je učestvovao u prethodnim postupcima u istom krivičnom predmetu, izuzev u slučaju sudije koji je postupao u Veću za posebnu dokaznu mogućnost. Ipak, sudija se ne može isključiti ako je bio uključen na prethodnom postupku o istom krivičnom predmetu kao član vanpretresnog veća u istom krivičnom predmetu, kao član odbora za pregled (stav 2. člana 39. ZKPRK).

Osim u pomenutim slučajevima, sudija će takođe biti izuzet u obavljanju dužnosti sudije u konkretnom slučaju ako se osim slučajeva iz stavova 1. i 2. ovog člana, utvrde i dokažu okolnosti koje dovode u sumnju njegovu nepristrasnost ili su stvorile utisak lošeg ponašanja. Jedna takva mogućnost predviđena je članom 39 Zakona o krivičnom postupku koji daje za pravo strankama da tokom postupka traže izuzeće sudije onda kada mogu dokazati njegovu pristrasnost, što se ogleda u nekorektnom postupanju prema jednoj od stranaka, odbijanju učestalih zahteva stranke kao i pristrasnom stavu pri oceni dokaza, itd.

Pitanje na koje treba dati odgovor iz člana 39. stav 2, ZKPRK, je: Ko je podložan izuzeću? Samo sudije iz prethodnog postupka, ili svaki sudija koji je u istom slučaju bio uključen ranije u krivičnom postupku; kao sudija prethodnog postupka; sudija pojedinac, član sudskog veća, (kada je pitanje poništeno i vraćeni na ponovno suđenje); član kolegijuma Apelacionog suda, (kad je predmet vraćen po drugi put u sud); član kolegijuma Vrhovnog suda (kad je predmet vraćen po drugi put u Sud)?

A) Volja zakonodavca nije bila da izuzme iz krivičnog postupka svakog sudiju koji je u istom krivičnom pitanju učestvovao i u prethodnom postupku, već samo sudiju koji je u svojstvu sudije prethodnog postupka, sudiju Apelacionog suda, odredio ili produžio pritvor, kada je u istom pitanju učestvovao u donošenju odluke u nižem sudu ili u istom sudu, a koja se osporava pravnim lekom.

B) Iz kolegijuma za razmatranje pravnog leka, u Apelacionom sudu ili Vrhovnom sudu, ne izuzima se sudija koji je protiv istog okrivljenog učestvovao ranije u kolegijumu koji je razmatrao pravni lek, podnet protiv odluke sudije prethodnog postupka – kolegijuma Apelacionog suda, za određivanje, produžetak pritvora, ali on nije odredio ili produžio pritvor (okrivljenom se može na osnovu nekoliko odluka produžiti pritvor u okviru zakonskih ograničenja i protiv svake odluke može se koristiti pravni lek. Za svaki pravni lek protiv odluke o pritvoru može da odlučuje isti kolegijum.)

Zaključak je da se ne izuzima iz sudskog procesa, svaki sudija koji je u istom slučaju učestvovao u prethodnim postupcima, a oslanja se na član 398. stav 2. ZKPRK -a, u kojem se navodi: „Apelacioni sud može da naloži da se odredi novi sudija pojedinac, predsednik veća ili pretresno veće“ dakle iz ove formulacije jasno proizilazi da sudija ili sudsko veće koji su jednom sudili, mogu ponovo da rukovode istim pitanjem, a to važi i za Apelacioni, i za Vrhovni sud iako se član 398. ZKPRK -a, odnosi na prvostepeni sud, zatim na odredbe člana 40. stav 2. tačka 2. bivšeg PZKP, koji izuzima sudiju koji je odredio pritvor da bude i sudija kod potvrđivanja optužnice, znači ako zakonska norma ne dozvoljava da sudija koji je odredio pritvor bude sudija koji potvrđuje optužnicu, još manje on može da bude predsednik sudskog veća, sudija pojedinac ili član pretresnog veća.

U postupku pre podizanja optužnice, postoje tri grupe sudija i to: članovi Kolegijuma za razmatranje, sudija koji je sproveo posebnu istragu, sudija prethodnog postupka i kolegijum (Apelacioni – Vrhovni) koji odlučuju o pravnim lekovima kod odluka u vezi sa pritvorom – drugim alternativnim merama. Zakon izričito nalaže: „ da se ne izuzimaju iz sudskog procesa članovi vanpretresnog veća,

ni sudija koji je bio član Veća za posebnu dokaznu mogućnost“, što dovodi do neospornog zaključka da samo sudija prethodnog postupka ili članovi veća Apelacionog suda koji su odredili ili produžili pritvor (ali ne i sudije koje su odlučivale u vezi sa pravnim lekom o ovim odlukama, ali nisu odredile pritvor – prihvatile su žalbu okrivljenog i ukinule meru, ili su odbile žalbu i potvrdile odluku sudije prethodnog postupka).

Ovaj restriktivan način tumačenja norme (član 39. stav 2.) izgrađen je u cilju funkcionisanja sudskog sistema, ako bi se norma tumačila na proširen način dovelo bi se u pitanje funkcionisanje sudskog sistema, imajući u vidu činjenicu da sada u krivičnim stvarima nema sudija porotnika.

VR-SU-A. br. 390/2014

Datum: 02.10.2014.god.

Da li oštećeno lice ima pravo prigovora protiv presude za izdavanje kaznenog naloga

Na opštoj sednici Vrhovnog suda Republike Kosovo kojoj su, takođe, prisustvovala sudije i drugi predstavnici EULEX-a, na osnovu člana 22. Zakona o sudovima, dana 02.10.2014.god, većinom glasova doneto je sledeće:

Pravno mišljenje

Protiv presude kojom se izdaje kazneni nalog, oštećeno lice nema pravo prigovora, za grupu krivičnih dela za koja u redovnom postupku može podneti žalbu zbog odluke o krivičnoj sankciji i troškovima krivičnog postupka.

Obrazloženje

Osnovni sud u Prištini, obratio se Vrhovnom sudu sa zahtevom za dobijanje pravnog mišljenja u vezi sa odredbom člana 496. stav 2.

ZKPRK, odnosno u vezi sa tim, da li treba dati pravo na prigovor i oštećenom licu, za dela protiv života i tela, bezbednosti javnog saobraćaja i protiv seksualnog integriteta, u situaciji kada se presudom izda kazneni nalog, na osnovu odredbi člana 381. stav 3. ZKPRK -a.

U krivičnom postupku postoje tri vrste postupaka: redovni postupak, alternativni postupak i posebni postupak. Izdavanje kaznenog naloga spada u posebni postupak i prema članu 496. stav 2. ZKPRK -a, pravo na korišćenje pravnih lekova (prigovora) daje se isključivo okrivljenom i njegovom braniocu, tj. u situacijama koje odstupaju od standarda koji važi u redovnom postupku, drugim stranama u ovom postupku uključujući i državnog tužioca kao tužioca, ne priznaje se pravo na prigovor protiv ove presude.

Član 381. stav 3. i ZKPRK -a, reguliše pitanje žalbe oštećenog protiv presude za određenu kategoriju krivičnih dela, i ova odredba dozvoljava pravo na žalbu samo u vezi sa odlukom koja se odnosi na krivične sankcije i troškove postupka, međutim član 496. stav 2 ZKPRK-a se odnosi na prigovor na presudu koja je doneta u posebnom postupku, a ne o žalbi u redovnom postupku..

U takvim okolnostima, oštećeni se ne može pozvati na pravo koje zakon ne prepoznaje.

VR-SU-A. br. 85-3/2014

Datum: 14.02.2014.

Da li se mogu primeniti odredbe Zakona o maloletničkom pravosuđu (ZMP) prema starijem mlađem punoletniku, ukoliko je počinio krivično delo kao mlađi punoletnik?

Na Opštoj sednici Vrhovnog suda Republike Kosovo kojoj su prisustvoovale i sudije i drugi predstavnici EULEX-a, na osnovu člana 22 Zakona o sudovima, dana 14.02.2014.god, jednoglasno je usvojeno sledeće::

Pravno mišljenje

Protiv mlađeg punoletnog lica koji je izvršio krivično delo kao mlađi punoletnik, može se primeniti postupak u skladu sa KZMP, ukoliko sud proceni da cilj koji bi bio postignut izricanjem kazne zatvora takođe može biti postignut izricanjem mere ili kazne, imajući u vidu okolnosti pod kojima je izvršeno krivično delo, pravno mišljenje stručnog lica u vezi sa psihološkim razvojem mlađeg punoletnika i njegov najbolji interes, u suprotnom protiv njega se primenjuju odredbe PKZK u svim aspektima.

Obrazloženje

Osnovni sud u Mitrovici, podneskom je zatražio pravno mišljenje Vrhovnog suda u vezi sa tim: koji postupak treba primeniti i koje mere, kazne se mogu izreći mlađim punoletnim licima kao izvršiocima krivičnih dela?

Podnosioc zahteva se poziva na konkretan slučaj gde je izvršilac dela teškog ubistva mlađe punoletno lice koje je u vreme izvršenja krivičnog dela imalo preko 19 godina.

U članu 4. KZMP koji je stvorio dilemu u praksi navodi se sledeće: odredbe ovog Zakonika sprovode se protiv svakog lica osumnjičenog za krivično delo koje je izvršilo kao maloletno lice , nezavisno od njegovog uzrasta u vreme početka postupka (stav 1.) odredbe ovog zakonika sprovode se i protiv svakog lica osumnjičenog za krivično delo koje je izvršio kao mlađi punoletnik (stav 2.).

Protiv ove kategorije izvršilaca krivičnih dela mogu se primeniti odredbe postupka iz KZMP, član 4.-2. KZMP (iako se u zakonu ne koristi izraz može), ukoliko sud proceni da cilj koji bi se postigao izricanjem zatvorske kazne takođe može biti postignut izricanjem mere ili kazne, imajući u vidu okolnosti pod kojima je izvršeno krivično delo, pravno mišljenje stručnog lica u vezi sa psihološkim razvojem mlađeg punoletnika i njegov najbolji interes.

Dakle, primena odredaba KZMP, protiv ove kategorije izvršilaca je diskreciono pitanje suda, a ne nužnost, iako je nažalost zakonodavac u slučaju izrade člana 4. stav 2. KZMP, propustio da upotrebi izraz može, kao što je bilo ranije u odredbi člana 3. Krivičnog zakona za maloletnike, UNMIK Uredbe, br. 2004/8, koji u stavu 2., navodi: kada ovaj Zakon predviđa, odredbe ovog zakona sprovode se nad bilo kojim licem okrivljenim za krivično delo koje je izvršilo kao mlađi punoletnik i ovu mogućnost je Zakon predvideo i u članu 10.

Krivični zakon SFRJ („Službeni list“ br. 44/1976) ovu situaciju reguliše na sledeći način:

Posebne odredbe koje se odnose na maloletne izvršioce krivičnih dela primenjuju se pod uslovima predviđenim odredbama ovog poglavlja i nad punoletnim licima kada im se sudi za krivična dela koja su izvršili kao maloletnici, a po izuzetku i nad licima koja su krivično delo izvršila kao mlađi punoletnici (član 71. stav 2.).

Zakon o krivičnom postupku („Službeni list SFRJ“ br 4/1977) u članu 452. stav 2. predvideo je: odredbe članova od 454. do 456, od 459 do 462, 471, 473, 475 redovi 1. i 2. i član 483. ovog zakona koji su u vezi sa maloletnim izvršiocima, primenjuju se u postupku nad mlađim punoletnikom, ukoliko se do početka glavnog pretresa utvrdi da se nad ovim izvršiocem može izreći vaspitna mera u smislu člana 82. KZ SFRJ, a koji je do tada napunio 21 godinu.

U članu 11. KZMP, upotrebljen je izraz „nad ovom kategorijom izvršilaca krivičnog dela sud može da izrekne meru ili kaznu u saglasnosti sa članom 7. KZMP, i iz ove formulacije jasno proizilazi da se nad njima mogu izreći i kazne iz člana 42. KZK. Zatim u članu 44. stav 3 KZK kaže se da se doživotna kazna zatvorom ne može izreći nad mlađim punoletnikom što dovodi do zaključka da se nad njim može izreći kazna zatvora.

Sve gore navedene činjenice, dovode do nespornog zaključka da se nad mlađim punoletnikom, za krivična dela koja je izvršio kao mlađi punoletnik, načelno sprovode odredbe PKZK, primena odredaba

KZMP, nad ovom kategorijom izvršilaca krivičnih dela je diskreciono pitanje suda, a ne nužnost (nasuprot članu 4. KZMP).

VR-SU-A. br. 389/14

Datum: 02.10.2014.

Sud je nadležan za izvršenje novčane kazne koja je određena zajedno sa kaznom zatvora i za izvršenje novčane kazne koja je zamenjena kaznom zatvora , kada nije u potpunosti zadovoljan izvršenjem novčane kazne.

Sud je nadležan za izvršenje novčane kazne koja je određena zajedno sa kaznom zatvora i za izvršenje novčane kazne koja je zamenjena kaznom zatvora , kada nije u potpunosti zadovoljan izvršenjem novčane kazne.

Pravno mišljenje

I. Novčanu kaznu, bilo kao alternativnu kaznu, uz kaznu zatvora, treba da izvrši sud koji ju je izrekao, što znači da ukoliko je sud u izreci presude okrivljenom što se tiče novčane kazne ostavio samo jednu alternativu: "Zamena novčane kazne kaznom zatvora ako se novčana kazna ne plati u datom roku", tada odluku o zameni novčane kazne kaznom zatvora treba da donese sud koji je izrekao novčanu kaznu i to bez pokušaja prethodnog prinudnog izvršenja.

II. Ako kaznom zamenjenom kaznom zatvora nije u potpunosti isplaćena izrečena novčana kazna, tada se pitanje dostavlja nadležnom sudu gde je prebivalište kažnjenog lica, u cilju da preostali deo novčane kazne (neisplaćen kaznom, a zamenjenom kaznom zatvora), izvrši, prema Zakonu o izvršnom postupku.

Obrazloženje

U svom zahtevu Osnovni sud u Prištini postavio je ovu dilemu i predstavio svoja mišljenja u nastavku:

U svim sudovima Kosova postoje presude prema kojima je izrečena novčana kazna kao jedina kazna, uz konstataciju da ukoliko se ova kazna ne plati u određenom roku biće obavezno naplaćena u izvršnom postupku i navedene presude su zatim dostavljene na osnovu ZIKS, sudu u kojem je prebivalište kažnjenog lica, za postupak prinudnog izvršenja. Znači, da postoji mnogo slučajeva koji su u izvršnom postupku obavezni prema izvršnim presudama gde su izrečene novčane kazne ili prema članu 39. PKZK-a, ili sada prema članu 46. KZRK-a.

Dilema je u tome ko (koji sud) treba da postupa u postupku prinudnog izvršenja kada je izrečena novčana kazna kao druga kazna, odnosno kada imamo kaznu zatvora (koju izvršava sud koji je izrekao kaznu) i novčanu kaznu koju treba naplatiti u postupku prinudnog izvršenja.

Kod kumulativne kazne, kazna zatvora i novčana kazna, cilj zakona ne treba tumačiti u obliku mogućnosti da se novčana kazna, kada se ne plati u određenom roku zameni kaznom zatvora. I to iz razloga jer cilj novčane kazne kod kumulativne kazne je da kažnjeno lice snosi materijalne posledice za krivično delo za koje je proglašen krivim za šta mu je i izrečena kazna.

Drugo , pitanje izvršenja novčane kazne uređuje se članom 135. Zakona o izvršenju krivičnih sankcija. Prema članu 135. ZIKS-a kada sud izrekne novčanu kaznu nalaže izvršenje novčane kazne. Odredbe Zakona o prinudnom izvršenju koji je na snazi, sprovode se za nadležnost i postupak izvršenja novčane kazne. Činjenica da se kod izvršenja krivične sankcije novčane kazne primenjuje obavezna naplata bilo u obliku isplate od strane kažnjenog lica ili preko nadležnog računa za sprovođenje postupka prinudnog izvršenja biće tamo gde kažnjeno lice (dužnik) ima prebivalište, jer kada je reč o bankovnim računima sve komercijalne banke na Kosovu imaju svoje ogranke u svim centrima gde se nalaze i sudovi ili odeljenja osnovnih sudova.

Zaključci Vrhovnog suda u vezi sa izloženim zaključcima

Nasuprot navedenom mišljenju Osnovnog suda u Prištini, opšta sednica Vrhovnog suda, smatra da novčana kazna treba da se izvrši kao u dispozitivu ovog pravnog mišljenja, iz razloga koji se daju u nastavku.

Odredbama Krivičnog zakonika Kosova (član 46. KZK) predviđeno je da kada sud izrekne novčanu kaznu, određuje i rok plaćanja, koji ne može da bude kraći od 15 dana, niti duži od 3 meseca, sem u opravdanim slučajevima, kada se kažnjenom licu dozvoli da plati na rate u roku ne dužem od 2 godine. Prema stavu 3. citiranog člana “ukoliko kažnjeno lice ne želi ili ne može da plati novčanu kaznu, sud može da zameni novčanu kaznu kaznom zatvora. Kada se kazna zatvora zameni novčanom kaznom, 1 dan zatvora računa se 20 evra od novčane kazne. Kazna zatvora ne može da traje duže od 3 godine.”

Prema stavu 5. gore navedenog člana, ukoliko kažnjeno lice ne želi ili ne može da plati novčanu kaznu, sud može da uz saglasnost sa kažnjenim licem, zameni novčanu kaznu nalogom za društveno koristan rad.

Da li će sud ponuditi okrivljenom neku od navedenih alternativa je njegovo diskreciono pravo, jer on ima zakonsku mogućnost da novčanu kaznu zameni kaznom zatvora odmah nakon isteka roka određenog presudom o uplati novčane kazne, bez pružanja drugih alternativa.

Iz datih razloga jasno proizilazi da u takvim situacijama nijednom zakonskom odredbom nije predviđeno izvršenje novčane kazne pod pritiskom (za deo koji se može zameniti kaznom zatvora). Zakonska norma iz člana 46. stav 3. KZK-a, ne navodi da ukoliko izvršenje ne može da se izvrši niti prinudnim putem ista će se zameniti kaznom zatvora, kao što je bilo u prethodnoj normi (npr. član 39. stav 3. ZNPP), iz ovog razloga u situaciji kada kažnjeno lice ne želi da plati kaznu u datom roku ili ne može, sud koji je sudio u prvom stepenu može da zameni novčanu kaznu kaznom zatvora.

U slučajevima kada kazna zatvora nije dovoljna za otplaćivanje novčane kazne, tada se u skladu sa odredbama Zakona o izvršnom postupku, predmet dostavlja nadležnom sudu na teritoriji na kojoj se nalazi prebivalište-boravište okrivljenog, u cilju izvršenja preostalog dela (neisplaćenog – nepokrivenog zatvorom) novčane kazne, u skladu sa članom 135. ZIKS.

VR-SU-A. br. 388/14

Datum: 02.10.2014.

Nadležnost suda da odlučuje o prigovoru protiv odluke privatnih izvršitelja.

Na Opštoj sednici Vrhovnog suda Republike Kosovo kojoj su prisustvoovale i sudije i drugi predstavnici EULEX-a, odlučujući na zahtev pitanja Osnovnog suda u Prištini, na osnovu člana 22. Zakona o sudovima, dana 02.10.2014.god, doneto je sledeće:

Pravno mišljenje

Nadležanu odlučivanju u vezi sa, prigovorom, žalbom, nepravilnostima u izvršnom postupku, protiv odluke o dozvoli izvršenja privatnog izvršioca, gde su se kao stranke predstavila pravna lica ili trgovačka društva, je Osnovni sud na teritoriji gde se nalazi sedište dužnika, u smislu člana 5.5. Zakona o izvršnom postupku i člana 11. Zakona o sudovima.

Obrazloženje

Osnovni sud u Prištini, obratilo se sa zahtevom Vrhovnom sudu Kosova, da dâ pravno mišljenje u vezi sa sprovođenjem odredaba Zakona o izvršnom postupku br. 04/L-139, i Zakona o sudovima, po pitanju nadležnosti u odlučivanju o prigovoru, žalbi, nepravilnostima u izvršnom postupku, protiv izvršnih postupaka privatnih izvršilaca, u slučajevima kada su dve strane u postupku trgovačka društva ili pravna lica.

Zakonom o izvršnom postupku br. 04/L-139 koji je stupio na snagu 01. januara 2014. god, članom 5.5 određena je nadležnost u odlučivanju o pitanjima koje su u vezi sa svakim prigovorom, žalbom, nepravilnošću u izvršnom postupku ili bilo kojem postupku protiv postupanja od strane privatnog izvršioca ako je dužnik fizičko lice, nadležnost ima nadležni sud na teritoriji gde je dužnikovo prebivalište ili ako nema prebivalište na Kosovu, onda na teritoriji gde ima boravište. Ako je dužnik pravno lice, teritorijalnu nadležnost ima nadležni sud gde se nalazi sedište dužnika.

Zakon o sudovima R.Kosovo, članom 13. određuje nadležnosti Odeljenja za ekonomska pitanja koji radi u okviru Osnovnog suda u Prištini, ali ne određuje da ovo Odeljenje ima nadležnost da odlučuje u izvršnom postupku u vezi sa prigovorom datim protiv odluka izvršenja u vezi sa pravnim licima ili trgovačkim društvima.

Članom 11. Zakona o sudovima na Kosovu, Osnovni sudovi su nadležni da sude u prvom stepenu za sva pitanja osim ako je zakonom drugačije predviđeno, a prema odredbi člana 16.1. navedenog zakona predviđeno je da Opšte odeljenje Osnovnog suda sudi u prvom stepenu u svim pitanjima osim ako je to u nadležnosti drugog odeljenja Osnovnog suda.

Iz ovoga proizilazi da je u smislu člana 5.5. Zakona o izvršnom postupku, Opšte odeljenje Osnovnog suda na teritoriji sedišta dužnika, nadležno da odlučuje u vezi sa prigovorima dužnika protiv odluka privatnih izvršilaca.

Sudska praksa u krivičnoj oblasti

I. KRIVIČNI POSTUPAK

Pml.br. 79/2015

Datum: 16.04.2015.god.

Jemstvo – član 179 i ZKPRK – Ukidanje jemstva – član 182. i ZKPRK

Jemstvo kao alternationa mera pritvora određuje se rešenjem, na zahtev državnog tužioca za određivanje sigurnosne mere okrivljenog u postupku, ali i na zahtev okrivljenog i njegovog branioca, kada se nalazi u pritvoru i zahteva da se ova mera zameni nekom alternativnom merom.

Krijumčarena roba, u skladu sa članom 273. stav 2 zaplenjuje se do kraja postupka u vezi sa glavnim pitanjima.

Iz obrazloženja

Osnovni sud u Mitrovici odlukom P.br.167/2004 od 08.12.2014.god, je odbacio zahtev okrivljenog R.M. za povraćaj sredstava u iznosu od 5.000 evra (pet hiljada evra) deponovanih na ime "jemstva", određenog odlukom Opštinskog suda u Mitrovici P.br.66/2004 od 02.03.2014. god., Protiv ove odluke žalbu je podneo branilac okrivljenog, međutim Apelacioni sud Kosova odlukom PN. br. 4/2015 od 26.01.2015.god, odbio je žalbu i potvrdio pobijanu odluku.

Prema proceni Vrhovnog suda, branilac optuženog u zahtevu za zaštitu zakonitosti, s pravom smatra da je odluka prvostepenog suda koju je kao ispravnu potvrdio i Apelacioni sud pogrešna, primenjene su odredbe člana 182. ZKPRK-a, što je uticalo na zakonitost sudske odluke, pa su za sada odluke prvostepenog suda i Apelacionog suda kojima je odbijen zahtev za povraćaj oduzetog novca nejasne, budući da možemo razumeti šta je bio razlog da je okrivljenom oduzeto 5000 evra, o tome ne postoji ni rešenje, a ni konstatacija u zapisniku. Jemstvo kao sigurnosna mera okrivljenog u krivičnom postupku koji se vodi protiv njega u fazi istrage kada je tužilac predložio pritvor okrivljenom, a sud smatra da se može braniti sa slobode uz plaćanje

jemstva, ili kada je sud već odredio pritvor, ali u međuvremenu odobrio predlog okrivljenog za davanje jemstva i naložio da se pusti iz pritvora. Jemstvo se određuje rešenjem, u kojem se navode razlozi određivanja jemstva, uslovi kojih treba da se pridržava okrivljeni, kao i posledice ne poštovanja uslova jemstva. U rešenju u kojem je prvostepeni sud odbio zahtev za povraćaj novca, je navedeno da se okrivljeni nije odazvao pozivu suda i da je stoga ovaj sud ukinuo jemstvo, što čini situaciju još više zbunjujućom, jer kao što je gore navedeno, ne postoji ni jedna odluka o jemstvu, a ni predlog tužioca u ovom predmetu za određivanjem bilo kakvih mera za prisustvo okrivljenog u postupku.

Prema odredbama ZKPRK-a koje su bile na snazi sud je mogao primeniti sigurnosne mere u skladu sa Zakonom o izvršnom postupku, postupku za oduzimanje imovine koja je navodno stečena krivičnim delom, ali ni u tom smislu ne postoji obrazložena odluka kako bi se shvatilo o čemu je reč. U spisu predmeta postoji samo jedan zaključak u zapisniku: "od okrivljenog se oduzima 5.000 evra kao garancija za 29.000 kg. veštačkog đubriva"!!!! Kao što je već navedeno u odluci prvostepenog suda kojom je odbijen zahtev okrivljenog za povraćaj novca, on je istakao da se jemstvo gubi, jer se okrivljeni nije pojavio na sudu. Ispravno je definisano zakonom kada se može primeniti ova alternativna mera pritvora, postupak i oblik rešenja, ali u ovom slučaju se ne zadovoljavaju kriterijumi za primenu jemstva. Ne postoji predlog tužioca za određivanje pritvora (bez ovog predloga ne može se odrediti jemstvo kao mera u fazi istrage), ne postoji odluka, niti da li je reč o jemstvu ili o nekom postupku privremene mere zaplene (iako je u osnovi odluke Prvostepenog suda reč o jemstvu). U takvim okolnostima ne postoji zakonska mogućnost da se novac oduzme okrivljenom bez formalne pisane odluke, gde bi se naveli razlozi oduzimanja novca, i na koju bi okrivljeni imao pravo žalbe.

Iz sadržaja spisa predmeta proizilazi da je sud okrivljenom, umesto oduzimanja krijumčarene robe – veštačkog đubriva, na osnovu člana 273. st. 2. bivši PKZK do završetka postupka oduzeo 5000 evra (nije jasno zašto? Nje reč o robi koja je podložna kvarenju! ???) Bez formalne

odluke (samo se u zapisniku navodi da je okrivljenom oduzeto 5000 evra, a da je zaplenjeno đubrivo vraćeno), iz koje bi se videlo zbog čega je oduzeto 5000 evra, iz navedenog se jasno vidi da se novac oduzet na ime jemstva, ne može zadržati jer se ne radi o jemstvu.

Ovo su razlozi zbog kojih je Vrhovni sud, shodno članu 438. stav 1. tačka 1.2 ZKRRK, poništio odluku Prvostepenog suda i Apelacionog suda, i predmet vratio na ponovno razmatranje prvostepenom sudu.

*(Presuda Vrhovnog suda,
Pml.br.79 / 20015 od 16.04.2015.god.)*

Pml. br.16/2014

Datum: 28.01.2014.god.

Ovlašćena lica za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti-član 433 stav 1. ZKPRK -a, zaštita zakonitosti - član 432. stav 1. ZKZRK -a

Zahtev za zaštitu zakonitosti mogu podneti državni tužilac, okrivljeni i njegov branilac.

Zahtev za zaštitu zakonitosti može se podneti protiv pravosnažne sudske presude ili zbog povrede odredaba sudskog postupka koji je prethodio njenom donošenju.

Iz obrazloženja

Apelacioni sud Kosova, svojom odlukom PAKR br. 899/2012 od 16.04.2013. god, poništio je presudu Okružnog suda u Peći P. br. 154/2010 od 20.10.2011.god, kojom je optuženi E.P. proglašen krivim i osuđen za krivično delo pokušaja ubistva iz člana 30. tačke 1. KZK-a u vezi sa članom 19 KZK-a i neovlašćeno nošenje, kontrolu, posedovanje ili upotrebu oružja iz člana 328 st. 2 KZK-a. Ovom odlukom Apelacioni sud je odlučio da se predmet vrati na ponovno razmatranje istom sudu, dakle Okružnom sudu u Peći.

Osnovni sud u Peći doneo je presudu P. Br. 270/2013 od 22.10.2013. god, kojom se oglasio nenadležnim u teritorijalnom smislu da sudi u ovom predmetu i prosledio je predmet Osnovnom sudu u Đakovici, kao nadležnom sudu jer je krivično delo počinjeno na teritoriji tog suda, a na osnovu odredbe člana 39. stav 2. Zakona o sudovima.

Osnovni sud u Đakovici se kasnije usprotivio ovoj odluci, tj. zatražio je od Apelacionog suda Kosova da proglasi nadležnim u teritorijalnom pogledu Osnovni sud u Peći za suđenje po ovom predmetu.

Apelacioni sud Kosova odlučujući u vezi sa sukobom nadležnosti, doneo je odluku PN. br. 670/2013 od 25.10.2013.god, kojom je odredio kao nadležan za suđenje po ovom predmetu Osnovni sud u Đakovici.

Protiv ove odluke, zahtev za zaštitu zakonitosti podneo je sudija, koji je osporio nadležnost Osnovnog suda u Đakovici, po svim zakonskim osnovama.

1. Prvo, zahtev za zaštitu zakonitosti proizilazi da je nedopustiv, jer ovo vanredno pravno sredstvo ne može da podnese predmetni sudija, jer on nema status stranke u postupku.

2. Drugo, čak i da je zahtev dozvoljen, isti bi bio neprihvatljiv, jer prema odredbi člana 432. stav 1. ZKPRK -a zahtev za zaštitu zakonitosti može se podneti protiv pravosnažne sudske presude ili zbog povrede odredaba postupka koji je prethodio takvoj odluci, nakon konačnog završetka krivičnog postupka, u slučaju povrede Krivičnog zakona, bitnih povreda odredaba Zakona o krivičnom postupku shodno članu 403. stav 1. ovog Zakonika i u drugim slučajevima povreda odredaba Krivičnog postupka, kada takve povrede utiču na zakonitost sudske presude. Dakle, prema odredbi člana 432. stav 4. ZKPRK-a, zahtev za zaštitu zakonitosti može da bude podnet u toku krivičnog postupka koji nije konačno završen, samo protiv konačnih odluka koje se odnose na određivanje ili produženje sudskog pritvora.

U konkretnom slučaju prvostepeni krivični postupak još nije okončan, već je odlučivano samo u vezi sa teritorijalnom nadležnošću suda.

Iz već navedenih razloga, zahtev za zaštitu zakonitosti odbačen je kao nedozvoljen u smislu člana 435. stav 2. ZKPRK -a.

(Presuda Vrhovnog suda,
Pml. br. 16 / 2014 od 28.01.2014.god.)

Pml. br. 23/2015

Datum: 01.02.2015.god.

Pravo na odbranu i odricanje od ovog prava - član 53 stav 3 ZKPRK -a

Lice se može odreći prava na angažovanje branioca, izuzev u slučajevima kada je odbrana obavezna, kada je odricanje izjavljeno nakon jasnog i potpunog obaveštavanja o njegovom pravu na odbranu. Svako odricanje mora da bude u pisanom obliku i potpisano od strane okrivljenog i organa nadležnog za sprovođenje postupka

Iz obrazloženja

Pravosnažnom presudom Osnovnog suda u Prizrenu P. br. 564/2006 od 31.10.2014 i osuđenik S.K. proglašen je krivim za krivično delo pokušaja teške krađe iz člana 253. Stav 1. u vezi sa članom 20. KZK-a i osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od 6 (šest) meseci, kazna u koju je uračunato i vreme provedeno u pritvoru od 29.04.2006. do 02.05.2006. god, istom odlukom odbačena je optužnica protiv okrivljenog, za tri krivična dela teške krađe iz člana 253. stav 1. tačka 1. KZK-a.

U zahtevu za zaštitu zakonitosti tvrdi se da osuđenik u sudskom postupku nije imao branioca i da mu je bilo onemogućeno da ga ima, jer je u vreme sudskog postupka bio u pritvoru u vezi sa drugim krivičnim delom, i sloboda kretanja mu je bila ograničena što znači i mogućnost angažovanja branioca, i da je na taj način povređeno zakonsko pravo osuđenog lica na branioca, što predstavlja bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 384. stav 2. podstav

2.3. PKZK -a. Drugostepeni sud u žalbenom postupku nije poricao ovu povredu, naprotiv istakao je da “u slučajevima kada okrivljeni prizna krivicu, odbrana nije obavezna.”

Vrhovni sud je ustanovio da u vreme održavanja sudskog postupka, dana 31.10.2014.god, protiv okrivljenog nije bio određen pritvor u ovom konkretnom krivičnom predmetu, već da postoji odluka Osnovnog suda u Prizrenu Pp.br.139/2014 od 29.10.2014. god, iz koje proizilazi da je pritvor određen za drugo krivično delo, dana 29.10.2014. U skladu sa članom 57. stav 1. ZKPRK -a jedan od slučajeva obavezne odbrane je na saslušanju za sudski pritvor i svo vreme dok se okrivljeni nalazi u pritvoru. Međutim, okrivljenom pritvor nije određen u vezi sa ovim predmetom i iz tog razloga uslov za obaveznom odbranom nije ispunjen.

Ipak, iz zapisnika sa saslušanja proizilazi da je kažnjeno lice upoznato sa svojim pravima u postupku, a među njima i sa pravom na angažovanje branioca, ili da ukoliko želi moćiće da mu se omogući pravo na angažovanje branioca. Nije bilo dovoljno da se ustanovi u presudi drugog stepena da je kažnjeno lice upoznato sa pravima koja mu pripadaju po zakonu, kao i da nije bilo primedbi u tom smislu. Naprotiv, u skladu sa članom 53. stav 3. ZKPRK -a, on se prava na angažovanje branioca može odreći, osim u slučaju obavezne odbrane, kada je odricanje izjavljeno nakon jasnog i potpunog obaveštavanja o njegovom pravu na odbranu. Svako odricanje mora da bude u pisanom obliku i potpisano od strane okrivljenog i organa nadležnog za sprovođenje postupka, što u ovom krivičnom predmetu nije postupano onako kako norma nalaže, pa je samim tim okrivljenom povređeno pravo na odbranu. Štaviše, u drugostepenoj presudi ustanovljeno je da “u slučajevima kada optuženi prizna krivicu, da odbrana nije obavezna”, nalaz koji ne odgovara konkretnoj situaciji, i ne postoji zakonska odredba koja određuje da ukoliko okrivljeni prizna krivicu, da mu odbrana nije obavezna.

Navedeni su razlozi zbog kojih je Vrhovni sud, shodno članu 438. stav 1. tačka 1.2. KZK, poništila odluku prvostepenog suda, kao i Apel-

acionog suda, i predmet vratio na ponovno razmatranje prvostepenom sudu.

(Presuda Vrhovnog suda,
Pml. br.23 / 2015, od 01.02.2015. god.)

Pml. 24/2015

Datum: 24.02.2015.god.

Vrste ekspertiza kod počinitelaca sa duševnim oboljenjima - član 508 ZKPRK -a

U krivičnom postupku gde su obuhvaćeni počinioci sa duševnim oboljenjima određuje se: ekspertiza kako bi se ustanovilo da li je u vreme izvršenja krivičnog dela okrivljeni bio u stanju neuračunljivosti ili smanjene uračunljivosti ili ekspertiza kako bi se utvrdilo da li okrivljeni može da prati postupak.

Iz obrazloženja

Pravosnažnom presudom Osnovnog suda u Mitrovici- odeljenje za teške zločine P. br. 29/2014 od 10.09.2014. god, odlučeno je da je okrivljeni D. A. nesposoban da mu se sudi, da se protiv njega prekida krivični postupak zbog krivičnog dela teškog ubistva iz člana 179. stav 1. tačka 1.3 KZRK -a zbog nesposobnosti da prati postupak, zbog trajnog duševnog oboljenja i da se nakon konačne odluke, dokumentacija predmeta dostavi Osnovnom sudu u Mitrovici – Opšte odeljenje – građanski odsek, u cilju smeštanja optuženog u neku od institucija za zdravstvenu negu, u skladu sa Zakonom o vanparničnom postupku na snazi.

Jedna od tvrdnji u zahtevu za zaštitu zakonitosti državnog tužioca je da sud nije tražio mišljenje stručnjaka o tome da li je okrivljeni tokom izvršenja krivičnog dela patio od duševne bolesti i da član 508. stav 7. ZKPRK -a obavezuje sud da od stručnjaka zatraži informacije o trajanju bolesti okrivljenog, kao o odlučujućoj činjenici

za nastavak krivičnog postupka, tvrdnja za koju se ustanovilo da nije osnovana.

Prema odredbi člana 508. ZKPRK -a, u poglavlju o krivičnom postupku kojim se obuhvataju počinioci sa duševnim poremećajima, u svako doba se mogu odrediti dve vrste ekspertiza:

-kako bi se ustanovilo da li je u vreme izvršenja krivičnog dela okrivljeni bio u stanju neuračunljivosti ili smanjene uračunljivosti; ili kako bi se utvrdilo da li okrivljeni može da prati postupak.

U konkretnom slučaju proizlazi da je određena ekspertiza kako bi se utvrdilo da li okrivljeni može da prati postupak, prema članu 508. stav 1.2 ZKPRK -a. Tim lekara iz KUCK u kojem je bio neuropsihijatar, psihijatar i psiholog u svom nalazu su istakli da je kod okrivljenog ustanovljena Parkinsonova bolest, organski sindrom, teško oštećenje kognitivnih i emotivnih procesa, da ne razume cilj ispitivanja, komunikacija sa njim je nemoguća, lokomotorni sistem je fizički narušen, veoma je umoran, zbog organskih promena ove bolesti, organskog pogoršanja ličnosti, senilnosti – fizičke slabosti i najvažnije, teško oštećenje rasuđivanja, orijentacije, inteligencije, koncentracije, sposobnosti kontrole svojih postupaka, nije u stanju da prati sudski postupak i da njegovi eventualni iskazi neće biti validni. U dodatnom izveštaju, stručnjaci su preciznije naveli da se radi o trajnoj bolesti.

Prema tome, stručnjaci su dali svoj nalaz i svoje mišljenje u vezi sa sposobnošću okrivljenog da prati postupak, prema članu 508. stav 1.2 ZKPRK -a što je nešto sasvim drugačije od onog što se traži na osnovu člana 508. stav 1.1 ZKPRK -a o njegovom duševnom stanju u vreme izvršenja krivičnog dela (uračunljivost) tako da tvrdnja u zahtevu za zaštitu zakonitosti, koja se poziva na odredbu člana 508. stav 1 tačka 1. ZKPRK -a ,nije bila predmet osporavane odluke i kao takva nije osnovana.

*(Presuda Vrhovnog suda
Pml.24 / 2015, od 24.02.2015.god.)*

Pzd. br. 69/2014

Datum: 11.07.2014.god.

Lica ovlašćena da podnesu zahtev za vanredno ublažavanje kazne -član 429. stav 1. ZKPRK -a

Zahtev za vanredno ublažavanje kazne može podneti javni tužilac kada je postupak pokrenut na njegov zahtev, osuđeno lice ili njegov branilac.

Iz obrazloženja

Pravosnažnom presudom Osnovnog suda u Peći P.br.226/2012 od 12.12.2013.god. kažnjeni Q. B. proglašen je krivim za krivična dela prevare iz člana 261. stav1. PKZK -a i pretnje iz člana 161. stav 2. u vezi sa stavom1. PKZK -a i osuđen je na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 13 (trinaest) meseci.

Zahtev za vanredno ublažavanje kazne podneo je otac osuđenog.

Prema odredbi člana 429. stav 1. ZKPRK -a zahtev za vanredno ublažavanje kazne može da podnese javni tužilac kada je postupak pokrenut na njegov zahtev, osuđeno lice ili njegov branilac.

Kao što proizilazi iz spisa predmeta, zahtev za vanredno ublažavanje kazne nije podnlo ni osuđeno lice, a ni druga lica iz gore navedene odredbe, već otac osuđenog, iako u zahtevu stoji da je podnosilac zahteva osuđeni, vidi se da je "u ime" osuđenog lica zahtev potpisao njegov otac.

Pošto zahtev nije dozvoljen zakonom, na osnovu člana 431. stav 4. u vezi sa članom 430. stav 1. ZKPRK -a odlučeno je kao u dispozitivu.

*(Presuda Vrhovnog suda
Pzd.br.69 /2014 od 11.07.2014.god.)*

Pml.br.240/2014

Datum: 10.12.2014.god.

Odbacivanje nedozvoljene žalbe –član 400 ZKPRK -a

Kada sud u prilikom izricanja kazne pređe opseg sporazuma postignutog između tužilaštva, okrivljenog i njegovog branioca, stranke u postupku imaju pravo na žalbu na odluku o kazni (član 233. stav 13. ZKPRK -a).

Iz obrazloženja

S pravom se navodi u zahtevu za zaštitu zakonitosti branioca, da je drugostepeni sud, u žalbenom postupku uskratilo prava optuženog, jer je u suprotivnosti sa zakonom, tačnije članom 400. ZKPRK -a , odbacila žalbu kao nedozvoljenu.

Odlukom Osnovnog suda u Peći, Odeljenje za teške zločine P.br.376/2013 od 22. januara 2014.god, osuđeni N.B, proglašen je krivim za krivično delo primanja mita iz člana 421. stav 1. KZRK -a, i osuđen je kaznom zatvora u trajanju od 10 (deset) meseci, a u okviru kazne uračunato je i vreme provedeno u pritvoru od 8.11.2013. do 27.11.2013.god, a izrečena mu je i novčana kazna u vrednosti od 2000 (dve hiljade) evra ,a koje će se sprovesti nakon pravosnažnosti presude. Osuđenom licu je izrečena i dodatna kazna zabrane obavljanja profesije ili delatnosti, u trajanju od 3 (tri) godine, na osnovu člana 62. stav 1. 2 podstav 2.3 KZRK -a.

Iz spisa predmeta proizilazi da je postignut dogovor između tužilaštva , okrivljenog i njegovog branioca, u skladu sa odredbama koje rešavaju alternativne postupke – pregovori i sporazumi (član 384. stav 2. podstav 2.1 i 2.2, i člana 383. stav 1. podstav 1.4, PKZK -a). Sporazum je imao sledeći sadržaj; Okrivljeni je priznao krivicu po svim tačkama optužnice, i u ovom slučaju stranke u postupku su se složile da se okrivljenom izriče kazna zatvora u trajanju od 6 meseci do 1 godine, novčana kazna u iznosu od 1.500 do 2.000 evra i dodatna kazna – zabrana obavljanja profesije u trajanju od 2- 3 godine.

Na osnovu dodatne kazne koju je izrekao prvostepeni sud, proizilazi da je isti prekoračio opseg sporazuma postignutog između strana u postupku, jer su se strane složile za izricanje dodatne kazne, a to je zabrana vršenja profesije u trajanju od 2-3 godine, deo sporazuma nije bila zabrana obavljanja delatnosti.

Prema članu 233. stav 1.3. ZKPK, kada sud izrekne kaznu van opsega sporazuma, oštećena strana kojoj je izrečena kazna ima pravo žalbe samo na odluku o kazni, a već je pomenuto da je sud prekoračio granice sporazuma, zabranjujući optuženom i obavljanje delatnosti koja nije bila deo sporazuma, profesija i delatnost su dve odvojene dodatne kazne, strane su se dogovorile samo o jednoj dodatnoj kazni – zabrani vršenja profesije, a ne delatnosti. Iz ovog jasno proizilazi da je žalba branioca okrivljenog u takvim okolnostima dozvoljena po zakonu. Stoga je Apelacioni sud odbacio žalbu kao nedozvoljenu, što nije bilo u skladu sa zakonom, na šta sa pravom branilac skreće pažnju.

Ovo su uzroci zbog kojih je Vrhovni sud, shodno članu 438. stav 1. tačka 1.2 ZKPRK -a, poništio odluku Apelacionog suda i predmet vratio istom sudu na ponovno razmatranje.

*(Presuda Vrhovnog suda
Pml. br. 240 / 2014 od 10.12.2014. god.*

*Pml. br. 239/2014
Datum: 24 12.2014. god.*

Bitna povreda odredaba krivičnog postupka - član 384 ZKPRK

I. Sud je premašio suštinu optužbe kada je promenio činjenični opis iako nije promenio pravnu kvalifikaciju krivičnog dela.

II. Dispozitiv izgleda nejasno kada pravna kvalifikacija nije u skladu sa činjeničnim opisom i kada se u dispozitivu odluke uvrste nepotvrdene činjenice koje su van svake sumnje.

III. Dispozitiv nije u suprotnosti sa obrazloženjem, ako su u dispozitivu

uneti elementi povlašćenog ubistva dok se u obrazloženju govori o običnom ubistvu.

Iz obrazloženja

S pravom se u zahtevu za zaštitu zakonitosti branioca okrivljenog navodi, da presude prvostepenog i drugostepenog suda sadrže bitne povrede odredaba krivičnog postupka, i da su pravno neosnovane.

Prema dispozitivu optužnice, državni tužilac tereti okrivljenog za krivično delo ubistva, predviđeno članom 179. i krivičnim delom neovlašćenog nošenja, upotrebe ili posedovanja oružja iz člana 374. stav 1. KZRK.

Prvostepeni sud je promenio optužnicu u dispozitivu i dodao sledeću rečenicu: "V. teško vređa okrivljenog, po svemu sudeći!!! Uvredljivim rečima koje sada okrivljeni ne može da ponovi!!!!, između ostalog "A. Čerka ti je totalna budala, daj Bože da nađe budalu kao što je i sama pa da se uda!!!", iako prihvata pravnu kvalifikaciju državnog tužioca.

Presuda je nezakonita iz sledećih razloga:

Presvega, presuda je nezakonita iz razloga što je prvostepeni sud, uprkos činjenici da prihvata pravnu kvalifikaciju krivičnog dela podnetog od strane tužilaštva, izgrađuje drugu klauzulu u optužnici dodajući reči i izraze koji odgovaraju krivičnom delu ubistva iz afekta kao što su: "V. Teško vređa okrivljenog, po svemu sudeći!!! Uvredljivim rečima koje sada okrivljeni ne može da ponovi !!!!, između ostalog "A. Čerka ti je totalna budala, daj Bože da nađe budalu kao što je i sama pa da se uda!!!, iako se ovi nalazi ne oslanjaju ni na jedan dokaz, osim prema rečima okrivljenog, tj. ono što okrivljeni kaže u svoju odbranu, sud prihvata kao da je dokazano, ovim vrši objektivno premašuje suštinu optužbe (nije jasno zašto su unete ove reči u klauzulu-dispozitiv,, kada je dobijena pravna kvalifikacija optužbe???)

Drugo, nezakonita je i zbog činjenice da ukoliko prvostepeni sud, nalazi da je okrivljeni pre ubistva bio "teško uvređen od strane

pokojnika" trebalo je da ubistvo proceni kao ubistvo u afektu, što, predstavlja jedan od razloga da krivično delo bude povlašćeno "ubistvo u afektu" je, a i činjenica je da je okrivljeni bio u stanju teškog psihičkog rastrojstva, bez svoje krivice zbog teškog vređanja od strane pokojnog, što ovu presudu čini nejasnom.

Zatim, proizilazi da je presuda nezakonita i nejasna, zbog činjenice da prvostepeni sud menja dispozitiv optužnice u okolnostima koje odgovaraju ubistvu iz afekta, za koje nije jasno da li postoje, jer se koristi izraz "po svemu sudeći!!!" što podrazumeva "kako se čini, možda, može se reći, i dr.!!!!". U krivičnom pravu, važi princip "in dubio pro reo" i prema ovom principu, relevantna činjenica se smatra da postoji samo kada se pobije svaka sumnja o njenom postojanju.

Nezakonita je, jer prvostepeni sud, što se tiče uračunljivosti okrivljenog, konstatuje da je on krivično delo izvršio "u stanju suštinski smanjene uračunljivosti" (član 18.stav.2. KZRK-a) iako to ne govori stručnjak, on koristi izraze "nisam 100% siguran jer je okrivljeni bio u afektnom stanju, jer je bilo moguće da je bio u teškom psihičkom stanju, itd.!!!"

Član 18. stav 2. KZRK -a, primenjuje se samo kada je stepen krivične odgovornosti znatno smanjena, a ne kada je svaka odgovornost smanjena, zatim treba razlikovati smanjenu odgovornost od teške psihičke traume, jer smanjenje stepena odgovornosti može da bude posledica trajnih oboljenja, privremenih, duševnih poremećaja, ili zastoj u psihičkom razvoju, dok teška psihička trauma, koja karakteriše ubistvo u afektu, ne predstavlja posledicu navedenih bolesti, već posledicu konkretnih okolnosti, kada se počinilac nađe u ovakvom stanju, bez svoje krivice, zbog napada, teških uvreda ili zlostavljanja koje žrtva nad njim vrši. Prirodna je činjenica da se svako ljudsko biće, smatra umno sposobnim, ali ova prirodna pretpostavka je opovrgljiva, i sud počinioa krivičnog dela šalje na psihijatrijsko posmatranje, kada se tokom postupka pojave sumnje o njegovoj odgovornosti. U konkretnom slučaju nije jasno iz kog razloga je optuženi podvrgnut psihijatrijskom posmatranju,; možda zbog toga što je optuženi imao problema u bio-psihičkoj sferi i psihomotornim centrima; ili zbog nečeg drugog???

Nezakonita je iz razloga što se, iz odlučnih činjenica koje su u vezi sa ličnošću optuženog, ne potvrđuje sigurnim dokazima, već se samo pretpostavlja, sud kod opštih podataka koristi izraz “navodno neosuđivan!!!” (ova okolnost treba da se potvrdi jer se govori o relevantnim činjenicama – o ličnosti počinioca krivičnog dela koje ima uticaja u predmetu kod izricanja kazne).

Ovo su razlozi zbog kojih je Vrhovni sud, shodno članu 438. stav 1. tačka 1.2 ZKPRK -a, poništio presudu prvostepenog i Apelacionog suda i predmet vratio na ponovno razmatranje prvostepenom sudu.

*(Presuda Vrhovnog suda,
Pml. br. 239/2014, od 24.12.2014.god.)*

Pml. br. 240/2014

Datum: 24.12.2014. god.

1. Vrste odluka koje se donose u vezi sa propisanim izvršenjem

2. Nezakonita trgovina ili proizvoljno ostvarivanje prava?

1. Kada je istekao rok zastarelosti, sud donosi rešenje o odbijanju, ukoliko je zastarelost utvrđena razmatranjem suda, ili donosi odluku o odbijanju ako je zastarelost nastupila pre sudskog razmatranja, ali ne donosi oslobađajuću presudu.

2. Kada je okrivljeni pokušao da uzme iz skladišta u kojem se nalaze zaplenjene stvari iz nedozvoljene trgovine, ne radi se o krivičnom delu teške krađe, već o krivičnom delu samovoljnog ostvarivanja prava iz člana 326. PKZK-a.

Iz obrazloženja

Branilac svojim zahtevom o zaštiti zakonitosti, tvrdi da presuda obuhvata bitnu povredu odredaba krivičnog postupka (bez konkretizovanja istih), i prema njegovoj proceni i prvostepeni i drugostepeni

sud treba da donese oslobađajuću presudu, i da okrivljenom vrati zaplenjene stvari.

I. Neosnovane su tvrdnje branioca u zahtevu, da sud treba da donese oslobađajuću presudu, jer u momentu kada nastupi zastarelost, bilo da je relativna ili apsolutna, sud je u obavezi da prekine krivični postupak van glavnog pretresa, odnosno da odbaci optužnicu tokom sudskog postupka (postupak se obustavlja iz proceduralnih razloga).

II. Presuda je, što se tiče zaplene stvari, za sada nezakonita iz sledećih razloga:

Iz spisa predmeta proizilazi da je okrivljeni Sh.B. od strane javnog tužioca optužen za dva krivična dela; za nedozvoljenu trgovinu, predviđenu članom 116. stav 4. u vezi sa stavom 1. KZK; i za krivično delo teške krađe, predviđeno članom 135. stav 2. u vezi sa stav 1. KZK, jer je samovoljno pokušao uzme svoje stvari iz skladišta u kojem su čuvane nakon zaplene!!! Za krivično delo nedozvoljene trgovine optužnica je odbačena, a za krivično delo krađe optužnica je odbačena i u prvom i u drugom slučaju zbog apsolutne zastarelosti krivičnog gonjenja.

Prvostepeni sud u slučaju odbacivanja optužnice, okrivljenom su zaplenjene stvari kao proizvod krivičnog dela krađe!!!! Iz spisa predmeta proizilazi da prvostepeni sud uopšte nije obrazložio odluku o zapleni imovine i u svom obrazloženju veoma kratko (strana 3, poslednji pasus) samo ističe da pošto je okrivljeni “pokušao da ukrade stvari”!!!! iz tog razloga su mu i oduzete!!!

Bitne karakteristike krivičnog dela krađe su uzimanje tuđe pokretne stvari u cilju pribavljanja protivzakonite imovinske koristi, u konkretnom slučaju okrivljeni je pokušao da uzme svoje stvari koje je kupio (iako nije imao odgovarajuću dozvolu za bavljenje trgovinom), ne tuđe stvari, i u tim okolnostima govori se o krivičnom delu samovolje, predviđene članom 195. stav 1. KZK-a, sada član 195 KZRK a ne o krađi, kao što je tužilac pogrešno okarakterisao ova dela.

U skladu sa članom 489 PKZK, koji je bio na snazi kada je izvršeno krivično delo (i taj zakonik treba primeniti), od optuženog se obavezno konfiskuju (govori se o imperativnoj normi) stvari koje su proizvod krivičnog dela i kada krivično postupak nije završen presudom kojom se optuženi proglašava krivim, kada postoji opasnost da se mogu koristiti za krivično delo ili kada je to u interesu javne bezbednosti iz moralnih razloga. U konkretnim slučajevima zaplenjene stvari rezultiraju iz nedozvoljene trgovine, a ne iz krađe, kao što je pogrešno ustanovio prvostepeni sud u vezi sa nedozvoljenom trgovinom treba razmotriti mogućnost zaplene stvari, a ne na osnovu krivičnog dela krađe koja je gore pomenuta, jer nije postojala. Ovo su razlozi koji su uslovlili delimično poništenje osporene odluke u zahtevu za zaštitu zakonitosti.

*(Presuda Vrhovnog suda ,
Pml.br.240/2014, od 24.12.2014.god.)*

II. KRIVIČNI ZAKONIK

Pml. br. 10/2015

Datum: 05.12.2015.god.

Kršenje krivičnog zakona - član 385. st. 5. ZKPRK

Kada je reč o odluci o krivičnoj sankciji, povreda krivičnog zakona postoji kada je odlukom o kazni, alternativnoj kazni, sudskoj opomeni, odnosno odlukom o meri obaveznog rehabilitacionog lečenja ili o zapleni materijalne dobiti stečene izvršenjem krivičnog dela, sud prekoračio ovlašćenje koje ima po zakonu.

Iz obrazloženja

Presudom Osnovnog suda u Gnjilanu – Opšte odeljenje P.br. 211/2010 od 18.09.2014.god, osuđeni T. A. proglašen je krivim za krivično delo napada na službeno lice tokom vršenja službene dužnosti iz člana 317. stav 2. u vezi sa stavom 1. PKZK, osuđen je uslovnom kaznom kojom je određena kazna zatvora u trajanju od 5 (pet) meseci, a koja se neće primeniti ukoliko u roku od 1 (jedne) godine i 6 (šest) meseci ne izvrši drugo krivično delo.

U žalbenom postupku, presudom Apelacionog suda Kosova PA1. br.1358/2014 od 11.11.2014.god, prvostepena presuda izmenjena je samo u smislu odluke o krivičnoj sankciji tako da je osuđenom licu izrečena kazna zatvora u trajanju od 6 (šest) meseci.

Navedena presuda se ne osporava zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, već zbog povrede krivičnog zakonika, povreda se, prema okrivljenom, sastoji od činjenice da je odluka o krivičnoj sankciji doneta bez adekvatne procene okolnosti konkretnog slučaja, jer intenzitet društvene opasnosti i stepen krivične odgovornosti ne odgovaraju nivou i okolnostima koje je sud procenio kao otežavajuće, ne odgovaraju dinamici i okolnostima kritičnog događaja.

U skladu sa odredbom člana 385. stav 5. ZKPRK-a kad je reč o odluci o krivičnoj sankciji, povreda krivičnog zakona postoji kada je odlukom

o kazni, alternativnoj kazni, sudskoj opomeni, odnosno odlukom o meri obaveznog rehabilitacionog lečenja ili o zapleni materijalne dobiti stečene izvršenjem krivičnog dela, sud prekoračio ovlašćenje koje ima po zakonu.

U konkretnom slučaju, drugostepeni sud je izrekao krivičnu sankciju predviđenu za ovo krivično delo, čija visina je takođe unutar minimuma i maksimum kazne koja je predviđena zakonom, što znači da je izrekao kaznu ne prekoračivši ovlašćenje koje mu je zakonom dato.

Tvrđnja u podnesku da je kazna izrečena neadekvatnom procenom okolnosti konkretnog slučaja ne predstavlja povredu krivičnog zakona, a ne predstavlja ni osnov za korišćenje navedenog vanrednog pravnog leka..

(Presuda Vrhovnog suda
Pml. br. 10/2015 od 05.12.2015.god.)

Pml. br. 220/2014
Datum: 19. novembar 2014.god.

Teško ubistvo iz člana 147. stav 9. PKZK-a

Činjenica da je između počinioca (ubice) i njegove porodice, postojao konflikt – neprijateljstva sa pokojnikom i njegovom porodicom, samo po sebi ne znači da je ubistvo izvršeno iz bezobzirne osvete, kako je predviđeno u članu 147. stav 9. PKZK-a.

Iz obrazloženja

S pravom se navodi u zahtevu o zaštiti zakonitosti branilaca, da su prvostepeni i drugostepeni sud prekršili krivični zakon na štetu okrivljenog A.K, kada je ustanovljeno da u njegovim delima postoje elementi krivičnog dela teškog ubistva, predviđenog članom 147. stav 1 tačka 9. PKZK-a. Prema oceni Vrhovnog suda, ova pravna kvalifikacija nije ispravna.

Iz spisa predmeta proizilazi da je, sada pokojni, lišen života dana 27.6.2009.god, oko 16:20 časova na mestu zvanom "K." Opština H. E. Tog dana je osuđeni A. K, zajedno sa svedokom E. B. bio u planinama iznad sela K., opremljeni lovačkom puškom i u momentu kada su se razdvojili u dva različita pravca, osuđeni A. Primetio je, sada pokojnog S. L, kako hoda planinskim putem, i sa udaljenosti od 18 m. "doublebarrel"(dvocevkom) kal. 16 mm, pogodio ga je u desnu stranu grudnog koša, u prednji desni predeo iznad desnog pazuha, i kao rezultat povrede izazvano je krvarenje koje je za posledicu imalo trenutnu smrt žrtve. U okolnostima u kojima se desio događaj i motivi koji su prethodili ubistvu, ne proizilazi da je reč o ubistvu iz bezobzirne osvete, prvostepeni sud je pogrešno procenio činjenice, u pogledu motiva i ova pogrešna procena je rezultirala pogrešnom primenom zakona na štetu okrivljenog (jer je ubistvo ocenjeno kao ubistvo sa motivima bezobzirne osvete), na šta, s pravom, branioci skreću pažnju, iz sledećih razloga:

Kvalifikacionu okolnost ubistva ovog oblika predstavlja činjenica da je ubistvo izvršeno iz bezobzirne osvete. Za postojanje takve kvalifikacije krivičnog dela, zakonodavac ne smatra neophodnim postojanje bilo kakve osvete kao motiva izvršenja krivičnog dela ubistva, ali traži poseban kvalitet osvete, odnosno bezobzirne osvete. I to jer osveta sama po sebi ne predstavlja takav negativan motiv dela da bi se svako ubistvo okarakterisalo kao ubistvo iz bezobzirne osvete, u takvim situacijama, osveta kao motiv izvršenja krivičnog dela ubistva, razmatra se u okviru olakšavajućih i otežavajućih okolnosti, bez mogućnosti uplitanja u kvalifikaciju dela. Ali, ako osveta poprimi primese bezobzirne osvete, pravna kvalifikacija dela se menja i poprima težak – kvalifikacioni oblik.

Postojanje bezobzirne osvete je činjenično pitanje koje ne može da se utvrdi na osnovu fiksnih kriterijuma određenih ranije (mehanička formula), ali njeno postojanje ili nepostojanje, se ocenjuje u okviru svih objektivnih i subjektivnih okolnosti koje su pratile izvršenje konkretnog ubistva. U tom slučaju, polazna osnova za procenu bezobzirne osvete, treba da budu zakonske odredbe i moralne norme određenog društva.

Da bi se procenila osveta kao bezobzirna nije odlučujući samo kriterijum da je zlo koje je naneto žrtvi veće od zla koje bi ranije bilo naneto počiniocu ili njegovoj porodici od strane ubijenog, ali odlučujuće je da se ubistvo koje je izvršeno iz osvetničkih motiva, vrši protiv lica i u takvim okolnostima da su dela počinioca otvoreno beskrupulozna (ubistvo iz osvete izvršeno je nad trećim licem koje nema veze sa zlom nanetim ranije zbog kojeg je izvršena osveta, nad licem kojem je suđeno i koje je oslobođeno optužbi, odnosno kada se ubistvo iz osvete izvrši nakon isteka dugog vremenskog perioda od nanošenja zla, kada se objektivno osveta ne može očekivati, i dr.) Stoga se u konkretnom slučaju ne vidi da su ispunjeni kriterijumi koji su ranije elaborirani, da bi se ubistvo okarakterisalo kao ubistvo iz bezobzirne osvete. Nije sporno da je između osuđenog i sada pokojnog, i njegove porodice bilo konflikta (verbalnih i fizičkih), ali ovi konflikti između njih ne bi proizveli eventualne posledice ni za jednu stranu (ne bi se desilo zlo koje bi trebalo da se uzvrati većim zlom), oni bi medijacijom drugih ljudi prevazišli ove nesporazume i pomirili bi se.

Iza svakog ubistva stoji motiv koji je naveo počinioca da izvrši ubistvo (ne smatra se svaki motiv ubistva i osvetom). U konkretnom slučaju, rezultira kao ubistvo kojem su prethodili konflikti koje su između sebe imali sada osuđeni i pokojnik, odnosno njihove porodice tj. u takvoj situaciji, ne govori se uopšte o ubistvu iz osvete, još manje o bezobzirnoj osveti, kao što je pogrešno zaključio prvostepeni sud, i čiju kvalifikaciju je prihvatio Apelacioni sud.

Način izvršenja krivičnog dela i nastojanja osuđenog da ovo ubistvo uvede u oblast nepažnje (kao ubistvo počinjeno greškom, tokom lova) pokazuju dozu beskrupuloznosti osuđenog, ali i u takvim okolnostima, nije reč o osveti.

*(Presuda Vrhovnog suda,
Pml. br. 220/2014 od 19. novembra 2014.god.)*

Pml. br. 249/2014

Datum: 31.12.2014.god

Krivično delo prevare iz člana 261. stav 2. PKZK -a

Krivično delo prevare iz člana 261.stav 2. PKZK-a, izvršeno je samo kada vrednost štete nanete oštećenom prelazi iznos od 15.000 evra.

Iz obrazloženja

S pravom se navodi u zahtevu za zaštitu zakonitosti branioca optuženog, da presude prvostepenog i drugostepenog suda sadrže bitne povrede odredaba krivičnog zakona, pa su stoga i pravno neosnovane.

Prema dispozitivu optužnice, državni tužilac tereti okrivljenog za krivično delo prevare, predviđeno članom 161. stav 2. PKZK -a, bez isticanja elemenata krivičnog dela u samom dispozitivu.

Sud bez ijedne intervencije prihvata takav stav u optužnici, bez obuhvatanja elemenata koji predstavljaju strukturu (anatomiju) ovog krivičnog dela. Ova presuda sa ovakvim oblikom i strukturom teška je za procenu, ne samo iz "obrazloženja ", već i iz dispozitiva se ne može razumeti o čemu je reč. Ni iz dispozitiva optužnice se ne može jasno razumeti koja su to dela prevare okrivljenog i ko je oštećen i u čemu je oštećen. Kako u dispozitivu presude tako i u dispozitivu optužnice, se opisuju bankovne transakcije, uplata na jedan račun zatim podizanje novca sa tog računa i uplata na drugi račun, ali dela nisu jasno konkretizovano – elementi krivičnog dela prevare; u kom pravcu je prevarena oštećena strana, na štetu koje imovine i kolika ješteta prouzrokovana drugim licima ovim krivičnim delima.

Krivično delo prevare iz stava 1. člana 261. Postoji kada ko god u nameri da stekne materijalnu korist za sebe ili drugog, prevari drugo lice ili drži to lice u zabludi lažnim predstavljanjem ili prikrivanjem činjenica i na taj način navede to lice da nešto učini ili da se uzdrži od nekog činjenja na štetu svoje ili imovine nekog drugog lica. Dok

se krivično delo može kvalifikovati prema stavu 2. člana 261, ukoliko šteta naneta drugom licu prelazi iznos od 15.000 evra.

Prvostepeni sud ali i tužilac, krivično delo karakterišu prema stavu 2. i koriste izraz "znatna šteta", izraz koji zakonodavac ne koristi, nije suštinski element ovog stava "znatna šteta" već samo šteta koja prelazi 15.000 evra dakle u takvoj situaciji izlazi se iz zakonskog okvira, gradeći proizvoljno posledicu "znatne štete" posledicu koju ne predviđa zakonska norma. Ovim delima se širi oblast inkriminacije dodatnim elementima koje norma ne obuhvata, i što je u suprotnosti sa principom zakonitosti.

Krivično delo se može kvalifikovati prema stavu 2. samo onda kad visina iznosa načinjene štete prema oštećenom na osnovu dela prevare okrivljenog prelazi iznos od 15.000 evra, bez potvrde ove visine štete krivično delo se ne može kvalifikovati prema ovom stavu.

Kod krivičnih dela prevare treba da se ispune zbirno dva kriterijuma, bez koje nema krivičnog dela prevare. Prvo počinitelj sa lažnim predstavljanjem ili prikrivanjem činjenica dovodi u zabludu drugo lice i kao posledica te zablude ono deluje na štetu svoje ili imovine drugog lica.

Zaštitna uloga krivičnog prava je fragmentarna i štiti samo neophodna prava pojedinaca ili društva koja nisu zaštićena drugim oblastima prava i nije svaki protivzakoniti akt istovremeno i krivično delo, ako ne sadrži i opasnost (materijalne činioce protivzakonitosti) i druge elemente određene zakonom.

Iz ove presude za sada ne proizilazi kojim je delima optuženi uveo u zabludu oštećenu stranu, (lažnim predstavljanjem ili prikrivajući činjenice) stoga nema podataka u kom pravcu je oštećena zbog ove zablude delovala na štetu imovine drugih lica (ko su ta lica, oni treba da se oglase o šteti koja im je izazvana) i iz čega se sastoji šteta kao i tačan iznos načinjene štete. Šteta treba da bude realna i merljiva, razumljiva i deljiva, a ne "znatna šteta" (ovaj izraz je stvorilo tužilaštvo i sud, i nije predviđeno zakonskom normom!).

U ponovljenom suđenju, prvostepeni sud treba da deluje u skladu sa datim napomenama, posebno treba da ustanovi koja su to dela prevare okrivljenog, koga je prevario, na štetu čije imovine je delovao i koji je iznos štete izazvane u ovom slučaju, a zatim da donese odluku u vezi sa ovim krivično-pravnim pitanjem.

Ovo su uzroci zbog kojih je Vrhovni sud shodno članu 438. stav 1 tačka 1.2. ZKPRK -a , poništio presudu prvostepenog suda i Apelacionog suda i predmet vratilo na ponovno razmatranje prvostepenom sudu.

*(Presuda Vrhovnog suda,
Pml. br. 249/2014 od 31.12.2014.god.)*

*Pml. br. 67/2015,
Datum: 09.07.2015.god.*

Prekoračenje granice nužne odbrane, iz člana 146.u vezi sa članom 12. stav 3. i 4. KZRK-a- Spajanje krivičnih dela, shodno članu 80. stav 1. KZRK.

Činjenica da je pokojni bio u konfliktu sa okrivljenim (vređao ga je i gurnuo), ne podrazumeva napad u smislu nužne odbrane, ni prekoračenje granice nužne odbrane, ako događaj koji je prethodio ubistvu nije okarakterisala nijedna okolnost koja zahteva nužnu odbranu odnosno prekoračenje granice nužne odbrane.

Kada je okrivljeni oružjem za koje je ima dozvolu za nošenje liši života neko lice, u takvim okolnostima krivičnih dela upotrebe oružja, predviđenih članom 328. stav 2. PKZK -a , izvršeno je krivično delo ubistva.

Iz obrazloženja

Osnovni sud u Prizrenu – Odeljenje za teške zločine, presudom P.br.10/2013 od 30.6.2014.god, okrivljenog A. B. proglasio je krivim za izvršenje krivičnog dela ubistva u prekoračenju nužne odbrane iz

člana 146. u vezi sa članom 8. stav 3. i 4. KZRK -a i osudio na kaznu zatvora u trajanju od 5 godina, u koju je uračunato i vreme provedeno u kućnom pritvoru od 11.07.2012. pa do 30.06.2014.godine. Izrečena mu je i dodatna kazna zaplene oružja "Glock" kao sredstva izvršenja krivičnog dela. Optuženi je oslobođen optužbi zbog krivičnog dela posedovanja, upotrebe ili neovlašćenog korišćenja oružja iz člana 328. stav 2. PKZK -a.

Apelacioni sud Kosova je u žalbenom postupku, presudom, PAKR. br.492/2014 od 30.10.2014.god, odbio kao neosnovanu žalbu Osnovnog tužilaštva u Prizrenu, oštećenih F i G, kao i žalbu branioca optuženog, advokata N.Q. i potvrdio presudu Osnovnog suda u Prizrenu – Odeljenje za teške zločine, P.br.10/2013 od 30. 06. 2014. godine.

Protiv navedenih presuda, zahtev za zaštitu zakonitosti podneli su:

1. Državni tužilac zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 432. stav 1. tačka 2. u vezi sa članom 384. stav 1. u vezi sa članom 370. stav 7. ZKPRK -a, kao i povrede odredaba iz člana 432. stav 1. tačka 1. ZKPRK -a uz preporuku da se žalba prihvati i utvrdi da su Osnovni sud u Prizrenu, presudom P.br.10/2013 od 30.6.2014.god, i Apelacioni sud Kosova presudom PAKR.br.492/2014 od 30.10.2014. god, učinili povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 432. stav 1. tačka 2. ZKPRK -a i povredu krivičnog zakona iz člana 432. stav 1. tačka 1. ZKPRK -a.

2. Branilac kažnjenog A. B, advokat N.Q zbog bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, drugih povreda krivičnog postupka, ako i povrede krivičnog zakona na štetu okrivljenog, predlaže da se žalba prihvati kao osnovana, i da se presuda Osnovnog suda u Prizrenu- Odeljenje za teške zločine, P.br.10/2013 od 30.6.2014. god, izmeni u smislu člana 8. u vezi sa članom 364. stav 1. podstav 1.1 ZKPRK -a i da se okrivljeni oslobodi optužbe, a da se presuda Apelacionog suda Kosova, PAKR.br.492/2014 od 30.10.2014.god, u smislu člana 438. stav podstav 1.2 ukine kao i da se obustavi izvršenje presude prvostepenog suda.

3. Oštećena F. G zbog povrede krivičnog zakona, bitne povrede Zakona o krivičnom postupku i pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, bez nekog konkretnog predloga.

Nalazi Vrhovnog suda:

Vrhovni sud je na sednici veća razmotrio spise predmeta u smislu člana 435. stav 1. u vezi sa članom 436. stav 1. ZKPRK -a i nakon procene tvrdnji istaknutih u žalbama ustanovljeno je da:

Zahtev za zaštitu zakonitosti podnet od strane državnog tužioca koji se odnosi na krivično delo ubistva, predviđeno članom 146. u vezi sa članom 8. stav 3. i 4. KZRK-a (pretresni deo), je osnovan, oslobađajući deo neosnovan, zahtev branioca kažnjenog neosnovan, a oštećene nedozvoljen.

A. Osnovanost zahteva za zaštitu zakonitosti u vezi sa pretresnim delom:

Neosporna je činjenica da je tog kritičnog dana, usred policijske patrole, u sastavu koje je bio i okrivljeni, jedna grupa građana među kojima je bio i pokojni, izazvan banalni konflikt (da bi napunili flaše vodom) prvo verbalni koji je zatim prerastao i u međusobni fizički obračun. . Neosporno je da je glavni vinovnik ovog konflikta sada pokojni (on je provocirao i započeo svađu sa policajcima), zatim sledi da je neosporna činjenica da je okivljenom skrenuta pažnja da će isprazniti flaše napunjene vodom, osuđenog su vređali i psovali građani, a najglasniji u toj grupi građana je bio pokojni, koji ga je zatim udario rukama po epoletama. Iz ovog banalnog konflikta stvorila se napeta situacija, predmet psovanja i tuče nije bio samo okrivljeni već i drugi policajci (koji su takođe bili naoružani), ali nijedan od građana uključujući i pokojnog nisu imali ni toplo ni hladno oružje niti druga sredstva kako bi napali policajce (ove okolnosti nisu sporne).

U takvim okolnostima u kojima se razvio događaj (razvoj događaja niko ne osporava) nije ispunjen nijedan zakonski uslov koji zahteva zakon kako bi se delo osuđenog kvalifikovao kao prekoračenje granice

nužne odbrane, kao što stoji u pogrešnom nalazu prvostepenog suda, jer nije bilo napada takvog intenziteta koji bi stavio u opasnost telesni integritet ili život osuđenog ili njegovih kolega koji su bili zajedno sa njim prisutni, i koji bi prouzrokovao takvu ekstremnu odbranu uz upotrebu oružja kao što je to uradio osuđeni. Dela pokojnog i drugih građana koji su bili zajedno sa njim prisutni su neopravdana, provokativna i uz veliku dozu arogancije pred policijskim uniformama, ali ne takve prirode da se opravda upotreba oružja, još više kada su u ovaj konflikt umešani policajci koji poseduju i profesionalne veštine, i druga defanzivna sredstva (suzavac, pendrek, lisice i dr.) i pod pretpostavkom da ih građani napadnu i da ne mogu da izbegnu napad, imali su mogućnost da odaberu druge alternativne oblike, a ne da upotrebe oružje, ispada da su u trenutku pali na provokaciju. Kako god bilo u konkretnom slučaju ne treba zanemariti radnje pokojnog koji je izazvao konflikt sa fatalnim posledicama po samog sebe, ali njegove radnje se mogu proceniti u okviru okolnosti povlašćenog ubistva i u slučaju merenja kazne. Radnje sada pokojnog nisu imale karakter napada koji je neophodan za nužnu odbranu, kao što je pogrešno zaključio prvostepeni sud, pa se pod takvim okolnostima (nedostatak napada te prirode) ne može govoriti ni o prekoračenju granica nužne odbrane.

Iz razloga navedenih ranije, jasno proizilazi da je doneta presuda na osnovu povrede krivičnog zakona, i propisanim članom 385. stav 1.4. ZKPK -a.

B. Zahtev za zaštitu zakonitosti državnog tužioca o oslobađajućem delu je neosnovan.

Neosporno je da osuđeni nije imao zakonit razlog da upotrebi oružje, jer je prema članu 27. stav 1. Zakona o policiji, Zakon br. 04/L-076, policijski službenik ovlašćen da poseduje i nosi vatreno oružje odobreno od strane policije i da ga koristi samo onda kada je neophodno i samo do onog stepena koji je potreban za postizanje zakonitog cilja policije, kada je njegova upotreba u skladu sa stepenom opasnosti i ozbiljnosti krivičnog dela, i samo ako se smatra da se upotrebom manjih sredstava sile ne mogu postići legitimni ciljevi policije. Ali, nije moguće spajanje krivičnog dela ubistva uz upotrebu oružja kada

se upotrebom oružja izazove nečija smrt, što znači u konkretnom slučaju upotrebom oružja izvršeno je krivično delo ubistva. Moguće je spajanje krivičnog dela ubistva i nošenja oružja bez dozvole, ali ne i ubistva i upotrebe oružja kada se tim oružjem počini ubistvo. U situaciji kada se upotrebom oružja izazove konkretnu posledica, kakva god ona bila (oštetila je ili stavila u opasnost pravno dobro) onda se upotreba izvršava sa konkretnim delom koje se realizovalo u takvim slučajevima. Počinilac može da odgovara za posedovanje oružja bez dozvole (ako ga nosi bez dozvole) i konkretno krivično delo koje je izazvala upotreba oružja, ali ne za drugu alternativu koju predviđa norma " upotrebe oružja". Iz navedenih razloga proizilazi da je zahtev državnog tužioca neosnovan jer je prvostepenom presudom povrešen zakon u korist okrivljenog, kada je on oslobođen optužbi za krivično delo upotrebe oružja.

*(Presuda Vrhovnog suda Kosova,
Pml. br. 67/2015 od 09.07.2015.god.)*

III. MALOLETNIČKO PRAVOSUĐE - Krivični postupak -

APM. br. 10/2012

Datum: 18.07.2012.god.

Izreka rešenja kod izricanja vaspitne mere -član 73. stav 3. ZMP-a

Izreka rešenja doneta u postupku protiv maloletnika kojom se izriče vaspitna mera, ne sadrži činjenični opis ni pravnu kvalifikaciju iste, ali se oni daju u obrazloženju.

Iz obrazloženja

Odlukom Okružnog suda u Gnjilanu PM.br.1/2012 od 25.04.2012.god, protiv maloletnika V. S. Za krivično delo pokušaja ubistva iz člana 146. u vezi sa članom 20. PKZK -a, izrečena je vaspitna mera upućivanja u vaspitno-popravnu ustanovu u trajanju od 1 (jedne) godine, u koju je uračunato i vreme provedeno u pritvoru od 30.12.2011. do 10.02.2012. god, (iako se prema članu 73. PKZK -a, pritvor ne računa kao vaspitna mera). Odlučeno je da troškove krivičnog postupka snosi sud iz zvojih budžetskih sredstava.

Protiv ove odluke žalbu je u zakonskom roku podneo branilac maloletnika, advokat M. M. iz G., zbog izrečene mere uz predlog da se ista poništi i da se predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno razmatranje.

Odlučujući prema žalbi branioca, Vrhovni sud je u ovom žalbenom predmetu ustanovio da prvostepena odluka sadrži bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 403. stav 1. tačka 12. PZKPK -a u vezi sa članom 5 ZMP.

Rešenje ne sadrži opis odlučujućih činjenica.

U skladu sa odredbom člana 73. stav 3. ZMP-a, obrazloženje rešenja kojima je maloletniku izrečena vaspitna mera, sadrži opis krivičnog dela i okolnosti koje opravdavaju izricanje vaspitne mere.

Međutim, u konkretnom slučaju, odluka ne sadrži činjenični opis krivičnog dela – vreme i mesto događaja i inkriminisane radnje maloletnika, pa se ne razume za šta je maloletnik osuđen, koje su njegove konkretne radnje, što jedno obrazloženje sa ovakvim nedostatkom čini prvostepenu odluku nejasnom i pravno neosnovanom. Štaviše, zna se da ukoliko se maloletniku izriče vaspitna mera, opis krivičnog dela ne daje se u izeci rešenja, pa se ne može razumeti koje su bile konkretne inkriminisane radnje maloletnika, kao i druge okolnosti, kao što su izazvane posledice, a i druge okolnosti koje utiču na donošenje zakonite odluke, tj. ispravno sprovođenje materijalnog zakona.

Napred opisana povreda (zajedno sa još nekoliko drugih povreda) uslovalo je poništavanje prvostepene odluke.

*(Odluka Vrhovnog suda,
APM. br. 10/2012 od 18.07.2012.god.)*

III. MALOLETNIČKO PRAVOSUĐE - Krivično -

APM. 17/2012

Datum: 08.11.2012.god.

Zakonski uslovi za izricanje kazne nad maloletnim počiniocem - član 33. Zakonika o maloletničkom pravosuđu

Za izricanje kazne maloletničkog zatvora, treba da se ispune svi uslovi iz člana 33. Zakonika o maloletničkom pravosuđu, na kumulativan način

Iz obrazloženja

Presudom Okružnog suda u Peći PM.br.11/2008 od 03.07.2012.god, maloletnik A.J. proglašen je odgovornim za krivična dela pokušaja teškog ubistva iz člana 147. stav 11. u vezi sa članom 20. PKZK i neovlašćeno držanje, konrola, upotreba ili posedovanje oružja iz člana 328. stav 2. PKZK, i osuđen je kaznom zatvora za maloletnike u trajanju od 14 (četnaest) meseci, u kaznu je uračunato i vreme provedeno u pritvoru od 28.05.2008. do 16.07.2008.godine. Maloletniku je izrečena i dodatna kazna oduzimanja oružja kao sredstva kojim je izvršeno krivično delo. Odlučeno je da se maloletnik oslobodi obaveze i uplate troškova krivičnog postupka.

Protiv ove odluke žalbu je u zakonskom roku podneo branilac maloletnika, advokat Haxhi Çekaj iz Dečana, zbog odluke za krivično sankcionisanje, uz predlog da se odluka izmeni tako što bi se maloletniku izrekla blaža kazna.

Nalazi Vrhovnog suda su sledeći:

Ni Zakonik o maloletničkom pravosuđu, a ni Zakonik o krivičnom postupku Kosova, ne predviđaju ustanovu „proglašenja odgovornim“ izvršioca krivičnog dela, pa je zbog činjenice da je maloletnik proglašen odgovornim, presuda je u izreci nejasna što predstavlja bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 403. stav 1.

tačka 12. PZKPK -a i za posledicu ima ukidanje prvostepene presude po službenoj dužnosti..

Za izricanje kazne zatvora za maloletnika, treba da budu ispunjeni svi uslovi iz člana 33. Zakonika o maloletničkom pravosuđu, na kumulativan način. Uslovi su sledeći: da je maloletnik, u vreme izvršenja krivičnog dela napunio 16 godina, da je krivično delo kažnjivo zatvorom dužim od 5 godina i da izricanje vaspitne mere bude odgovarajuće zbog težine krivičnog dela, posledica istog i stepena krivične odgovornosti maloletnika. Prema tome, i u slučaju da su ispunjeni uslovi u pogledu uzrasta maloletnika, posledice izazvane i stepena krivične odgovornosti, ova kazna se izriče samo ukoliko izricanje vaspitne mere nije odgovarajuće. U konkretnom slučaju, u prvostepenoj odluci nisu navedeni razlozi o tome da li važe svi ovi elementi koje zakon zahteva, tako da nedostatak razloga za ovu relevantnu činjenicu predstavlja gore navedena povreda odredaba krivičnog postupka i odluku čini zakonski neosnovanom.

*(Odluka Vrhovnog suda,
APM. 17/2012 od 08.11.2012.god.)*

**Sudska praksa
EULEX-a**

I. KRIVIČNI POSTUPAK

PML-KZZ. 145/2014

Datum: 08.10.2014.god.

Rok za izjavljivanje pravnog leka teče od dana uručivanja pismena okrivljenom. Član 189. stav 3. ZKPRK -a, član 478. stav 4. i ZKPRK -a, član 445. stav 1. ZKPRK-a

Iz obrazloženja Vrhovnog suda:

Doneta je odluka da je zahtev za zaštitu zakonitosti podnet od strane Kancelarije vrhovnog državnog tužioca od 4. jula 2014.god, protiv odluke Apelacionog suda PN1. 1215/2014, od 27 juna 2014. god, osnovan. Ovom odlukom Apelacioni sud je učinio povredu krivičnog zakona, članove 189. stav 3. i 478. stav 4. ZKPRK, kada je prihvatio žalbu podnetu od strane advokata okrivljenog protiv naloga za produženje pritvora podnetog u roku.

Činjenice i pitanje predmeta

3.2 Kolegijum primećuje da je odluka sudije prethodnog postupka ... od 18. juna 2014. god, kojom je prihvaćen zahtev tužioca i naloženo produženje pritvora, dostavljena okrivljenom 19. juna 2014. god, i advokatu odbrane 23. juna 2014.god, Advokat odbrane ... je podneo žalbu 24. juna 2014. god, u ime okrivljenog S... Sam okrivljeni nije podnosio žalbu.

3.3 Apelacioni sud smatra da je žalba podneta u roku, ali ju je odbila kao neosnovanu.

3.4. Stoga, pitanje u ovom predmetu je: „Da li je žalba bila u ime okrivljenog S. podneta od strane njegovog advokata, na vreme, uzimajući u obzir gore navedene činjenice.“

Procena

3.9 Prvo, kolegijum Vrhovnog suda ističe da pravila određena u članovima 189. stav 3. i 478. stav 4. ZPPRK-a su jasna: rok za podnošenje žalbe protiv odluke o određenju pritvora je 24 časa, i počinje da teče od dana kada je odluka dostavljena okrivljenom. Štaviše, član 445. stav 1. ZKPRK osnažuje apsolutnu prirodu ovog vremenskog roka.“

„3.13 ... Kolegijum Vrhovnog suda nalazi da je u ovom predmetu, advokat odbrane podneo žalbu protiv odluke Osnovnog suda u Prištini od 18. juna, nakon isteka određenog vremenskog roka za podnošenje žalbe. Ne postoji indikacija da su okrivljeni i njegov advokat ometani da na učinkovit način upotrebe svoje pravo za žalbu unutar vremenskog roka.“

„3.14 ... Kolegijum Vrhovnog suda nalazi da Apelacioni sud nije nadležan da zameni zakonsku formulaciju na ispravan i jasan način jednim svojim nalazom.“

*(Presuda Vrhovnog suda Kosova,
PML-KZZ. 145/2014 od 8. oktobra 2014.god.)*

PML.-KZZ. 1/2014

Datum: 07.05.2014.god.

Ratni zločini izvršeni od strane OVK iz člana 3. ŽK (Ženevska Konvencija)- Zločini počinjeni u susednoj državi - član 3. ŽK

Objasnenje Vrhovnog suda:

Zahtevi za zaštitu zakonitosti podneti od strane advokata odbrane K. u ime okrivljenog R, od advokata odbrane Q. u ime okrivljenog R, protiv presuda (bivšeg) Okružnog suda u Mitrovici od 29 jula 2011.god. (za R.) i od 13 oktobra 2011.god. (za R.), i protiv presude Apelacionog suda od 11. septembra 2013. god, odbijaju se kao neosnovani. Pomenute presude se ne menjaju na osnovu ovih zahteva.

Zahtev za zaštitu zakonitosti podnet od strane advokata odbrane H. u ime okrivljenog G. protiv presude (bivšeg) Okružnog suda u Mitrovici od 29. Jula 2011.god, i presude Apelacionog suda od 11. septembra 2013. god, delimično se prihvata. Presuda (bivšeg) Okružnog suda u Mitrovici od 29. jula 2011.god, i presude Apelacionog suda od 11. septembra 2013. god, menjaju se za deo koji se odnosi na G, kao u nastavku:

Ostatak zahteva odbija se kao neosnovan.

„3.9 ... Vrhovni sud na početku ističe da u formulaciji zajedničkog člana 3. ŽK ne postoji nijedan uslov da je krivično delo/a izvršeno na teritoriji na kojoj se odvijao konflikt ili u oblasti pod kontrolom jedne strane u konfliktu.

Drugo, citirana formulacija u zajedničkom članu 3. ŽK jasno potvrđuje da su postupci zabranjeni „na svakom mestu i u svako vreme“.

Treće, cilj ŽK podržava široko tumačenje kod pitanja njenog sprovođenja. Stoga, zaključak je da se obaveze strana u konfliktu ne ograničavaju na određenu teritorijalnu oblast, ali važe za sve radnje koje su u vezi sa konfliktom, gde god da se dešavaju.

Dakle važna je veza između radnji optuženih za koje se terete i oružanog sukoba. Ako se veza ne dokaže, onda nisu ispunjeni elementi ratnih zločina protiv civilnog stanovništva (Član 142. KZSFRJ).

Okružni sud je dao razloge za potvrdu postojanja veze (...). Vrhovni sud primećuje da predstavljeni argumenti (izvršiocima kao pripadnicima OVK, pretpostavka je da su žrtve bile simpatizeri suprotne strane ili da je suprotna strana sarađivala sa njima, radnje za koje se terete izvršene su zbog obe pretpostavljene simpatije, postojanje i cilj kampova OVK u Kuksu i Cahanu) su relevantni i ovim činjenicama može se dokazati postojanje te veze. Nema sumnje da su dela izvršena u vezi sa oružanim sukobom.

*Presuda Vrhovnog suda,
PML.-KZZ. 1/2014 od 7. maja 2014.god.)*

KRIVIČNI ZAKONIK

PML-KZZ. 83/2014

Datum: 31.07.2014.god.

Organizovani kriminal u sticaju sa osnovnim krivičnim delom – članovi 71 i 274 PKZK -a

Iz obrazloženja Vrhovnog suda:

„Da li krivično delo organizovanog kriminala treba da apsorbuje krivično delo pranja novca

o. Većina Kolegijuma je mišljenja da je stav Vrhovnog suda u pogledu navedenog da, kada su organizovani kriminal i osnovno krivično delo određeni zakonom, treba da postoji jedinstvena kazna za organizovani kriminal u vezi sa osnovnim krivičnim delom. U ovom slučaju okrivljeni P. treba se kazniti za organizovani kriminal u vezi sa pranjem novca, kao što smatra Apelacioni sud.

p. Kao podrška navedenom, Vrhovni sud citira nalaz u predmetu br. Ap-Kz 61/2012 u presudi od 2. oktobra 2012.god, Ustavu 48, Vrhovni sud je istakao da „Korišćena formulacija u celom članu 274. PKZK-a na jasan način određuje da izvršenje osnovnog krivičnog dela predstavlja sastavni element krivičnog dela organizovanog kriminala). Po ovom principu jurisprudencije oslanja se Apelacioni sud u navedenom predmetu i Vrhovni sud ne vidi nijedan razlog da se ne složi sa ovom procenom.“

Stoga, zahtev za zaštitu zakonitosti podnet od strane državnog tužioca protiv presude Apelacionog suda PAKR 4/2013 od 23. septembra 2013.god, odbija se kao neosnovan.

*(Presuda Vrhovnog suda,
PML-KZZ. 83/2014 od 31. jula 2014.god.)*

PML-KZZ. 161/2014

Datum: 19.08.2014.god.

Imunitet poslanika narodne skupštine od hapšenja i posledice krivičnih dela; efekat res judicata u vezi sa odlukom (str.11, 14, stav 9, 17)- Član 173 stav 3, 187 stav 1, član 192 i ZKP-a, član 75. stav 2. Ustava Kosova.

Iz obrazloženja Vrhovnog suda:

(Tužilaštvo ne može da izbegne/remeti odluku o oslobađanju okrivljenog iz pritvora i izricanje najblaže mere, na osnovu novog naloga za hapšenje, a na osnovu istih predviđenih okolnosti u zahtevu za pritvor odbijenom ranije (str. 12, 14, stav 11, 18); značaj pravne sigurnosti u svim odlukama koje utiču na oslobađanje okrivljenog (stav 18.).

1. Zahtev za zaštitu zakonitosti podnet od strane okrivljenog R. se prihvata.

2. Odluka Osnovnog suda od 21. juna 2014.god, i odluka Apelacionog suda od 25 juna 2014.god, u pogledu okrivljenog su nevažeće.

3. Odluka Apelacionog suda od 19. juna 2014.god, u vezi sa okrivljenim R, ostaje na snazi do njenog isteka 4. septembra 2014.god, ili do izmene ili poništenja u skladu sa zakonom.

4. Odluka Osnovnog suda od 18. jula 2014.god, i odluka Apelacionog suda od 24. jula 2014.god, koje su imale odluke navedene pod tačkom 2 u pogledu okrivljenog R. su nevažeće. Mere određene protiv njega ovim odlukama su zakonski nevažeće i neće se protiv njega sprovesti.

5.....

‘i. Istorija postupka

Dana 5. februara 2014.god. – okrivljeni je uhapšen. Okrivljeni R. je u vreme hapšenja bio poslanik Skupštine.

Dana 6 februara 2014.god. – Određen je pritvor.

Dana 5. marta 2014.god. – Pritvor je produžen.

Dana 7. maja 2014.god.- raspuštena je Skupština Kosova.

Dana 4. juna 2014.god.- Pritvor je produžen do 20 jula 2014.godine.

Dana 19. juna 2014.god. – Apelacioni sud, odlučujući o podnetoj žalbi od strane advokata odbrane u ime okrivljenog R, naredio je oslobađanje okrivljenog iz pritvora. Nalazi da su hapšenje i pritvor određeni na protivzakonit način. I to jer je u vreme hapšenja okrivljeni bio poslanik skupštine Kosova i nije zatražen pristanak tog organa prema članu 75 (2). Ustava Kosova.

Dana 20. juna 2014.god. - Nakon oslobađanja, okrivljeni R. ponovo je uhapšen po nalogu specijalnog tužioca koji je zatim podneo novi zahtev za određivanje pritvora protiv okrivljenog.

Dana 21. juna 2014.god.- Sudija prethodnog postupka je odredio mesec dana pritvora protiv okrivljenog.

Dana 25. juna 2014.god.- Apelacioni sud odbio je podnetu žalbu okrivljenog R. kao neosnovanu i potvrdio je odluku sudije prethodnog postupka od 21. juna 2014.godine.

Dana 18. jula 2014.god.- Osnovni sud u Prištini prekinuo je meru pritvora okrivljenom R, i zamenio je kućnim pritvorom.

18. Stoga, ovaj kolegijum nalazi da su izrečene mere od strane Apelacionog suda od 19. juna 2014.god, protiv okrivljenog R. bile na snazi, i tužilac i postupajući sudija i Apelacioni sud ne mogu da ih odbace. Nalaže se da se predstave okolnosti i nove činjenice za zamenu mere, a one nisu predstavljene. Prema tome, odluka sudije prethodnog postupka od 21. juna 2014.god, i odluka Apelacionog suda od 25. juna 2014.god, izvršile su povredu pravosnažne odluke od 19. juna 2014.god, i koje se moraju smatrati nezakonitim. Kada se

radi o lišavanju slobode posebno je važno da se ispuni opšti princip pravne sigurnosti. Prema tome od suštinske je važnosti da se jasno odrede uslovi za lišavanje slobode prema domaćem zakonu i da sam zakon bude predvidljiv u svom sprovođenju kao i posledice odluke u njihovom sprovođenju. U suprotnom, to bi predstavljalo povredu principa vladavine prava, pravne sigurnosti i predvidljivosti.

19. Kolegijum Vrhovnog suda je svestan da je odluka Osnovnog suda od 18. jula 2014.god, odluka Apelacionog suda od 24. jula 2014.god, koje Kolegijum smatra nezakonitim i stoga nevažećim, nisu unutar granica razmatranja zahteva za zaštitu zakonitosti. I pored toga, ukoliko Vrhovni sud nije preduzeo korake u vezi sa ovim odlukama onda bi okrivljeni bio zakonski obavezan da poštuje dve posebne mere istovremeno. Bojazan kolegijuma je da poštovanje jedne mere može da dovede do povrede druge mere. Ovo bi predstavljalo povredu prava okrivljenog znajući šta se od njega očekuje. Ukoliko ove odluke Vrhovni sud ostavi kako jesu, onda će okrivljeni R. biti u nepovoljnoj situaciji što je sasvim nepoželjno. Nakon što je konstatovano da su odluke od 21. juna i 25. juna 2014.god, nezakonite, Kolegijum nalazi da su i odluke od 18. i 24. jula 2014.god. nevažeće, i da nemaju nikakvu pravnu snagu, i ne mogu se sprovesti protiv okrivljenog R.

*(Presuda Vrhovnog suda Kosova,
PML-KZZ. 161/2014 od 19. avgusta 2014.god.)*

PML.-KZZ. 177/2014

Datum: 03.09.2014

Terorizam; Islamska država (ID) – Osnovana, zadovoljavajuće opravdana sumnja od strane Osnovnog suda i Apelacionog suda. - Član 135 stavovi 1 i 4, 143 stav 2 i KZRK -a³

---

³ Zakon br. 04/L-082, Službeni glasnik Republike Kosovo Br. 19, 13. jul 2012.

Iz obrazloženja Vrhovnog suda:

Zahtev za zaštitu zakonitosti podnet u ime okrivljenog ... odbija se kao neosnovan.

Kolegijum Vrhovnog suda odlučio je na zasedanju shodno članu 435 stav 1 ZKPRK ⁴.

Zahtev za zaštitu zakonitosti je prihvatljiv, ali neosnovan.

Zahtev za zaštitu zakonitosti podnet je od strane ovlašćenog lica i unutar određenog zakonskog roka, u skladu sa članom 433 stav 1. i 2. ZKPRK-a.

U skladu članom 436. stav 1. Vrhovni sud Kosova ograničava se samo u utvrđivanju povrede zakona za koje se zahtevom tvrdi.

Vrhovni sud je zadovoljan jer suprotne odluke ispunjavaju zakonske uslove za utvrđivanje nivoa osnovane sumnje da je okrivljeni T. izvršio krivično delo organizovanje i u češće u terorističkoj grupi nasuprot članu 143. stav 2. KZRK-a. Dok obe odluke, odluka Osnovnog suda u Uroševcu PPRKR. 22/2014, od 25. jula 2014.god, (ispravljena odlukom za ispravku tehničke greške od 29. jula 2014.), i odluka Apelacionog suda PN1. 1476/2014, od 2. avgusta 2014.god, koje potvrđuju pomenutu odluku, same po sebi ne dokazuju u velikoj meri, ali više se odnose na prethodne odluke, i dve druge osporene odluke Osnovnog suda od 16. jula 2014.god, kao i odluke Apelacionog suda od 25. jula 2014.god, uz potvrđivanje odluke Osnovnog suda, argumentovale su u dubini spornu tačku, ubedljivo i zakonski ispravno.

Obe odluke razmotrile su da su izrazi „teroristička grupa“ i „terorizam“ definisani članom 135. stav 4. i 1- KZRK-a, i procena da li jedna grupa ispunjava kriterijume pomenutih odredaba, rezervisana je za nadležni sud. Član 135. stav 1. KZRK-a posebno kvalifikuje radnju kao namernu.

---

⁴ Zakon br. 04/L-123, usvojen 13. decembra 2012, objavljen 21. decembra 2012, Službeni glasnik Republike Kosovo br. 37, 28. decembar 2012.

“... da ozbiljno destabilizuje ili uništava osnovne političke, ustavne, ekonomske ili društvene strukture Republike Kosovo, neke druge države ili međunarodne organizacije...” kao terorizam.

Stoga okrivljeni greši kada argumentuje da Krivični zakonik Kosova isključuje osnovne političke, ustavne, ekonomske ili društvene strukture drugih država. Logika u vezi sa uključivanjem međunarodnih institucija u odbranu je – kao što je objašnjeno ispravno u odluci Osnovnog suda PPRKR. 22/2014, od 16. jula 2014.god, na strani 13, stav 5. verzije na engleskom jeziku – visok nivo rizika kao posledica planiranja ili izvršenja ovih radnji i zbog same prirode istih. Ovaj rizik širi se i na lokalne institucije Kosova, jer je istorija pokazala da terorističke grupe koje rade van države kao i lica koja učestvuju tim grupama imaju često tendenciju da šire svoje aktivnosti protiv lokalnih institucija i struktura.

U konkretnom slučaju radikalne – islamske grupe ISIS (islamska država) sumnja se na učešće okrivljenog, veoma je vidljivo iz njenog političkog plana i iz njenih metoda pretnji da nije ograničena samo u državi Siriji. Ova grupa internacionalno širi ideju osnivanja jedinstvene Islamske države za sve muslimane silom i promenama postojećih granica. Jasno je da ovaj plan predstavlja veoma konkretnu pretnju i za osnovne političke, ustavne, ekonomske ili društvene strukture sekularne države Kosovo, koja je prema članu Ustava:

“... sekularna i neutralna država po pitanju veroispovesti.”

Sumnja je osnovana i obuhvata mens rea okrivljenog. Nebitno je da sam okrivljeni smatra cilj grupe ispravnim i legitimnim. On je veoma svestan da učestvuje u grupi koja ima za cilj izvršenje terorističkih radnji, kao što su navedene u članu 135. stav 1. KZRK-a.

Osnovni sud u Uroševcu kao i Apelacioni sud u osporavanim odlukama sa zahtevom za zaštitu zakonitosti procenili su potpuno činjenice i dokaze predstavljene od strane državnog tužioca u vezi sa pomenutim krivičnim delom i došli u do ispravnog zaključka da

postoji osnovana sumnja protiv okrivljenog. Vrhovni sud Kosova nalazi da sporne odluke u ovom pogledu ne sadrže pravne greške.

Iz gore navedenih razloga, Vrhovni sud odlučuje u vezi sa zahtevom o zaštiti zakonitosti kao u dispozitivu.

*(Presuda Vrhovnog suda,
PML.-KZZ.177/2014 od 3 septembra 2014.god.)*

Sudska praksa u građanskoj oblasti

I. PARNIČNI POSTUPAK

Rev. br. 302/2013

Datum: 06.01.2014.god.

Bitna povreda odredaba parničnog postupka – dispozitiv presude - član 182 .2 ZPP

Ako sud u dispozitivu presude naloži tuženom da tužiocu preda deo sporne parcele u dimenzijama i granicama prema skici veštaka geodetske struke, dolazi do bitne povrede odredaba parničnog postupka iz člana 182.2 tačka (b), jer takva presuda ne može da bude izvršena.

Iz obrazloženja

U konkretnom slučaju, na osnovu sadržaja dispozitiva presude, drugostepeni sud menjajući prvostepenu presudu prihvata tužbu tužioca kao osnovanu i obavezuje tužene da tužiocu vrate u posed i na slobodno raspolaganje delove katastarske parcele P-71611042-00146-2, koja se nalazi na mestu zvanom "Selo", sa kulturom useva IV klase što je zabeleženo u posedovnom listu UL-71611942-0022 K.O. Kličina, Opština Peć u posed tužioca i to: prvo optuženi površinu od 0.03,00 ha i drugo optuženi površinu od 0.12.85 ha sa granicama i stranama utvrđenim u izveštaju veštaka geodetske struke. Izveštaj veštaka geodetske struke SH.K. sa lica mesta dana 30.5.2011.god, je sastavni deo presude u i interesu njegovog izvršenja.

Prema oceni suda revizije, drugostepena presuda doneta je uz bitnu povredu odredaba parničnog postupka iz člana 182.2 tačka (b) ZPP-a koja se sastoji u činjenici da je drugostepena presuda u svom dispozitivu nerazumljiva, odnosno neizvodljiva, pošto se u dispozitivu tuženima nalaže da vrate tužiocu u posed delove parcele P-71611042-00146-2, navedeno treba da bude jasno određeno da bi se pridržavali mera i granica delova katastarskih parcela, koje ne mogu da se identifikuju i iz ovog razloga presuda je nerazumljiva i praktično neizvodljiva. Konstatcija drugostepenog suda, da je izveštaj veštaka geodetske struke sastavni deo presude, dispozitiv

presude čini nerazumljivom i neizvodljivom jer dispozitiv presude u smislu člana 160. ZPP-a treba da sadrži sve elemente prema navedenoj odredbi.

Prvostepeni sud treba da uredi gore navedene nedostatke, da izvrši identifikaciju spornih parcela, određujući granice i dimenzije koje na jasan način treba da se navedu u dispozitivu presude.

*(Odluka Vrhovnog suda Kosova
Rev.br.302/2013 od 0 6.01.2014.god.)*

E. Rev. br. 43/201

Datum: 22.9.2014.god.

Dozvoljenost revizije – naknada štete - član 508. ZPP-a

Odredbom člana 508 Zakona o parničnom postupku (ZPP) predviđeno je da revizija u trgovinskim sporovima nije dozvoljena ukoliko vrednost predmeta spora u napadnutom delu pravosnažne presude ne prelazi iznos od 10.000 evra.

Iz obrazloženja

Presudom Apelacionog suda Kosova, Ae.br.169/2013 od 28.04.2014. god, odbačena je kao neosnovana žalba tužene strane i potvrđena je presuda Osnovnog suda u Prištini – Ekonomsko odeljenje, C. br. 577/2012 od 11.09.2013. god, kojom se u delu dispozitiva prihvata tužba i obavezuje tužena strana, da tužiocu plati u ime naknade štete iznos novčanih sredstava od 6.952,88 evra, uz kamatu prema godišnjoj normi od 20% koja će se računati od 31.08.2009.god, i do konačne isplate, i to u roku od 7 dana od dana donošenja presude, a u delu II dispozitiva obavezuje se tužena strana da tužiocu plati troškove parničnog postupka u iznosu od 1.056,00 evra, u roku od 7 dana, od dana pravosnažnosti ove presude.

Iz spisa predmeta proizilazi da je vrednost spora u tužbi tužioca dostavljenu sudu dana 22.09.2011.god, 7.143,71 evra, a ova vrednost je smanjen na iznos od 6.952,88 evra, podneskom za preciziranje visine tužbe od 13.09.2013.god, dok je pravosnažnom presudom na koju je zatražena revizija vrednost spora određena u iznosu od 6.952,88 evra.

Odredbom člana 508. Zakona o parničnom postupku (ZPP), predviđa se da revizija nije dozvoljena u trgovinskim sporovima ukoliko vrednost objekta spora u pogodbenom delu pravosnažne presude ne prelazi iznos od 10.000 evra.

Imajući u vidu činjenicu da je vrednost objekta spora u ovom parničnom pitanju određena u iznosu od 6.952,88 evra, podneskom tužioca od 13.09.2013.god, i da je ista odobrena pravosnažnom presudom prvostepenog suda, proizilazi da visina tužbenog zahteva ne prelazi iznos predviđen odredbom člana 508. ZPP-a, što znači da po ovoj odredbi revizija u ovom pravnom pitanju nije dozvoljena i kao takva je trebalo da se odbaci.

Na osnovu onog što je rečeno u sprovođenju člana 221. u vezi sa članom 505. ZPP-a, odlučeno je kao u dispozitivu ove odluke.

*(Odluka Vrhovnog suda Kosova
E. Rev. br. 43/2014, od 22.09.2014.god.)*

Rev. br. 11/2015

Datum: 02.04.2015.god.

Nedostatak pravnog interesa - član 2. stav 4. Zakona o parničnom postupku

Stranka treba da ima pravni interes za tužbu, i za ostale procesne radnje koje se mogu završiti u postupku.

Iz obrazloženja

Iz spisa predmeta proizilazi da je tužilac kod tuženog bio u radnom odnosu – raspoređen na mestu direktora „Agrokosova Holding“. Odlukom administratora od 17.04.2008.god, suspendovan je sa posla i sa radnih obaveza. Odlukom tuženog od 22.04.2008. god, koadministrator je ukinuo kao neosnovanu i nezakonitu odluku od 17.04.2008.god, o suspendovanju sa posla i radnih obaveza tužioca. Tužilac se tužbom obratio sudu radi poništaja odluke od 17.07.2008. god, o suspendovanju sa posla, kao i da mu se priznaju sva prava iz radnog odnosa.

Vrhovni sud Kosova procenjuje da je pravni stav sudova niže instance ispravan i da se zasniva na zakonu, pošto tužilac traži poništenje odluke koja je ukinuta od strane tužene strane, a članom 2. stav 4. Zakona o parničnom postupku predviđeno je da strana treba da ima pravni interes za tužbi i za ostale procesne radnje koje se mogu završiti u postupku.

Vrhovni sud Kosova razmotrio je tvrdnje istaknute u reviziji da se tužilac uprkos ukidanju odluke o suspendovanju sa posla i dalje nije vratio na posao, zbog nesporazuma među akcionarima, ali isto nije uticalo na donošenje drugačije odluke, jer Zakon o parničnom postupku (član 1.) određuje pravila postupka na osnovu kojih sud razmatra i rešava sporove iz pravno-građanskog odnosa fizičkih i pravnih lica, dok je u konkretnom slučaju predmet spora odluka ukinuta od strane tužene strane, tako da se pitanje prema podnetoj tužbi ne može tretirati kao sporno između dveju strana. Jedno lice ne može da koristi sud za svoje lične interese, već pitanje predstavljeno pred sudom treba da bude pitanje u vezi sa zakonom predviđenim pravom koje traži zainteresovana strana, a koje je prekršeno, i kao pravna posledica kršenja principa postojanja pravnog interesa tužba treba da se odbaci kao nedozvoljena.

U konkretnom slučaju, tužilac nije zatražio zaštitu svojih prava pred nadležnim organima od tužene strane, da je ista postupila prema svojoj odluci kojom je ukinuta odluka o suspendovanju sa posla, zatim su

sudovi niže instance ispravno sproveli odredbe parničnog postupka kada su našli da tužba treba da bude odbačena kao nedozvoljena. Vrhovni sud Kosova, procenio je iskaze revizije kao neosnovane, da su odluke sudova niže instance donete povredom parničnog postupka, odnosno pogrešnim sprovođenjem materijalnog prava, jer zapravo nije reč o sprovođenju materijalnog prava, kada se tužba odbaci zbog nedostatka pretpostavki u parničnom postupku za predstavljanje tužbe, odnosno razvoj postupka.

*(Odluka Vrhovnog suda Kosova
Rev.br.11/2015 od 02.04.2015.god.)*

II. OBLIGACIONI ODNOSI

Rev. br. 246/2010

datum 21.02.2013.god.

Pravo preče kupovine – Deponovanje iznosa u visini kupoprodajne cene - član 19. Zakona o prometu nekretnina, (Službeni glasnik Kosova br. 45/1, 29/86 i 8/88)

Nosilac prava preče kupovine nekretnine kojem nije data pismena ponuda, može tužbom da zatraži od suda da se ugovor o kupoprodaji poništi i da mu se nekretnina proda po drugim uslovima. Ali, nosilac prava preče kupovine je obavezan da unutar roka za podnošenje žalbe, zbog povrede prava preče kupovine, sudu na teritoriji na kojoj se nalazi nepokretna imovina, deponuje iznos u visini kupoprodajne cene.

Iz obrazloženja

Tužiocu su vlasnici nekretnina 691/2, 692/3 i dela nekretnine 745/5, koje se delimično graniče sa nekretninom 691/2, 693/3, 734/5, 749/10, 750/1, 750/2 i 751, koje je prvo optuženi M.L. prodao drugo optuženom A.K. na osnovu ugovora o kupoprodaji potvrđenom pred Opštinskim sudom u Istoku br. 427/04 od 15.3.2004. god. Budući da su nekretnine koje su predmet ugovora o kupoprodaju sklopljenog između tuženih tipa poljoprivrednog zemljišta i graniče se sa nekretninom tužilaca, tužiocu tvrde da imaju pravo preče kupovine.

Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja, prema proceni Vrhovnog suda u postavljanju prema ovom pravnom pitanju, sudovi niže instance, na ispravan način su primenili materijalno pravo, gde je ustanovljeno da je na osnovu člana 19. Zakona o prometu nekretnina, (Službeni glasnik Kosova br. 45/1, 29/86 i 8/88) važećeg na osnovu UNMIK Uredbe br. 1999/24 predviđeno je: „da nosilac prava preče kupovine koji namerava da proda poljoprivredno zemljište, u obavezi da to prvo pismeno ponudi zadružnoj organizaciji koja se bavi poljoprivrednom proizvodnjom na teritoriji opštine u kojoj se

nalazi zemljište i poljoprivredniku – susednom vlasniku, a prema članu 26. st. 2. pomenutog Zakona određeno je da ako se ne izvrši ponuda u smislu člana 19. ovog Zakona, lice koje ima pravo preče kupovine može tužbom pred sudom da zahteva da se ugovor o kupoprodaji poništi i da se pod istim uslovima nepokretna imovina njemu proda. Prema st. 4. datog člana, tužiocima su obavezni da unutar roka za podnošenje tužbe zbog povrede prava preče kupovine, kod suda na teritoriji na kojoj se nalazi nepokretna imovina, deponuju iznos u visini kupoprodajne cene.

Tužiocima nisu ispunili suštinski uslov o deponovanju kupoprodajne cene i nezavisno od činjenice da imaju pravo preče kupovine, ne mogu da traže poništenje ugovora o kupoprodaji sklopljenog između prvo optuženog M.L. i drugo optuženog A.K.

*(Rešenje Vrhovnog suda Kosova
Rev. br. 246/2010 od 21.02.2013.god.)*

Rev. br. 145/2012

Datum: 13.01.2014.god.

Nematerijalna šteta na ime pretrpljenog straha – član 200. ZOO i član 224. stav 1 ZPP-a

Sud u slučaju određenja nematerijalne štete za pretrpljeni strah tužilaca, treba da angažuje neuropsihijatra u svojstvu veštaka kako bi dao profesionalno mišljenje u vezi sa intenzitetom i trajanjem straha.

Iz obrazloženja

Prvostepeni sud je u slučaju određivanja nematerijalne štete na ime pretrpljenog straha kod tužilaca angažovao neurohirurga u svojstvu veštaka koji je dao svoje mišljenje o intenzitetu pretrpljenog straha i njegovog trajanja, koji je pretrpeo tužilac zbog saobraćajne nesreće izazvane od strane tuženog, osiguranika KO „Sigal“.

Drugostepeni sud, u ovom delu presudu prvostepenog suda potvrđuje i prihvata u celini pravnu procenu prvostepenog suda.

Vrhovni sud Kosova u vezi sa nematerijalnom štetom za pretrpljeni strah, ne prihvata procene sudova niže instance, iz razloga što se u prvostepenom postupku u vezi sa nematerijalnom štetom na ime straha, nije izjasnio veštak neuropsihijatar već veštak ortoped-traumatolog i hirurg koji ne pripadaju relevantnim oblastima za procenu ove vrste nematerijalne štete. Potvrda nematerijalne štete i određenje naknade za ovaj oblik nematerijalne štete, predstavljaju sprovođenje materijalnog prava.

Prvostepeni sud treba da tokom ponovljenog suđenja uredi između ostalog i odredi veštaka neuropsihijatra koji će dati mišljenje o intenzitetu pretrpljenog straha i njegovog trajanja kod tužilaca, a zatim da odredi iznos nematerijalne štete na ime pretrpljenog straha.

*(Presuda Vrhovnog suda Kosova
Rev. br. 145/2012 od 13.01.2014.god.)*

Rev. 265/2011

Datum: 11.03.2013.god.

Uzročna veza između radnji i izazvane štete– član 173 ZOO-a

Obaveza za naknadu štete treba da sadrži pretpostavke kao što je: pričinjena šteta, protivzakonita radnja, uzročna (kauzalna) veza između radnje i pričinjene štete i posledica.

Iz obrazloženja

Prvostepeni sud odobrenje tužbe tužioca, zasniva na činjenici da je zbog čestih prekida električne energije, tužiocu oštećena aparatura za fotografisanje koja je bila uvezena, i čije održavanje je vršila slovenačka firma „Meditrade“ koja je izvršila saniranje kvara ove aparature, po radnom nalogu i računu da je ovo saniranje koštalo 8.588,00 evra.

Prvostepeni sud je procenio da je za izazvanu štetu tužiocu odgovorna tužena strana i obavezuje je da mu na ime naknade štete plati iznos od 8.588,00 evra, Visinu iznosa prvostepeni sud utvrđuje na osnovu radnog naloga i računa izdatog od strane firme “Meditrade” iz Slovenije.

Drugostepeni sud, je u žalbenom postupku prihvatio u celini činjenične konstatacije i pravni stav prvostepenog suda, pa je iz tih razloga odbio kao neosnovanu žalbu tužene strane i potvrdio prvostepenu presudu.

Vrhovni sud Kosova, polazeći od navedenog činjeničnog stanja, nalazi da se takav pravni stav sudova niže instance može prihvatiti, kao ispravan i zakonski, jer prema proceni ovog suda, o utvrđenom činjeničnom stanju, pogrešno je sprovedeno materijalno pravo, kada je utvrđeno da je tužba tužioca osnovana. I to jer se aparatura tužioca pokvarila u mesecu februaru 2004. god, kao posledica neredovnog snabdevanja električnom energijom. Tužilac o kvaru ove aparature nije obavestio tuženu stranu i nije obezbedio dokaze u vanparničnom postupku, na način da preko relevantnog profesionalnog stručnjaka utvrdi da je kvar aparature tužioca posledica neredovnog snabdevanja električnom energijom, odnosno da postoji uzročna (kauzalna) veza između izazvane štete i činjenja ili nečinjenja tužene strane. Činjenica o kvaru aparature tužioca oslanja se na račun pomenute firme, što nije dovoljno za potpuno utvrđenje činjenica koje važe za ispravno postupanje u ovom pravnom pitanju.

Zbog činjenica iz predmeta i podnetih dokaza od strane prvostepenog suda, Vrhovni sud Kosova, smatra da nije na siguran način potvrđena uzročna veza između postupaka tužene strane i izazvane štete pa proizilazi da tužena strana ne može biti odgovorna za naknadu štete tužiocu.

*(Presuda Vrhovnog suda Kosova
Rev. 265/2011 od 11.03.2013.god.)*

Rev. br. 124/2014

Datum: 13.5.2014.god.

Ugovor o doživotnom izdržavanju - član 26. ZOO

Ugovorne strane u ugovoru o doživotnom izdržavanju kao primaoc izdržavanja i davaoc izdržavanja može biti svako fizičko lice koji ima sposobnost da sklopi ugovor prema opštim uslovima građanskog prava i nije ograničeno samo na lica u srodstvu ili lica koja imaju obostranu obavezu.

Iz obrazloženja

Vrhovni sud Kosova, razmatra reviziju u skladu sa zakonskom odredbom iz člana 215. ZPP-a, samo u pobijanom delu i samo unutar granica uzroka datih u reviziji, ali pazeći po službenoj dužnosti na sprovođenje materijalnog prava i povredu odredbe parničnog postupka u vezi sa sposobnošću stranke i pravnim zastupnikom..

Tvrđnju navedenu u reviziji da sva dobra koja je tužena strana dobila na osnovu ugovora o doživotnom izdržavanju, proističu iz krivičnih dela prema krivičnoj presudi P.br.86/12, (ta presuda je predata zajedno s revizijom), Vrhovni sud Kosova procenio je kao neosnovanu, jer ugovorne strane u ugovoru o doživotnom izdržavanju, kao primaoc izdržavanja i davaoc izdržavanja mogu biti sva fizička lica koja imaju sposobnost da sklope ugovor prema pravilima iz građanskog prava i ne ograničava se samo na lica u srodstvu ili lica koja imaju obostranu obavezu. Dakle, prema proceni revizije ovog suda činjenica da se vodi krivični postupak, u vezi sa poništenjem braka primaoca i davaoca izdržavanja ovde tužene strane (jer je brak sklopljen pred paralelnim organima), ne predstavlja pravnu osnovu za poništenje ugovora o doživotnom izdržavanju, jer nije zakonski uslov da su isti i supružnici. Ovaj sud dodaje da su se ugovorne strane dogovorile o sastavnim suštinskim delovima ugovora (član 26. ZOO), izjavljujući svoju volju slobodno i ozbiljno, na način da su ugovor ozakonili u sudu, prema predviđenoj zakonskoj proceduri, pa je tvrdnja navedena u reviziji da je materijalno pravo sprovedeno na pogrešan način neosnovana.

*(Odluka Vrhovnog suda Kosova
Rev.br.124/2014 od 13.05.2014.god.)*

Rev. br. 145/2010

Datum: 22.08.2011.god.

Sklapanje ugovora od strane neovlašćenog lica – član 103. i 88.1. ZOO

Ugovor o kupoprodaji je ništavan u vezi sa članom 103. i članom 88. stav 1. ZOO ako je sklopljen od strane neovlašćenog lica.

Iz obrazloženja

U pokrenutom postupku utvrđena je činjenica da je dana 21.09.2004. god, sklopljen ugovor o kupoprodaji nekretnine, između M.D. sa jedne strane, kao prodavca, koju je po ovlašćenju zastupao N.M., advokat iz Rožaja – republika Crna Gora , sa tuženim kao kupcem , ugovor je potvrđen u Opštinskom sudu u Peći 06.10.2004.god, sa oznakom Vr.br.4514/2004, za ugovorenu cenu od 27.300,00 evra. Iz priloženih dokaza potvrđeno je da ovlašćenje nije bilo potpisano od strane tužioca i kao takvo je falsifikovano.

Prvostepeni sud, u utvrđenom činjeničnom stanju nalazi da je ugovor o kupoprodaji nekretnine Vr. br. 4514/2004 od 06.10.2004. god, apsolutno ništav i isti je poništen.

Drugostepeni sud je potvrdio presudu prvostepenog suda i odbio žalbu tužene strane kao neosnovanu.

Vrhovni sud Kosova, počev od takvog stanja pitanja nalazi da su sudovi niže instance u potvrđenom činjeničnom stanju, na ispravan način sprovele materijalno pravo u njihovom nalazu i da je tužba tužioca osnovana.

Sudovi niže instance procenili su ispravno da su u konkretnom slučaju ispunjeni zakonski uslovi za poništenje ugovora o kupoprodaji, jer je pomenuti ugovor u vezi sa neovlašćenim licem. Tužilac nije dao ovlašćenje advokatu M.D. koji je sklopio ugovor o kupoprodaji u ime tužioca, što je i potvrđeno u sudu. Iz potvrde izdate od strane Ministarstva unutrašnjih

poslova republike Srbije br. 205-1-161/06 od 10.03.2005.god, utvrđeno je da je kopija lične karte na ime tužioca falsifikovana i da nije potpisana i overena od strane ovlašćenih radnika ovog Sekretarijata. Ugovor o kome je reč sklopljen je suprotno odredbama člana 88. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima i isti je ništavan u smislu člana 103. stav 1. ZOO.

*(Odluka Vrhovnog suda Kosova,
Rev. br. 145/2010 od 22.08.2011.god.)*

Rev. br. 22/2013

Datum: 13.11.2013.god.

Ugovor o dopunskim radovima – 630, 633, 634 ZOO.

Za svako napuštanje projekta izgradnje, odnosno sa ugovorenih radova, izvođač treba da ima pismeni pristanak naručioca. On ne može da traži ni povećanje naknade za ugovorene radove koje je izvršio bez takvog pristanka.

Iz obrazloženja

Vrhovni sud Kosova, ocenjuje da su na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja, prvostepeni sud i drugostepeni sud ispravno sproveli materijalno pravo nalazom da je potraživanje tužioca neosnovano. I to, jer se prema odredbi člana 633. Zakona o obligacionim odnosima, navodi da za svako napuštanje projekta izgradnje, odnosno sa ugovorenih radova, izvođač treba da ima pismeni pristanak naručioca. On ne može da traži ni povećanje naknade za ugovorene radove koje je izvršio bez takvog pristanka. Tužilac, takođe, nije ponudila nikakav dokaz da dopunski radovi van ugovora predstavljaju hitne radove nepredviđene u smislu člana 634. ZOO, stoga dopunski radovi koje je izvršio tužilac ne predstavljaju hitne radove iz navedenog člana.

Presude prvostepenog i drugostepenog suda sadrže dovoljne razloge za utvrđivanje relevantnih činjenica o ispravnom suđenju po ovom pravnom pitanju, a koje su prihvatljive i za ovaj sud.

Vrhovni sud Kosova, procenio je kao neosnovane zahteve tužioca za revizijom da su sudovi nižih instanci svoje presude zasnovali pogrešnom primenom materijalnog prava iz člana 630. i člana 633. ZOO, pošto je u konkretnom slučaju trebalo da se primeni odredba člana 73. ZOO, kao zakon koji je bio na snazi u vreme izvršenja radova, prema kojoj je predviđeno da kada je sproveden ugovor kojem nedostaje oblik predviđen zakonom, ukoliko su ga ugovorne strane izvršile u celini ili je izvršen veći deo ugovornih obaveza, ugovor je važeći, takođe ove presude su donete pogrešnim sprovođenjem materijalnog prava jer prema članu 34. tačka (iii) Zakona br. 2003/17 o javnoj nabavci na Kosovu, predviđeno je izvršenje dopunskih radova i sličnih radova koji se obuhvataju ugovorom, i mogu se izvršiti od strane istog izvođača ako dopunski radovi prevazilaze 10% iznosa osnovnog ugovora, jer prema proceni ovog suda, sudovi niže instance su ispravno primenili materijalno pravo i odredbe člana 633. i 634. ZOO, kada je zaključeno da je tužba tužioca neosnovana, jer u konkretnom slučaju se radi o ugovoru o izgradnji u smislu člana 630, prema kojem se pod stavom 2. predviđa da ugovor o izgradnji treba da se sklopi u pisanom obliku, prema tome neosnovani su iskazi tužioca da je u konkretnom slučaju trebalo da se primene odredbe člana 73. Zakona o obligacionim odnosima.

*(Presuda Vrhovnog suda Kosova
E. Rev. br.22/2013 od 13.11.2013.god.)*

III. RADNI ODNOSI

Rev. br. 53/2013

Datum 19.06.2013.god.

Rok za sudsku zaštitu u radnim sporovima - član 103. Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa (Službeni list SFRJ 60/1986)

Ako radniku nije data mogućnost na internu zaštitu njegovih prava iz radnog odnosa, ne može se osporiti pravo na sudsku zaštitu, jer je tužba podneta nakon zakonom određenog roka.

Iz obrazloženja

Tužilac je bio zaposlen kod tužene strane Železnice Kosova, na radnom mestu blagajnika, a po zanimanju je komercijalista za transport. Tužena strana ga je putem obaveštenja br. 90 od 07.02.2001. god, otpustila s posla. Protiv ovog obaveštenja tužilac se usprotivio 08.05.2001.god, a tužbu je podneo sudu 30.05.2001. godine.

Prvostepeni sud je konstatovao da je tužba tužioca neblagovremena u smislu člana 103. Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa (Službeni list SFRJ 60/1986), a koji je bio na snazi prema UNMIK Uredbi br. 1999/24.

Drugostepeni sud u svom stavu u vezi sa žalbom tužioca, je u celini prihvatio pravnu procenu prvostepenog suda odbacujući žalbu tužioca.

Vrhovni sud Kosova procenio je kao osnovan zahtev za reviziju tužioca da on nije lično bio upoznat o prekidu radnog odnosa. Na osnovu obaveštenja tužioca br. 90 od 07.02.2001. god, rukovodioci odeljenja bili su u obavezi da obaveste radnike i da pripreme potrebne odluke, a u spisima predmeta nema dokaza da je tužiocu dostavljeno takvo obaveštenje. Počev od činjenice da tužiocu nije da ta mogućnost za korišćenje efektivnog pravnog leka unutar same organizacije, istom je povređeno osnovno pravo na efektivan pravni

lek, pravo zagantovano Ustavom Republike Kosovo, član 32. i članom 13. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava. Iako je tužiocu oduzeto pravo na žalbu kod poslodavca, istom ne može da se uskrati sudska zaštita i prvostepeni sud u vezi sa tužbom tužioca treba da odluči meritorno.

*(Presuda Vrhovnog suda Kosova
Rev. br. 53/2013 od 19.06.2013. god.)*

Rev. br. 230/2014

Datum: 03.11.2014.god.

**Zakonska osnova za prekid radnog odnosa zbog učešća na izborima
član 28.4. Administrativnog uputstva br. 2003/2 za sprovođenje
UNMIK Uredbe br. 2001/36 o civilnoj službi na Kosovu.**

Državni službenici mogu da podnesu kandidaturu za neku odabranu javnu funkciju, ali treba da uzmu neplaćeni odmor od strane državne službe, koji počinja od dana kada javno objave svoju kandidaturu. Ako se ne izabere, državni službenik ima pravo da se vrati na svoj posao u državnu službu u roku od 1 (jedne) sedmice od datuma javnog objavljivanja rezultata izbora.

Iz obrazloženja

Iz spisa predmeta proizilazi da je tužilja bila u radnom odnosu kod tužene strane kao vršilac dužnosti šefa pesonala u Opštinskoj upravi Opštine Orahovac, i kandidovala se za odbornika Skupštine opštine Orahovac na lokalnim izborima 15. novembra 2009. god. Zbog učešća na lokalnim izborima odlukom predsednika Opštine Orahovac, br. 01/br. 1060 od 14.10.2009. god, njoj je prekinut radni odnos. Protiv ove odluke tužilja je podnela žalbu Komisija za žalbe i podneske tuženoj strani dana 13.11.2009. god, ali nije dobila odgovor. Nakon ovoga tužilja se dana 01.02.2010. god, žalila Nezavisnom nadzornom odboru za civilnu službu, koji je svojom odlukom A 02 (16) 2010 od 25.02.2010. odbio žalbu tužilje kao neosnovanu. Tužilja na lokalnim izborima održanim novembra 2009.

God, Nije izabrana za odbornicu u Skupštini opštine Orahovac. Tužena strana svoju odluku o prekidu radnog odnosa sa tužiljom zasniva na članu 28.3. Administrativnog uputstva 2003/2 za sprovođenje UNMIK Uredbe br. 2001/36 o civilnoj službi na Kosovu.

Prvostepeni sud je razmatranjem dokaza utvrdio da je tužilji bez zakonskog osnova prekinut radni odnos, jer ista nije izabrana za odbornicu i trebalo je da se vrati na radno mesto u smislu člana 28.4. Administrativnog uputstva br. 2003/2 o sprovođenju UNMIK Uredbe br. 2001/36 o civilnoj službi na Kosovu, poništava odluku predsednika Opštine Orahovac br. 1060 od 14.10.2010.god, i obavezuje tuženu stranu da tužilji nadoknadi neostvarene lične dohotke od dana otpuštanja sa radnog mesta, a u iznosu od 10.272,00 evra.

Vrhovni sud Kosova procenio je da su sudovi nižeg stepena pravilno primenili stav 4. člana 28. Administrativnog uputstva 2003/2 već stav 3. člana 28. iz razloga što se tužilja kao vršilac dužnosti šefa personala Opštinske uprave Opštine Orahovac, kandidovala za odbornika u Skupštini opštine Orahovac na lokalnim izborima od 15.11.2009. god, i da ista nije izabrana za opštinskog odbornika. Tužilji tokom podnošenja kandidature sledi neplaćeni odmor koji počinje od datuma objavljivanja njene kandidature, ali pošto nije izabrana kao odbornik u Skupštini opštine Orahovac, ista je trebalo da se vrati na posao civilnog službenika u roku od 1 sedmice od dana službenog objavljivanja rezultata izbora, a ne da joj se prekine radni odnos, stoga su sudovi nižeg stepena na ispravan način primenili član 28. stav 4.

*(Presuda Vrhovnog suda Kosova
Rev.br.230/2014 od 03.11.2014.god.)*

Rev. br. 9/2014

Datum: 06.03.2014.god.

**Prekid radnog odnosa – rok podnošenja prigovora - član 83.
Osnovni zakon o radnim odnosima (Službeni list 60/89 SFRJ)**

Radnik koji nije zadovoljan konačnom odlukom nadležnog organa u organizaciji ili, ako taj organ ne donese odluku u roku od 30 dana, od dana podnošenja zahteva, odnosno prigovora, ima pravo da u narednom roku od 15 dana traži zaštitu svojih prava pred nadležnim sudom.

Iz obrazloženja

U postupku koji je pokrenut pred nižestepenim sudovima, proizilazi da je tužilac bio u radnom odnosu kod tužene strane, na radnom mestu „repcionar studentskog doma“ u Prištini. Odlukom tužene strane br. 386/2 od 05.12.2000.god, tužiocu se prekida radni odnos, zbog izostanka sa posla više od 5 dana. Protiv ove odluke tužilac je podneo prigovor, tužena strana je odlučila u vezi sa prigovorom. Tužilac je tužbom podnetom sudu tražio sudsku zaštitu svojih prava iz oblasti radnih odnosa.

Prvostepeni sud je odbio tužbu tužioca iz razloga što tužilac nije najavio tuženoj strani 48 sati ranije da će iz zdravstvenih razloga izostati sa posla, nije dostavio obrazloženje izostanka sa posla, niti je imao lekarske doznake.

Apelacioni sud Kosova je u postupku odlučivanja po žalbi tužioca poništio prvostepenu odluku i odbacio kao neblagovremenu tužbu tužioca, iz razloga što mu je odluka o prestanku ranog odnosa dostavljena 06.12.2000. god, na koju je tužilac uložio prigovor 20.12.2000. god, na koji tužena strana nije odgovorila, a tužilac je sudu podneo tužbu 29.01.2001. god, nakon isteka roka od 15 dana, a shodno odredbi člana 181. stav 1. Zakona o udruženom radu (Službeni list SFRJ 11/1988).

Vrhovni sud Kosova, takvu procenu Apelacionog suda ne može da prihvati iz razloga što prema odredbi člana 92. Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa (Službeni list SFRJ 60/89) koji je bio na snazi na osnovu UNMIK Uredbe br. 1999/24, određeno je da danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe poglavlja IV i V drugog dela Zakona o udruženom radu od člana 161. do člana 226. i 670, i da je ovaj zakon stupio na snagu 15.10.1989.godine. Stoga je drugostepeni sud primenio odredbu člana 181.1. Zakona o udruženom radu, odredbe

koje nisu bile na snazi. U konkretnom slučaju rok za podnošenje tužbe treba se računati prema članu 83. Osnovnog Zakona o radnim odnosima (Službeni list 60/89 SFRJ), koji je bio na snazi i koji je bio važeći, gde je propisano da radnik koji nije zadovoljan konačnom odlukom nadležnog organa u organizaciji ili, ako taj organ ne donese odluku u roku od 30 dana ponošenja zahteva, odnosno prigovora, ima pravo da u narednom roku od 15 dana traži zaštitu svojih prava pred nadležnim sudom.

Tužilac je odluku tužene strane br. 386/2 od 05.12.2000.god, primio 06.12.2000.god, prigovor je podneo 20.12.2000.god, dok je tužena strana bila u obavezi da odgovori u roku od 30 dana, do 20.01.2001. god, tužilac je od ovog dana u roku od 15 dana bio obavezan da zatraži sudsku zaštitu svojih prava, do 05.02.2001.god, a tužbu je podneo 29.01.2001.god, u zakonskom roku.

Stoga, Apelacioni sud Kosova treba da razmotri žalbu tužioca podnetu protiv prvostepene presude i da odluči meritorno u vezi sa žalbom tužioca.

*(Odluka Vrhovnog suda Kosova,
Rev. br. 9/2014 od 06.03.2014.god.)*

Rev. br. 348/2014

Datum: 29.12.2014.god.

Naknada zarade– Preinačenje nižestepениh presuda - član 224.1. ZPP-a

Tužiocu ne sleduje pravo na naknadu zarade, ukoliko je odluka o prekidu radnog odnosa sa tužiocem na osnovusudske odluke bila zakonita.

Iz obrazloženja

Vrhovni sud Kosova, nalazi da su nižestepeni sudovi ispravno i na potpun način utvrdili činjenično stanje u vezi sa odlučujućim

činjenicama pravične presude u ovom pravnom pitanju, ali su u takvom činjeničnom stanju prema proceni ovog suda, pogrešno sproveli materijalno pravo u nalazu da je tužba tužioca osnovana jer iz spisa predmeta kao i u odgovoru na tužbu, tužena strana obavestila prvostepeni sud i sud koji postupuje po žalbi da je protiv drugostepene presude podnet pravno lek – revizija pošto se osporava tužbeni osnov.

Iz Rešenja Vrhovnog suda Kosova, Rev.br. 564/2008 od 10.06.2011.god, koje se nalazi u spisima predmeta proizilazi da su presude drugostepenog suda Ac.br. 171/2008 od 03.09.2008.god, i Opštinskog suda u Prištini CI.br. 96/2006 od 11.04.2007.god, preinačene tako da je odbijena tužba tužioca o poništenju odluke o prekidu radnog odnosa kao neosnovana.

Vrhovni sud Kosova, procenio je kao osnovane iskaze revizije tužene strane da osnova tužbe o kompenzaciji zarada sada ne postoji pošto je ista presudom Vrhovnog suda Kosova Rev.br. 564/2008 od 10.06.2011. god, odbijena kao neosnovana, pa je Vrhovni sud postupajući u smislu člana 224.1. ZPP -a, preinačio presude nižestepениh sudova, odbijajući tužbu tužioca kao neosnovanu, jer je odluka tužene strane o prekidu radnog odnosa tužioca prema presudi Vrhovnog suda, zakonska, tako da tužiocu ne sleduje kompenzacija ličnih dohodaka za traženi period prema tužbi, jer za to ne postoji pravni osnov.

*(Presuda Vrhovnog suda Kosova,
Rev. br. 348/204 od 29.12.2014.god.)*

Rev. br. 243/2014

Datum: 04.11.2014.god.

Naknada štete zbog gubitka ličnih dohodaka - član 155. ZOO – član 186. ZOO

U smislu člana 155. ZOO-a, šteta je umanjenje nečije imovine (obična šteta) i sprečavanje njenog povećanja (izmakla dobit). U smislu člana 158. ZOO, krivica postoji kada je štetnik izazvao štetu namerno ili nepažnjom. Dok se,

u smislu člana 186. ZOO, obaveza o nadoknadi štete, smatra se dospelom od trenutka nastanka štete.

Iz obrazloženja

Iz spisa predmeta proizilazi da je tužilja bila u radnom odnosu u Udruženju vatrogasaca Opštine Priština od 1983. god, gde je prvo radila kao tehnički sekretar i računovođa, a zatim kao daktilograf do početka rata na Kosovu 1999. god, ali nakon završetka rata ista nije nastavila radni odnos kod tužene strane. Presudom Opštinskog suda u Prištini C. br. 283/03 od 24.09.2007. god, utvrđeno je da je tužilja, koja je sada kod tužene strane u svojstvu radnika na neodređeno vreme sa svim pravima iz radnog odnosa, tako da je tužena strana obavezana da tužilju vrati na posao i na zadatke koje je ranije obavljala, ili na slične zadatke u roku od 8 dana pod pretnjom prinudnog izvršenja. Tužena strana je, ugovorom o radu 01. br. 112-787 od 11.02.2008. god, tužilju primila na posao u Direkciji za civilnu i hitnu zaštitu, kao telefonistkinju, s mesečnom platom od 163 evra. Međutim, za prethodni period, tužena strana tužilji nije isplatila izgubljene lične dohotke.

Tužilja je podnetom tužbom u sudu, tražila naknadu za gubitak ličnih dohodaka od 01.07.1999. god, kada je tužena strana počela sa radom, do datuma povratka na posao na osnovu napred pomenutog ugovora o radu.

Vrhovni sud Kosova ne može da prihvati kao ispravan pravni stav nižestepenih sudova vezi sa prihvatanjem tužbe tužilje o nadoknadi izgubljenih ličnih dohodaka u pogledu vremenskog perioda od 01.07.1999. do 11.02.2008. god, kada je tužilja počela da radi kod tužene strane, jer su presude sudova u ovim delovima obuhvaćane pogrešnom primenom materijalnog prava.

U smislu člana 155. ZOO, šteta je umanjenje nečije imovine (obična šteta) i sprečavanje njegovog povećanja (izmakla dobit). U smislu člana 158. ZOO, krivica postoji kada je štetnik izazvao štetu namerno ili nepažnjom. Dok se, u smislu člana 186. ZOO, obaveza o nadoknadi štete, smatra se dospelom od trenutka nastanka štete.

Nakon analize ovih odredaba, i činjeničnog stanja u ovom pravnom pitanju, Vrhovni sud procenjuje da je neosnovan deo tužbe tužilje o nadoknadi mesečnih ličnih dohodaka od 01.07.1999.god, pa do dana vraćanja tužilje na posao kod tužene strane dana 11.02.2008.god, i to jer u dispozitivu punosnažne presude Opštinskog suda u Prištini C.br.283/03 od 24.09.2007.god, za koji se tvrdi da predstavlja pravnu osnovu da se tužiocu isplate izgubljeni lični dohotci za navedeni period, nije precizirano od kog trenutka, ili od kog dana je tužilja stupila u radni odnos na neodređeno vreme kod tužene strane, pa se prema navedenoj presudi ne zna ni od kog datuma tužilja ima pravo na navedene lične dohotke. Pošto nije sporno da tužilja nakon 1999. god, iz različitih razloga nije stupil u radni odnos kod tužene strane, sa jedne strane, a sa druge strane gore navedena presuda ne obavezuje tuženu stranu na nadoknadu ličnih dohodaka za sporni period, Vrhovni sud procenjuje da ne postoji uzročna veza između štete tužilje i krivice tužene strane za nadoknadu ove štete, zato iz razloga nedostatka pravnog osnova, neosnovana je tužba tužilje da se tužena strana obaveže da tužilji nadoknadi lične dohotke za gore navedeni period, i iz tog razloga presude nižestepenih sudova preinačuju su u ovom delu, a tužba tužilje je odbijena kao neosnovana. Međutim, što se tiče perioda, kada je prema navedenoj presudi, tužena strana bila obavezna da tužilju vrati na posao, u roku od osam dana nakon pravosnažnosti presude (07.12.2007. god.), i do dana kada je tužilja vraćen na posao kod tužene strane, Vrhovni sud procenjuje da u smislu člana 186. ZOO, tužilja ima pravo na naknadu zbog gubitka ličnih dohodaka, koji predstavljaju štetu za tužioca pošto tužena nije postupila na vreme prema ovoj presudi, do dana kada je tužilja vraćena na posao, u obavezi je da joj isplati izgubljene lične dohotke, kao izmaklu dobit na osnovu zakona jer se očekivalo da će odmah početi sa radom. Visina izgubljenih mesečnih ličnih primanja utvrđena je finansijskim veštačenjem, i kao takva nije sporna među stranama, pa istu visinu Vrhovni sud i prihvata u celini kao što stoji i u prvom delu dispozitiva ove presude. Visinu troškova postupka utvrđenu od strane nižestepenih sudova, Vrhovni sud prihvatio je kao zakonski osnovanu, pa u slučaju preinačenja presude obavezuje tuženu stranu da istu visinu troškova postupka platu tužilji.

*(Presuda Vrhovnog suda Kosova,
Rev.br.243/2014 od 04.11.2014.god.)*

Rev. br. 99/2015

Datum: 15.04.2015. god.

Poništaj konkursa – pravni interes za podnošenje tužbe – kršenje odredaba člana 182.1. u vezi sa članom 2.4. ZPP-a

Ne može se zahtevati poništenje odluke, koju je prethodno poništila tužena strana.

Iz obrazloženja

Iz spisa predmeta proizilazi da je tužena strana dana 22. jula 2011.god, u dnevnim novinama "Epoka e Re", objavila konkurs o popunjavanju slobodnih radnih mesta 05.br.643/2011, u kojem, je tražila nastavnika u osnovnoj školi u naselju br.VIII u Gnjilanu. U ovom konkursu tačno su određeni uslovi konkursa, diploma, kopija lične karte, sertifikati o završenoj obuci, potvrda o radnom iskustvu, kao i drugi dokazi. Tužilja se prijavila na navedeni konkurs za pomenuto radno mesto, za koje je podnela zahtev i kandidatkinja M. K., sa obema je obavljen razgovor, i prema njoj, tužena strana je odlukom 04.br.721/2011 od 31.08.2011.god, za pomenuto radno mesto, odabrala kandidatkinju M.K., a ne tužilju. Nezadovoljna ovom odlukom, tužilja je podnela žalbu Opštinskoj komisiji za razmatranje žalbi, osnovanu odlukom predsednika tužene opštine, u sastavu od 3 člana, komisija koja je odlukom 05-61-34864, od 11.10.2011.god, delimično prihvatila žalbu tužilje, poništio pomenutu odluku kojom je odabrana kandidatkinja M. K. a ne tužilja, i obavezala Opštinsku direkciju za obrazovanje u Gnjilanu, da u roku od 15 dana ponovo objavi konkurs za isto radno mesto, nastavnika u osnovnoj školi u naselju br.VIII u Gnjilanu, i da ponovi izbor prema određenim kriterijumima u konkursu i u skladu sa Uputstvom 19/2009. Prema žalbi tužilje, Odeljenje inspekcije – opštinski inspektorat za obrazovanje u Gnjilanu, odlukom br.146/2011 od 03.11.2011.god, ostavio je na snazi odluku Opštinske komisije za razmatranje žalbi, ali tužena strana nije ponovila konkurs, pa je odabrana M.K. nastavila da radi na spornom radnom mestu. Tužilja je podnetom tužbom tražila da se ponovo poništi isti konkurs, i da se isti konkurs ponovo raspiše za sporno isto radno mesto.

Kod takvog činjeničnog stanja, Vrhovni sud Kosova, ne može da prihvati kao osnovan pravni stav nižestepenih sudova u pogledu prihvatanja kao osnovanu tvrdnju tužilje, jer su presude tih sudova sadržale bitne povrede odredaba parničnog postupka iz člana 182.1. u vezi sa članom 2.4. ZPP-a, povrede su u vezi sa činjenicom da tužilja nema pravni interes u tužbu, tako da nisu ispunjeni proceduralni zahtevi za nastavak sudskog postupka u ovom pravnom pitanju.

Vrhovni sud Kosova, nalazi da nedostaje pravni interes za podnošenje tužbe tužilje, jer ona traži poništenje odluke tužene strane, koja je prethodno i poništena. Zakon o parničnom postupku u članu 1. određuje pravila postupka na osnovu kojih sud razmatra i rešava sporove iz pravno-građanskih odnosa fizičkih i pravnih lica, a u konkretnom slučaju predmet spora je ukinuta odluka od strane tužene strane, i pitanje prema podnetoj tužbi, ne može se tretirati kao sporno među stranama. lice ne može da koristi sud za svoje lične interese, već pitanje koje podnosi sudu treba da bude pitanje u vezi sa nekim pravom predviđenim zakonom, koje stranka zahteva i koje je povređeno, pa kao pravna posledica povrede principa postojanja pravnog interesa, tužba treba da se odbaci kao neprihvatljiva.

Iz navedenih razloga, sud u reviziji nalazi da je materijalno pravo pogrešno sprovedeno od strane nižestepenih sudova, i to zbog nedostatka procesnih pretpostavki za podnošenje tužbe, tužbu tužilje nisu odbacili kao neprihvatljivu..

*(Odluka Vrhovnog suda Kosova
Rev. br. 99/2015 od 15.04.2015.god.)*

IV. PORODIČNO PRAVO

Rev. br. 5/2012

Datum: 04.02.2013.god.

Poveravanje deteta na staranje– član 141 st.1 Zakona o porodici i član 3. Konvencije o pravima deteta (usvojena na Generalnoj skupštini UN, 20.11.1989.god.)

U slučaju odluke o poveravanju na staranje maloletne dece sud polazi od interesa deteta. Ako smatra da je neophodno, sud uzima u obzir i mišljenje stručnjaka prema okolnostima slučaja.

Iz obrazloženja

Na osnovu ustanovljenog činjeničnog stanja, od strane nižestepenih sudova, potvrđena je činjenica da su stranke u postupku živele u vanbračnoj zajednici i da iz ove zajednice imaju zajedničko dete, ovde maloletnika A.B. rođenog 08.09.2010. godine. Vanbračna zajednica između strana u sporu trajala je do 30.09.2011.god, a maloletno dete A.B. dato je na staranje roditeljima tužioca. Odnosi između strana u sporu su otežani zbog nasilja koje je tuženi vršio nad tužiocem, u kojem su uključeni i roditelji tuženog.

Prvostepeni sud poverava maloletno dete tužiocu – majci imajući u vidu interes maloletnog deteta i emotivnu vezu deteta sa majkom.

Okružni sud u postupanju po žalbi tuženog u vezi sa poveravanjem na staranje maloletnog deteta, odbija žalbu i potvrđuje prvostepenu presudu i u potpunosti prihvata procenu prvostepenog suda.

Vrhovni sud Kosova, s obzirom na trenutno stanje u predmetu, nalazi da su nižestepeni sudovi u utvrđenom činjeničnom stanju na ispravan način primenile materijalno pravo.

U slučaju odluke u vezi sa poveravanjem na staranje maloletne dece, ako to smatra potrebnim sud uzima u obzir i mišljenje stručnjaka

prema datim okolnostima slučaja. Dakle, sud bira odgovarajući način za istragu okolnosti, koje su važne za pravilan, psihički i fizički razvoj, kao i za vaspitanje deteta. Prvenstven je interes dece, počevši od toga da prema članu 3. Konvencije o pravima deteta (usvojene na Generalnoj skupštini UN, 20.11.1989.god.), sve aktivnosti koje se tiču dece, bez obzira da li ih preduzimaju javne ili privatne institucije socijalnog staranja, najbolji interes deteta biće od prvenstvenog značaja. Prema članu 8. Konvencije o pravima deteta, za očuvanje njegovog identiteta, uključujući državljanstvo, prezime i porodične odnose u skladu sa zakonom, bez nezakonitog mešanja.

*(Presuda Vrhovnog suda Kosova
Rev.br.5/2012 od 04.02.2013.god.)*

Rev. br. 371/2014

Datum 14.1.2015

**Poveravanje deteta na staranje – Kontakt sa babom i dedom -
Član 128. 4. i član 137.2. Zakona o porodici na Kosovu - član 3.
Konvencije o pravima deteta**

Zabrana i izbegavanje kontakta između babe i unuka, utiče na izolaciju deteta od babe i krugom osoba u kromom srodstvu.

Lični kontakt maloletnog deteta sa babom ima za osnovu Konvenciju o pravima deteta i to član 3 st. 1 gde je određeno da „U svim aktivnostima koje se tiču dece, bez obzira da li ih preduzimaju javne ili privatne institucije socijalnog staranja, sudovi, administrativni organi ili zakonodavna tela, najbolji interesi deteta biće od prvenstvenog značaja“.

Iz obrazloženja

Zakon o porodici na Kosovu, članom 137. 2 određuje da roditelji zajednički i sporazumno vrše i ispunjavaju svoja roditeljska prava i roditeljske obaveze. Ali, u nekoliko slučajeva navedeno pripada

jednom roditelju, što određuje član 137.3 istog zakona i da je jedna od okolnosti kada jedan roditelj umre. Odredbe Zakona o porodici na Kosovu, ne sadrži odredbu koja dozvoljava kontakt dece sa drugim licima sem roditelja, ali ne sadrži ni odredbe koje zabranjuju da babe mogu da imaju kontakte sa unucima ili unukama, iako jedan roditelj ostvaruje roditeljsko pravo.

U cilju psihofizičkog razvoja, jačanja ljubavi, emocija, zdravog odrastanja i vaspitanja i posledično u nastavku u interesu dece je održavanje kontakta između babe i unuka, i što je i prirodno. Zabrana i izbegavanje kontakta između babe i unuka, utiče na izolaciju deteta sa babom i krugom osoba u krvnom srodstvu.

Vrhovni sud Kosova ocenjuje da je održavanje kontakta sa babom što predstavlja kontakt krvnog srodstva, je u vitalnom interesu u prvom redu za dete, a i za babu. Lični kontakt maloletnog deteta sa babom ima za osnovu Konvenciju o pravima deteta i to član 3. stav 1. gde se određuje U svim aktivnostima koje se tiču dece, bez obzira da li ih preduzimaju javne ili privatne institucije socijalnog staranja, sudovi, administrativni organi ili zakonodavna tela, najbolji interesi deteta biće od prvenstvenog značaja. Navedena Konvencija primenljiva je na osnovu člana 22. Ustava Republike Kosovo. Stoga su, nalazi revizije da nema pravne osnove za lični kontakt maloletnog deteta sa babom, neosnovani.

*(Presuda Vrhovnog suda Kosova,
Rev.br.371/2014 od 14.01.2015.god.)*

*Rev. br. 388/2014
Datum: 19.01.2015.god.*

Plaćanje alimentacije – izdržavanje - član 298. Zakona o porodici na Kosovu

Supružnik koji nema dovoljna sredstva za finansijsko izdržavanje, koji nije sposoban za rad ili koji iz drugih razloga ne može da se zaposli, ima pravo

na finansijsko održavanje od strane drugog supružnika srazmerno njegovim finansijskim mogućnostima.

Razvedeni supružnik može da zahteva alimentaciju od strane drugog supružnika sve dok se stara i izdržava zajedničku decu, te se iz tog razloga odriče zaposlenja.

Iz obrazloženja

Prema proceni ovog suda, nižestepeni sudovi ispravno su primenili materijalno pravo u slučaju prihvatanja osnovanosti tužbe tužilje kao bivše supruge, jer iz odredbe člana 298. Zakona o porodici na Kosovu, predviđeno je da supružnik koji nema dovoljno sredstava za finansijsko izdržavanje, koji nije sposoban za rad ili iz drugih razloga ne može da se zaposli, ima pravo na finansijsko izdržavanje od strane drugog supružnika srazmerno njegovim finansijskom mogućnostima, dok je prema članu 299. istog zakona predviđeno da razvedeni supružnik može da zahteva alimentaciju od strane drugog supružnika sve dok se stara i izdržava zajedničku decu, te se iz tog razloga odriče zaposlenja.

Prvostepeni sud je tokom postupka utvrdio činjenicu da tužilja nema mogućnosti da se zaposli jer je istoj određeno starateljstvo i vaspitanje dece maloletnog uzrasta, koja zahtevaju dodatnu negu i posvećenost oko izvršenja ovih obaveza, jer je ista nezaposlena i ista na osnovu spisa predmeta i izveštaja Centra za socijalni rad u Suvoj Reci, uprima mesečnu socijalnu pomoć u iznosu od 60 evra, za izdržavanje i staranje maloletne dece.

Vrhovni sud Kosova, procenio je kao neosnovane zahteve za reviziju od strane tuženog da je presuda drugostepenog suda doneta pogrešnom primenom materijalnog prava, kada je odbio žalbu tuženog u delu koji je u vezi sa alimentacijom za tužilju, jer tuženi osim plaćanog iznosa od 300 evra, na ime alimentacije za maloletnu decu i na ime alimentacije za tužilju od 200 evra, plaća i tužili svakog meseca po 200 evra na ime kirije, tako da su određeni iznosi u ukupnoj vrednosti od 700 evra, mesečno, vrednost koja je iznad svakog životnog standarda

na Kosovu, da nižestepeni sudovi nisu uzeli kao osnovu i činjenicu da tuženi sada izdržava još dvoje dece i da njegovo finansijsko stanje ne može da izdrži da tužilji plaća i određeni iznos, ali nalazi da su iste neosnovane, jer tuženi prema pravosnažnih presudi Okružnog suda u Uroševcu plaća za dvoje maloletne dece 300 evra mesečno, dok za tužilju na ime alimentacije 200 evra, mesečno, sve dok postoje uslovi za takvu isplatu, dok plaćani iznos od 200 evra na ime kirije je iznos koji je određen odlukom o merama zaštite, a koja ima privremeni karakter jer je doneta za period od 09.01.2014. do 15.01.2015.god, jer je visina odobrenog iznosa na ime alimentacije za tužilju srazmerna mesečnim prihodima koje ostvaruje tuženi u iznosu od 3.473,54 CHF, stoga Vrhovni sud Kosova procenjuje da su nižestepeni sudovi ispravno primenili materijalno pravo u nalazu da je tužba tužioca o određivanju alimentacije osnovana.

*(Presuda Vrhovnog suda Kosova,
Rev. br. 388/2014 od 19.01.2015.god.)*

Rev. br. 300/2013

Datum: 04.02.2014.god.

Alimentacija – psihička ili mentalna nesposobnost - član 301. Zakona Kosova o porodici br. 2004/32

Razvedeni supružnik može da zahteva plaćanje alimentacije od drugog supružnika ako počev od trenutka razvoda braka, početka staranja i izdržavanja zajedničkog deteta ili nastupanja uslova predviđenih u članu 302 ovog zakona, on/ona ne može da se zaposli zbog bolesti, nesposobnosti za rad ili druge psihičke ili mentalne slabosti.

Iz obrazloženja

Prema proceni ovog suda pobijana presuda, ne sadrži nedostatke koji bi osporili zakonitost presude, u vezi sa pogrešnom primenom materijalnog prava u slučaju usvajanja kao zasnovan zahteva tužene

strane u vezi sa određenjem alimentacije, jer odredbom člana 301. Zakona o porodici na Kosovu br. 2004/32 od 20 januara 2006, predviđeno je da razvedeni supružnik može da zahteva plaćanje alimentacije od drugog supružnika ako počev od trenutka razvoda braka, početka staranja i izdržavanja zajedničkog deteta ili nastupanja uslova predviđenih u članu 302 ovog zakona, on/ona ne može da se zaposli zbog bolesti, nesposobnosti za rad ili druge psihičke ili mentalne slabosti.

U konkretnom slučaju ispunjeni su zakonski uslovi iz odredbe člana 301. Zakona o porodici na Kosovu, da se tuženoj strani prihvati pravo na alimentaciju zbog toga što je od strane stručnjaka psihijatrije dr A.C., konstatovano da tužena strana zbog svog psihičkog stanja nije svesna svojih postupaka, pa je odlukom Osnovnog suda u Vitini, Ndr. br. 37/2010 od 20.04.2012.god, tuženoj strani privremeno oduzeta poslovna sposobnost i kao posledica navedenog CSR u Vitini odlukom od 05.12.2011.god, tuženoj strani je odredila privremenog staratelja – socijalnog radnika iz CSR. Na osnovu posledice zdravstvenog stanja tužena strana nije u stanju da radi, dakle sledi joj pravo na alimentaciju, onako kako su ispravno procenili nižestepeni sudovi kada su prihvatili zahtev tužene strane za alimentaciju. Prema tome, neosnovani su zahtevi u reviziji u vezi sa pogrešnom primenom materijalnog prava.

Navodi u reviziji da drugostepeni sud nije pavilno procenio relevantne činjenice nemaju veze sa ispravnim rešenjem ovog pravnog pitanja iz činjenice da tužilac nema zakonsku obavezu da plaća alimentaciju za bivšu suprugu od koje je razveden, koja živi od socijalne pomoći, ovaj sud je procenio kao irelevantno, iz razloga datih od strane ovog suda. Isto tako su neprihvatljivi iskazi u reviziji da tužilac nema materijalnu mogućnost da plaća na ime alimentacije iznos od 100 evra, pošto su ti podaci u suprotnosti sa podacima u tužbi i na zasedanjima pred prvostepenim sudom. Prema tome neosnovani su zahtevu u reviziji u vezi sa bitnim povredama odredaba parničnog postupka.

*(Presuda Vrhovnog suda Kosova,
Rev. br. 300/2013 od 04.02.2014.god.)*

NASILJE U PORODICI

Rev. br. 123/2014

Datum: 24.04.2014.god.

Zaštitni nalog - član 1.2 pod stav 1.2.11 i član 11 Zakona o zaštiti od nasilja u porodici

Nasilno useljenje ili iseljenje iz zajedničkog stana ili stana drugog lica, kvalifikuje se kao nasilje u porodici.

U parnicama koje se vode u vezi sa nasiljem u porodici ne primenjuju se odredbe Zakona o porodici na Kosovu.

Iz obrazloženja

Prema proceni ovog suda, pobijana odluka, ne sadrži nedostatke kojima bi se osporila zakonitost odluke u vezi sa pogrešnom primenom materijalnog prava, u slučaju prihvatanja zahteva odbrane kao osnovane, i to jer, iz razloga datih od strane nižestepeni sudova, ali i prema proceni suda u postupku revizije, nižestepeni sudovi ispravno su primenili odredbu člana 1.2 podstav 1.2.11 Zakona o zaštiti od nasilja u porodici. Ova odredba ispravno određuje da se nasilno useljenje ili iseljenje iz zajedničkog stana ili stana drugog lica, kvalifikuje kao nasilje u porodici.

Prvostepeni sud ispravno kvalifikuje postupke odgovorne strane kao nasilje u porodici, pošto odgovorna strana nije dozvolila da branjena strana uđe i useli se u kuću, gde su zajedno živeli, i istu je izbacila na silu pozivajući policiju da to učini.

Činjenica je da su se izmenile okolnosti nakon slučaja nasilja u porodici, a branjenoj strani je onemogućeno da se vrati u kuću u kojoj je živela zajedno sa odgovornim licem, pošto kuća pripada bratu odgovornog lica A. K., a odgovorno lice sada živi u Prištini, prvostepeni sud je ispravno sproveo odredbu člana 11. stav. 1. Podstav 1.2. Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, gde stoji da pored slučajeva određenih

članom 4-10, sud može da naloži počiniocu nasilja, da plaća kiriju za stan ili alimentaciju branjenoj strani i njihovoj deci. Prvostepeni sud u slučaju određivanja mesečne kirije ispravno je procenio sve okolnosti, da mesečni iznos od 150 evra, za branjenu stranu i maloletnu decu treba da se plaća, kako bi im se omogućilo da nađu mesto stanovanja i adekvatan prostor za stanovanje, jer ne može da se vrati u kuću. Iznos određen presudom je dovoljan za plaćanje mesečne kirije branjenoj strani na način da ona i maloletna deca imaju minimum socijalnog blagostanja i mesto stanovanja. Blagostanje deteta podrazumeva da isto raste unutar porodice onda kad je to moguće, zatim vaspitanje, obrazovanje i pripremu istog da se osposobi za život u zajednici u kojoj živi, a i šire.

Tokom određenja isplate alimentacije za branjenu stranu i maloletno dete S.K., u mesečnom iznosu od 300 evra, procenio je sve relevantne činjenice i uzeo u obzir finansijsko stanje branjene strane jer nije zaposlena, da je sama odgovorna strana izjavila da je spremna da za svoju maloletnu ćerku doprinese u izdržavanju onoliko koliko odredi sud. Uzrast maloletnog deteta koji zahteva dodano angažovanje za njeno staranje, otežava redovno zaposlenje branjene strane. Davanje alimentacije razvedenom supružniku i detetu od strane jednog roditelja, u vezi je sa obezbeđenjem izdržavanja, potrebnom negom za blagostanje deteta i razvedenog supružnika.

*(Odluka Vrhovnog suda Kosova
Rev. br. 123/2014 od 24.04.2014.god.)*

V. PRIVREDNO PRAVO

Ae. br. 179/2010

Datum: 02.02.2012.god.

Zahtev za povraćaj novčanih sredstava od strane inicijalne banke - uplaćenih prema nalogu tužioca - Zakonska preporuka UNMIK Uredba br. 2000/26 u vezi sa novčanim transakcijama

Tužilac ne može da zahteva povraćaja sredstava deponovanih od strane inicijalne banke, ako je banka kao tužena strana realizovala predodređenu transakciju za transfer novca na račun primaoca sredstava i ako su sredstva blokirana od strane banke krajnje destinacije.

Iz obrazloženja

Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja, tužilac je tokom 2008. God, preko Ekonomske banke, filijala u Mitrovici izvršio transfer iznosa od 30.810 USD, na račun preduzeća u Kini. Posrednička banka bila je banka LHB u Nemačkoj, a krajnja destinacija bila je banka Standard Charterit Bank u Njujorku. Sredstva koja je uplatio tužilac, bila su predodređena za kinesku firmu Chei Ye koja su blokirana od strane banke Standard Charterit Bank u Njujorku jer je kineska firma pod istragom.

Prema proceni prvostepenog suda, zahtev tužilaca za povraćaj sredstava od strane tužene strane inicijalne banke, je neosnovan, jer je tužena strana realizovala predviđenu novčanu transakciju u iznosu od 30.810 USD, koji je stigao na račun primaoca sredstava, a da su sredstva blokirana u banci u Njujorku kao krajnjoj destinaciji, i da ova sredstva tužilac ne koristi.

U navedenom utvrđenom činjeničnom stanju na ispravan način su primenjene materijalne odredbe, a tužba tužioca je odbačena.

Prema UNMIK Uredbi br. 2000/26 u vezi sa novčanim transakcijama određuje se da je transfer okončan kada se isplati određenoj banci.

Unutrašnji transfer kredita, kod određene banke plaćen je kada se zaduži račun inicijatora i prenese iznos naloga za plaćanje. U konkretnom slučaju uplata je izvršena prema nalogu tužioca od strane tuženog, kao inicijalne banke, preko posredničke banke, banka LHB u Nemačkoj, u određenu banku krajnje destinacije Standard Charterit Bank u Njujorku. Iz navedenog proizilazi da je transfer završen kada se isplati od strane određene banke krajnje destinacije. Tvrdnja tužioca da mu se nadoknadi izgubljena dobit, je neosnovana zbog činjenice da ova sredstva tužilac ne koristi, već su ta sredstva deponovana određenoj banci u Njujorku.

*(Presuda Vrhovnog suda Kosova
Ae. br. 179/2010 od 02.02.2012.god.)*

VI. IMOVINSKA PRAVA

Rev. br. 364/2014

Datum: 06.01.2015.god.

Trajno korišćenje nepokretne imovine – površina parcele za individualnu izgradnju - član 7. stav 5. Zakona Kosova o građevinskom zemljištu “Sl. glasnik SAPK, br.14/80 od 17.04.1980. god.

Opštinski organ ne može da prenese pravo na korišćenje zemljišta za izgradnju izvan maksimuma određenog zakonom.

Iz obrazloženja

Iz spisa predmeta proizilazi da je tuženi odlukom 04 br. 353-15 od 02.08.1972.god, podelio četiri parcele zaposlenima u Organu unutrašnjih poslova, među kojima je bio i suprug tužilje, sada pokojni M.K., kome je na stalno korišćenje dat plac br.404 površine od 0.08,17 ha, na mestu zvanom “Sogja”. Na osnovu dozvole za izgradnju suprug tužilje izgradio je prizemnu kuću, u kojoj je živio sa svojom suprugom – ovde tužiljom i troje njihove dece. Zahtevom tužilje da se proširi gore navedena površina, predsednik opštine Suva Reka odlukom br. 460-93/93 od 08.07.1993.god, i ugovorom o izmeni i dopuni dela ugovora Vr.br.976/87, sada tužilji je dat na korišćenje i plac br. 77 i jedan deo placa br. 73, tako da sada ukupna površina nekretnine date na trajno korišćenje dostiže 0.17,68 ha. Plac br. 77 evidentiran je kao društvena svojina skupštine opštine, i odlukom 01 br. 685 od 28.10.2009.god, dodeljen je društvu Crvenog Krsta – Ogranak u Suvoj Reci, za koji je izdata i urbanistička dozvola.

Prvostepeni sud procenio je da opštinski organ nije mogao da na tužilju prenese pravo korišćenja zemljišta za izgradnju izvan maksimuma određenog zakonom. Zaključeno je da su kasniji aneksi ugovora nevažeći, nevalidni jer podela zemljišta za izgradnju nije izvršena prema postupku određenog zakonom, i odbacio je tužbu tužilje kao neosnovanu.

Drugostepeni sud u postupku po žalbi u celini je prihvatio činjenične nalaze i pravni stav prvostepenog suda, konstatujući da parcela za izgradnju površine od 0.08,39 ha, nije sporna za tužilju i da je za ovaj deo tužilja povukla tužbu, ali u vezi sa delom sporne tužbe prihvatio je pravnu procenu prvostepenog suda, uz obrazloženje da nijedan zakon ne može da deluje retroaktivno, a pravno-građanski odnosi u konkretnom sporu su stvoreni dok je bio na snazi Zakon SAPK o građevinskom zemljištu.

Prema proceni Vrhovnog suda Kosova, drugostepeni sud je ispravno primenio materijalno pravo, kada je odbio kao neosnovanu žalbu tužilje i potvrdio presudu prvostepenog suda, zbog čega je dao razloge koje prihvata i ovaj sud. Nižestepeni sudovi na ispravan način su primenili odredbe materijalnog zakona, pošto je članom 7. stav 5. Zakona Kosova o građevinskom zemljištu „Sl. Glasnik SAPK, br.14/80 od 17.04.1980.god.“, određeno da površina parcele za individualnu izgradnju u urbanim oblastima i naseljima gradskog karaktera ne može biti manja od 3 ara ni veća od 10 ari, a po Zakonu o izmenama i dopunama Zakona o građevinskom zemljištu, „Sl. Glasnik USAP, br.42/86 od 18.10.1986.god.“ članom 2. određuje se da površina parcele za individualnu stambenu izgradnju može biti u gradovima – naselja gradskog karaktera površine od 300 m² do 400 m², a u ruralnim naseljima gde se stanovništvo ne bavi poljoprivredom kao primarnim zanimanjem od 400 m² do 500 m².

*(Presuda Vrhovnog suda Kosova
Rev. br. 364/2014, 06.01.2015.god.)*

Rev. br. 254/2012

Datum: 12.02.2014.god.

Sticanje prava svojine na osnovu kupoprodaje i na osnovu državnine – član 20. stav 1. i član 32. Zakona o osnovama svojinskopravnih odnosa

Da bi se steklo pravo svojine na nepokretnosti na osnovu pravnog posla, prema članu 32. ZOSPO, treba da budu ispunjene sledeće pretpostavke: da postoji pravno važeći ugovor (iustus titulus), svojinsko pravo prethodnika, način predaje i registracije stvari u javnim zemljišnim knjigama.

Iz obrazloženja

Prema proceni Vrhovnog suda, drugostepeni sud je ispravno primenio materijalno pravo, kada je kao neosnovanu odbio žalbu tužioca i potvrdio presudu prvostepenog suda, za šta su dati razlozi, koje prihvata i ovaj sud. Ovaj sud dodaje: prema odredbi člana 20. stav 1. Zakona o osnovama svojinskopravnih odnosa predviđa se da se pravo svojine stiče po samom zakonu, na osnovu pravnog posla i na osnovu nasledstva, pa su prvostepeni i drugostepeni sud ispravno primenili materijalno pravo kada su konstatovali da tužilac ne može biti vlasnik površine od 0.19,36 ha, gore navedene katastarske parcele na osnovu ugovora o kupoprodaji i na osnovu državine, jer on nijednim relevantnim dokazom nije potvrdio da je vlasnik sporne nepokretnosti.

Prema proceni ovog suda, da bi se steklo pravo svojine na nepokretnosti na osnovu pravnog posla, prema članu 32. ZOSPO, treba da se ispune sledeće pretpostavke: da postoji pravno važeći ugovor (iustus titulus), svojinsko pravo prethodnika, način predaje i registracije stvari u javnim zemljišnim knjigama. Međutim, kupoprodaja na koji se poziva tužilac nije overena u sudu kao što je predviđeno zakonom koji se primenjuje za evidentiranje nepokretne imovine, (član 4. stav 2.), pa prema ovoj zakonskoj odredbi ugovor ne može da služi u smislu važećeg pravnog osnova, na osnovu kojg se može steći pravo svojine na nepokretnosti koja je predmet razmatranja u ovom sporu. Prvooptuženi u svojstvu prodavca prema navedenom ugovoru o kupoprodaju nepokretnosti, nijednim relevantnim dokazom nije dokazao da je on bio vlasnik sporne imovine, pa iz ove činjenice, s pravom nižestepeni sudovi navode da isti nije imao pravni osnov za prodaju ili otuđenje sporne parcele, i na taj način nije mogao da prenese na drugo lice pravo koje sam nije imao.

*(Presuda Vrhovnog suda Kosova,
Rev. br. 254/2012 od 12.02.2014.god.)*

Rev. br. 160/2014

Datum: 15.07. 2014.god.

Uznemiravanje u ostvarivanju svojinskih prava - član 42. Zakona o osnovama svojinskopravnih odnosa (Sl. list SFRJ 6/80)

Postavljanje trafo stanice i uzemljenja na parcelu tužioca, bez pristanka tužioca kao vlasnika stvari, tužilac kao vlasnik je uznemiravan zbog korišćenja njegove stvari i isti uživa sudsku zaštitu u vezi sa svojinskim pravima.

Iz obrazloženja

Iz spisa predmeta proizilazi da je tužilac vlasnik katastarske parcele 71914013-014337-7 ruralna zona, mesto zvano „Mareja“, površine od 520 m², posedovni list br.UL-71914013-01040 KO Gornja Brnjica –Opština Priština. Tužena strana je 2002. god, postavila trafo stanicu i uzemljenje, dok tužilac na ovoj parceli ima sagrađenu zgradu u kojoj na prizemlju vrši privrednu delatnost „Auto Baki“, dok ostale površine na spratu koristi za stanovanje. Izgradnjom trafo stanice tužilac je uznemiren u smislu ostvarivanju prava svojine, jer tužilac nije mogao da proširi posao i zato što to predstavlja opasnost i po decu tužioca. Tužilac tvrdi da je ovu trafo stanicu postavila tužena strana bez njegove dozvole. Dok tužena strana tvrdi da je trafo stanica postavljena unutar tehničkih parametara i da ne uznemirava tužioca, time je potvrdila tužbu tužioca kao osnovanu i odlučeno je kao u dispozitivu presude.

Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja, prvostepeni sud nalazi da je trafo stanica postavljena na parceli koja je u svojini tužioca i postavljanjem trafo stanice isti se remeti (uznemirava) u ostvarivanju svojinskih, dok tužena strana nema dokaza za pravo korišćenja dela gde je postavljena trafo stanica.

Drugostepeni sud je u žalbenom postupku usvojio žalbu tužene strane preinačujući presudu prvostepenog suda i odbacivši tužbu tužioca kao neosnovanu procenjujući da u vreme kada je postavljena trafo stanica tužilac nije bio vlasnik parcele o kojoj je reč.

Vrhovni sud Kosova ne može za sada da prihvati jedan takav pravni stav drugostepenog suda, pošto prema proceni ovog suda, nije potvrđeno činjenično stanje u potpunosti zbog pogrešne primene materijalnog prava, i da iz tih razloga nema uslova za preinačenje pobijane presude, stoga treba poništiti obe presude i predmet vratiti prvostepenom sudu na ponovno razmatranje.

Na osnovu odredbe člana 42. Zakona o osnovama svojinskopравnih odnosa (Služ. List SFRJ 6/80) određeno je da ukoliko treće lice bez osnova remeti vlasnika ili pretpostavljenog vlasnika na drugi način, a ne oduzimanjem stvari, vlasnik ili pretpostavljeni vlasnik može tužbom zahtevati da to uznemiravanje prestane. Pravo za podnošenje ovakve tužbe ima samo vlasnik stvari. Tužilac je vlasnik parcele br. P-71914013-01437-7, prema, posedovnom listu br. UL-71914013-01040 KO Gornja Brnjica -Opština Priština, a tužena strana je postavila trafo stanicu dimenzija 2.20m x 3.30 m u severoistočnom delu parcele. Tužena strana nije podnela sudu nijedan dokaz u vezi sa zakonitošću postavljanja trafo stanice, a tvrdnja da je postojao pristanak prethodnog vlasnika ostalo je da se utvrdi od strane prvostepenog suda.

Prema tome prvostepeni sud treba da utvrdi činjenicu da je u vreme postavljanja trafo stanice na parceli, sada u vlasništvu tužioca, postojao pristanak ranijeg vlasnika, od kojeg je tužilac kupio parcelu br. P-71914013-01437-7, prema posedovnom listu br. UL-71914013-01040 KO Gornja Brnjica – Opština Priština i pozivajući ranijeg vlasnika u svojstvu svedoka. Prvostepeni sud treba da utvrdi činjenicu da postavljanje trafo stanice od strane tužene strane predstavlja izvor opasnosti, prema članu 156. Zakona o osnovama svojinskopравnih odnosa, i da zato treba da se izjasni relevantni stručnjak elektrotehničke.

*(Odluka Vrhovnog suda Kosova
Rev. br. 160/2014 od 15. 07. 2014.god.)*

Rev. br.242/2014

Datum: 27.10.2014.god.

Računanje roka za žalbu protiv konačne odluke o eksproprijaciji i određenju kompenzacije za oduzetu imovinu članovi 11.7, 36.3 i član 48 Zakona o eksproprijaciji nepokretne imovine.

Predlagač – vlasnik oduzete nepokretnosti, treba lično da bude upoznat sa odlukom o oduzetoj imovini i postoji obaveza lične dostave od strane organa za eksproprijaciju. Bez lične dostave krši se princip sprovođenja pravde i jednakosti oružja što se ogleda u nemogućnosti podnošenja žalbe na učinkovit način što ima za posledicu ukoliko se lično ne dostavi odluka o određivanju visine kompenzacije.

Iz obrazloženja

Iz spisa predmeta proizilazi da su predlagači podneli žalbu Vrhovnom sudu 10.03.2008.god, protiv konačne odluke o eksproprijaciji br. 9/128 od 11.06.2010.god, kojom se osporava iznos određene kompenzacije. Žalba je podneta 10.08.2010.godine.

Prvostepeni sud je odbacio žalbu predlagača kao neblagovremenu prema članu 36.3. Zakona o eksproprijaciji nepokretne imovine (Službeni list RK br. 03/L-139). U Obrazloženju navedene presude ističe se da se prema ovoj zakonskoj odredbi predviđa da svaka žalba bude podneta unutar roka od trideset (30) kalendarskih dana nakon stupanja na snagu konačne odluke određene stavom 7. Člana 11. ovog zakona. Ako se žalba podnese nakon isteka ovog roka sud će istu odbaciti. Pošto je u konkretnom slučaju konačna odluka o eksproprijaciji objavljena u Službenom glasniku republike Kosovo dana 26.06.2010.god, a žalbu je predlagač podneo 10.08.2010.god, stoga se smatra da nije podneta u zakonskom roku.

Drugostepeni sud je, u žalbenom postupku prihvatio pravnu procenu prvostepenog suda i odbio žalbu predlagača kao neosnovanu potvrđujući odluku prvostepenog suda i prihvatajući u celini obrazloženje dato u odluci prvostepenog suda.

Odredbom člana 36. stav 3. Zakona o eksproprijaciji nepokretne imovine Republike Kosovo predviđa se da se svaka žalba protiv konačne odluke podnese u roku od 30 dana. Konačna odluka stupa na snagu nakon objavljivanja prema članu 11.7. Dok se, prema članu 48. istaknutog zakona objavljivanje vrši u Službenom glasniku R. Kosovo ili objavljivanjem na drugi način na svim službenim jezicima Republike Kosovo.

Predlagači zapravo osporavaju iznos kompenzacije koji treba da im se plati kao vlasnicima nepokretne imovine u eksproprijaciji, i to na osnovu konačne odluke. Odredbom člana 31 stav 1. Ustava Republike Kosovo garantuje se jednaka zaštita prava pred sudovima, drugim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti. Međutim, članom 32. Ustava garantuje se da svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva protiv sudskih i administrativnih odluka koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese na zakonom propisan način. Članom 54. Ustava, takođe se predviđa da svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom ili zakonom, kao i pravo na efektivni pravni lek, ukoliko se utvrdi da je jedno takvo pravo povređeno.

Vrhovni sud primećuje pravni zaključak sudova niže instance da je žalba protiv konačne odluke podneta nakon roka od 30 dana posle objavljivanja u Službenom glasniku Kosova i u nekim visokotiražnim novinama na Kosovu, je neosnovana i neprihvatljiva i posledično protivzakonita, jer se sukobi sa članom 6. Evropske konvencije.

Ovo naročito iz razloga što je dostava konačne odluke o eksproprijaciji preko Službenog glasnika Kosova na ime predlagača, Vrhovni sud primećuje da strane nisu tretirane na jednak način u ovom postupku, pa je povređeno pravo na pravično suđenje koje se garantuje članom 31. Ustava Republike Kosovo.

S obzirom da, predlagači nisu lično upoznati o odluci za određenje visine kompenzacije za zemljište u eksproprijaciji i na taj način je prekršen član 6.1. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda koja određuje da svako lice ima pravo da se

njegovo pitanje saslušša pravično, javno i unutar opravdanog roka od strane nezavisnog i nepristrasnog suda obrazovanog na osnovu zakona, koji treba da odluči o nespornostima u vezi sa njegovim pravima i obavezama građanske prirode. Princip pravičnog suđenja, u jednom pogledu podrazumeva i jednakost oružja, koja je izražena u pravu strana da poseduju znanje i da daju komentar na predstavljene dokaze ili podnete podneske. Predlagači nisu mogli da ostvare svoja prava na pravično suđenje bez mogućnosti da im se lično dostavi konačna odluka o određivanju kompenzacije za njihovu imovinu u eksproprijaciji. Ovim pravnim postupkom predlagačima je prekršen i član Konvencije koja garantuje pravo na efektivno pravno sredstvo u vezi sa pitanjem predlagača o određenju visine kompenzacije za nepokretnu imovinu.

Osporene odluke donete su na osnovu bitne povrede člana 216.1 Zakona o vanparničnom postupku. Ovom zakonskom odredbom predviđa se da ukoliko strane u postupku eksproprijacije ne postignu sporazum o kompenzaciji nepokretne imovine u eksproprijaciji (oduzete) unutar 2 meseca od datuma donošenja konačne odluke o eksproprijaciji, nadležni administrativni organ dostavlja odluku sa svim spisima predmeta i dokaze o isplati iznosa kompenzacije u nadležni sud na teritoriji na kojoj se nalazi nepokretna imovina u eksproprijaciji u cilju određenja kompenzacije. U konkretnom slučaju, budući da nije postignut sporazum o kompenzaciji za imovinu u eksproprijaciji u određenom zakonskom roku onda, ovaj organ je trebalo da preda konačnu odluku u roku od 2 meseca nadležnom sudu za određivanje kompenzacije.

Na osnovu takvog stanja pitanja bez sumnje i na siguran način proizilazi pravni zaključak da član 36.3 Zakona o nepokretnosti ne samo da je neprecizan, već i u koliziji sa članom 1. protokola 1. Evropske konvencije. Predviđa se da nacionalni zakon o eksproprijaciji treba da bude pristupačan i precizan i da intervencija u okviru imovinskih prava treba da se zasniva na zakonu i da bude poslednja mera za postizanje predviđenog cilja. Osim toga, jedan od postulata protokola 1. Konvencije je pravo na pravično suđenje što samo po sebi obuhvata i jednakost oružja. Ovaj princip se izražava činjenicom da svaka

strana u postupku, treba da ima opravdanu mogućnost da predstavi svoj slučaj u uslovima koji je ne stavljaju u nepovoljnu poziciju pred suprotnom stranom.

Budući da je konačna odluka o eksproprijaciji br. 9/128 od 11.06.2010.god, kojom je osporen iznos o određenoj kompenzaciji dostavljena putem objavljivanja u Službenom glasniku R.Kosovo iako je to individualni postupak koji se po obavezi dostavlja lično. Zatim, ova obaveza ličnog dostavljanja predviđena je u svim procesnim zakonima. Štaviše, građani i posledično predlagači nemaju pristup službenom glasniku, a ni dnevnim novinama. Prema tome, Vrhovni sud nalazi da je u konkretnom slučaju prekršen ne samo princip sprovođenja pravde već i jednakost oružja što se sastoji od nemogućnosti korišćenja žalbe na učinkovit način kao posledica ne dostavljanja odluke lično. Bez lične dostave preliminarne odluke predlagači su dovedeni u nepovoljnu poziciju pred suprotnom stranom koja sama upravlja i štampa službeni glasnik.

Stoga, na osnovu gore navedenog, prvostepeni sud je obavezan da u ponovnom suđenju uredi nedostatke navedene od strane ovog suda revizije, da potvrdi na siguran način sve relevantne činjenice koje su u vezi sa pravnim osnovom važnosti objavljene odluke istaknute u izveštaju, ustavnim odredbama Ustava R. Kosovo kao i citirane Evropske konvencije, a zatim da donese pravičnu i zakonitu odluku.

*(Odluka Vrhovnog suda Kosova
Rev. br. 242/2014 od 27.10.2014.god.)*

*Rev. br. 240/2013
Datum: 04.02.2014.god.*

Poništenje ugovora o kupoprodaji nekretnine i potvrda imovinskog prava – raspolaganje idealnim delom zajedničke imovine - član 12. tačka 1. i član 13. tačka 1. Zakona o nasleđivanju Republike Kosovo
Tužilac može da raspoláže samo svojim idealnim delom zajedničke imovine koja mu sledi na osnovu nasleđstva, a ne i delovima drugih svlasnika i

da ugovorom o kupoprodaji ne može da narušava delove zajedničke imovine drugih zakonskih naslednika, i da je ugovor o delu zajedničke imovine drugih naslednika ništavan.

Iz obrazloženja

U tako potvrđenom činjeničnom stanju, prvostepeni sud, nakon razmatranja svih dokaza nalazi da prvotužena strana D.P. nije jedini naslednik, ali ni jedini vlasnik četiri sporne parcele, između kojih se nalaze i dve parcele koje je isti prodao drugotuženom, i to jer pokojni A.K. nakon smrti nije ostavio samo unuka, ovde tuženog D., već i drugog tužioca, kao zakonskog naslednika, pa iz ovog razloga, i zbog činjenice da naslednici nisu učestvovali u raspodeli imovine pokojnog A. K., prvostepeni sud, odlučujući prema tužbi tužioca, istima je priznato imovinsko pravo na osnovu nasledstva idealnog dela, tačnije je precizirano u dispozitivu ove presude, poništavajući prethodno ugovor o kupoprodaji dveju spornih parcela, sklopljen između prvog i drugog tuženog.

Drugostepeni sud u žalbenom postupku, iz istih uzroka i razloga datih od strane prvostepenog suda, odbio je žalbe tuženih i potvrdio gore navedenu presudu prvostepenog suda.

U takvom stanju materije, Vrhovni sud, nalazi da takav pravni stav nižestepeni sudova u vezi sa potpunim poništenjem predmetnog ugovora, ne može da se prihvati kao pravičan i zakonski, jer, prema proceni ovog suda, u takvom činjeničnom stanju, pogrešno je sprovedeno materijalno pravo, kada nalaze da je tužba tužioca o potpunom poništenju ovog ugovora osnovana, i to iz činjenice da je tuženi D.P. svoj nasledeni deo od 9/63 koji bi mu pripao kao i drugim zakonskim naslednicima, slobodno je mogao da raspolaže, i da proda bilo kome, stoga ovaj deo ugovora ne može da se poništi, iz tog razloga, Vrhovni sud nalazi da je tužba tužioca neosnovana u vezi sa potpunim poništajem ovog ugovora.

*(Odluka Vrhovnog suda Kosova,
Rev. br. 240/2013 od 04.02.2014.god.)*

VII. UPRAVNO PRAVO

UZVP-ARJ br. 5/2013

Datum: 31.03.2014.god.

Odlaganje izvršenja odluke upravnog organa-član 22.stav 2. i član 22., stav 6. Zakona o upravnim sporovima (ZUS)

Po zahtevu tužioca, organ čiji se akt izvršava, odnosno organ nadležan za izvršavanje, može da odloži izvršenje do konačnog sudskog rešenja ako rešenje nanosi štetu tužiocu koja bi se teško mogla popraviti, a odlaganje nije protivno javnom interesu, niti bi se odlaganjem nanela nenadoknadiiva šteta protivnoj strani, odnosno zainteresovanom licu (član 22. stav 2 ZUS).

Tužioc može tražiti i od suda odlaganje izvršenje osporavanog akta sve do donošenja sudskog rešenja, a shodno stavu 2. Ovog člana (član 22. stav 6. ZUS).

Iz obrazloženja

Na osnovu sadržaja podneska, osporenom presudom Apelacionog suda u Prištini UŽ-AA. br. 298/2013 od 07.10.2013 godine, odbijena je kao neosnovana žalba tuženika Regulatornog ureda za energiju, podneta protiv rešenja Osnovnog suda u Prištini-Odeljenja za upravna pitanja U-A. br. 620/2013 od 25.07.2013. godine, kojim je usvojen predlog tužioca Kosovske energetske korporacije i odloženo izvršenje odluke tuženika Regulatornog ureda za energiju V-519-2013 od 23.03.2013 godine, do donošenja presude suda po tužbi tužioca.

Tuženik je Vrhovnom sudu podneo zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke, kojim osporava zakonitost osporene presude Apelacionog suda u Prištini UŽ-AA. br. 298/2013 od 07.10.2013 godine i rešenja Osnovnog suda u Prištini - Odeljenja za administrativna pitanja U-A. br. 620/2013 od 25.07.2013 godine.

Vrhovni sud Kosova je doneo odluku da su navodi iz zahteva za vanredno preispitivanje sudske odluke neosnovani, jer je članom 22,

stavom 2 Zakona o Upravnim sporovima propisano da po zahtevu tužioca, organ čiji se akt izvršava, odnosno organ nadležan za izvršavanje, može da odloži izvršenje do konačnog sudskog rešenja ako rešenje nanosi štetu tužiocu koja bi se teško mogla popraviti, a odlaganje nije protivno javnom interesu, niti bi se odlaganjem nanela nenadoknadviva šteta protivnoj strani, odnosno zainteresovanom licu. Članom 22, stavom 6 Zakona o Upravnim Sporovima propisano da tuzioc može tražiti i od suda odlaganje izvršenja osporenog akta sve do donošenja sudskog rešenja, a shodno stavu 2 ovog člana.

Imajući u vidu napred navedene odredbe Zakona o Upravnim sporovima, Vrhovni sud Kosova prihvata propisnim i pravednim zaključke drugostepenog suda kada je odbio kao neosnovanu žalbu tuženika. Polazeći od iznetog, Vrhovni sud je našao da su nižestepeni sudovi u ovoj upravno-pravnoj stvari pravilno primenili odredbe administrativnog postupka, te da su navodi u zahtevu tuženika za vanredno preispitivanje sudske odluke neosnovani, jer nisu od uticaja na drugačije utvrđivanje činjeničnog stanja od onog kojeg su utvrdili nižestepeni sudovi. U obrazloženju osporene presude je dato dovoljno razloga o odlučnim činjenicama koje prihvatio i Vrhovni sud Kosova. Vrhovni sud Kosova ocenjuje da je materijalno pravo pravilno primenjeno i da nije povređen zakon na štetu tužioca.

*(Presuda Vrhovnog suda Kosova
UZVP-ARJ. br. 5/2013 od 31.03.2014. god.)*

UZVP-ARJ.br. 33/2014

Datum: 29.12.2014.god.

Zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke-član 53. ZUS

Sud rešava po zahtevu za vanredno preispitivanje ili po zahtevu za zaštitu zakonitosti, po pravilu, na sednici koja nije javna, a pobijanu odluku ispituje samo u granicama zahteva.

Iz obrazloženja

Na osnovu sadržaja podneska, osporenim rešenjem Apelacionog suda u Prištini UŽ-AA. br. 220/2014 od 24.07.2014 godine, odbijena je kao neosnovana žalba tužioca, podneta protiv rešenja Osnovnog suda u Prištini-Odeljenja za upravna pitanja U-A. br. 1263/2011 od 25.03.2014 godine, kojim je odbačena kao nedozvoljena tužba tužioca podneta protiv odluke tuženika Direkcije za finansije i imovinu opštine Priština 010. br. 46-837 od 26.04.2011 godine.

Tužioc je Vrhovnom sudu Kosova podneo zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke, kojim osporava zakonitost osporenog rešenja Apelacionog suda u Prištini UŽ-AA. br. 220/2014 od 24.07.2014 godine.

Vrhovni sud Kosova je doneo odluku da su navodi iz zahteva za vanredno preispitivanje sudske odluke neosnovani, jer je odredbom člana 13 ZUS propisano da se upravni spor može pokrenuti protiv upravnog akta koji je donet u drugom stepenu, kao i da se upravni spor može pokrenuti i protiv prvostepenog upravnog akta protiv kojeg nema mesta žalbi u upravnom postupku. Odredbom člana 34 stav 1 tačka 1.4. navedenog Zakona propisano je da će sud rešenjem odbaciti tužbu ukoliko utvrdi da se protiv upravnog akta koji se tužbom osporava može izjaviti žalba, ali da žalba nije uopšte podneta.

Imajući u vidu napred navedene odrebe Zakona o Upravnim Sporovima, ovaj sud je našao da je drugostepeni sud pravilno postupio kada je odbio kao neosnovanu žalbu tužioca i potvrdio rešenje Osnovnog suda u Prištini-Odeljenja za upravna pitanja U-A. br. 1263/2011 od 25.03.2014 godine. Polazeći od iznetog Vrhovni sud je mišljenja da nisu ispunjeni uslovi za početak sudkog upravnog spora, jer je tužioc podneo tužbu protiv odluke tuženika, Direkcije za finansije i imovinu opštine Priština 010. br. 46-837 od 26.04.2011 godine, koja odluka nije konačni upravni akt u smislu člana 13 Zakona o upravnim sporovima. Protiv navedene odluke tuženika može se izjaviti žalba Katastarskoj Agenciji Kosova u roku od 15 dana od dana

prijema odluke. Konačni upravni akt u ovom slučaju bi bio upravni akt Katastarske Agencije Kosova, protiv kojeg bi mogao biti pokrenut upravni spor. Na osnovu navedenog, pri ovakvom činjeničnom stanju, da je tužilac podneo tužbu za pokretanje upravnog spora protiv prvostepene odluke upravnog organa protiv koga ima mesta žalbi u upravnom postupku, ovaj sud je našao da je drugostepeni sud pravilno postupio kada je odbio kao neosnovanu žalbu tužioca.

Vrhovni sud je našao da je drugostepeni sud u ovoj upravno-pravnoj stvari pravilno primenio odredbe administrativnog postupka, te da su navodi u zahtevu tuženika za vanredno preispitivanje sudske odluke neosnovani, jer nisu od uticaja na drugačije utvrđivanje činjeničnog stanja od onog koje je utvrdio drugostepeni sud. Takođe, Vrhovni sud je ocenio da je materijalno pravo pravilno primenjeno od strane drugostepenog suda i da nije povređen zakon na štetu tužioca.

*(Presuda Vrhovnog suda Kosova
UZVP-ARJ. br. 33/2014 od 29.12.2014.god.)*

UZVP-ARJ br. 17/2014
Datum: 30.12.2014.god.

Upravni spor u vezi sa porezom na nepokretnu imovinu – član 12.1, član 12.2 Uredbe 2003/29 o porezima na nepokretnu imovinu.

Ministarstvo finansija i privrede dnosi administrativno uputstvo kojim treba da odredi jedinstvene standarde za procenu, na osnovu kojih opština određuje tržišnu cenu nepokretnosti. Standardi obuhvataju, između ostalog, i prihode koji se dobijaju od nepokretnosti, troškove izgradnje, lokaciju, veličinu i stanje te nepokretnosti (član 12.1 Uredbe 2003/29 o porezima na nepokretnu imovinu).

Svaka opština određuje tržišnu vrednost nepokretnosti koja je pod njenom jurisdikcijom u skladu sa standardima propisanim shodno članu 12.1 (član 12.2 Uredbe 2003/29 o porezima na nepokretnu imovinu).

Iz obrazloženja

Na osnovu sadržaja podneska, osporenom presudom Apelacionog suda u Prištini UŽ-AA.br.383/2013 od 14.03.2014 godine, odbijena je kao neosnovana žalba tužioca H.M. podneta na presudu Osnovnog suda u Prištini-Odeljenja za upravna pitanja U-A.br.498/10 od 17.09.2013 godine kojom je odbijen kao neosnovan tužbeni zahtev tužioca kojim je tražio da se poništi odluka tuženika Direkcije za finansije i imovinu opštine Priština, br.04-07-11145 /2 od 17.09.2009 godine u vezi sa porezom na imovinu.

Tuženik je Vrhovnom sudu podneo zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke, kojim osporava zakonitost osporene presude Apelacionog suda u Prištini UŽ-AA.br.383/2013 od 14.03.2014 godine.

Iz spisa predmeta proizilazi da je odlukom tuženika Direkcije za finansije i imovinu opštine Priština, br.04-07-11145 /2 od 17.09.2009 godine, a po žalbi tužioca, poništena faktura o utvrđivanju osnovice poreza na imovinu za 2008 i 2009 godinu. Tužioc je protiv navedene odluke tuženika, tužbom pokrenuo upravni spor. Presudom Osnovnog suda u Prištini-Odeljenja za upravna pitanja gde je odbijen kao neosnovan tužbeni zahtev tužioca kojim je tražio da se poništi odluka tuženika u vezi sa porezom na imovinu.

Drugostepeni sud je u potpunosti prihvatio sudsku procenu prvostepenog suda i žalba tužioca H.M je odbijena kao neosnovana. Vrhovni sud Kosova je doneo odluku da su navodi iz zahteva za vanredno preispitivanje sudske odluke neosnovani, iz razloga što je članom 12.1 Uredbe br.2003/29 o porezima na nepokretnu imovinu propisano da Ministarstvo za finansije i privredu donosi administrativno upustvo kojim treba da propiše jedinstvene standarde za procenu, po kojima opština određuje tržišnu cenu nepokretnosti. Standardi obuhvataju, između ostalog i prihode koji se dobijaju od nepokretnosti, troškove izgradnje, mesto, veličinu i stanje te nepokretnosti. Članom 12.2 navedene Uredbe propisano je da svaka opština određuje tržišnu vrednost imovine koja je pod njenom

jurisdikcijom u skladu sa standardima propisanim shodno članu 12.1. Članom 21.2 Uredbe br.2003/29 o porezima na nepokretnu imovinu propisano je da zahtev poreskog obveznika za reviziju / žalba/ mora da bude urađen u pisanom obliku u roku od 30 /trideset/ dana od prijema poreskog računa uz propratnu dokumentaciju koju poreski obveznik želi da prezentuje. Administrativnim uputstvom Ministarstva finansija i privrede, odeljenja za porez na imovinu od 26.09.2007 godine, zabranjeno je bilo kakvo retroaktivno menjanje ili oslobađanje od poreza na imovinu, već samo za godinu za koju se podnosi žalba.

Vrhovni Sud smatra da je zaduženje na ime poreza na imovinu utvrđeno od strane nadležnih opštinskih organa, te da je kao osnov za utvrđivanje visine iznosa na ime poreza na imovinu uzeta vrednost same imovine. Porez na imovinu za svaku prethodnu godinu godinu je utvrđivana na osnovu stanja do 31.12. prethodne godine za narednu godinu. Poreski obveznik poreza na imovinu, dužan je da upozna ovlašćeni poreski organ o svakoj eventualnoj promeni u vezi nepokretne imovine do 31.12 tekuće godine kada je i nastala promena, bilo da se radi o promeni vlasnika, fizičkim promenama ili nekim drugim promenama koje bi uticale na izmenu visine poreza ili postojanja obaveze plaćanja poreza na nepokretnu imovinu. Tužilac u navedenom periodu 2003-2007 godina, nije obavestio ovlašćeni poreski organ o bilo kakvoj promeni u vezi nepokretne imovine koja je objekat za utvrđivanje poreza na imovinu.

Imajući u vidu napred navedene odredbe Zakona o porezu na nepokretnu imovinu, ovaj sud je našao, da je drugostepeni sud pravilno postupio kada odbio kao neosnovana žalba tužioca H. M. podnetu na presudu Osnovnog suda u Prištini-Odeljenja za upravna pitanja U-A.br.498/10 od 17.09.2013 godine. Polazeći od gore navedenog, Vrhovni sud je našao da je drugostepeni sud u ovoj upravno-pravnoj stvari pravilno primenio odredbe upravnog postupka, Zakona o upravnim sporovima i Zakona o porezu na nepokretnu imovinu, te da su navodi u zahtevu tužioca za vanredno preispitivanje sudske odluke neosnovani, jer nisu od uticaja na drugačije utvrđivanje činjeničnog stanja od onog koje je utvrdio drugostepeni sud. Vrhovni

sud Kosova ocenjuje da je materijalno pravo pravilno primenjeno i da nije povređen zakon na štetu tužioca.

(Presuda Vrhovnog suda Kosova
UZVP-ARJ. br. 17/2014 od 30.12.2014.god.)

UZVP-ARJ br. 6/2014

Datum: 30.09.2014.god.

Blagovremenost pokretanja upravnog spora u slučajevima nedonošenja upravnog akta od strane upravnog organa po zahtevu stranke („ćutanje administracije“) – ćlan 8. i ćlan 26. Zakona o upravnim sporovima („Službeni list SFRJ br. 4/77“)

Upravni spor se može pokrenuti i kada nadležni organ o zahtevu, odnosno o žalbi stranke nije doneo odgovarajući upravni akt, pod uslovima predviđenim ovim zakonom lćlanom 26/ (ćlan 8. Zakona o upravnim sporovima/ „Službeni list SFRJ br.4/77“).

Ukoliko drugostepeni upravni organ nije u roku od 60 dana ili u posebnim propisom određenom kraćem roku doneo rešenje po žalbi stranke protiv odluke prvostepenog organa, a ne donese ga ni dalje u roku od sedam /7/ dana po ponovljenom zahtevu, stranka može pokrenuti upravni spor kao da je žalba odbijena („Službeni list SFRJ br. 4/77“)

Iz obrazloženja

Tužioc je Vrhovnom sudu Kosova podneo zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke, kojim osporava zakonitost rešenja Apelacionog suda u Prištini AA. br. 228/2013 od 10.01.2014 godine. Osporenim rešenjem Apelacionog suda u Prištini AA. br. 228/2013 od 10.01.2014 godine odbijena je kao neosnovana žalba tužioca PTUP „PODRIMJA-1“ podneta protiv rešenja Osnovnog suda u Prištini-Departmenta za administrativna pitanja U-A.br.263/2009 od 11.07.2013 godine kojim je odbaćen kao neblagovremen tužbeni

zahtev tužioca podnet protiv rešenja tuženika Nezavisne komisije za rudnike i minerale-Komisije za žalbe, K.A. br. 011/2008 od 18.04.2008 godine.

Vrhovni sud Kosova je doneo odluku da je zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke tužioca osnovan, i pritom odlučio da se poništava rešenje Apelacionog suda u Prištini AA. br. 228/2013 od 10.01.2014 godine i rešenje Osnovnog suda u Prištini-Odeljenja za upravna pitanja U-A. br. 263/2009 od 11.07.2013 godine, kao i da se obavezuje Nezavisna komisija za rudnike i minerale-Visoka komisija za žalbe da u roku od 60 dana donese odluku po žalbi tužioca PTUP „PODRIMJA-1“, izjavljena na rešenje Nezavisne komisije za rudnike i minerale-Komisije za žalbe, K.A. br. 011/2008 od 18.04.2008 godine.

Vrhovni sud smatra da su nižestepeni sudovi pogrešno primenili materijalno pravo. Naime, članom 8 tada važećeg Zakona o upravnim sporovima (“Službeni list SFRJ, br. 4/77”), važeći na osnovu člana 145. stav 2. Ustava Republike Kosova, je propisano da se upravni spor može pokrenuti i kada nadležni organ o zahtevu, odnosno o žalbi stranke nije doneo odgovarajući upravni akt, pod uslovima predviđenim ovim zakonom. Članom 26 stavom 1 navedenog zakona je propisano da ako drugostepeni upravni organ nije u roku od 60 dana ili u posebnim propisom određenom kraćem roku doneo rešenje po žalbi stranke protiv odluke prvostepenog organa, a ne donese ga ni u daljem roku od sedam (7) dana po ponovljenom zahtevu, stranka može pokrenuti upravni spor kao da joj je žalba odbijena.

Pravilnim tumačenjem člana 8. navedenog zakona, proizilazi da od pravila propisanog u članu 6 stav 1 istog zakona da se upravni spor može voditi samo protiv upravnog akta, član 8. propisuje izuzetak, određujući da se upravni spor može voditi i kada nadležni upravni organ nije doneo upravni akt po zahtevu ili po žalbi stranke. Cilj upravnog spora je obezbeđenje sudske zaštite prava stranaka, kada su ta prava povređena upravnim aktom i obezbeđenje zakonitosti, ostvaruje se ocenom zakonitosti upravnih akata i poništavanjem onih koje je sud ocenio kao nezakonite. Time se ujedno sprovodi i sudska kontrola rada organa ovlašćenih na donošenje upravnih akta. Ta

kontrola ne bi bila potpuna, ni sudska zaštita prava stranaka dovoljno efikasna, ako bi van intervencije suda ostali slučajevi kada nadležni upravni organ ne donese rešenje o zahtevu ili žalbi stranke, kada „ćuti“ umesto da postupa i rešava. U članu 8. zakona samo načelno se utvrđuje mogućnost vođenja upravnog spora i kada upravni akt nije donesen, kao izuzetak od pravila da se upravni spor vodi samo protiv upravnog akta. Predmet upravnog spora u ovom slučaju nije upravni akt, jer on ne postoji, već se upravni spor vodi zbog nedonošenja upravnog akta i sa ciljem da se on donese. U praksi se ovaj spor obično naziva sporom zbog „ćutanja administracije“. Uslovi koji moraju biti ispunjeni da bi se taj spor mogao voditi, kao i postupak suda i odluka koju on u tom sporu donosi, bliže su regulisani u članu 26. i članu 42. stav 5. Zakona o upravnim sporovima.

Pravilnim tumačenjem člana 26. stav 1. navedenog zakona, proizilazi da stranka ima pravo na pokretanje upravnog spora kada po žalbi stranke na rešenje prvostepenog upravnog organa nije doneseno rešenje od strane drugostepenog upravnog organa, određujući da stranka može da pokrene upravni spor kao da joj je žalba odbijena. Zahtev tužbe za pokretanje upravnog spora je da sud naloži tuženom upravnom organu donošenje upravnog akta i odredi u kom smislu će ga doneti (član 42. stav 5. ZUS-a). Uz tužbu stranka je dužna da priloži dokaze da su ispunjeni procesni uslovi iz člana 26. ZUS-a. Naime, kada stranka izjavi žalbu na odluku prvostepenog upravnog organa, drugostepeni upravni organ je obavezan da donese i dostavi stranki rešenje u roku od 60 dana od dana kada je žalba predata, odnosno i u kraćem roku, ako je takav rok predviđen posebnim propisima u toj pravnoj stvari. Kada taj rok protekne, a drugostepeni upravni organ ne donese rešenje po žalbi, stranka je dužna da ponovi svoj zahtev da se po žalbi reši i da saćeka protek roka od narednih sedam dana od tog ponovljenog zahteva. Kada i taj rok od sedam dana protekne bezuspešno, stranka može da podnese tužbu sudu. Odgovarajuće dokaze da je postupila na navedeni način (kopije svojih podnesaka i datume predaje tih podnesaka) stranka je dužna da priloži uz tužbu. Tužba zbog „ćutanja administracije“ ne može nikada biti neblagovremena jer ZUS-om ni u članu 26, u kome su regulisani procesni uslovi za vođenje ovog spora, ni u kojoj drugoj

odredbi, nije propisan nikakav krajni rok do koga bi stranka imala pravo pokretanja upravnog spora zbog nedonošenja upravnog akta. Stav je sudske prakse da je ostavljeno volji stranke da li će i kada će podneti tužbu u smislu člana 26. ZUS-a. Međutim, tužba se ne može podneti pre isteka rokova iz člana 26. ZUS-a (od 60 odnosno od 7 dana) u toku kojih organ može doneti rešenje po zahtevu ili žalbi. Takva tužba bi bila preuranjena i sud bi je odbacio na osnovu člana 30. stav 1. tačka 1. ZUS-a.

Članom 42. stav 5. važećeg Zakona o upravnim sporovima ("Službeni list SFRJ, br.4/77"), važeći na osnovu člana 145. stav 2. Ustava Republike Kosova, je propisano da kada je tužba podnesena na osnovu člana 26. ovog zakona, a sud nađe da je opravdana, presudom će uvažiti tužbu i odrediti u kom će smislu nadležni organ uprave doneti rešenje.

*(Presuda Vrhovnog suda Kosova
UZVP-ARJ. br. 6/2014 od 30.09.2014.god.)*

*UZVP-ARJ br. 14/2014
Datum: 24.07.2014. god.*

Načelo obaveznog vođenja usmene i javne rasprave u upravnom sporu, položaj zainteresovanog lica kao stranke u upravnom sporu i pravo na žalbu- član 6, član 21, član 38. i član 49. Zakona o upravnim sporovima (ZUS).

U upravnim sporovima sud odlučuje na osnovu neposredne i javne sednice (član 6. ZUS).

Položaj stranke u upravnom sporu ima, između ostalih i lice kome bi poništenje osporavanog upravnog akta direktno ili indirektno nanelo štetu (član 21. ZUS).

U upravnim sporovima sud oslučuje na javnoj sednici, putem usmene rasprave i procene činjenica (član 38. ZUS).

Protiv odluke prvostepenog suda može se izjaviti žalba nadležnom sudu u roku od petnaest (15) dana od dana prijema odluke prvostepenog suda (član 49. ZUS).

Iz obrazloženja

Na osnovu sadržaja podneska, osporenom presudom Apelacionog suda u Prištini AA.br.210/2013 od 14.10.2013 godine odbijena je žalba tužioca SHPK „Ndërtimi“ podneta protiv rešenja tuženika Nezavisnog odbora za revizije A. br. 31/2008-SHD od 28.01.2010 godine, kojim je odbijena kao neosnovana žalba tužioca podneta protiv rešenja Generalnog Direktora carinske službe Kosova.

Tužioc je ovom sudu podneo zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke, kojim osporava zakonitost presude Apelacionog suda u Prištini AA.br.210/2013 od 14.10.2013 godine.

Vrhovni sud Kosova je doneo odluku da je zahtev za vanredno preispitivanje sudske odluke tužioca osnovan. Naime, iz spisa predmeta proizilazi da je osporenom presudom Apelacionog suda u Prištini AA.br.210/2013 od 14.10.2013 godine odbijena žalba tužioca SHPK „Ndërtimi“ podneta protiv rešenja tuženika Nezavisnog odbora za revizije A.br.31/2008-SHD od 28.01.2010 godine, kojim je odbijena kao neosnovana žalba tužioca.

Vrhovni sud Kosova smatra da je prvostepeni sud načinio bitne povrede odredaba Zakona o upravnim sporovima i to članova 6, 21, 38, 39, 42 i 49. Naime, članom 6 Zakona o upravnim sporovima je propisano da u upravnim sporovima, sud odlučuje na osnovu neposredne i javne sednice. Članom 38 navedenog zakona propisano je da o upravnim sporovima sud odlučuje na javnoj sednici, putem usmene rasprave i procene činjenica. Iz napred navedenog proizilazi imperativna obaveza prvostepenog suda da u svim predmetima odlučuje na usmenim raspravama, uz obavezno prisustvo tužioca, tuženika i zainteresovanog lica. Položaj zainteresovanog lica (strane) treba tumačiti shodno članu 21 Zakona o upravnim sporovima koji propisuje da položaj stranke u upravnom sporu ima, između

ostalih i lice kome bi poništenje osporenog upravnog akta direktno ili indirektno nanelo štetu. Prvostepeni sud u konkretnom slučaju nije zakazao javnu-usmenu raspravu čime je počinio bitnu povredu odredab Zakona o upravnim sporovima i to članova 6, 21, 38, 39 i 42. Članom 49 Zakona o upravnim sporovima propisano je da se protiv odluke prvostepenog suda (u konkretnom slučaju Apelacionog suda) može izjaviti žalba nadležnom sudu (u konkretnom slučaju Vrhovnom sudu Kosova), u roku od petnaest (15) dana od dana prijema odluke prvostepenog suda. Prvostepeni sud u osporenoj presudi, strankama nije dao pouku o pravnom leku, odnosno istima nije ukazao na zakonsku mogućnost na podnošenje žalbe na prvostepenu presudu, čime je počinio bitnu povredu odredaba Zakona o upravnim sporovima i to člana 49. Treba, takođe, istaći da je prvostepeni sud nedavanjem mogućnosti strankama u postupku da izjave žalbu na njegovu prvostepenu presudu, takođe počinio povredu člana 32 Ustava Kosova.

Dakle, u datoj situaciji Apelacioni sud se pojavljuje kao sud početne jurisdikcije, odnosno kao prvostepeni sud. Bez obzira što je Zakon o poreskoj upravi i poreskom postupku upotrebio izraz „žalba“, u konkretnom slučaju se ne radi o žalbi nego o tužbi, jer sudovi kontrolišu zakonitost rada upravnih organa u upravnom sporu koji se pokreće upravnom tužbom. Prema odredbama Zakona o upravnim sporovima, protiv prvostepene odluke suda u upravnim sporovima, dozvoljena je žalba. Pravo stranke na podnošenje pravnog leka protiv prvostepene odluke, u konkretnom slučaju odluke Apelacionog suda, donete u postupku po tužbi za pokretanje upravnog spora, ne može se ničime dovesti u pitanje. Imajući u vidu načelo devolucije-dvostepenosti, stranke u postupku treba poukom o pravnom leku uputiti na podnošenje žalbe Vrhovnom sudu, kao drugostepenom sudu.

Članom 6 Zakona br. 04/L-102 o izmenama i dopunama Zakona o poreskoj upravi i poreskom postupku 03/L-222 propisano je da žalilac može da podnese žalbu nadležnom sudu, na osnovu odredaba propisanih ovim zakonom i Zakonom o upravnim sporovima br. 03/L-202. Nadležnim sudom koji će se baviti podnesenim žalbama,

na osnovu ovog člana, smatra se do 31 decembra 2012 Vrhovni sud Kosova, a od 1 januara 2013 Apelacioni sud. Ovi predmeti su izuzeti iz uobičajene procedure rešavanja po Zakonu o sudovima gde je propisano da će upravne predmete rešavati Osnovni sud u Prištini-Odeljenje za upravna pitanja na čije će odluke po žalbi, kao drugostepeni sud odlučivati Apelacioni sud u Prištini, dok će na te odluke, a po zahtevu za vanredno preispitivanje sudske odluke i zahtevu za zaštitu zakonitosti odlučivati Vrhovni sud Kosova. To znači, da u konkretnom slučaju, po „žalbama“ odnosno tužbama na odluke Nezavisnog odbora za revizije, kao prvostepeni upravni sud postupa Apelacioni sud. („žalbe“ koje Zakon o upravnim sporovima u članu 26 prepoznaje kao tužbu, jer se jedino tužbom može pokrenu upravni spor).

Prvostepeni sud je dužan da, u ponovnom postupku, otkloni gore navedene nedostatke tako što će u ponovnom postupku zakazati javnu raspravu na koju će pozvati stranke u postupku, pa će nakon što utvrdi činjenice i dokaze u vezi tužbe tužioca podnete protiv odluke upravnog organa-Nezavisnog odbora za revizije, u zavisnosti od utvrđenog činjeničnog stanja, pravilnom primenom materijalnog prava meritorno odlučiti u ovoj upravn-pravnoj stvari, nakon čega će doneti pravilnu i zakonitu odluku.

*(Presuda Vrhovnog suda Kosova
UZVP-ARJ. br. 14/2014 od 24.07.2014.god.)*

INDEKS PO ČLANOVIMA:

Pravna mišljenja Vrhovnog suda Republike Kosovo

Član 22 ZKPRK	VR-SU-A. br. 85-2/2014	169
Član 543 para. 1 ZKPRK		
Član 318 KZRK	VR-SU-A. br. 176/2014	172
Član 145 ZMP	VR-SU-A. br. 176/2014	175
Član 381 para. 3	VR-SU-A. br. 390/2014	186
Član 4 ZKP	VR-SU-A. br. 85-3/2014	187
Član 5.5 Zakon o izvršnom postupku	VR-SU-A. br. 388/2014	193

Sudska praksa u krivičnoj oblasti

Član 179 ZKPRK	Pml. br.79/2015	197
Član 182 ZKPRK		
Član 432-433 para.1 ZKPRK	Pml. br. 16/2014	199
Član 53 para. 3 ZKPRK	Pml. br. 23/2015	201
Član 508 ZKPRK	Pml. br. 24/2015	203
Član 429 para. 1 ZKPRK	Pzd. br. 69/2014	205
Član 400 ZKPRK	Pml. br. 240/2014	206
Član 384 ZKPRK	Pml. br. 239/2014	207
Član Neni 326 KZRK	Pml. br. 240/2014	210
Član 385 para. 5 KPRK	Pml. br. 10/2015	213
Član 147 tačka 9 KZRK	Pml. br. 220/2014	214
Član 261 para. 2 KZRK	Pml. nr. 249/2014	217
Član 146 KZRK	Pml. br. 67/2015	219
Član 12 para. 3, 4		
Član 80 para. 1		
Član 73 para. 3 ZMP	APM. br. 10/2012	224
Član 33 ZMP	APM. br. 17/2012	226
Član 189 para. 3 ZKPRK	Pml-KZZ. 145/2014	231
Član 478 ZKPRK		
Član 71 KZRK	Pml-KZZ. 83/2014	234
Član 274 KZRK		
Član 173 para. 3 KZRK	Pml-KZZ. 161/2014	235
Član 192		
Član 135 para. 1, 4 KZRK	Pml-KZZ. 177/2014	237
Član 143 para. 2 KZRK		

Sudska praksa u građanskoj oblasti

Član 182.2 ZPP	Rev. br. 302/2013	243
Član 508 ZPP	E. Rev. br. 43/2014	244
Član 2 para. 4 ZPP	Rev. br. 11/2015	245
Član 19 Zakon o prometu nekretnina	Rev. br. 246/2010	248
Član 200 ZOO	Rev. br. 145/2012	249
Član 224 ZPP		
Član 173 ZPP	Rev. br. 265/2011	250
Član 26 ZPP	Rev. br. 124/2014	252
Član 103 ZPP	Rev. br. 145/2010	253
Član 88.1 ZPP		
Član 630, 633, 634 ZPP	E. Rev. br. 22/2013	254
Član 103 Zakona o osnovnim pravima iz radnog odnosa	Rev. br. 53/2013	256
Član 28.4 UNMIK Uredba br. 2001/36 o civilnoj službi na Kosovu	Rev. br. 230/2014	257
Član 83 Osnovni zakon o radnim odnosima	Rev. br. 9/2014	258
Član 224.1 ZPP	Rev. br. 348/2014	260
Član 155 ZOO	Rev. br. 243/2014	261
Član 186 ZOO		
Član 182.1 – član 2.4 ZPP	Rev. br. 99/2015	264
Član 141 par.1 ZPP	Rev. br. 5/2012	266
Član 128.4	Rev. br. 371/2014	267
Član 137.2		
Član 298 ZPK	Rev. br. 388/2014	268
Član 301 ZPK	Rev. br. 300/2013	270
Član 1.2 podpara. 1.2.11	Rev. br. 123/2014	272
Član 11 Zakon o zaštiti protiv nasilja		
UNMIK Uredba br. 2000/26 u vezi sa novčanim transakcijama	Ae. br. 179/2010	274
Član 7 st.5 Zakona o građevinskom zemljištu	Rev. br. 364/2014	276
Član 20 para. 1 ZOSO	Rev. br. 254/2012	277
Član 42 ZOSO	Rev. br. 160/2014	279
Član 11.7		
Član 36.3/48 Zakon o eksprijaciji nepokretne imovine	Rev. br. 242/2014	281

Član 12.1 /13.1 Zakon o nasleđivanju Republike Kosovo	Rev. br. 240/2013	284
Član 22.2 i .6 ZUS	PLKA–A. br. 5/2013	286
Član 13.1 ZUS	PLKA–ARJ. br. 33/2014	287
Član 34.1		
Član 12.1 Uredba br.2003/29 o porezima na nepokretnu imovinu	PLKA–A. br. 17/2014	289
Član 8 i 26 ZUS	PLKA–A. br. 6/2014	292
Član 6, 21,38, 49 ZUS	PLKA–A. br. 14/2014	295

INDEKS PO KLJUČNIM REČIMA:

- alimentacija, 268, 269, 270
baždarenje, 172, 173
carina, 170, 172
civilna služba, 106
čuvanje robe, 176, 177
ćutanje administracije, 292
dokaz
dvostruko, 171
eksproprijacija, 281
građevinsko zemljište, 276, 277
grupa krivičnih dela 175, 186, 219, 235
imunitet, 235
izbegavanje, 178, 268
    prevara
    plaćanja 178
izbori, 257
izdržavanje, 268
izjava
    okrivljenog, 173
    veštaka, 243, 250
izuzeće sudije, 183, 18, 177, 190, 210
jemstvo/kaucija, 197,198
kazneni nalog, 186
kompenzacija
    šteta, 286
    lični dohodak, 261,262,263
konfiskacija 212
kontakt sa babom i dedom, 267
krijumčarenje
    krijumčarenje robe 171, 172,180
kršenje, 173, 213,264
krivična sankcija, 171
maloletnik, 175, 176, 189, 224, 225,226,227, 266
materijalna korist
mentalna nesposobnost, 270
mentalni poremećaj, 47, 48
mere
    tajne mere, 174
    alternativne, 206, 222
    obrazovne,
mlađi punoletnik, 187, 188,189
mogućnost osporavanja
nadležnost, 175, 193
napuštanje deteta, 176
nasilje u porodici,272
nematerijalna šteta, 249
neophodna zaštita,218
nepokretna imovina, 248,249,283
nezakonita roba, 208,209,210,211
novčana kazna, 190,191, 192,206
odbacujuća presuda, 177
odeljenje 11, 17, 18
    maloletnik, 176
    opšte, 169,170,194, 203,213
organizovani kriminal, 234
parcela,243, 244,277,285
pravni interes, 245, 264
pravo na odbranu, 173, 201, 202,
pravo preče kupovine,248
prekršaj
    administrativni prekršaj 171,172
    carinski prekršaj
    prevara, 62
    poništenje 212, 246, 249, 253, 264, 265, 284, 285, 295, 297
propisano, 179, 260, 287, 288, 290, 291,293, 295, 296, 297, 298
porez, 289
pritvor, 182,197,235
platni promet, 248
posedovanje, 199,223,226
posmatranje 209
posredovanje, 20
poveravanje deteta na staranje, 266,267
radni odnosi, 256, 258, 260, 262, 264
radni sporovi,256
ratni zločin, 232
rok179, 190, 192, 210, 224,231, 258
sednica 165, 192
direktna,
    javna,
sekvestracija/oduzimanje smanjenje kazne,
strah, 249
sudski nalog, 173
supsidijarna tužba, 169
supsidijarni tužilac,169
suvlasnik, 284
šteta, 249,250, 261, 286
trgovina, 177, 180, 210
trgovinska vrednost, 170, 177, 217,144,189
terorizam, 237
teško ubistvo, 214
rekonstrukcija
    lice mesta 174
revizija, 244
ugovor
    od neovlašćenog lica, 253
    o doživotnom izdržavanju, 252
    o dodatnim radovima, 254
upravni akt, 286, 292
vanredno ublažavanje kazne, 205
veštak/veštačenje, 243, 249
zaštita zakonitosti,199
zaštitni nalog 272
zlostavljanje, 176

Katalogimi në botim – (CIP)
Biblioteka Kombëtare e Kosovës “Pjetër Bogdani”

347991(496.51)

Gjykata Supreme e Kosovës : buletin i praktikës gjyqësore
BGJSK / kryeredaktore Nesrin Lushta. – Prishtinë : “Lexlibri
Press”, 2015. - libra ; 21 cm.

Vëllimi 2. – 300 f.

Titulli dhe teksti paralel në gjuhën shqipe dhe serbe. - Para-
thënie : f. 7-8

1.Lushta, Nesrin

ISBN 978-9951-634-05-2